

การศึกษาวเคราะห์ผลงานการวาดภาพสดของผู้ได้รับรางวัล
จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2556 - 2557

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2558

การศึกษาวิเคราะห์ผลงานการวาดภาพสดของผู้ได้รับรางวัล
จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2556 - 2557

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาวិเคราะห์ผลงานการวาดภาพสดของผู้ได้รับรางวัล
จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2556 - 2557

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
พฤษภาคม 2558

เสาวนีย์ เกาจารย์. (2558). การศึกษาวิเคราะห์ผลงานการวาดภาพสดของผู้ได้รับรางวัลจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2556 – 2557
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร. สาทิต ทิมวัฒนบรรเพ็ญ.

ปริญญาานิพนธ์เรื่องการศึกษาวิเคราะห์ผลงานการวาดภาพสดของผู้ได้รับรางวัลจากการ
ประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2556 – 2557 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา
วิเคราะห์กระบวนการทางศิลปะของภาพที่ได้รับรางวัลจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา
จังหวัดชลบุรี ระหว่างปี พุทธศักราช 2556 – 2557 และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลถึงความต่อเนื่องของการ
จัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลจากการศึกษามีดังนี้

ด้านแนวความคิด

แนวความคิดในการสร้างสรรค์เพื่อการประกวดในครั้งนี้เป็นการใช้เรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิต
ความเป็นอยู่ การดำรงชีพของผู้คนมีการสื่อด้วยภาพเรือเป็นหลัก การนำเสนอเรื่องราวธรรมชาติกับมนุษย์
ที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และการนำเสนอด้วยการใช้ภาพสถาปัตยกรรมในเชิงสัญลักษณ์ หรือสิ่ง
ปลูกสร้างที่เป็นประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปของคนในอำเภอศรีราชา ส่วนแนวความคิด
ของเด็กในระดับชั้นอนุบาล และประถมศึกษาตอนต้นนิยมใช้แนวคิดที่เกี่ยวกับธรรมชาติกับมนุษย์
ส่วนเด็กที่โตขึ้นในการสร้างสรรค์ใช้แนวคิดของการใช้เรือเป็นสื่อพร้อมมีการสอดแทรกในเรื่องของผู้คน
และธรรมชาติ บ้างแต่เป็นเพียงเล็กน้อย ส่วนในระดับเด็กที่โตจนถึงระดับผู้ใหญ่มีการใช้แนวความคิด
ของการใช้สัญลักษณ์ของศรีราชาและ ภาพภูมิทัศน์เป็นหลัก

ด้านหลักการทางศิลปะ

1) การใช้สีชอล์คในการสร้างสรรค์งานมากที่สุด เป็นการใช้ในระดับตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล
จนถึงระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ส่วนที่เป็นลำดับรองลงมาคือเป็นการใช้สีโปสเตอร์และสีน้ำใน
การสร้างสรรค์ภาพ ซึ่งเป็นระดับชั้นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไปจนถึงตลอดถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย
แต่ยังคงมีการผสมผสานการใช้สีโปสเตอร์ร่วมกับสีดินสอ ส่วนในระดับชั้นที่สูง คือระดับอุดมศึกษาที่
ใช้ส่วนมาก เป็นการใช้สื่อครีเอทีฟพร้อมการใช้สีน้ำมัน

2) การสร้างจุดเด่นของการสร้างสรรค์ของเด็กในระดับชั้นที่เล็กที่สุด คืออนุบาลและ
ประถมศึกษาตอนต้น มีการวางรูปทรงในการสร้างจุดเด่นแบบใช้รูปทรงที่ซ้ำๆกันเป็นจำนวนมาก การ
สร้างรูปทรงที่เป็นจุดเดียวในภาพเป็นเด็กในระดับที่โตขึ้น เนื่องจากมีการเขียนภาพเป็นลักษณะการ

เริ่มเหมือนจริง จินตนาการในการสร้างสรรค์เรื่องราวอาจน้อยกว่าได้ระดับอนุบาลจะเน้นที่ความเหมือนจริงมากกว่าเด็กเล็ก

3) การจัดวางภาพแบบสองข้างเท่ากันนั้น ในการประกวดวาดภาพในครั้งนี้ผลการวิเคราะห์เรื่องความสมดุลของภาพจำนวน 36 ภาพ มีการใช้ความสมดุลแบบสองข้างเท่ากันมากที่สุด และรองลงมาคือการใช้การวางความสมดุลแบบ 2 ข้างไม่เท่ากัน ที่เหลือเป็นการใช้ขนาด สัดส่วนที่ไม่เท่ากัน แต่มีความสมดุลที่สัมพันธ์กันในด้านเนื้อหา เพียงแตกต่างกันที่ ขนาด และน้ำหนักของภาพ

4) รูปแบบการจัดวางภาพ มากที่สุดอันดับแรกคือเป็นการจัดวางภาพแบบมุมมองที่เกี่ยวข้องกับทัศนียภาพ คือมีระยะหน้า กลาง หลัง การใช้หลักการเขียนภาพแบบทัศนียภาพนั้นมีอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา อุดมศึกษา และประชาชนทั่วไป เนื่องจากเป็นระดับชั้นที่มีประสบการณ์ในการเขียนภาพค่อนข้างมาก การเรียนรู้หลักการเขียนภาพแนวทัศนียภาพนั้นต้องอาศัยการเรียนรู้และประสบการณ์เป็นหลัก ส่วนเด็กที่เป็นระดับอนุบาล ประถมศึกษานั้น ยังคงใช้การเขียนภาพในลักษณะการเขียนแบบใกล้ คือระยะหน้า และไกลคือระยะหลังเท่านั้น

ปัจจัยที่ส่งผลถึงความต่อเนื่องของการจัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ปัจจัยที่ส่งผลถึงความต่อเนื่องของการจัดการประกวดวาดภาพในครั้งนี้ ประกอบด้วย การบริหารจัดการในการแข่งขันซึ่งประกอบด้วยหลายฝ่ายคือ คณะกรรมการการตัดสินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ, รูปแบบในการจัดการประกวด เป็นการแข่งขันที่เป็นลักษณะที่เป็นการวาดภาพสด พร้อมเปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชน ประชาชน ได้นำเสนอความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์, การประชาสัมพันธ์ ที่ผ่านสื่อหลากหลาย เงินรางวัล, และหัวข้อในการจัดการประกวด ยังคงให้เป็นหัวข้อหรือใช้คำขวัญของเมืองศรีราชาคือ “ศรีราชาเมืองน่าอยู่ เมืองน่าเที่ยว” มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการเข้าใจ รักในชุมชน และเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับจังหวัดชลบุรี

AN ANALYTICAL STUDY OF LIVE PAINTING
FROM WINNERS OF KOH LOY PAINTING COMPETITION, SRIRACHA
CHONBURI PROVINCE YEAR 2013 - 2014

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Art Education
at Srinakharinwirot University

May 2015

SAOWANEE KAOJAREE. (2015). **AN ANALYTICAL STUDY OF LIVE PAINTING FROM WINNERS OF KOH LOY PAINTING COMPETITION, SIRACHA CHONBURI PROVINCE YEAR 2013 - 2014**. Master's thesis. M.Ed. (Art Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Sathit Timwattanabuntherng.

The purpose of the thesis titled An analytical study of live painting from winners of Koh Loy painting competition, Sriracha Chonburi province year 2013 - 2014 is to examine the artistic process of these paintings and to understand the influences on the continuity of this competition. Overall, the study has revealed a number of results as follows.

Concept

Finally, the study found that the concepts in creating art in the competition were mainly inspired by the way of the life of the people. Paintings of boats, as well as paintings that portrayed interdependence between nature and man and those that rendered symbolism in well-known architecture or buildings of historical significance, were plenty. Concepts displayed through artwork of preschoolers and early primary-school children were concentrated on connection between nature and human. Older children generally leaned towards relating their concepts through painting boats, with a small number of paintings depicting stories of human life and nature. The oldest group of contestants largely preferred to conceptualise their art through symbols representing Sriracha and landscapes of Sriracha.

In relation to the artistic principles, four key outcomes were worth discussing. These are:

The artistic principles

1) the most utilized medium in the competition was chalk, which was used from pre-school level to senior primary school. The second most used media were poster and water color, most found from junior high school level to senior high school level. However, alternatives such as poster color in conjunction with pencil color could also be observed at

the high school level. At the higher-education level, acrylic and oil were the most chosen artistic tools.

2) Creation of distinct artistic features at the most junior levels – the pre-school and primary school – was based largely on the use of repetitive patterns in large amount. For older children, distinction was created mostly by focusing on single shapes, given that the painting style for older children has become more realistic. That is, younger children appeared to use more unrestrained imagination in creating their art whereas older children move more towards the experienced reality.

3) Analysis of composition of the 36 paintings revealed that the majority of paintings were created based on symmetrical composition, followed by asymmetrical composition technique. The rest of the paintings showed imbalance of size, proportion and substance while maintaining balance in content of the paintings.

4) Further, the study found that the composition technique of relating the content of the painting to the landscape, that is, using front, mid- and back-ground distance in creating landscape-focused paintings, was evident in paintings of senior high-school, vocational, higher-education contestants and contestants from the public. This was due largely to the fact that landscape painting requires more learning and is based largely on the painters' experience. These two requirements therefore extinguished older contestants from younger contestants at the pre-school and primary-school levels whose depth in painting was limited to near distance (front) and far distance (back) only.

In relation to the continuity of the Koh Loy painting competition, the study found a number of factors that were likely to influence its success. These are inclusion of various committees in the event management team; highly qualified referees; the format of the competition that showcased live painting and encouraged a wide variety of contestants including children, youth and the public to demonstrate their ability and creativity; the variety of media used to publicise the competition; prize money; and the theme of the competition that had continually focused on the motto of Sriracha, which is "Sriracha – the Liveable and

Sightseeing City”. The continual use of the theme helped increase understanding of what Sriracha stands for, elavate the sense of strong community, and promote the reputation of Chonburi Provice overall.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาวิเคราะห์ผลงานการวาดภาพสดของผู้ได้รับรางวัล
จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2556 – 2557

ของ

เสาวนีย์ เกาจารย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2558

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง)

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วรณรัตน์ ตั้งเจริญ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สาทิต ทิมวัฒนบรรเทิง ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ชี้แนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า และรองศาสตราจารย์ วรณรัตน์ ตั้งเจริญ ที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ช่วยปรับปรุง แก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์เรียบร้อยและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาศิลปศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ต่างๆ ด้วยความรักและความเมตตา และเป็นกำลังใจช่วยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้าในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณเทศบาลเมืองศรีราชาทุกท่านในการให้ข้อมูล และให้เป็นส่วนหนึ่งในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแข่งขัน ขอขอบคุณคุณกิตติ แก่นจำปี คณะกรรมการผู้ตัดสิน เป็นผู้ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำในการให้ข้อมูล และขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้อง บริษัท ประกิต แอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด ในการเปิดโอกาสให้มาศึกษาหาความรู้ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ แม่ ญาติพี่น้องทุกคนของผู้วิจัย เพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขาศิลปศึกษา ที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เสาวนีย์ เกาจารย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
กรอบแนวความคิด.....	7
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแหล่งการเรียนรู้เชิงศิลปวัฒนธรรมและศิลปะเด็ก.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนศิลป์.....	32
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียศาสตร์.....	55
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ.....	57
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	65
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	65
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
พื้นที่ทำการศึกษา.....	68
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ภาพวาดจากผู้ที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมและดีเด่น	
จากการประกวดวาดภาพเกะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี	
ในปี พ.ศ. 2556 และปี พ.ศ. 2557 รวมทั้งหมด 36 รางวัล.....	69
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลถึงความต่อเนื่องของการจัดการ	
ประกวดวาดภาพเกะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี.....	150

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5. สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	154
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	154
ความสำคัญของการวิจัย.....	154
ขอบเขตการวิจัย.....	154
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	155
อภิปรายผล.....	160
ข้อเสนอแนะ.....	168
บรรณานุกรม.....	170
ภาคผนวก.....	175
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	222

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดการทำการวิจัย.....	7
2 ตัวแบบทฤษฎีระบบการบริหารจัดการ.....	59
3 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	70
4 ผลงานดีเด่น ชั้นที่ 1 ระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	72
5 ผลงานดีเด่น ชั้นที่ 2 ระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	75
6 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 3 ระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	77
7 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	79
8 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี 2556.....	82
9 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปี 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	85
10 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปี 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	87
11 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	89
12 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	92
13 ผลงานดีเด่น ชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	94
14 ผลงานดีเด่น ชั้นที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	96
15 ผลงานยอดเยี่ยม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	98
16 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	100
17 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	102
18 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	104
19 ผลงานยอดเยี่ยม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	106
20 ผลงานดีเด่น ชั้นที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	108
21 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	111
22 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556.....	113
23 ผลงานยอดเยี่ยม ระดับอุดมศึกษาและประชาชนทั่วไป ประจำปี พ.ศ. 2556.....	115
24 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 1 ระดับอุดมศึกษา และประชาชนทั่วไป ประจำปี พ.ศ. 2556.....	117

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ

หน้า

25 ผลงานดีเด่นขึ้นที่ 2 ระดับอุดมศึกษา และประชาชนทั่วไป ประจำปี พ.ศ. 2556.....	119
26 ผลงานดีเด่นขึ้นที่ 3 ระดับอุดมศึกษาและประชาชนทั่วไป ประจำปี พ.ศ. 2556.....	121
27 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557.....	123
28 ผลงานดีเด่นระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557.....	125
29 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557.....	127
30 ผลงานดีเด่น ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557.....	130
31 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2557.....	132
32 ผลงานดีเด่นระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2557.....	135
33 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557.....	138
34 ผลงานดีเด่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ.2557.....	140
35 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2557	142
36 ผลงานดีเด่นระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2557.....	144
37 ผลงานยอดเยี่ยม ระดับอาชีวศึกษา(ปวส.) อุดมศึกษา ประชาชน ประจำปี พ.ศ. 2557...	146
38 ผลงานดีเด่น ระดับอาชีวศึกษา (ปวส.) อุดมศึกษา ประชาชน ประจำปี พ.ศ. 2557.....	148

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

- 1 ตารางวิเคราะห์การเชื่อมโยงกันระหว่างการใช้ทฤษฎี 4M กับการบูรณาการ
ให้ไปในแนวทางเดียวกับด้านศิลปศึกษา.....151

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประวัติศาสตร์การวาดภาพตามผนังของมนุษย์สมัยโบราณ ที่เขียนไว้เพื่อบันทึกเรื่องราวต่างๆไม่ว่าจะเป็น พิธีกรรมการบวงสรวงเทพเจ้า ลักษณะของสัตว์ ฤดูกาลในสมัยโบราณ โดยใช้วัสดุรอบตัวมาเป็นเครื่องมือในการวาดภาพ เช่น กระดูกสัตว์ ก้อนหิน กังไม้ โดยใช้เลือดสัตว์ ยางไม้ ถ้ำถ่าน เป็นสีในการวาดภาพ บอกเล่าเรื่องราวในสมัยนั้น สำหรับประเทศไทยปรากฏหลักฐานและร่องรอยทางโบราณคดี ของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ได้แก่ ภาพเขียนสี อายุกว่า 3,000 ปี จำนวนกว่า 300 ภาพ นับเป็นภาพเขียนสีโบราณที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทยซึ่งอยู่ที่อุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี (50 ปี อุทยานแห่งชาติไทย. 2555: 176)

ปัจจุบันเราไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการวาดภาพ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมากในชีวิตประจำวันของเรา ความงามอันเกิดจากการขีดเขียนและแต่งแต้มของมนุษย์ ซึ่งอาจเกิดจากการทำงานศิลปะ หรือการวาดเพื่อความสวยงาม เพื่อการสื่อสาร เพื่อการแสดงออก ทางสังคม อารมณ์ และความรู้สึก เป็นเหมือนการบอกเล่าเรื่องราวของมนุษย์เพื่อสนองความต้องการจะสื่อสาร และบอกกล่าวถึงเรื่องนั้นๆ กับมนุษย์ด้วยกันเองแทนการพูดในทุกครั้งเสมอ

เชกเชนธรรมชาติของมนุษย์ มีความโน้มเอียงไปในการชอบสิ่งสวยงาม ถ้าการขีดเขียนนี้ได้รับการพัฒนาอย่างดีและถูกต้อง จะมีอิทธิพลและส่งผลต่อบุคลิกภาพ เมื่อเติบโตขึ้นจะเป็นมนุษย์ที่มีจิตใจอ่อนโยน เกิดรู้สึกสำนึกในความดีงาม ซึ่งเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการพัฒนาการด้านการเกิดเป็นมนุษย์ เพราะองค์ประกอบด้านความงาม จะถ่วงดุลกับองค์ประกอบด้านความรู้ความสามารถทำให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ตามปกติมนุษย์ที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์ศิลปะมาตั้งแต่เด็ก สิ่งเหล่านี้ถ้าได้รับโอกาสเสริมสร้างพัฒนาอย่างต่อเนื่องเหมาะสมแล้ว จะไปเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาด้านจินตนาการ การคิดสร้างสรรค์ พัฒนาด้านอารมณ์ จิตใจไม่ว่าจะประกอบอาชีพใดๆ ก็ตาม ดังนั้นการสร้างสรรค์งานศิลปะ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นของมนุษย์ซึ่งไม่อาจขาดสิ่งนี้ได้ (วิรัช วงศ์ใหญ่. 2529: 40)

สุนทรียภาพความงาม สะท้อนถึงลักษณะที่เห็นแล้วชวนยินดี ชวนพึงใจ มีลักษณะสมบูรณ์ มีความน่าพึงพอใจ น่าปิติ ทำให้เป็นสุข มนุษย์จึงมีความละเอียดอ่อน องค์ประกอบของสุนทรียศาสตร์ที่สำคัญ คือ ความงามในวัตถุ และความงามในจิตใจของคน กล่าวคือคุณค่าความงามที่อยู่ในธรรมชาติ และมีอยู่ในศิลปะ ตลอดจนจิตใจพร้อมกับความงามภายในตัวมนุษย์เอง สิ่งนี้จะก่อให้เกิด

ความประทับใจ ความงามมีความสำคัญมากต่อมนุษย์เพราะความงามเป็นความรู้สึกที่บริสุทธิ์ภายในดวงจิต เป็นช่วงเวลาที่ยืดไปด้วยความสุข ความพึงพอใจที่มีทุกสิ่งรอบตัวรู้สึกซาบซึ้งในคุณค่าดังกล่าวนี้ ย่อมจะเจริญเติบโตขึ้นได้ด้วยประสบการณ์ หรือการศึกษา อบรมฝึกฝน จนเป็นอุปนิสัยเกิดเป็นรสนิยมขึ้นในตัวบุคคลได้เป็นอย่างดี (สมาน สรรพศรี. 2545: 42)

มนุษย์จะเรียนรู้จากสิ่งต่างๆ เป็นภาพรวมก่อนรายละเอียด ดังนั้นควรฝึกเด็กเล็กๆ ของเรา ซึ่งมีความพร้อมของสมองซีกขวามากกว่าอยู่แล้วโดยธรรมชาติ ฝึกให้เขามองโลกเป็นภาพรวมเสียก่อน เพื่อเตรียมความพร้อมให้เผชิญกับโลกของรายละเอียดต่อไป กิจกรรมทางศิลปะเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องการพัฒนาการให้เกิดกระบวนการคิดและการสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดผลที่ดีกับสังคมในแง่ของการมีศีลธรรม และเกิดความอ่อนโยน

(สังคม ทองมี. 2541: 67) ได้กล่าวถึงการประกวดศิลปกรรมเด็กว่า สำหรับงานศิลปะเป็นกิจกรรมสำคัญที่ขาดไม่ได้ เป็นการเสนอต่อสังคมที่ให้ความรู้ และส่งเสริมประชาชนให้มาสัมผัสงานศิลปะ ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนก็ให้การส่งเสริมมากขึ้น ในทัศนะของผมต่อเรื่องการจัดระบบโครงสร้างทางการศึกษาด้านศิลปะนั้น การพัฒนานุเคราะห์ เช่นครูถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ

การประกวดการวาดภาพเป็นกิจกรรมทางศิลปะ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กหรือผู้ที่สนใจได้มีโอกาสในการแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ความมั่นใจในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า พร้อมการพัฒนาการทางด้านการคิด วิเคราะห์ มีเวทีในการแสดงออกอย่างอิสระจากการถือเด็กเป็นศูนย์กลาง และมีคุณค่าในการสร้างสรรค์ ได้ประสบการณ์จากการรับรู้ การรู้คิด การพัฒนานุเคราะห์ รสนิยม คุณค่าเหล่านี้เป็นเป้าหมายแรก และตัวผลงานศิลปะเป็นเป้าหมายที่รองลงมา (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539: 50)

ม.ร.ว. ทองใหญ่ ทองใหญ่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปี 2524) กล่าวว่า เด็กเมื่อมีคุณสมบัติสร้างสรรค์อยู่ในตัวแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการเรียนในสาขาวิชาอะไร เขาก็น่าจะเรียนได้อย่างดีมีคุณภาพ เพราะมีพลังสร้างสรรค์อยู่ในตัวอย่างเต็มเปี่ยม ถ้าเขาเรียนวิทยาศาสตร์ก็จะเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ถ้าเป็นหมอก็จะเป็นหมอที่มีความคิดสร้างสรรค์ หรือสาขาอื่นๆ ก็ตาม ฉะนั้นวิชาศิลปะจึงเป็นเรื่องจำเป็นพื้นฐานสำหรับทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาที่น่าจะให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะเป็นระดับที่มีบทบาทในการปลูกฝังและพัฒนาคน (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539: 97)

เลิศ อานันทนะ กล่าวว่า ศิลปะเด็ก คือ การแสดงออกอย่างอิสระเสรีเพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการของเด็ก เส้นหัวของผลงานศิลปะอยู่ที่การแสดงออกด้วยรูปลักษณะที่เรียบง่าย เปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา เด็กรู้สึกอย่างไรก็แสดงออกไปอย่างนั้น ด้วยความบริสุทธิ์ใจตาม

ประสาเด็ก ๆ โดยไม่มีการเสแสร้ง ดัดจริตหรือหลอกลวงใดๆ นับว่าเป็นคุณสมบัติที่หาได้ยากในงานศิลปะทั่วไป ทั้งนี้ศิลปินชั้นเยี่ยมของโลกเพียงบางคนเท่านั้น ที่สามารถแสดงออกได้คล้ายคลึงกันกับงานศิลปะของเด็กๆ อาทิ ปิกัสโซ่ ซากาล แคนดินสกี เป็นต้น (เลิศ อานันทนะ. 2539: 47 – 48)

ที่มาจากนันทวรรณของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว ส่งผลมายังที่มาของความสำคัญของการประกวดชิงรางวัลศิลปะเด็กและเยาวชนในสังคมไทย ซึ่งได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจังในช่วงรอยต่อทศวรรษที่ 2520 เริ่มต้นจากโรงเรียนประเภทสาธิตและโรงเรียนส่วนกลางอีกไม่กี่โรงเรียน การแสดงศิลปะเด็กแห่งประเทศไทย ช่วงปี 2522 – 2523 หลังจากนั้นทุกหัวระแหงบนบ้านเมืองนี้ จึงเต็มไปด้วยการประกวดศิลปะเด็ก ไม่ว่าจะเป็น กรุงเทพมหานคร สถาบันศิลปะ หอศิลป์ สายการบิน และบริษัทห้างร้าน ทำให้เราเข้าใจว่าการแสดงออกทางศิลปะเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งในอันที่จะช่วยสร้างเสริมประสิทธิภาพหรือพลังในตัวเด็ก ซึ่งพลังในตัวนั้นจะเป็นผลไปสู่การรับรู้ การเรียนรู้ และการประพฤติปฏิบัติในทุกๆ ด้าน มีคุณค่าต่อการพัฒนาการของเด็กไม่ด้อยไปกว่าการพูด หรือการเล่นเพราะการแสดงออกทางศิลปะ จะเริ่มด้วยการรับรู้สภาพแวดล้อม เกิดความคิด การแสดงออกมาด้วยความสามารถในการปฏิบัติด้วยมือ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2532: 227, 243)

จากเหตุผลดังกล่าว จึงมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน โดยการจัดการประกวดการแข่งขันการวาดภาพขึ้น โดยความร่วมมือระหว่าง ภาครัฐ ภาคเอกชน โรงเรียน และชุมชน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับการเรียนทัศนศิลป์ ที่ควบคู่ไปกับพื้นฐานวัฒนธรรมชุมชน และให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชน เพื่อให้ได้เรียนรู้วิถี แนวทาง การอนุรักษ์ รับผิดชอบและก่อประโยชน์ให้แก่ชุมชนของตนเอง (ชุติมา เวทการ. 2551: 97)

ดังเช่นในการจัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2538 โดยการผลักดันของ นักธุรกิจชุมชน และความร่วมมือกับเหล่า คณาจารย์ระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีบทบาทอย่างยิ่งในการจัดการประกวดช่วงแรก โดยมีวัตถุประสงค์ในการให้โอกาสเด็กแสดงความสามารถในการวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นทัศนียภาพหลัก เป็นต้นแบบในการวาดภาพและการแข่งขัน มาเป็นเวลานานกว่า 19 ปี (กิตติ แก่นจำปี. 2556: สัมภาษณ์)

ในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการการแข่งขันภาพวาดเกาะลอย แต่ยังคงดำเนินการต่อไปภายใต้การนำของ เทศบาลเมืองศรีราชา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และภัคคอลเลกชั่น (Peak Collection) ครั้งที่ 19 ขึ้นประจำปี 2556 โดยมีแนวคิดหลัก คือ ศรีราชา เมืองน่าอยู่น่าเที่ยว ผนวกสวนสาธารณะเกาะลอย เทศบาลเมืองศรีราชา ซึ่งเป็นเมืองที่น่าอยู่น่าเที่ยว และเป็นเมืองที่มี

ความสำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดชลบุรี ที่มีประชาชนนิยมมาท่องเที่ยว วัดอุประสงค์หลักในการวาดภาพในการจัดงานการประกวดวาดภาพ มี 3 ประการดังนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชน ประชาชน ได้นำเสนอความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ในแบบอิสระ และมีเวทีในการนำเสนอผลงานสู่สาธารณชนอย่างเสรี
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาและประชาชน ได้แสดงความเป็นตัวของตัวเองในงานศิลปะ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
3. เพื่อส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดชลบุรี และจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก ของประเทศไทย (เอกสารราชการของหน่วยงานกองการศึกษาเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี. 2555)

จากวัตถุประสงค์ทั้งสามประการดังกล่าวบอกได้ว่า การแข่งขันการประกวดวาดภาพ เกาะลอยศรีราชา ต้องการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด ในเขตเทศบาลศรีราชา ให้มีชื่อเสียง และพร้อมบูรณาการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ในเชิงความคิดสร้างสรรค์ในด้านงานศิลปะ ความสามารถในการแสดงออกแบบอิสระ และมีเวทีในการนำเสนอผลงานสู่สาธารณชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวมาพัฒนาระดับจิตใจในการอยู่ร่วมกัน ภายใต้สังคมที่มีความเข้าใจกันของคนในชุมชน และละแวกใกล้เคียง

ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาวิเคราะห์การแข่งขันวาดภาพ ของผู้ที่ได้รับรางวัลในการประกวดครั้งนี้ โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษากระบวนการทางทัศนศิลป์ รูปแบบกรรมวิธีในกระบวนการของการทำงานศิลปะ ตลอดจนการศึกษาเรียนรู้เชิงทฤษฎีทางด้านสังคม ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกวด โดยใช้ความคิดไตร่ตรองหาเหตุผล ใช้ความเข้าใจแยกแยะ เพื่อนำสิ่งที่ได้ไปเผยแพร่กระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาการเรียนวิชาศิลปศึกษา สู่วิทยาลัยในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา และผู้ที่สนใจ เพื่อนำมาการจัดกิจกรรมดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับการบูรณาการในสิ่งที่ได้ให้กับนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์กระบวนการวาดภาพในด้านแนวความคิด และหลักการทางศิลปะของภาพที่ได้รับรางวัลจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ระหว่างปี พุทธศักราช 2556 - 2557
2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลถึงความต่อเนื่องของการจัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานของแนวทางของการศึกษาศิลปศึกษา และการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. ผลการศึกษาครั้งนี้เพื่อทราบถึงความต่อเนื่องของการจัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 จนถึงปัจจุบัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ผลงานรางวัลประเทยยอดเยี่ยม และดีเด่นของผู้เข้าประกวดในระดับชั้นดังนี้

ระดับชั้นอนุบาล อายุระหว่าง 3 – 6 ปี

ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น อายุระหว่าง 6 – 9 ปี

ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อายุระหว่าง 9 – 12 ปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อายุระหว่าง 12 – 15 ปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช. อายุระหว่าง 15 – 18 ปี

ระดับชั้นปวส. และอุดมศึกษา, ระดับประชาชนทั่วไป อายุระหว่าง 18 – 24 ปี ขึ้นไป ที่ได้รับรางวัลจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ. 2556 - 2557 โดยมีผลงานทั้งหมดรวม 36 ภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวิเคราะห์ผลงาน หมายถึง การวิเคราะห์ผลงานภาพวาดระบายสีของเด็กที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม และดีเด่นใน ระดับชั้นอนุบาล, ระดับชั้นประถมศึกษา 1 – 6, ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3, ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 – 6, ปวช, ระดับชั้นปวส. และอุดมศึกษา, ระดับประชาชนทั่วไป จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี

2. กระบวนแบบ (Style) หมายถึง กระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมในด้านแนวความคิด ด้านหลักการทางศิลปะ ได้แก่ สื่อวัสดุ สี จุดเด่น ความสมดุล และรูปแบบการจัดวางภาพ ของผลงานภาพวาดระบายสีของเด็กที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม และดีเด่นจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี

3. การประกวดวาดภาพ หมายถึง การแข่งขันในการขีดเขียนของเด็ก ในลักษณะการแสดงออกเฉพาะตัวบุคคล เพื่อสื่อสารการขีดเขียนในการบอกเล่าเรื่องราวที่ได้เห็น ในบรรยากาศริมทะเล ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน

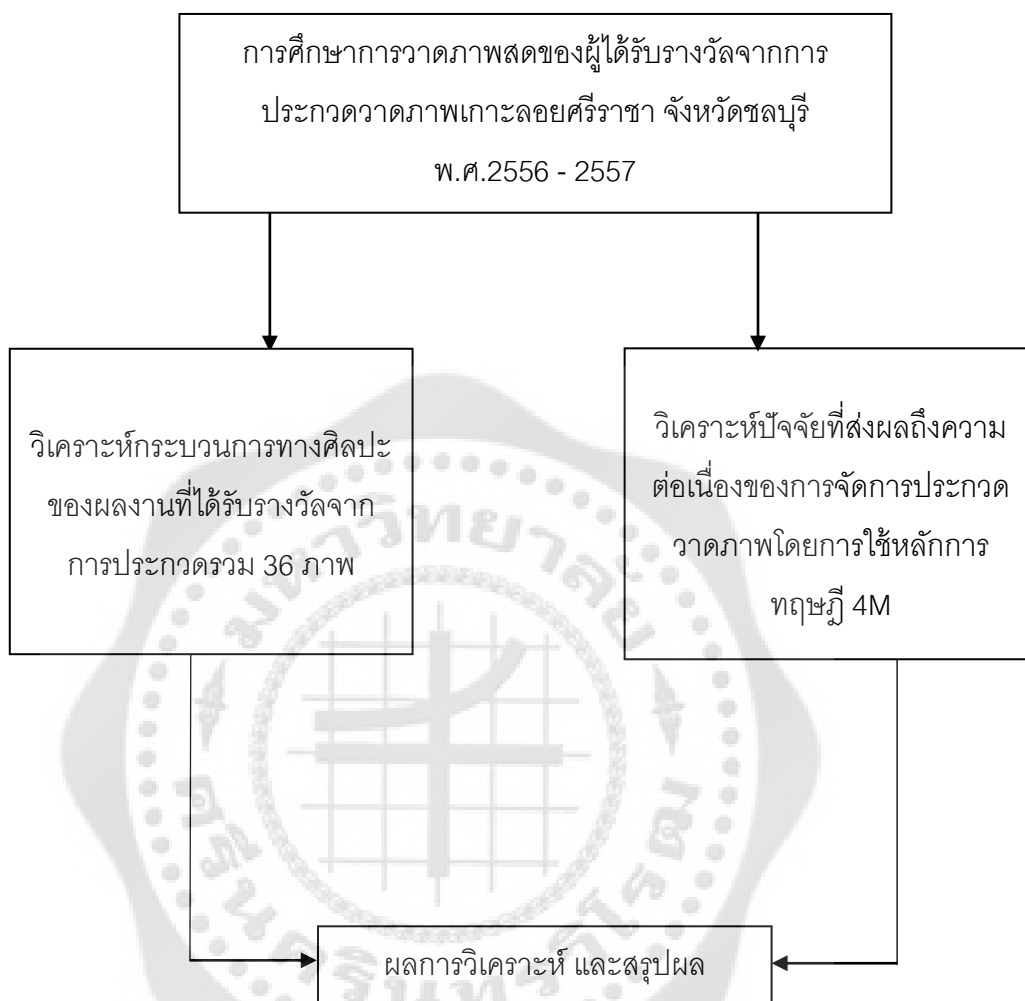
4. เกาะลอย หมายถึง เกาะเล็กๆ ห่างจากชายฝั่งศรีราชาประมาณ 300 เมตร มีท่าเทียบเรือที่จะข้ามไปยังเกาะสีชัง เกาะลอยแห่งนี้เป็นที่ตั้งของ วิหารหลวงพ่อผิว หรือพระครูปริยัติวรพรต อดีตเจ้าอาวาสวัดศรีมหาธาตุ ซึ่งทุกวันจะมีประชาชน และจากจังหวัดใกล้เคียงมานมัสการกันเป็นจำนวนมาก มีสวนสาธารณะออกกำลังกาย และสวนเตาถนุ บรรยากาศร่มรื่นทิศใต้ของเกาะมีเนินเขาเล็กๆ และเป็นจุดชมวิว และบริเวณสวนสาธารณะเกาะลอยคือพื้นที่อีกส่วนที่ผู้วิจัยได้ใช้ในการทำวิจัย

5. บรรยายการวาดภาพสด หมายถึง การลงมือปฏิบัติงานจริงในสถานที่จริง หรือสิ่งแวดล้อมจริง บนสวนสาธารณะเกาะลอย และผู้เข้าร่วมการแข่งขันต้องปฏิบัติตามในหัวข้อที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการแข่งขัน

6. เทศบาลเมืองศรีราชา ได้แก่ พื้นที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

7. ปัจจัยคือ องค์ประกอบต่างๆ ที่เป็นการบริหารจัดการในการจัดงานประกวดวาดภาพตามทฤษฎี 4M ได้แก่ คน (Man) การบริหารจัดการ (Management) เงิน (Money) และวัสดุอุปกรณ์ (Material) เพื่อเชื่อมโยงให้เกิดการเกี่ยวเนื่องกับศิลปศึกษา

กรอบแนวคิด

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการทำการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแหล่งการเรียนรู้เชิงศิลปวัฒนธรรมและศิลปะเด็ก

1.1 แหล่งการเรียนรู้ ในจังหวัดชลบุรี

1.1.1 เกาะลอย

(เทศบาลเมืองศรีราชา. 2542: 7) ได้กล่าวว่าประวัติความเป็นมาของเกาะลอยยังไม่มีหลักฐานที่แน่ชัด บ้างว่าเคยเป็นวัดใดมาก่อนบ้างก็ว่าเป็นที่อยู่อาศัยของชาวบ้านในอดีต ซึ่งทางเทศบาลเมืองศรีราชา ก็ได้นำภาพของเกาะลอยมาเป็นสัญลักษณ์ของเทศบาลในปัจจุบัน จากการค้นคว้าข้อมูลและนำภาพเกาะลอยเก่าๆมาศึกษา ทำให้ทราบว่า เกาะลอยมีวิวัฒนาการและการพัฒนาเรื่อยมา นับตั้งแต่อดีตที่มีการเข้ามาก่อตั้งโรงเลื่อยไม้ที่ศรีราชา (ประมาณปี พ.ศ. 2443 - 2495) โดยท่านเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี บริเวณถนนจิมจอมพล ปัจจุบันเป็นโครงการศรีราชานคร โดยมีการสร้างสะพานรถไฟข้ามไปยังเกาะลอย สำหรับใช้ขนไม้ลงเรือไปขาย ซึ่งต่อมาสะพานรถไฟได้ถูกพายุพัดพังไป และโรงเลื่อยไม้ก็หยุดกิจการลง และขายที่ดินให้กับบริษัทศรีราชานคร และได้มีการปรับปรุงเป็นศูนย์การค้าศรีราชานคร หลังจากสะพานรถไฟได้ชำรุด เกาะลอยก็ได้ถูกปล่อยให้รกร้าง สันนิษฐานว่ามีการก่อสร้างวัดเกาะลอยขึ้นมาประมาณปี พ.ศ. 2472 ได้มีการสร้างสะพานไม้ยื่นออกไปจากชายฝั่งข้ามไปยังเกาะลอย แต่สะพานไม้ก็ได้ถูกพายุพัดเสียหาย จึงได้มีการสร้างและต่อเติมเรื่อยๆ ในที่สุดก็ได้มีการรื้อสะพานออกไป และได้ก่อสร้างถนนตัดไปจนถึงตัวเกาะโดยการถมดินแล้วเทพื้นคอนกรีต ทับให้รถขนาดเล็กสามารถเดินทางเข้าไปได้ และได้มีการพัฒนาปรับปรุงขยายพื้นที่เกาะลอย เช่นปรับปรุงสวนสาธารณะเกาะลอย มีบ่อเต่า และระเบียบชมวิวยอดเกาะ เป็นแหล่งท่องเที่ยวของชาวศรีราชา ต่อมาปี พ.ศ. 2540 - พ.ศ. 2546 ทางเทศบาลเมืองศรีราชาได้เข้ามาปรับปรุงภูมิทัศน์เกาะลอยใหม่ และได้บูรณะวัดเกาะลอย และกรมเจ้าท่าก็ได้มาสร้างท่าเทียบเรือขึ้นด้านทิศเหนือของเกาะ ทางเทศบาลก็ได้สร้างสะพานข้ามเกาะลอยขึ้นมาใหม่จนปัจจุบัน

เกาะลอย ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเทศบาลเมืองศรีราชา อยู่ห่างจากฝั่งศรีราชาประมาณ 500 เมตร โดยมีสะพานคอนกรีตเชื่อมระหว่างเกาะลอยกับพื้นที่ชายฝั่งเกาะลอย เดิมมีพื้นที่เป็นเพียงเกาะขนาดเล็ก มีเนื้อที่ 12 ไร่ ต่อมาทางเทศบาลได้ปรับปรุงและมีเนื้อที่

ประมาณ 16 ไร่ 2 งาน ปัจจุบันทางเทศบาลกำลังทำการปรับปรุงและขยายพื้นที่เกาะลอยออกไป ทำให้มีพื้นที่มากขึ้น

เกาะลอยเป็นเกาะขนาดเล็กใกล้ชายฝั่งทะเลศรีราชา สามารถเดินทางเข้าไปได้สะดวก โดยใช้สะพานข้ามไปได้ บนเกาะมีบรรยากาศร่มรื่น มีสวนสาธารณะขนาดเล็ก บริเวณทิศใต้ของเกาะมีวัดเกาะลอยตั้งอยู่บนเนินเขาเล็กๆ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ บรรยากาศธรรมชาติจากทะเล และเป็นจุดชมวิวยอดนิยมได้โดยรอบ นอกจากนั้นยังเป็นท่าเทียบเรือสำหรับเดินทางไปเกาะสีชังหรือเกาะอื่นๆได้

(เทศบาลเมืองศรีราชา. 2542: 7) กล่าวว่าสถานที่สำคัญๆ ในเกาะลอย เกาะลอยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง และได้รับความนิยมมานานของศรีราชา มีสถานที่สำคัญๆที่น่าสนใจหลายแห่งดังนี้

วัดเกาะลอย

เป็นวัดที่ตั้งอยู่บนเกาะลอยที่ประชาชนให้ความเคารพนับถือ อีกทั้งยังเป็นจุดที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปจำนวนมาก หลังจากทีเทศบาลเมืองศรีราชาได้ปรับปรุงภูมิทัศน์เกาะลอยใหม่ ทำให้วัดนี้มีคนเข้าไปแวะชมมากขึ้น

รูปปั้นพระโพธิสัตว์กวนอิมหยกขาว และลานพระพุทธรูป

เทศบาลเมืองศรีราชาได้จัดสร้างรูปปั้นพระโพธิสัตว์กวนอิมหยกขาว 4 เมตร ซึ่งถือได้ว่าเป็นรูปพระโพธิสัตว์กวนอิมหยกขาวที่สูงที่สุดในประเทศไทย และนำมาประดิษฐานไว้ทางด้านใต้ของเกาะลอย แต่ปัจจุบันสถานที่ประดิษฐานยังคับแคบ ไม่เหมาะสม เทศบาลเมืองศรีราชาจึงอยู่ระหว่างการรวบรวมศรัทธาจากผู้มีจิตศรัทธาทั่วไป เพื่อจัดสร้างแท่นมั่งกรเงิน 48 เสา ไว้เป็นสถานที่ประดิษฐานของรูปปั้นพระโพธิสัตว์กวนอิมหยกขาวต่อไป นอกจากนี้ ยังมีลานพระพุทธรูปประดิษฐานไว้บริเวณทางขึ้นวัดเกาะลอย

ศูนย์อนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล

ศูนย์นี้เป็น 1 ใน 3 ของสถานีนอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเลของไทย โดยมีการเลี้ยงเต่าทะเลได้แก่ เต่าตนุ และเต่ากระ ไว้ที่บ่อเต่า ซึ่งทางเทศบาลเมืองศรีราชา ได้จัดสร้างขึ้นใหม่ ให้ที่สวยงาม เต่าทะเลในบ่อเต่า มีสีสันสวยงาม ขนาดเล็ก ใหญ่ จำนวนมาก ซึ่งเป็นอีกจุดหนึ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกเพศ ทุกวัย ได้เป็นอย่างดี

สวนสาธารณะเกาะลอย

แต่เดิมมีการปรับปรุงสวนสาธารณะเกาะลอยไปบ้างแล้ว แต่ปัจจุบันเทศบาลเมืองศรีราชา ได้เข้าไปปรับปรุงภูมิทัศน์ใหม่ โดยการจัดสร้างสวนเต่าทะเล รูปหล่อบรอนซ์ปลาทะเล ปรับปรุงรูปแบบร้านค้า ท่าเลที่ตั้ง ให้มีความเป็นระเบียบมากขึ้น ตกแต่งสวนสาธารณะให้มีความร่มรื่น

ระดับที่สวงาม ร่มรื่น และมีที่จอดรถ รองรับรถยนต์ของนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ ก่อสร้างทางเดินเท้าสำหรับให้เดินชมทะเล และทัศนียภาพรอบเกาะได้อย่างสะดวกสบาย

การเดินทาง

การเดินทางมาศรีราชา นับได้ว่าสะดวกมาก เพราะศรีราชาอยู่ห่างจากตัวเมืองชลบุรี ประมาณ 24 กิโลเมตร หรือห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 118 กิโลเมตร หากเดินทางมาด้วยรถส่วนตัว สามารถเดินทางมาได้โดยใช้เส้นทางสุขุมวิท (บางนา-ตราด) หรือมอเตอร์เวย์ ถ้าจะมาด้วยรถโดยสารประจำทาง ก็จะมีรถโดยสารวิ่งผ่านศรีราชาจำนวนหลายสาย มีทั้งรถพัดลม รถปรับอากาศชั้น 1 และรถปรับอากาศชั้น 2

สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน

ลานจอดรถมีสถานที่สำหรับจอดรถไว้รับรอง ทั้งรถยนต์ และรถบัสโดยเทศบาลเมืองศรีราชา กำหนดให้ลานจอดรถตั้งอยู่ทางทิศเหนือของเกาะลอย

ท่าเทียบเรือ เป็นท่าเทียบเรือมาตรฐาน สร้างโดยกรมเจ้าท่า สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปยังเกาะต่างๆ หรือเช่าเหมาเรือเพื่อการท่องเที่ยวต่างๆ

ศูนย์อาหารและร้านขายของที่ระลึก บริเวณตรงกลางของเกาะถูกกำหนดให้เป็นศูนย์อาหารและร้านขายของที่ระลึก ซึ่งเทศบาลเมืองศรีราชา ได้จัดสร้างขึ้นมาใหม่ให้สวยงาม เป็นระเบียบ และสะอาดถูกหลักอนามัย

เวทีและลานอเนกประสงค์ เป็นเวทีใหญ่สำหรับใช้จัดงานประเพณี หรือการแสดงต่างๆ โดยรอบ จะเป็นอัมพกรยขนาดใหญ่วงกลม สำหรับนั่งชม และมีลานอเนกประสงค์สำหรับใช้จัดกิจกรรมต่างๆอีกด้วย

ทางเดินโดยรอบเกาะลอย ทางเท้า สำหรับเดินชมทิวทัศน์ได้ทั่วทั้งเกาะ เพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความงามงดงามของเกาะลอย ชื่นชมธรรมชาติของทะเลได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น

1.2 โครงการประกวดวาดภาพเกาะลอยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

(จดหมายราชการเทศบาลเมืองศรีราชา. 2555: 1 – 4) ด้วยเทศบาลเมืองศรีราชา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และภักคคอลเลคชั่น (Peak Collection) ได้ร่วมกันจัดประกวดวาดภาพ บริเวณสวนสุขภาพ และสวนสาธารณะเกาะลอย เทศบาลเมืองศรีราชา ซึ่งเป็นเมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว และเป็นเมืองที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดชลบุรี มีประชาชนที่นิยมกันมาก รายละเอียด มีดังนี้

1. คุณสมบัติของผู้เข้าประกวด

- 1.1 นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุบาล ประถมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.)
- 1.2 นักศึกษาในระดับอาชีวศึกษา (ปวส.) หรืออุดมศึกษา
- 1.3 ศิลปิน หรือประชาชนทั่วไป ชาวต่างชาติที่พำนักอยู่ในประเทศไทย

2. ลักษณะของภาพที่ส่งเข้าประกวด

- 2.1 เป็นภาพวาดที่ใช้เทคนิคได้อย่างอิสระจะเป็นสีเทียน สีชอล์ค สีน้ำ สีน้ำมัน สีอคริลิก สีผสม
- 2.2 ขนาดของภาพวาด
 - 2.2.1 ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.) ขนาด 38 x 50 ซม.
 - 2.2.2 ระดับอาชีวศึกษา (ปวส.) อุดมศึกษาและประชาชนทั่วไป ขนาด 0.80 x 1.00 ม.

ภาพวาดที่กำหนดให้ปฏิบัติจริง ณ บริเวณสวนสุขภาพ สวนสาธารณะเกาะลอย และสถานที่ในเมืองศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีในวันที่ทำการแข่งขัน

3. ลักษณะของการจัดการประกวด

- 3.1 สถานที่จัดการประกวด ณ บริเวณสวนสุขภาพ และสวนสาธารณะเกาะลอย เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่เวลา 07.00 – 18.00 น. โดยให้ผู้เข้าประกวดมาลงทะเบียน ณ สถานที่รับรายงานตัวบริเวณสวนสุขภาพ เทศบาลเมืองศรีราชา ตั้งแต่เวลา 07.00 – 08.00 น. พร้อมกันนั้นทางเทศบาลเมืองศรีราชา และภักคคอนเลชั่น (Peak Collection) จะรวบรวมผลงานภาพที่ได้รับรางวัล มาจัดนิทรรศการไว้ให้ภายในบริเวณสวนสาธารณะเทศบาลเมืองศรีราชา
- 3.2 ผู้ที่จะปฏิบัติกรวาดภาพให้นำสีและอุปกรณ์มาเอง ส่วนกระดาษที่ใช้วาดภาพฝ่ายจัดการประกวดจะเตรียมกระดาษขนาด 38 x 50 ซม. ถ้าจะเขียนด้วยสีน้ำมันหรืออื่นๆ ให้เตรียมอุปกรณ์ทุกอย่างนำมาเอง
- 3.3 ผู้ได้รับรางวัลทุกระดับ คือ ผู้ที่ได้ปฏิบัติงานวาดภาพ ณ สถานที่ดังกล่าวข้างต้นเท่านั้น กรณีผู้นำกระดาษหรือเฟรมผ้าใบมาเองให้นำมาลงทะเบียนประทับตรา ณ สถานที่ที่รับรายงานตัวก่อน
- 3.4 ผู้เข้าประกวดวาดภาพ “ห้ามนำภาพเดิมที่เคยได้รับรางวัลมาแล้ว” มาวาดซ้ำอีกในปีนี้

3.5 ติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ กองการศึกษา โทร./โทรสาร 038 -

32281

4.รางวัลให้เป็นทุนการศึกษาและเกียรติบัตร ดังนี้

4.1 ระดับอนุบาล

รางวัลยอดเยี่ยมมี 1 รางวัล ทุนการศึกษา 2,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร

รางวัลดีเด่น 3 รางวัล ทุนการศึกษา 1,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร

รางวัลชมเชย 20 รางวัล ทุนการศึกษา 500 บาท พร้อมเกียรติบัตร

4.2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 - 3

รางวัลยอดเยี่ยมมี 1 รางวัล ทุนการศึกษา 2,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร

รางวัลดีเด่น 3 รางวัล ทุนการศึกษา 1,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร

รางวัลชมเชย 40 รางวัล ทุนการศึกษา 500 บาท พร้อมเกียรติบัตร

4.3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 5 - 6

รางวัลยอดเยี่ยมมี 1 รางวัล ทุนการศึกษา 2,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร

รางวัลดีเด่น 3 รางวัล ทุนการศึกษา 1,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร

รางวัลชมเชย 55 รางวัล ทุนการศึกษา 500 บาท พร้อมเกียรติบัตร

4.4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 2 - 3

รางวัลยอดเยี่ยมมี 1 รางวัล ทุนการศึกษา 3,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร

รางวัลดีเด่น 3 รางวัล ทุนการศึกษา 2,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร

รางวัลชมเชย 20 รางวัล ทุนการศึกษา 500 บาท พร้อมเกียรติบัตร

4.5 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 5 - 6 และปวช.

รางวัลยอดเยี่ยมมี 1 รางวัล ทุนการศึกษา 3,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร

รางวัลดีเด่น 3 รางวัล ทุนการศึกษา 2,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร

รางวัลชมเชย 20 รางวัล ทุนการศึกษา 500 บาท พร้อมเกียรติบัตร

4.6 ระดับอาชีวศึกษา (ปวส.) อุดมศึกษา และประชาชนทั่วไป

รางวัลยอดเยี่ยมมี 1 รางวัล ทุนการศึกษา 15,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร

รางวัลดีเด่น 3 รางวัล ทุนการศึกษา 10,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร

รางวัลชมเชย 20 รางวัล ทุนการศึกษา 500 บาท พร้อมเกียรติบัตร

รวมทั้งสิ้น 199 รางวัล เป็นเงินรางวัลและทุนการศึกษา 195,500 บาท พร้อม

เกียรติบัตร

5. คณะกรรมการประกอบด้วย

5.1 ประธานกรรมการ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. ประหยัด พงษ์ดำ ศิลปินแห่งชาติ ศิลปินชั้นเยี่ยม

5.2 กรรมการ ศาสตราจารย์ ดร. เดชา วราชน ศิลปินแห่งชาติ

5.3 กรรมการ ศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา เกาทอง ศิลปินแห่งชาติ คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

5.4 กรรมการ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ จันทนะละสิน ศิลปินแห่งชาติ นายกสมาคม ประติมากรรมแห่งประเทศไทย

5.5 กรรมการ ดร. กมล ทัศนัญชลี ศิลปินแห่งชาติ ประธานสภาศิลปกรรมไทย USA

5.6 กรรมการ ศาสตราจารย์สุชาติ เกาทอง ผู้อำนวยการหอศิลป์ภาคตะวันออก คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

5.7 กรรมการ อาจารย์ธงชัย ศรีสุขประเสริฐ อาจารย์ประจำคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

5.8 กรรมการ อาจารย์กมล สุวุฒิโท อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวง วัฒนธรรม

5.9 กรรมการ รองศาสตราจารย์ ปริญญา ตันติสุข อาจารย์ประจำคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

5.10 กรรมการ อาจารย์สมาน สรรพศรี อาจารย์คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

5.11 กรรมการ ดร. สุชาติ วงศ์ทอง อาจารย์ภาควิชาศิลปกรรม

5.12 กรรมการ รองศาสตราจารย์เทพศักดิ์ ทองนพคุณ

5.13 กรรมการ ศาสตราจารย์พิษณุ ศุภนิมิตร

5.14 กรรมการ อาจารย์ปัญญา วิจิตรธนสาร

5.15 กรรมการ อาจารย์จุฬาทิพย์ ทองรุ่งโรจน์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์ วิทยาเขตเพาะช่าง

5.16 กรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรสิทธิ์ เสาวคง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตภาคพายัพเชียงใหม่ (เจ็ดยอด)

5.17 กรรมการ อาจารย์พันศักดิ์ จักกะพาก ศิลปินอิสระ

5.18 กรรมการ รองศาสตราจารย์พงศ์เดช ไชยคุตร คณบดีคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะกรรมการฯสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาที่จะเพิ่ม หรือตรงรางวัลใดก็ได้ตามที่เห็นสมควรแก่คุณค่าของผลงานที่ส่งเข้าประกวด การตัดสินของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด จะอุทธรณ์มิได้ โดยจะพิจารณาถึงคุณค่าของงานศิลปะตามวัย และระดับการศึกษาเป็นสำคัญ

6. การมอบรางวัล

การตัดสินและมอบรางวัลให้แก่ผู้ชนะการประกวด ณ เวทีบริเวณ สวนสาธารณะเทศบาลเมืองศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เวลา 17.00น.

7.การจัดแสดง

จะจัดการแสดงผลภาพวาดที่ได้รับรางวัล ณ บริเวณสวนสุขภาพเทศบาลเมืองศรีราชา หลังจากพิธีมอบรางวัลเสร็จเรียบร้อยแล้ว

8.การประมวลภาพ

จัดให้มีการประมวลภาพจากเจ้าของภาพโดยตรง ณ บริเวณในสวนสุขภาพเทศบาลเมืองศรีราชา หลังจากพิธีมอบรางวัลเสร็จเรียบร้อยแล้ว

9.กรรมสิทธิ์

ภาพวาดที่ชนะการประกวดได้รับรางวัลทุนการศึกษาพร้อมเกียรติบัตรเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้จัดซึ่งจะมอบให้หน่วยงานภาครัฐ/เอกชนตามโอกาสอันสมควร

1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกวดวาดภาพและศิลปะเด็ก

การประกวดศิลปะเด็กในประเทศไทย

(การแสดงผลศิลปะเด็กแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3. 2525) การประกวดศิลปะเด็กในประเทศไทยเกิดขึ้นครั้งแรกในปีพุทธศักราช 2523 ซึ่งชมรมศิลปกรรมแห่งประเทศไทยและห้างเซ็นทรัลได้มีความเห็นสอดคล้องในหลักการและจุดมุ่งหมายร่วมกัน ในการที่จะสืบทอดเจตนารมณ์เบื้องต้น โดยได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบในภาระหน้าที่ที่พึงมีต่อสังคม มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมเด็กไทยทั่วประเทศ ไม่จำกัดพื้นฐานทางการศึกษา ให้มีการแสดงออกทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งมีศิลปะเป็นสื่อกลางตามนโยบายการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เด็กไทย คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และเพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานศิลปะให้เป็นที่แพร่หลายทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ชมรมศิลปกรรมแห่งประเทศไทยกับห้างเซ็นทรัล จัดการแสดงผลศิลปะเด็กแห่งประเทศไทยครั้งที่ 3 โดยตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพเยาวชนให้เจริญงอกงาม ซึ่งมีศิลปะเป็นสื่อกลางในการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ตามความถนัดแต่ละบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เด็กไทยสามารถ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และเพื่อเป็น

การส่งเสริมเผยแพร่ผลงานศิลปะเด็กไทย ให้ก้าวหน้าเป็นที่รู้จักกว้างขวางทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ คณะกรรมการการแสดงศิลปะเด็กแห่งประเทศไทย ถือเป็นภาระหน้าที่ในการส่งเสริมศิลปะให้กับเด็กและเยาวชนตามหลักการและเป้าหมายที่วางไว้ โดยการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนในทุกส่วนของประเทศส่งผลงานเข้าร่วมแสดง เพื่อพิจารณามอบทุนการศึกษาให้กับเจ้าของผลงาน และจะนำผลงานเหล่านั้นออกแสดงให้ประชาชนชม ในส่วนกลางที่กรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาคอีก 15 จังหวัด โดยกำหนดตามภาคต่างๆ ของประเทศ และคณะกรรมการจะนำผลงานดีเด่นส่วนหนึ่งคัดเลือกเพื่อส่งไปแสดงยังต่างประเทศ ดังปรากฏในการแสดงศิลปะเด็กแห่งประเทศไทยครั้งที่ผ่านมามี พ.ศ. 2523 – 2524 ผลงานของเด็กไทยที่ส่งไปร่วมแสดงยังต่างประเทศ ได้รับรางวัลสำคัญเป็นจำนวนมาก ซึ่งนับเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติ

ดังนั้น คณะกรรมการแสดงศิลปะเด็กแห่งประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงมีการประชุมหารือ และกำหนดการแสดงศิลปะเด็กแห่งประเทศไทยขึ้นเป็นการต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2525 เป็นครั้งที่ 3 วัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กไทยได้มีโอกาสแสดงออกทางศิลปะตามความสนใจและความถนัดอย่างอิสระเสรี
2. เพื่อสร้างสำนึกในการรับผิดชอบต่อศิลปะ ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้เด็กตั้งแต่เยาว์วัย
3. เพื่อพัฒนาความสามารถทางศิลปะ และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทย โดยไม่จำกัดพื้นฐานทางการศึกษา
4. เพื่อเผยแพร่ผลงานศิลปะเด็กไทย ให้เป็นที่แพร่หลายทั้งภายในและต่างประเทศ

ศิลปะเด็กคืออะไร

ศิลปะเด็กคือศิลปะที่เด็กแสดงออกตามสภาพความสนใจการรับรู้และความพร้อมของเด็กแต่ละคน โดยที่การแสดงออกนั้นจะแสดงออกด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง ผ่านวัสดุที่เหมาะสม และปรากฏเป็นผลงานศิลปะที่รับรู้ได้โดยประสาทตา หรือเรียกว่า ทัศนศิลป์ เช่น การเขียนรูปปั้นแกะสลัก ภาพพิมพ์ เป็นต้น เมื่อศิลปะเด็กเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาในโรงเรียน ศิลปะเด็กจึงสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนการสอน และจิตวิทยาในการเรียนการสอนไปพร้อมกันซึ่งในหลักสูตรการศึกษาจะเรียกว่า ศิลปะศึกษา

(วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539: 54) อ้างถึง แมคฟี (June King Mcfee. 1961) กล่าวว่าถึงศิลปะเด็กและวัฒนธรรมว่า

“ศิลปะคือสิ่งหนึ่งในวิถีการสื่อสารของมนุษย์ ที่จะร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ศิลปะสามารถสื่อสารถึงคุณภาพของประสบการณ์ที่ไม่สามารถแสดงออกได้ด้วยคำพูด

การแลกเปลี่ยนประสบการณ์นั้นสามารถแสดงออกผ่านสื่อภาษาที่ใช้ติดต่อกันและแสดงออกศิลปะมนุษย์เราสามารถสร้างสรรค์กลุ่มสังคมและพัฒนาวัฒนธรรมได้”

(วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539: 78) อ้างถึงแมทธิล (Edward L. Mattil, 1959เขียนถึงพัฒนาการของเด็กไว้ว่า“เด็กน้อยก็เหมือนเมล็ดพืช จากดอกไม้หลากหลายที่อยู่ในกำมือของเรา เมื่อมองอย่างผาดเฟิน ดูเหมือนว่าเขาต่างละหม้ายคล้ายคลึงกันในหลายรูปการณ์ไม่แตกต่างกันมากนัก ต่อเมื่อเมล็ดพืชงอกงามเติบโตใหญ่ขึ้น ความแตกต่างกันเริ่มปรากฏ บางต้นเล็กและบอบบาง บางต้นใหญ่และเต็มไปด้วยสีสน”

(ประเทิน มหาพันธ์. 2531: 1) กล่าวว่างานศิลปะของเด็กเป็นงานที่สร้างขึ้นด้วยความตั้งใจ มีความหมายและแสดงออกมาด้วยความจริงใจ ด้วยแนวคิดและความรู้สึกที่แท้จริงของเด็กเอง ดังนั้นศิลปะของเด็กจึงเป็นศิลปะที่มีความบริสุทธิ์ เข้าใจง่าย มีความหมาย และมีความเป็นตัวของตัวเอง

(พีระพงษ์ กุลพิศาล. 2531: 177) ศิลปะเด็ก หมายถึง กระบวนการศึกษาศิลปะของเด็กเพื่อสร้างสรรค์หรือแสดงออกทางศิลปะจากประสบการณ์ของตนเองตามวุฒิภาวะและลักษณะพัฒนาการทางศิลปะ การสอนศิลปะเด็กจึงควรเน้นที่จะพัฒนาเด็กแต่ละคนตลอดทั้งกระบวนการ ขณะเดียวกัน คำว่าศิลปะสำหรับเด็กควรหมายถึงการจัดกิจกรรมศิลปะให้เด็กทั่วๆไปสามารถทำได้ มุ่งหมายให้เด็กได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์กับการสร้างสรรค์หรือวัตถุทางศิลปะออกเป็นชิ้นงานตามความสามารถ ศิลปะเด็กควรมุ่งไปที่กระบวนการ (Process) ศิลปะสำหรับเด็กควรมุ่งเน้นไปที่ผลงาน

การแสดงออกทางศิลปะ

(พีระพงษ์ กุลพิศาล. 2533: 190) การแสดงออกทางศิลปะการแสดงออกทางศิลปะของเด็กกับศิลปินที่เป็นผู้ใหญ่ ไม่น่าจะนำมาเปรียบเทียบกันได้ ข้อโต้แย้งเช่นนี้คงจะพิจารณาได้เฉพาะประเด็นที่เป็นเรื่องของเทคนิควิธีการ และวัสดุเท่านั้น ไม่สามารถนำมาพิจารณาในแง่ของการแสดงออกทางศิลปะได้ ทั้งนี้ไม่ว่าการแสดงออกนั้นจะเป็นของเด็กหรือผู้ใหญ่ ต่างก็มีความรู้สึกทางศิลปะทั้งสิ้นคือความประทับใจที่แสดงออกจากการรับรู้ที่รวมตัวกัน

(พีระพงษ์ กุลพิศาล. 2533: 190) อ้างถึงใน (Peterson. 1958) ภาพที่เด็กชอบวาดมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ภาพมนุษย์ ภาพสัตว์ และภาพต้นไม้ เด็กทุกคนมีขีดความสามารถของการสร้างสรรค์ในด้านศิลปะแตกต่างกัน เด็กแต่ละคนสามารถปรับปรุงและพัฒนาขึ้นได้ภายในขอบเขต และความสามารถของตนเช่นเดียวกัน เด็กมีการสร้างสรรค์ และต้องการที่จะแสดงออกทั้งด้านความคิดและความรู้สึกต่างๆ ศิลปะเป็นแนวทางในการแสดงออกของเด็ก เด็กต้องการโอกาสที่จะได้แสดงออก อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก และความเข้าใจ รวมทั้งบุคลิกภาพ และ

ความเป็นอิสระของเด็กออกมาได้ สิ่งเหล่านี้ถ่ายทอดมาจากประสบการณ์และจินตนาการของเด็กแต่ละคน

1.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับศิลปะเด็ก

เอ็ดมันน์ เบิร์ก เฟลแมน (Edmund Burke Feldman) (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2548: 70 - 75) อ้างถึงจาก (Feldman. 1970) ได้สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับศิลปะเด็กได้ดังนี้

ทฤษฎีการรู้คิด (Cognitive Theory)

ทฤษฎีการรู้คิดหรือทฤษฎีสติปัญญา (Cognitive or Intellectual Theory) ในทางศิลปะเด็ก เด็กเขียนภาพหรือเสนอสิ่งที่ได้รู้มากกว่าสิ่งที่เด็กเห็น (He know rather than what he sees) สภาพการลดตัดทอนขนาดและรูปทรง ในศิลปะเด็กได้รับการพิจารณาว่า เกิดการอ่อนด้อยความรู้ หรือพัฒนาการแนวคิดที่เกี่ยวกับขนาดหรือรูปทรงของสิ่งนั้นๆ ไม่ถูกต้องและเป็นจริงเพียงพอ แนวทางทฤษฎีการรู้คิด มีข้อสันนิษฐานอยู่บนพื้นฐานที่ว่า ความรู้ที่ถูกต้องซึ่งเป็นสัจภาวะคือพื้นฐานของการนำเสนอที่ชัดเจนของสัจภาวะในงานศิลปะ การเพิ่มประสบการณ์เกี่ยวกับโลกให้กับเด็ก จะช่วยให้เด็กลดข้อบกพร่อง หรือลดความไม่พร้อมทางด้านมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในเยาว์วัยและจะเพิ่มคุณภาพในการใช้เส้นแสดงความจริงของวัตถุยิ่งขึ้น

ทฤษฎีนี้ยังเชื่อว่า การมองเห็นของเด็กไม่ต่างไปจากผู้ใหญ่ การแสดงความงามของเด็กในสภาพตัดทอนที่เรียบง่าย ไม่ใช่เป็นความพยายามที่จะกระทำเช่นนั้น ไม่ใช่ปัญหาทางการมองเห็นในการควบคุมร่างกายภาพบนจอภาพ (retinal image) ในตาของเด็กปรากฏขึ้นเช่นเดียวกับผู้ใหญ่แต่ปฏิกิริยาในการนำเสนอของเด็ก จากสิ่งที่เด็กมองเห็นหรือระลึกมากขึ้นมา เด็กจะไม่เชื่อข้อมูลผัสสะ (sense data) นั้น เด็กจดจำหรือคิดเฉพาะหลักใหญ่ๆ ในสิ่งที่เขามุ่งแสดงออก เด็กตอบสนองแต่เพียงความเข้าใจในเชิงสติปัญญาหรือมโนทัศน์ต่อวัตถุเป็นประการสำคัญ เป็นความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนเพราะเด็กยังไม่คุ้นเคยต่อสรรพสิ่งตามความเป็นจริง ต่อเมื่อเด็กเรียนรู้และมีวุฒิภาวะในระดับหนึ่ง เด็กจะสร้างมโนทัศน์ในประสบการณ์ที่เขาเกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นและแจ่มชัดขึ้น มโนทัศน์ที่แจ่มชัดขึ้นนี้ จะพบได้จากการแสดงออกของเด็ก ด้วยรายละเอียดที่มากขึ้นซับซ้อนขึ้น และจินตนาการที่กระฉ่างชัดยิ่งขึ้น

โดยสรุป ทฤษฎีการรู้คิดนี้พยายามอธิบายถึงสภาพรูปทรงง่ายๆ ในศิลปะเด็ก จุดอ่อนตามการมองเห็นแบบผู้ใหญ่ และยังเป็นการอธิบายการเปลี่ยนแปลงด้านการแสดงออกทางความงามของเด็กที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการรับรู้สิ่งแวดล้อม แต่ดูเหมือนว่า ทฤษฎีนี้จะขาดการอธิบายถึงสภาพจินตนาการหรือการสร้างสรรค์ในระดับเด็กที่โตขึ้น คล้ายเป็นการดึงทฤษฎีไปสู่ความรู้ในทางภาษาของเด็กและพลังของมโนทัศน์เป็นหลัก ไม่ได้มองว่ามโนทัศน์เติบโตขึ้นจากประสบการณ์สัมผัส (Sensory experience) ไม่ได้มองถึงว่า การนำเสนอจะต้องเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ภาพที่

มองเห็น การรับรู้มันจะขึ้นกับความพึงพอใจหรือไม่ หรือเป็นการสะสมความรู้สัมผัสหรือไม่ และไม่ได้มองถึงว่า การที่เด็กแสดงออกจากความงามของวัสดุหรือเกี่ยวข้องกับการรับรู้วัสดุขณะที่เด็กทำงาน

ทฤษฎีพัฒนาการ (Development Theory)

Lowenfeld (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2548: 70 - 75) อ้างถึงจาก (Lowenfeld, 1987: 15, 37, 56 – 59) จากการศึกษาและวิจัยเชิงประจักษ์ในภาพเขียนของเด็ก มีเหตุผลที่เป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลงวุฒิภาวะในการเขียนภาพให้เด่นชัดเป็นช่วงๆ มีความเด่นชัดเฉพาะระดับหนึ่ง จากวัยหนึ่งไปสู่อีกวัยหนึ่ง ซึ่งพิจารณาจากการเริ่มต้นในสภาพขีดเขียนสับสนในช่วงวัยก่อนเข้าโรงเรียน พัฒนาไปสู่การเขียนภาพวงกลม วงรี รูปทรงแทนคนและสิ่งของ หลังจากนั้นก็จะเพิ่มรายละเอียดเข้าไปในรูปทรงพื้นฐานพร้อมทั้งการแสดงบริเวณว่างที่มีความหมาย เสนอสภาพการเคลื่อนไหว เพิ่มวิธีการในการตอบสนองภาพที่เห็น ทางด้านรูปทรง สี และตำแหน่งของวัตถุในบริเวณว่าง หลังจากนั้นก็พัฒนาไปสู่การแสดงออกในลักษณะเหมือนจริง พัฒนาการในทางวุฒิภาวะด้านการแสดงออกทางศิลปะเช่นนั้นได้รับการศึกษาค้นคว้าและบันทึกไว้อย่างชัดเจน

(Lowenfeld. 1975: 385 – 387; 371 – 374; 1982: 436 – 439; 198: 474 – 479)

เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางอารมณ์และสมองของเด็ก และพัฒนาการทางศิลปะด้านการวาดภาพทฤษฎีที่โลเวนเฟลด์ให้ความสำคัญในเรื่องของการแสดงออกตามความคิดและความรู้สึกของเด็ก โดยพัฒนาตามวัยและวุฒิภาวะ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นขีดเขียน (The Scribbling Stage) อายุระหว่าง 2 – 4 ปี

พัฒนาการของเด็กในช่วงนี้ยังไม่สามารถควบคุมกล้ามเนื้อได้ ดังนั้นการเคลื่อนไหวที่แสดงออก เช่น การขีดเขียน บ้าย หรือละเลงสิ่งต่างๆ จึงเป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่จะพัฒนาการเคลื่อนไหวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีระดับการพัฒนาดังนี้

1.1 ขีดเขียนอย่างไม่เป็นระเบียบ (Disordered Scribbling)

ลักษณะเฉพาะ ผลจากการที่เด็กในช่วงนี้ไม่สามารถควบคุมการควบคุมของกล้ามเนื้อได้ การแสดงออกทางศิลปะที่ปรากฏ จึงเป็นเพียงลักษณะของเส้นที่เกิดจากการเคลื่อนไหวของแขนโดยลักษณะยุ่งเหยิง ไม่เป็นระเบียบ

การใช้สี ยังไม่มีการเริ่มต้นใดๆ นอกเหนือไปจากความเพลิดเพลินที่แสดงออก

พฤติกรรมที่แสดงออก การเคลื่อนไหววัยนี้จะทำให้เด็กได้รับความเพลิดเพลินจากพฤติกรรมการขีดเขียน

วัสดุที่เหมาะสม ดินสอสีดำที่มีขนาดใหญ่พอสมควร, สีโปสเตอร์, กระดาษผิวเรียบ, ดินน้ำมันสำหรับการปั้น

1.2 ขีดเขียนอย่างมีการควบคุม (Controlled Scribbling)

ลักษณะเฉพาะในช่วงนี้เด็กเริ่มบังคับการเคลื่อนไหวของแขนได้ประสานต่อกับมือ เริ่มมีความสัมพันธ์กัน การแสดงออกจากเส้นที่เคยอยู่เพียงหนึ่งไม่เป็นระเบียบ เริ่มการพัฒนามาเป็นเส้นที่เกิดจากความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อและประสาท โดยปรากฏเป็นเส้นโค้ง มีลักษณะวนไปวนมา ทั้งแนวตั้งและแนวนอน หรือในบางครั้งจะปรากฏลักษณะการเริ่มต้นขีดเขียนให้เป็นวงกลมได้

การจัดพื้นที่ในภาพยังไม่ปรากฏ เพียงแต่แสดงลักษณะการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ

การใช้สียังไม่มีความหมายใดๆ นอกจากลักษณะของความเพละเลื้อยที่แสดงออก พฤติกรรมที่แสดงออกยังคงเป็นลักษณะของความเพละเลื้อยที่ได้รับการขีดเขียน วัสดุที่เหมาะสมดินสอสีดำที่มีขนาดใหญ่พอสมควร, สีโปสเตอร์, ดินน้ำมันสำหรับการปั้น

1.3 ให้ชื่อรอยขีดเขียน (Naming of Scribbling)

ลักษณะเฉพาะในช่วงนี้ขณะที่เด็กเคลื่อนไหวเริ่มมีการสื่อความหมายจากการคิดไปด้วย เช่น การส่งเสียงพูดคล้ายกับเป็นการเล่าเรื่องในขณะที่ขีดเขียน หรือมีการตั้งชื่อภาพ กล่าวได้ว่าในช่วงขั้นตอนนี้เด็กเริ่มเกิดการสะสมพลังทางด้านความคิดที่จะกลายเป็นจินตนาการไปในที่สุด ผลจากการเจริญเติบโตดังกล่าวนี้ ทำให้เด็กสามารถนำสิ่งที่มองเห็นโดยการผ่านกระบวนการทางความคิดและนำมาสร้างเป็นภาพขึ้นมาการวาดภาพคนมีเพียงความคิดโดยแสดงจากการขีดเขียนและตั้งชื่อ

การจัดพื้นที่ในภาพปรากฏความนึกคิดที่ยังบริสุทธิ์อยู่ พฤติกรรมที่แสดงออกเด็กเริ่มมีแนวทางของการใช้ความคิดโดยเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่อง

วัสดุที่เหมาะสมดินสอสี, สีโปสเตอร์, ดินน้ำมัน, ปากกาปลายแหลม

2. ขั้นตอนการวาดภาพเป็นเรื่องราว (Preschematic Stage) อายุระหว่าง 4–7 ปี

ในวัยนี้ลักษณะการเคลื่อนไหวของเด็กเพิ่มความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมยิ่งขึ้น กว่าเดิม รอยขีดเขียนที่ปรากฏจึงทำให้เข้าใจความหมายดังกล่าวชัดเจนยิ่งขึ้น

ลักษณะเฉพาะพบว่าการวาดภาพมีความเกี่ยวพันระหว่างความคิดและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นรูปแบบของสัญลักษณ์ที่ปรากฏในภาพจะเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากเด็กเริ่มมีการ

ค้นหาขอบเขตที่จำกัดทางความคิด อันจะนำไปสู่ลักษณะของการเกิดกระบวนการทางความคิดรวบยอดในขั้นต่อไปการวาดภาพคนมีการนำสัญลักษณ์จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวด้วยการแทนรูปแบบง่าย ๆ เช่น วาดส่วนศีรษะเป็นวงกลม ใช้เส้นตรงแทนขา ส่วนรายละเอียดของลำตัวและใบหน้ายังไม่ปรากฏชัดเจน

การจัดพื้นที่ในภาพในวัยนี้ได้ก็จะยึดถือตนเองเป็นศูนย์กลางของวัตถุต่างๆการจัดวางภาพยังไม่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง

การใช้สีเด็กจะใช้สีสะดุดตา ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง จึงเท่ากับว่าเป็นการใช้สีตามความรู้สึกอารมณ์อย่างไรก็ตามอาจมีลักษณะการใช้สีที่ตรงกับความจริงปรากฏขึ้นได้หากเด็กมีความประทับใจในสิ่งนั้นๆ

การออกแบบยังไม่ปรากฏลักษณะที่เด่นชัด

พฤติกรรมที่แสดงออกภาพที่ปรากฏตามพฤติกรรมการแสดงออกทางศิลปะเริ่มมีความหมายที่ชัดเจน สมบูรณ์กว่าเดิม การนำสัญลักษณ์มาใช้กับภาพวาดจะมีความเปลี่ยนแปลงเกือบตลอดเวลา เนื่องจากอยู่ในขั้นแสวงหาภาพที่ตนเองพอใจ และมักจะวาดภาพในสิ่งที่ตนเองสนใจ

วัสดุที่เหมาะสมดินสอสี, สีฝุ่น, แปรงหรือพู่กันขนาดใหญ่, กระดาษที่มีขนาดใหญ่

3. ขั้นวาดภาพได้เป็นเรื่องราวอย่างสังเขป (The Schematic Stage) อายุระหว่าง 7 – 9 ปี

ในวัยนี้เด็กเริ่มต้นพบว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเด็กจึงเริ่มพัฒนาต่อการนำไปสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งบุคคลอื่นๆที่อยู่ร่วมด้วย

ลักษณะเฉพาะการที่เด็กสามารถเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสิ่งแวดล้อมถือว่าเป็นประสบการณ์ที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาในการสร้างความเกี่ยวพันกับสิ่งต่างๆ ให้ปรากฏออกมาในรูปแบบการแสดงออกทางศิลปะ โดยใช้เส้นฐาน (Base Line) จัดวางไว้ที่ส่วนล่างของภาพ เส้นดังกล่าวนี้มีลักษณะทั้งที่เป็นเส้นตรง เส้นโค้ง และการจัดวางวัตถุต่างๆตั้งเรียงจากอยู่บนเส้นฐานนี้ในลักษณะสองมิติ อีกทั้งยังปรากฏภาพที่สามารถมองเห็นทะลุเห็นภายในได้ เป็นลักษณะที่มีความโปร่งใสคล้ายภาพเอกซเรย์ (X – Ray picture) ลักษณะที่ปรากฏเช่นนี้แสดงว่า เด็กต้องการที่ถ่ายทอดสิ่งที่ตนเองเห็นตามประสบการณ์จึงแสดงสิ่งต่างๆที่ตนคิดว่าควรจะมีอยู่ในภาพออกมาให้หมด โดยไม่คำนึงถึงเหตุผลและความถูกต้องใดๆ นอกจากนี้เด็กยังมักวาดภาพในลักษณะพับกลาง (Folding Over) ที่มีลักษณะคล้ายการพับกระดาษเป็นสองตอนและใช้เส้นรอยพับเป็นเส้นกั้นกลาง รูปที่วาดจะปรากฏตั้งฉากกับเส้นฐานโดยด้านบนมีลักษณะหัวตั้ง ส่วนรูปที่ปรากฏบนเส้นฐานด้านล่างจะมีลักษณะกลับหัว

การวาดภาพคนมีการใช้สัญลักษณ์แทนส่วนต่างๆด้วยเส้นตรง รูปสี่เหลี่ยม และรูปสามเหลี่ยม เป็นต้น ซึ่งถ้านำมาแยกเป็นส่วนๆ แล้วจะไม่สื่อให้พบความหมายใดๆ อย่างไรก็ตามส่วนต่างๆที่วาดจะมีขนาดใหญ่กว่าความเป็นจริง

การจัดพื้นที่ในภาพเด็กยังวาดสิ่งต่างๆลงบนเส้นฐานในลักษณะตั้งฉาก ในบางกรณีมีการใช้ขอบกระดาษแทนเส้นฐาน ลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏบนภาพของเด็กวัยนี้คือมักกำหนดขอบกระดาษด้านบนเป็นส่วนท้องฟ้าและดวงอาทิตย์ โดยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าจะต้องอยู่สูงกว่าวัตถุอื่นๆภายในภาพ อย่างไรก็ตามเด็กยังไม่สามารถจัดวางระยะของวัตถุให้สัมพันธ์กันได้

การใช้สี เนื่องจากเด็กมีความเข้าใจความสัมพันธ์ต่างๆของวัตถุแต่ละประเภท จึงเริ่มมีการใช้สีตรงกับลักษณะของวัตถุชิ้นนั้นๆ (Object Color) และจะใช้สีตามเข้าใจเช่นนี้ตลอดไม่ว่าจะอยู่ในสภาพเช่นไร เช่น ท้องฟ้าจะต้องเป็นสีฟ้าหรือน้ำเงินเสมอ ไม่ว่าฝนจะตกหรือแดดจะออก เป็นต้น

การออกแบบยังไม่ปรากฏลักษณะที่ชัดเจน นอกจากเริ่มแสดงจังหวะซ้ำๆ ในการจัดวางวัตถุในภาพ

พฤติกรรมที่แสดงออกภาพที่ปรากฏตามพฤติกรรมการแสดงออกทางศิลปะจะเป็นไปตามการรับรู้มากกว่าความเป็นจริงตามธรรมชาติ

วัสดุที่เหมาะสมดินสอสี, สีชอล์ค, สีฝุ่น, สีโปสเตอร์, กระดาษขนาดใหญ่

4. ขั้นเริ่มต้นวาดภาพอย่างของจริง (The Gang Age) อายุระหว่าง 9 – 12 ปี

เด็กวัยนี้เริ่มต้องการอยู่ในสังคมอย่างอิสระ มีความต้องการความเป็นส่วนตัวมากขึ้นและมักชอบอยู่เป็นกลุ่มกับเพื่อนๆ โดยจะมีความรู้สึกแบ่งแยกเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง เด็กผู้หญิงเริ่มสนใจการแต่งกายและชื่นชอบงานรื่นเริงต่างๆ ส่วนเด็กผู้ชายมักชอบการชุมนุมรวมกลุ่มสร้างกิจกรรมต่างๆ เช่น การเดินทางไกล การตั้งค่ายพักแรม เป็นต้น

ลักษณะเฉพาะกล่าวได้ว่าเด็กวัยนี้มีลักษณะของการอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม (Gang Age) อย่างเด่นชัด มีความต้องการแสดงออกตามความนึกคิดของตน และเริ่มมีการคิดฝันและจินตนาการเพิ่มขึ้น จึงเป็นที่มาของสาเหตุการเริ่มเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบสัญลักษณ์ที่เคยใช้แต่เดิมมาเป็นการพยายามเลียนแบบวัตถุ สิ่งแวดล้อมต่างๆให้สัมพันธ์กับธรรมชาติ

การวาดภาพคนมีความถูกต้องชัดเจนเพิ่มขึ้น และเน้นความแตกต่างระหว่างเพศด้วยเสื้อผ้าเครื่องประดับ แม้ว่าเด็กในวัยนี้จะมีความละเอียดอ่อนในเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจนขึ้น แต่ปรากฏว่าเด็กสามารถถ่ายทอดเฉพาะเค้าโครงได้เท่านั้น ส่วนลักษณะของอากัปกริยา การเคลื่อนไหวต่างๆ ยังไม่ชัดเจน การวาดภาพคนจึงยังคงมีความแข็งกระด้างเกินความจริง

การจัดพื้นที่ในภาพความสำคัญของเส้นพื้นฐานจะเปลี่ยนแปลงกลายเป็นการ แสดงสิ่งต่างๆ บนพื้นราบ (Plane) แทนแต่ยังไม่สามารถถ่ายทอดได้เหมือนจริง ดังนั้นวัตถุต่างๆ ที่ ปรากฏบนฐานจึงมีลักษณะแบนราบ อย่างไรก็ตามตำแหน่งของท้องฟ้าและดวงอาทิตย์ที่เคยอยู่ด้านบน สุดของกระดาษ เริ่มเปลี่ยนแปลงให้อยู่ในระดับเดียวกับวัตถุต่างๆ และมีการทับซ้อนเกิดขึ้น เช่น ต้นไม้จะเหลื่อมบังท้องฟ้าบางส่วน นอกจากนี้ขนาดของวัตถุเริ่มมีการจัดวางให้สัมพันธ์เหมาะสมพื้นที่ ว้างที่กำหนด

การใช้สีในวัยนี้สีเป็นสิ่งสำคัญต่อการแสดงออกทางศิลปะเป็นอย่างมาก เนื่องจาก เด็กเริ่มพัฒนาการใช้สีตามสภาพความเป็นจริงของวัตถุ มาเป็นลักษณะของการใช้สีตามความนึกคิด ของตน

การออกแบบเริ่มปรากฏลักษณะการตกแต่งในภาพเพิ่มขึ้น เช่น เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับตามความแตกต่างทางเพศ หรือรายละเอียดของประติมากรรม หน้าต่าง นับได้ว่าช่วงนี้หากเด็กมี ประสบการณ์จากการสังเกตรูปแบบต่างๆ ของสิ่งแวดล้อม จะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางการออกแบบที่ ดียิ่งขึ้น

พฤติกรรมการแสดงออกจากลักษณะเฉพาะที่ให้ความสำคัญเรื่องความแตกต่าง ระหว่างเพศ การแสดงออกทางศิลปะจึงเริ่มสอดคล้องกับธรรมชาติยิ่งขึ้น นอกจากนี้ลักษณะการวาง ภาพโดยให้วัตถุมีการเหลื่อมซ้อนทับกัน จึงเป็นการเริ่มต้นความสัมพันธ์ให้เป็นกลุ่มของวัตถุที่ปรากฏ บนภาพวาดตามลักษณะของความเป็นจริงและตามหน้าที่ของวัตถุนั้นๆ

วัสดุที่เหมาะสม สีโปสเตอร์, สีฝุ่น, สีชอล์ค, ดินสอสี, ดินน้ำมัน, ไม้

5. ขั้นวาดภาพเลียนแบบธรรมชาติ (The Pseudo – Naturalistic Stage) อายุระหว่าง 12 – 14 ปี

เป็นระยะที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและความคิด ลักษณะการมอง ภาพรวมจะเริ่มเหมือนจริงมากขึ้น นอกจากนี้แล้วยังเป็นช่วงที่เด็กมีความคิดรวบยอดแบ่งออกเป็นสอง ลักษณะ คือ

พวกที่มีความคิดรวบยอดตามสิ่งเร้าของจักขุประสาท (Visually Minded) ลักษณะนี้เด็กจะวาดภาพได้ใกล้เคียงความเป็นจริง มีการแสดงแสงและเงารวมทั้งลักษณะของภาพ สามมิติ การวาดภาพคนจะแสดงลักษณะข้อต่อส่วนต่างๆ ของอวัยวะ เลื้อยผ้า แสดงรอยยับย่นตามการ เคลื่อนไหวของร่างกาย ลักษณะที่สำคัญของเด็กวัยนี้ คือ การวาดภาพตามความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ดู

พวกที่ให้ความหมายของสิ่งต่างๆ จากประสบการณ์ตัวเอง (Non – Visually Minded) ลักษณะนี้เด็กจะวาดภาพที่แสดงถึงอารมณ์ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อม เป็นการวาดภาพ ตามความรู้สึกภาพจึงออกมาในลักษณะเกินความจริง การออกแบบตกแต่งส่วนประกอบต่างๆ ภายใน

ภาพมักมุ่งในด้านของการแสดงออกทางอารมณ์มากกว่าถึงประโยชน์ และหน้าที่ของวัตถุนั้นๆ เด็กกลุ่มนี้จึงค่อนข้างไม่สนใจกับกระบวนการออกแบบอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตามพวกเขากลับมีความเข้าใจในเรื่องการจัดวางระยะระหว่างวัตถุได้เป็นอย่างดี จึงมีสามารถจัดความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในภาพได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม ส่วนลักษณะที่สำคัญของเด็กกลุ่มนี้คือ วาดภาพตามความรู้สึกของการให้ความสำคัญกับสิ่งนั้น

อย่างไรก็ตามความแตกต่างของลักษณะการวาดภาพของเด็กสองกลุ่มนี้ ในส่วนที่มีความคล้ายคลึงกันสามารถสรุปเป็นภาพรวมได้ดังนี้

การวาดภาพคนจะมีความถูกต้องและใช้เส้นตามความเป็นจริงของรูปร่างได้ดีกว่าเดิม ลักษณะการเคลื่อนไหวของร่างกายในอวกาศปฏิกิริยาต่างๆ ลดความแข็งกระด้างลง และเพิ่มรายละเอียดรอยยับย่นของเสื้อผ้าตามลักษณะการเคลื่อนไหว อย่างไรก็ตามส่วนของเสื้อผ้าและเครื่องประดับมีการลดรายละเอียดลง โดยการวาดเพื่อแสดงความแตกต่างระหว่างเพศเท่านั้น

การจัดพื้นที่ในภาพเส้นฐาน (Base Line) จะหายไป และมีส่วนของเส้นระดับมาแทนที่ สัดส่วนของวัตถุต่างๆ มีการให้ขนาดลดหลั่นตามระยะของภาพสามมิติ และมีการจัดวางลักษณะของสิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

การใช้สี ลักษณะที่สำคัญแบ่งออกเป็นสองลักษณะ คือใช้สีสัมพันธ์ตามการสังเกต ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ต่างๆ และใช้สีตามอารมณ์โดยไม่คำนึงถึงสิ่งใดๆ อย่างไรก็ตามยังมีความพยายามในการปรับการใช้สีให้สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติ

การออกแบบมีการตกแต่งตามหน้าที่ ประโยชน์ใช้สอยของวัตถุนั้นๆ

วัสดุที่เหมาะสมสีน้ำ, สีโปสเตอร์, ผ้า, ไม้

6. ขั้นการตัดสินใจ (Adolescent Art) อายุระหว่าง 14 - 17 ปี

พัฒนาการด้านต่างๆเริ่มมีความสมบูรณ์ จึงทำให้มีการควบคุมการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ศิลปะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลักษณะของความสนใจในการทำงานจะยาวนานขึ้น และเป็นไปอย่างมีจุดหมาย ดังนั้นการแสดงรายละเอียดต่างๆจึงค่อนข้างสมบูรณ์มากกว่าวัยอื่นๆ ซึ่งจำแนกได้สามลักษณะ คือ

ถ่ายทอดตามการมองเห็น (Visual Type) เด็กจะมีการถ่ายทอดตามจักษุประสาท ในลักษณะที่เป็นจริงตามธรรมชาติคล้ายคลึงกับการบันทึกภาพด้วยกล้องถ่ายรูป โดยมีการวาดเส้นรอบนอกก่อน จากนั้นจึงใส่รายละเอียดต่างๆลงไป อีกทั้งยังมีการสร้างความกลมกลืน มีการให้แสงเงา และเป็นสัดส่วนที่มาจากความเป็นจริงลงไปในภาพด้วย

ถ่ายทอดโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลางโดยการถ่ายทอดตามอารมณ์ความรู้สึก และประสบการณ์ที่มีอยู่ ซึ่งมีลักษณะของการแสดงออกอย่างชัดเจน

ถ่ายทอดแบบผสม (Visual Type and Haptic Type) เป็นลักษณะการนำรูปแบบจากธรรมชาติที่เป็นจริงมาประสานกับความต้องการในการแสดงออกที่มาจากความรู้สึกภายใน และการถ่ายทอดออกมาเป็นภาพซึ่งมีส่วนประกอบบางส่วนที่ไม่เหมือนจริงตามแบบแม้ว่าพัฒนาการของเด็กจะมีความแตกต่างกันถึงสามลักษณะดังกล่าว แต่โดยรวมแล้วสามารถสรุปเป็นลักษณะเด่นที่คล้ายคลึงกันคือ

การวาดภาพคนในวัยนี้นิยมการวาดภาพที่มีการแสดงถึงอากัปกริยา การเคลื่อนไหวที่แตกต่างกันไปทำให้ภาพคนที่วาดออกมาดูมีชีวิตชีวามากขึ้น

การใช้สีมักใช้สีตามความเป็นจริงจากธรรมชาติ มีการคำนึงถึงสีที่เกิดขึ้นจริงในสถานการณ์ต่างๆ เช่น น้ำหนักความแตกต่างของวัตถุที่อยู่ในระยะใกล้และไกล โดยการใช้สีต่างกัน

การจัดพื้นที่ในภาพมีลักษณะการวางภาพที่ซับซ้อนจากมุมมองต่างๆ โดยนิยมวาดภาพสิ่งต่างๆ ให้วางทับลักษณะนี้ทำให้ภาพมีความน่าสนใจมากขึ้น และยังนิยมตกแต่งภาพให้มีความกลมกลืนอีกด้วย

การออกแบบเด็กวัยนี้อยู่ในช่วงแห่งการตัดสินใจว่าความจริงต่างๆ ควรเป็นเช่นไร จึงมักจะวาดภาพที่แสดงถึงการดำเนินชีวิตตามความเป็นจริงในสังคม นอกจากนี้แล้วบางครั้งยังมีลักษณะที่แสดงถึงการเยาะเย้ยถากถาง และประชดสังคมถ่ายทอดไปในภาพ

วัสดุที่เหมาะสมดินสอดำ, สีน้ำมัน, สีฝุ่น, สีน้ำ, พลาสติก, ไม้

จากบริบทดังกล่าว กล่าวได้ว่า การพัฒนาการทางสมองของเด็กเกี่ยวข้องกับเรื่อง การแสดงออกทางศิลปะ ในแต่ละวัยการแสดงออกทางศิลปะแตกต่างกันออกไป สะท้อนความรู้สึกนึกคิดของตัวเอง และการใช้พื้นที่ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ การใช้สี การสร้างสรรค์แนวคิด และวัสดุที่เหมาะสมกับวัยของเด็กนั้นๆ ได้อย่างสมควร เมื่อเด็กโตสังคมเด็กเริ่มเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีการเริ่มต้นการคิดอย่างเป็นระบบมากขึ้น ต้องการแสดงออกที่ชัดเจน มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์มาเป็นตัวประกอบในการพัฒนางานศิลปะอีกทางหนึ่ง

1.5 ศิลปะกับการศึกษา (Art Education)

(วิทย์ พิณคันเงิน. 2554: 67 – 69) การศึกษาเป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจทางด้านประสบการณ์ และแนวทางดำเนินชีวิต หรือสร้างคนให้บังเกิดคุณภาพเป็นทรัพยากรมนุษย์ของสังคม การศึกษาเป็นการนำเอาความรู้ความเข้าใจในวิทยาการต่างๆ มาประมวลเข้าด้วยกันแล้วจัดให้เหมาะสมกับระดับชั้นต่างๆ ตามวุฒิภาวะของคนในสังคม

ศิลปะเป็นวิทยาการหนึ่งที่มีพื้นฐานมาจากธรรมชาติของมนุษย์โดยมีติดตัวมาแต่กำเนิด แต่ต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้ขยายตัวเจริญงอกงามขึ้นตามวุฒิภาวะ โดยมีหลักการ “อิสระเสรี” เป็นสิ่งที่แสดงออกตามความคิด ความรู้สึก จิตใจ และอารมณ์ ประสานกับฝีมือที่ฝึกปฏิบัติ จนมีความคล่องตัวที่จะสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นผลงาน โดยใช้สื่อ คือวัสดุอุปกรณ์เป็นเครื่องมือ เครื่องใช้

ศิลปะกับการศึกษา (Arts and Education) เป็นสิ่งอันเกี่ยวเนื่องกันและกัน เพราะการศึกษาเปิดทางให้ศิลปะได้เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาศึกษา เรียนรู้ และศิลปะก็มีแนวทางการศึกษา หรือให้แนวทางการศึกษาเป็นทางถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน จึงเกิดคำว่า ศิลปศึกษา ซึ่งหมายถึง การศึกษา ศิลปะ นั่นเอง (Art Education = Art Study or Study in Art) เรื่องราว การศึกษาศิลปะ อาจต่างกัน โดยความหมาย แต่เมื่อประมวลทั้ง 2 อย่างเข้าด้วยกัน จะมีเนื้อหาให้ศึกษาได้ในขอบข่ายเดียวกัน

ประโยชน์ของศิลปะกับการศึกษาที่มีต่อกันและกัน

ศิลปะกับการศึกษามีอันเกี่ยวเนื่องกันและกัน ตามธรรมชาติของสังคมมนุษย์ ศิลปะเป็นสิ่งที่อยู่ประจำตัวมนุษย์ตั้งแต่เกิด เป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้สำหรับการแสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึกในทางจิตใจ และอารมณ์ ศิลปะให้ประโยชน์ต่อการศึกษาด้านการแสดงออก โดยการนำ ความรู้ ความสามารถด้านต่างๆ ที่ได้รับจากการศึกษามาประมวลประยุกต์ ให้เกิดผลของความเจริญ งามงอกงาม ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอันเกี่ยวเนื่องที่เป็นรูปวัตถุ และเป็นนโยบายโครงการแผนงาน โดยการจัด ระเบียบ จัดขั้นตอนความแปลกใหม่ในเชิงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จึงทำให้ความรู้ ความสามารถ ทางด้านต่างๆ ของมนุษย์ มีการพัฒนาการมาโดยลำดับ การผลิตสร้างสรรค์ โดยใช้ข้อมูลผลิตภัณฑ์ ของเดิมแก้ไขปรับปรุงก็เป็นแนวทางของศิลปะ การใช้นโยบายส่งเสริมระยะยาว ระยะสั้น รีบด่วน จะต้องนำความรู้ทางศิลปะไปร่วมประสานด้วยเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการชักจูงโฆษณา เผยแพร่ และชี้แจง แสดงเรื่องราวให้เป็นที่ทราบกันอย่างแพร่หลาย

ในด้านที่การศึกษาให้ประโยชน์ต่อศิลปะก็ได้แก่ การที่เปิดทางให้ศิลปะแสดงบทบาท ต่อพฤติกรรมการแสดงออกอย่างอิสระเสรี การศึกษาที่ให้ประโยชน์ต่อศิลปะก็คือให้โอกาสศิลปะได้ พัฒนาขึ้นตามวุฒิภาวะของคน จนสามารถยกระดับของคนให้พัฒนาขึ้น และเนื่องจากการศึกษานั้น ประกอบด้วยปัจจัยหลายประการ มีครูผู้สอน บุคลากรฝ่ายต่างๆ อาคารเรียน หลักสูตร ตลอดจนผู้บริหารการศึกษาระดับต่างๆ ส่วนประกอบเหล่านี้มีส่วนต่อประโยชน์ของการศึกษาทั้งสิ้น โดยเฉพาะ วิชาศิลปศึกษาในโรงเรียน ในระยะต้นๆ การเรียนการสอนศิลปศึกษาขึ้นอยู่กับตัวครูผู้สอนแต่ฝ่ายเดียว เป็นการสอนที่มีอยู่ตามตารางสอน และจัดขึ้นจากงบประมาณเล็กน้อย จึงดูเหมือนว่าวิชาศิลปศึกษาไม่ค่อยสำคัญนัก แต่ถึงคราวมีงานการของโรงเรียนครั้งใด ก็ไม่วายที่จะใช้กลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถ

ทางศิลปะลงมือทำงาน จึงเห็นได้ว่าการศึกษาย่อมได้ประโยชน์จากศิลปะ แต่ประโยชน์ที่ศิลปะพึงได้รับจากการศึกษาอาจมีบ้างเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ เป็นเพราะทั่วไปยังถือกันว่า ศิลปะมีอยู่เฉพาะในบุคคลส่วนน้อยเท่านั้น และมักถือกันว่าศิลปะต้องมาจากพรสวรรค์ประจำตัวของแต่ละคน

ทั้งหมดนี้คงจะมีเฉพาะในอดีต ในปัจจุบันถือกันว่า ศิลปะเป็นนัยของบุคคลตามธรรมชาติมาตั้งแต่เกิด ทุกรูป ทุกนามนัยหรือ Sense คือสิ่งที่เกิดขึ้นเอง มีอยู่เองในความเป็นมนุษย์ปกติ จนอาจกล่าวได้ว่า ศิลปะมีขึ้นในโลกพร้อมกับการเกิดของมนุษยชาติ ดังนั้นการจัดการศึกษาอย่างถูกวิธีและเป็นไปตามวุฒิภาวะ ย่อมผดุงส่งเสริมสิ่งที่เรียกว่าศิลปะ ที่มีอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกผู้ทุกนาม พัฒนาขึ้นได้อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด และศิลปะอันได้รับการพัฒนาขึ้นในตัวบุคคลนั้นเอง ก็จะช่วยประโยชน์ให้แก่การศึกษาในที่สุด

ประโยชน์ของศิลปะกับการศึกษาที่พึงมีต่อสังคม

ศิลปะกับการศึกษาอันเกี่ยวประโยชน์แก่สังคม ศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาการต่างๆ ที่ระบบการศึกษานำมาถ่ายทอดให้แก่เยาวชนในสังคม ศิลปะทุกแขนงล้วนแสดงถึงความคิด และการปฏิบัติจนปรากฏออกมาเป็นผลงาน ซึ่งเป็นทั้งด้านวิชาชีพ ด้านการแสดงออกทางวัฒนธรรม ด้านความเข้าใจระหว่างชาติ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อสังคมทั้งสิ้น ศิลปะกับการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือหรือสื่อของสังคม ในอันที่จะถ่ายทอดสิ่งที่สังคมต้องการหลายๆอย่างให้แก่เยาวชน การใช้ภาษาไทย ทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง เป็นบทโคลง กาพย์ กลอน ล้วนมีคุณค่าทั้งด้านศิลปะและการศึกษาแม้จะเป็นการแสดงออกในรูปแบบสากล ก็ถือว่าเป็นประโยชน์ต่อสังคมทั้งสิ้น เพราะเรื่องสากลเป็นเรื่องของคนและของสังคมในปัจจุบัน จึงมีส่วนช่วยพัฒนาสังคม 4 ประการ คือ

1. ช่วยรักษาวัฒนธรรมของชาติ และอารยธรรมโลก
2. ช่วยให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขทั้งในสังคมที่มีวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน และมีวัฒนธรรมที่ต่างกัน
3. ช่วยให้คนในสังคมมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้าขึ้น
4. ช่วยให้เกิดวิชาชีพที่มีหลักเกณฑ์มั่นคง มีฝีมือประณีตในการผลิตสิ่งต่างๆ

การถ่ายทอดความรู้ทางศิลปะ เช่น การเรียนการสอนในชั้นเรียน ก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญอีกส่วนหนึ่ง ครูและนักเรียนจะต้องมีข้อตกลงร่วมกันตามเงื่อนไขแห่งกิจกรรมการเรียนการสอน และได้รับการสนับสนุนการศึกษาดังกล่าวของเอกสารการแสดงผลศิลปหัตถกรรม พ.ศ. 2503 ของกระทรวงศึกษาธิการ (ก่อ สวัสดิ์พานิช) ที่ว่า “ผมก็อยากชี้ให้นักการศึกษามองเห็นว่า วิชาศิลปศึกษา

“ไม่ใช่วิชาเล็กๆ มีคะแนนน้อยๆ ซึ่งเราจะละเลยไม่ได้ วิชานี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง”

การให้ความรู้ทางศิลปะจะต้องมีแนวทางปฏิบัติควบคู่กันไปตลอด ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกทางการบรรยาย เป็นรายงาน เป็นการแสดงออกทางการเขียนภาพ ขึ้น การแกะสลัก หรือ การประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อให้การศึกษาทางศิลปะดำเนินไปตามแนวการศึกษาที่ดี เป็นการเพิ่มประสบการณ์แก่ผู้เรียน ซึ่งนำไปสร้างสรรค์ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

การพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน มีความจำเป็นต้องนำศิลปะเข้ามาประกอบเป็นงานใหญ่โดยเฉพาะงานอุตสาหกรรมทางผลิตภัณฑ์ต่างๆ หากแต่จะพึ่งพาแต่นักวิทยาศาสตร์ สถาปนิก วิศวกรอย่างเดียว จะเห็นได้ว่า ลักษณะรูปแบบของวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ (เครื่องรับโทรศัพท์) รถยนต์ และอื่นๆ ล้วนมีการพัฒนาทางรูปแบบให้ทันสมัยขึ้น ความจำเป็นที่จะต้องใช้ความรู้ทางศิลปะเข้าประกอบจึงมีความสำคัญมาก เพราะทำให้เกิดรูปแบบใหม่ ไม่ซ้ำแบบเดิมๆ และเกิดความพึงพอใจในต่างชาติต่างภาษาอีกด้วย

ประโยชน์ที่สังคมได้รับจากศิลปะนั้น นอกจากจะทำให้คนในสังคมมีอาชีพ และสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงแล้ว ศิลปะยังกลมกล่อมเกลาจิตวิญญาณของผู้มีอาชีพทางศิลปะให้ศึกษาระเบียบวินัย และระบบศีลธรรมในวิชาชีพ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอาชีพอื่นๆ เพราะเชื่อแน่ว่าการที่ผู้มีอาชีพทางศิลปะย่อมมีความมุ่งมั่น มีความมุ่งหมายที่ตรงและเด่นชัด จึงสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้จนสำเร็จ แม้เพียงได้รับการศึกษาศิลปะตามเกณฑ์ที่บุคคลในทางสังคมได้รับ ก็ยังยอมรับกันทั่วไปว่า ความรู้ และแนวความคิดทางศิลปะสามารถนำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ หรือส่วนตัวองค์กรเอกชนได้ดี

ประโยชน์ของศิลปะกับการศึกษาที่มีต่อการสร้างสรรค์

เป็นธรรมชาติของคนทั่วไปที่เมื่อได้ศึกษาเรียนรู้ จนรู้ตัวเองว่าเกิดภูมิรู้พอสมควรแล้ว ก็ใช้ความรู้ ความสามารถสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ หรือแก้ปัญหาต่างๆ ได้บ้างตามโอกาส กาลเวลา สู้แต่ชั้นเชิงของสังคมจะอำนวยให้ เพราะทั้งศิลปะและการศึกษาจะหนุนเนื่องกัน ทำให้สามารถสร้างสรรค์ ตลอดจนแก้ปัญหาชีวิตได้บ้าง ประโยชน์อันเกิดจากการสร้างสรรค์ ได้พบว่ามีผลเด่นชัดอยู่ 3 กรณี คือ

1. ความคิดสร้างสรรค์ในหลักการดำเนินงาน นับตั้งแต่เสมียน พนักงาน เจ้าหน้าที่ ในสายงานต่างๆ จนถึงผู้จัดการและผู้ดำรงตำแหน่งใหญ่โตทางราชการ ตลอดจนเอกชน ล้วนใช้ศาสตร์ และศิลป์ประกอบกันทั้งสิ้น

2. ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านบูรณาการ คือ การรู้จักนำสิ่งต่างๆ มาสัมพันธ์กัน หรือผสมกัน จนได้สิ่งใหม่ นับว่าเป็นความก้าวหน้าที่สำคัญมาก ความคิดสร้างสรรค์ดังกล่าวนี้ มีปรากฏให้ทราบทั่วไปไม่ว่าจะเป็นของใช้ ของบริโภคหรือส่วนหนึ่งของการดำเนินการ

3. ความคิดสร้างสรรค์ทางการขยาย ปรับปรุงดัดแปลง ไม่ว่ากิจการใดๆ ย่อมจะต้องมีการขยายปรับปรุง เพื่อความเจริญก้าวหน้า หรือแปรรูปไปสู่อีกประเภทหนึ่ง หรืออีกส่วนหนึ่ง สาขาหนึ่ง เพื่อความไพศาลแห่งกิจการนั้นๆ

การศึกษาในปัจจุบันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้มีศาสตร์และศิลป์อย่างต่อเนื่อง และมีสัดส่วนที่เหมาะสมกัน โดยผู้เรียนจะมีความรู้ความสามารถเข้าใจ และสามารถนำมาปฏิบัติได้ สมดังอุดมการณ์ที่ว่า “รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา” ความเข้าใจศิลปะและมีประสบการณ์ทางศิลปะ จะช่วยให้เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ในผลงานให้พัฒนาเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักคิดปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพและโอกาส กาลเวลา ได้อย่างไม่มีอุปสรรค

แนวความคิด และการเรียน การสอนวิชาศิลปศึกษา (Art Education)

(อำนาจ เ็นสบาย. 2545: 15 – 18) แนวความคิดและแนวทางการเรียนการสอนวิชา ศิลปศึกษา (ทัศนศิลปศึกษา) บางประการ เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นคนที่เฉลียวฉลาดเป็นคนดี มีความสุขทั้งกายและใจ ดังต่อไปนี้

1. ครูและโรงเรียนควรมีความสำนึกเป็นเบื้องต้นว่าเด็ก ครอบครั้ว โรงเรียน สังคม ประเทศชาติ และโลกมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน การสร้างเด็ก การให้การศึกษาที่มีคุณค่าแก่เด็ก ย่อมส่งผลกระทบต่อส่วนทั้งหมดอย่างเป็นลูกโซ่

2. การให้การศึกษาแก่เด็กโดยผ่านระบบโรงเรียนทุกวิชาในหลักสูตร ล้วนมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน มีความสำคัญเท่าเทียมกันและต่างทำหน้าที่ของตนทั้งในด้านเฉพาะ และด้านสัมพันธ์กับ ความรู้วิชาอื่นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่คนตรงกัน ซึ่งมีความหมายว่า วิชาศิลปะถือเป็นวิชาหนึ่งที่มี บทบาทเฉพาะ และสามารถมีบทบาทร่วมกับทุกวิชาเพื่อให้การเรียนการสอนเด็กบรรลุจุดมุ่งหมาย

3. วิชาศิลปะในโรงเรียนมิได้มีไว้ให้เด็กคนใดคนหนึ่งเรียน หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเรียน แต่ มุ่งให้เด็กทุกคนได้เรียน โดยครูผู้สอนควรเชื่อว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนศิลปะได้ตามศักยภาพของแต่ละคน และผลการเรียนศิลปะมิได้มุ่งเฉพาะตัวผลงาน แต่จะต้องมุ่งกระบวนการสร้างคนโดยอาศัย กิจกรรมศิลปะเด็กเป็นสื่อด้วย

4. การเรียนศิลปะในโรงเรียน ควรพัฒนาเด็กทั้ง 4 แกน ได้แก่ ด้านสุนทรียศาสตร์ ด้าน การวิจารณ์ ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ และด้านการปฏิบัติการโดยแกนทั้ง 4 แกน จะมีส่วนช่วยให้เด็ก เกิดการพัฒนาประสบการณ์ทางสุนทรียะ ทัศนียม ความคิดเชิงเหตุผล การแสดงความคิดเห็น การรับ

พึงความคิดเห็น การมีความรู้ทางประวัติศาสตร์ การรู้จักที่มาที่ไปของตัวเอง ของสังคม รวมทั้งประสบการณ์อันหลากหลายจากการทดลองปฏิบัติการสร้างสรรค์วัสดุ วิธีการ และเรื่องราวต่างๆ

5. ไม่เพียงแต่กระบวนการการเขียนศิลปะในโรงเรียนจะสร้างความเชื่อมโยงสัมพันธ์ในแกนความรู้ทั้ง 4 แล้วการเรียนการสอนศิลปะควรบูรณาการให้เชื่อมโยงกับวิชาอื่นๆ และกลุ่มวิชาต่างๆ อย่างเป็นธรรมชาติ และโดยการสร้างเงื่อนไข

6. ดังที่กล่าวมาแล้วว่า วิชาศิลปะในโรงเรียน ยังสามารถเชื่อมโยงไปสู่สังคม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความเป็นไปได้ของโลกได้ การเรียนการสอนศิลปะจึงไม่ควรมุ่งเฉพาะความสำเร็จภายในตัวของมันเอง แต่ศิลปะในโรงเรียนสามารถเป็นสื่อที่นำไปสู่การสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการมีชีวิตอย่างมีค่า การมีชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ศรัทธาที่มีต่อสันติภาพ จิตสำนึกต่อส่วนรวม ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ต่อคุณค่าของความเป็นมนุษย์ จริยธรรม ต่อวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่รับใช้มนุษย์ ฯลฯ

7. การสอนศิลปะในโรงเรียนมีความแตกต่างไปจากการสอนศิลปะในระดับอุดมศึกษา การสอนศิลปะในโรงเรียนมิได้มุ่งให้เด็กเป็นศิลปิน หรือเพื่อไปประกอบอาชีพทางศิลปะ ปรชญาการ สอนจุดมุ่งหมายการสอน ตลอดจนการวัดผลจึงมีความแตกต่าง ดังนั้น ผู้ที่เป็นศิลปินผู้ที่เรียนมาทางศิลปะเพื่อศิลปิน ซึ่งไม่เข้าเรื่องของศิลปะในโรงเรียน กระบวนการเรียนการสอนเด็ก ตลอดจนแม้ผู้เรียนมาเป็นครูเพื่อสอนศิลปะเด็ก แต่ไม่เข้าใจหรือถูกครอบงำโดยความคิดแบบศิลปิน จะต้องได้รับการพัฒนาและมีความเข้าใจปรัชญาการสอนศิลปะเด็กในโรงเรียนเสียก่อน จึงจะสอนศิลปะเด็กได้อย่างมีจุดหมาย

8. การเรียนการสอนศิลปะเด็กในโรงเรียน การยึดถือความคิดแบบครูเป็นศูนย์กลาง แบบครูกำหนด มีความเหมาะสมกับอดีต ที่อนุรักษนิยม ที่เผด็จการรวบอำนาจ แต่การสอนแบบให้เด็กเป็นศูนย์กลางที่ดูจะสอดคล้องกับสังคมแบบประชาธิปไตย ที่เคารพปัจเจกภาพ และสอดคล้องกับความเชื่อที่ว่า การมีเสรีภาพกับความรับผิดชอบ ดุลยภาพระหว่างเสรีภาพกับความรับผิดชอบ ดุลยภาพระหว่างครู มีบทบาทในการแนะนำกับนักเรียนมีเสรีภาพในการแสดงออก ฯลฯ จึงน่าจะเป็นการจัดการที่เหมาะสม

9. หลักสูตรศิลปศึกษา ควรส่งเสริมกิจกรรมที่หลากหลาย วัสดุวิธีการหลากหลาย เรื่องราวที่หลากหลายเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาตัวเด็กที่รอบด้าน มิใช่พัฒนาแต่ทักษะฝีมือเพียงด้านเดียว

10. ศิลปะเด็กในโรงเรียน ภายใต้ระบบราชการที่ยังไม่มีการปฏิรูป จะยังเป็นปัญหาต่อไปอีกนาน แต่การที่ครูศิลปะและโรงเรียนร่วมกับภาคธุรกิจเอกชนมากขึ้นในปัจจุบัน แม้จะเป็นการพัฒนาที่ดีในด้านหนึ่ง โดยเฉพาะการสร้างกระแสบทบาทของศิลปะเด็กในสังคมวงกว้าง

แต่ความโน้มเอียงที่น่าเป็นห่วงขณะนี้คือ ศิลปะเด็กกำลังเป็นเครื่องมือของธุรกิจโฆษณา และสังคมแบบบริโภคนิยมมากขึ้น อันส่งผลทำให้เด็กที่เรียนศิลปะ มุ่งแต่การแข่งขัน มุ่งรางวัล ครูก็เข้าใจว่ารางวัลคือความสำเร็จ ทั้งๆ ที่การสอนศิลปะให้เด็กจำนวนมากให้รักศิลปะมีความสุขกับศิลปะ แม้ไม่ได้รับรางวัล ก็ควรถือว่าเป็นความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่

การจัดประสบการณ์สร้างสรรค์ทางศิลปะให้กับเด็ก

(นวลลออ ทินานนท์. 2545: 99 – 103) กล่าวว่าวัตถุประสงค์ของการเรียนศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษามีอยู่หลายประการ และหนึ่งในนั้นคือ การต้องการปลูกฝังให้เด็กเป็นคนช่างคิด ช่างทำ โดยผ่านกิจกรรมในหมวดต่างๆ ของศิลปศึกษาอันได้แก่ การวาดภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ ฯลฯ การเรียนการสอนศิลปศึกษาไม่ว่าจะในระดับใดก็ตาม จึงควรส่งเสริมการพัฒนาทางด้านสติปัญญาควบคู่ไปกับการแสดงออกของเด็ก

เนื้อหาสาระในการให้เด็กทำงานศิลปะ จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กได้ใช้สมองคิด สื่อสาร ภาพลักษณ์ที่เด็กต้องการแสดงออก เราอาจเคยได้ยินครูบางคนเมื่อถึงเวลาให้เด็กทำงานศิลปะ แล้วมักจะบอกว่า ให้นักเรียนทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ ซึ่งประโยคนี้อาจฟังดูเป็นสิ่งที่ฟังดูแล้วผ่อนคลาย ให้เด็กทำอะไรก็ได้ ตามแต่อยากทำ

ศิลปะเป็นเรื่องของการแสดงออกที่เด็กถ่ายทอดออกมา ซึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่เด็กกำลังเคลื่อนไหว มีอาการขีดเขียนๆ เมื่อเป็นเด็กเล็กๆ กลไกนี้เป็นไปตามธรรมชาติในการฝึกประสบการณ์ใช้มือหรือกล้ามเนื้อมัดใหญ่ เด็กก็จะขีดเขียนออกมาเป็นอะไรๆ ตามที่เขาอยากเขียน

ในขณะที่ครูมีหน้าที่จัดประสบการณ์เพื่อการเจริญเติบโตทางสมอง ความเป็นเหตุเป็นผล เพราะการที่ครูปล่อยให้เด็กทำอะไรก็ได้ เด็กก็จะไม่ทราบว่าต้องทำอะไรดี จะเริ่มต้นอย่างไรดี

เนื้อหาในการให้เด็กแต่ละระดับถ่ายทอดออกมาเป็นภาพ ควรเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเขา ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องไกลตัว หรือสลับซับซ้อน หรือถ้าครูมองย้อนกลับไปแนวคิดที่ว่า ครูควรเป็นผู้เสริมสร้างทัศนคติที่ถูกต้องต่อผู้เรียนที่มีศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติรอบตัว รวมทั้งการส่งเสริมบุคลิกภาพอันดีงาม เพื่อให้เด็กเป็นผู้มีจริยธรรมอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้ สิ่งที่น่ามาเป็นหัวข้อหรือเนื้อหาให้เด็กเขียนภาพก็น่าจะห่อหุ้มสิ่งเหล่านี้ออกมาได้เป็นอย่างดี

ในระดับเด็กเล็กควรเป็นเรื่องที่เด็กมีความเคยคุ้นชินในชีวิตประจำวัน เพราะในช่วงนี้เด็กยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง เรื่องราวควรเป็นสิ่งที่เด็กมีประสบการณ์ด้วยตนเอง อาจเป็นเรื่องครอบครัว ให้เด็กสะท้อนถึงภาพของครอบครัวของตัวเอง สมาชิกในครอบครัวหรือการมีกิจกรรมกับคุณพ่อ คุณแม่ พี่น้อง เพื่อนๆ ตัวอย่าง เช่น

เรื่องของสิ่งแวดล้อม หัวข้อ โรงเรียนของฉัน ก็จะสะท้อนภาพที่โรงเรียนที่เด็กได้มีส่วนร่วมอยู่ ว่าโรงเรียนมีใครบ้าง ครู เพื่อน บรรยากาศในโรงเรียน หรือเรื่องประเภทฉันไปเที่ยวสวนสนุก ฉันไปสวนสัตว์ ฉันไปตลาด ฯลฯ

เรื่องของการทำกิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำ เช่น วันหยุดฉันช่วยคุณแม่ทำงานบ้าน ฉันเลี้ยงสัตว์ ฉันปลูกต้นไม้ ฯลฯ

หรือให้เด็กสะท้อนเหตุการณ์ในชุมชนของตนเอง ในสิ่งที่เด็กเคยเห็นเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม เช่น ฉันช่วยลูกแมวที่ตกน้ำ ฉันปล่อยปลา ฯลฯ

หัวข้อการทำงานศิลปะนอกจากจะได้มาจากชีวิตประจำวันหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กแล้ว ก็ยังได้มาจากสิ่งที่เด็กเรียน อันได้แก่ วิชาวิทยาศาสตร์ สุขศึกษา สังคมศึกษา ฯลฯ คือการนำศิลปะไปสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆนั่นเอง

บงกชพันธ์ ทองงาม (นวลลลล ทินานนท์. 2545: 99 – 103) อ้างถึงจาก บงกชพันธ์ ทองงาม (2539: 225 – 226) เขียนถึงจุดมุ่งหมายของการสอนศิลปะศึกษาให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นๆว่า จะเป็นการสร้างเสริมความเข้าใจทางศิลปะศึกษา และวิชาอื่นๆได้ดียิ่งขึ้น และเป็นการย้ำเนื้อหาในวิชาอื่นให้เห็นจริงยิ่งขึ้น ทำให้มีการฝึกความคิดรวบยอดที่ผสมผสานอย่างมีแนวทาง และได้เสนอแนวทางในการนำศิลปะศึกษาสัมพันธ์กับวิชาอื่น ดังนี้

วิชาภาษาไทย เขียนภาพประกอบเรื่อง ภาพประกอบนิทานประติมากรรมเครื่องแต่งตัว สร้างกล่องภาพแสดงเรื่องราว สร้างตัวละครหรือหน้ากาต่างๆ เรียงด้วยภาพในเหตุการณ์ต่างๆ ประติมากรรมตัด ฉลุ ตัวหนังสือ ฯลฯ

วิชาสังคมศึกษา เขียนอาชีพของคนไทย สร้างกะเบาะแสดงอาชีพ เขียนภาพประเพณีไทย จินตนาการทางประวัติศาสตร์ ประติมากรรมกล่องหรือบ้านภาชนะต่างๆ ฯลฯ

วิชาคณิตศาสตร์ เขียนภาพประกอบโจทย์ เขียน บัน แกะ รูปทรงเรขาคณิต จินตนาการโจทย์คณิตศาสตร์สร้างเป็นภาพ ประติมากรรมตัวเลข และเครื่องหมายทางคณิตศาสตร์ ฯลฯ

กิจกรรมใดก็ตาม จะเหมาะสมหรือไม่ ยากง่ายในระดับนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับครูที่ต้องคำนึงถึงวัย และวุฒิภาวะของเด็ก การที่ครูวางแผนทั้งเรื่องของเนื้อหา วัสดุ อุปกรณ์ จัดสถานการณ์ไว้ก็จะทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ใหม่ๆอยู่เสมอ ตั้งแต่งานที่ทำเป็นกลุ่ม เพื่อให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จนกระทั่งงานเดี่ยวที่จะทำให้เขาได้คิด สร้างสรรค์แก้ปัญหาด้วยตนเอง คิดวิเคราะห์ เด็กก็จะไม่เกิดการเบื่อหน่ายต่อศิลปะ สิ่งที่มาคือเด็กเกิดความสนุกสนาน จิตใจผ่องใส เป็นผู้ที่มีสุนทรีย์ในหัวใจ เกิดทัศนคติที่ดีต่อศิลปะ นั่นคือการใช้ศิลปะทำหน้าที่พัฒนาเด็กอย่างเป็นรูปธรรม เพราะศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

จากบริบทที่ผ่านมาสรุปได้ว่า ศิลปศึกษาเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะควบคู่กับการเรียนรู้ทั้งทางด้านวิชาการและการทำงานทัศนศิลป์ เพื่อให้เด็กนักเรียน และผู้ที่สนใจในการเรียนวิชาศิลปะเกิดความสุนทรีย์ในหัวใจ สร้างความสุข มองโลกในแง่ดี และมีการนำสิ่งที่ได้จากการเรียน นำมาซึ่งการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม การกล้าคิดกล้าแสดงออก ผ่านการเรียนการสอนของครู อาจารย์ ประกอบกับวิชาศิลปะศึกษาเป็นเหมือนจินตนาการ และส่งเสริมด้านการคิดในการแก้ปัญหา วิเคราะห์ เพื่อนำมาบูรณาการกับวิชาต่างๆ ได้ในชั้นเรียนของเด็กได้เป็นอย่างดีอีกทางหนึ่ง

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนศิลป์

2.1 ทฤษฎีการสร้างสรรคงานทัศนศิลป์

(วิทย์ พิณคันเงิน. 2547: 101 – 102) การสร้างสรรค์เป็นคำที่คู่กันกับศิลปะ ความหมายของการสร้างสรรค์ คือ การสร้างสิ่งที่ไม่เคยมีให้เกิดขึ้น โดยศิลปินหรือผู้สร้างสรรค์มีจินตนาการขึ้นจากสิ่งดลใจ เรื่องของความคิดจึงนำหน้าก่อนฝีมือ การสร้างสรรค์นั้นมีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคนตั้งแต่เด็กๆ เช่น รู้จักการคลี่คลาย แก้ปัญหาต่างๆ พยายามสร้างสิ่งต่างๆ ตามความเข้าใจของเด็กเอง การเอาสิ่งหนึ่งสวมลงอีกสิ่งหนึ่ง การเรียงสิ่งต่างๆ หรือการเลือกเอาสิ่งที่เป็นพวกเดียวกันไว้ด้วยกัน เหล่านี้เป็นที่มาของการสร้างสรรค์ทั้งสิ้น แต่อยู่ในขั้นตอนของเด็กๆ

การสร้างสรรค์นั้นเป็นดุจกิจกรรมพิเศษอย่างหนึ่ง ซึ่งจะบังเกิดขึ้นได้จากความสนใจเป็นลำดับแรก ดังนั้น การสร้างความสนใจให้เกิดผลงานในทางสร้างสรรค์จึงถือว่าสำคัญมาก ยกตัวอย่างเช่น การมีกระดาษแผ่นหนึ่ง เราอาจแก้ปัญหาเรื่องความว่างเปล่าบนแผ่นกระดาษโดยการขีดเขียนในทิศทางต่างๆ หรือบรรจุรูปเรขาคณิต มีรูปสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม วงกลม ลงในกรอบเส้นดินสอ ซึ่งต่างคนต่างก็ได้และมีความคิดเป็นของตนเองทุกคน เช่นเดียวกับศิลปินผู้สร้างสรรค์ การตัดสินใจเขียนครั้งแรกก็เพื่อแก้ปัญหาความว่างเปล่า แล้วความคิดในการต่อเติมเสริมแต่งให้เป็นภาพที่ดี มีการแรเงาอ่อนแก่สลับกันก็จะเกิดขึ้นเอง ลักษณะของผลงานศิลปะที่เกิดขึ้นเอง ลักษณะของผลงานศิลปะที่เกิดจากความคิดในการสร้างสรรค์นั้น อาจพิจารณาได้จากขีดขั้นของผลงานดังนี้

เป็นขั้นตอนในการแสดงออกอย่างอิสระ แม้จะเป็นเพียงเส้นขยุกขยิก สีที่ระบายเปรอะ หรือภาพที่ยังไม่เข้าท่า แต่เมื่อมีการแสดงออกอย่างอิสระแล้วถือว่าเป็นงานสร้างสรรค์ เช่น งานศิลปะของเด็ก

เป็นขั้นที่แสดงออกอิสระมีเรื่องราวขึ้น หรือเป็นผลผลิตที่อิสระแต่มีคุณภาพขึ้นกว่าขั้นที่ 1 เพราะสามารถอ่านความหมายออกว่าเป็นอย่างไร ถือว่าเป็นผลผลิตที่มีเรื่องราวขึ้น

เป็นขั้นที่แสดงออกอย่างอิสระและเป็นแนวใหม่ แปลกออกไปจากงานเดิมที่มีอยู่แล้ว เป็นงานรูปธรรมที่ได้สัดส่วน กลมกลืน เหมาะสม

1. เป็นงานที่แสดงออกอย่างอิสระ ไม่ซ้ำแบบใครทั้งดีกว่าและน่าสนใจกว่า เป็นงานรูปธรรมที่เกี่ยวเนื่องด้วยนามธรรมมากขึ้น เป็นผลผลิตที่ทำให้เกิดการกล้าคิดและสร้างสรรค์อารมณ์สะท้อนใจมากขึ้น

2. เป็นงานที่แสดงออกอย่างอิสระที่มีลักษณะรูปแบบทางนามธรรมอย่างสูง หลุดพ้นออกไปจากความเชื่อในทฤษฎีเดิม เป็นการตั้งทฤษฎีใหม่ก็ว่าได้ มีปรัชญาเฉพาะตัวที่ชัดเจน

พื้นฐานการสร้างสรรค์

ด้วยเหตุผลที่ธรรมชาติเป็นแหล่งทรัพยากรอันสำคัญของทัศนศิลป์ เป็นแหล่งการกระตุ้นให้มนุษย์เกิดแรงบันดาลใจสร้างสรรค์ แต่ในธรรมชาติทางกายภาพมีลักษณะแ่งมุมที่จะทำให้ศึกษามากมายที่ทับซ้อนอยู่อย่างไม่เป็นระเบียบ ศิลปินจะต้องรู้ว่าจะศึกษาอะไร แ่งมุมไหน จะต้องมีความคิดของตนเสียก่อน และจะต้องเข้าใจแ่งมุมที่จะศึกษานั้นรวมถึงวิธีการศึกษาด้วย

(ชลูด นิยมเสมอ. 2529: 24) ได้เขียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้อย่างน่าสนใจว่า เพื่อขยายขอบเขตของความเข้าใจเกี่ยวกับรูปทรง เพื่อหาความเป็นจริงที่สอดคล้องกับความเป็นจริงภายในของตน เพื่อเข้าใจความประสานกลมกลืนและความขัดแย้งในธรรมชาติ เพื่อดูดซึมชีวิตจากสิ่งต่างๆ ละเก็บไว้ในประสบการณ์ เพื่อเข้าใจความหมายบางประการของที่ว่าง ฯลฯ

มนุษย์กับการสร้างสรรค์

(สุจิตต์ วงษ์เทศ. 2530: 28) การสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์เป็นกิจกรรมทางปัญญา เกิดมีขึ้นเฉพาะสังคมมนุษย์เท่านั้น สัตว์ประเภทอื่นอาจจะมีกิจกรรมดังกล่าวทำนองเดียวกัน แต่ไม่นับได้ว่าเป็นศิลปะ

การสร้างสรรค์ของมนุษย์มีมาประมาณ 600,000 ปีก่อนคริสตกาล ในช่วงระยะแรกของการสร้างที่อยู่อาศัยมนุษย์จะเป็นเพียงการอาศัยอยู่ในถ้ำหรือเชิงผาที่มีอยู่เองตามธรรมชาติ และในช่วงเวลาดังกล่าวจะมีอากาศหนาวเย็นมาก เพราะเป็นช่วงยุคน้ำแข็งช่วงแรกของโลก ต่อมาเมื่อมนุษย์เคลื่อนย้ายออกมาอยู่นอกถ้ำ จึงมีการคิดค้นนำวัสดุต่างๆ จากธรรมชาติมาสร้างเป็นที่พักอาศัยขึ้น และค่อยๆ พัฒนาการด้านรูปแบบและการสร้างสรรค์เป็นลำดับโดยไม่ต้องกังวลอยู่กับการจับจองและครอบครองถ้ำอยู่อีกต่อไป

ผลงานทัศนศิลป์ที่ปรากฏเป็นหลักฐานในปัจจุบันของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ (Prehistoric period) ย่อมเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงหลายสิ่งหลายอย่างที่นาสนใจ อาทิ เช่น จิตรกรรม ศิลปินพยายามถ่ายทอดภาพที่เขาเห็นออกมาอย่างซื่อสัตย์ และเต็มไปด้วยความมั่นใจ ไม่ว่าจะเป็นกิริยา ท่าทาง รูปร่าง สัดส่วน และกายวิภาคของสัตว์ต่างๆ นอกจากหลักฐานทัศนศิลป์เหล่านี้ ทำให้เรามองเห็นว่า ไม่ว่าจะเป็นลวดลายขีดหรือเขียนสีหรือทั้งสองอย่างอยู่ด้วยกันก็ตาม สิ่งเหล่านี้มนุษย์มิได้ทำขึ้นเพื่อความสวยงามแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่เป็นสัญลักษณ์ที่นับ

เนื่องในระบบความเชื่ออย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมีฉะนั้นก็จะเกี่ยวข้องกับการแสดงฐานะทางสังคมต่อธรรมชาติของกลุ่มคนต่างๆ ในชุมชนนั้นๆ

(กิริติ บุญเจือ. 2522: 20) มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตพวกเดียวที่รู้จักประดิษฐ์และสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ และได้สืบทอดสิ่งนี้มาโดยลำดับไม่ขาดตอน การที่มนุษย์มีความสนใจและสร้างสรรค์ศิลป์แสดงว่า ย่อมมีเหตุผลสำคัญอยู่เบื้องหลังกิจกรรมดังกล่าว มีสาระสำคัญดังนี้

1. มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์และต้องการเปลี่ยนแปลงสภาพการดำรงชีวิต หรือเพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นกว่าเดิมเป็นเหตุให้พยายามเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง จัดระเบียบทางด้านรูปทรง ขนาด สัดส่วน สี และผิว ที่สร้างขึ้นมาโดยลำดับ ซึ่งความคิดสร้างสรรค์เป็นความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์ ที่ต้องการสร้างสิ่งต่างๆ ให้แปลกไปกว่าเดิมโดยการสร้างสิ่งใหม่

2. มนุษย์มีความต้องการแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก อันเป็นสภาวะทางจิตใจ มีปฏิกริยาต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกรอบๆ ตัว หรือจากความเชื่อและศรัทธาต่อระบบความคิดของมนุษย์เอง ทำให้ปรากฏเป็นสิ่งที่ตัวตนทางการสร้างสรรค์

3. มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องอยู่ร่วมกัน พึ่งพาอาศัยกัน การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันได้นี้ทำให้สามารถดำรงเผ่าพันธุ์ไว้ได้ นักสังคมศาสตร์ให้ทัศนะว่า เครื่องเชื่อมโยงที่ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันได้มีอยู่หลายประการด้วยกัน สิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยอยู่ด้วยคือ การพ้องร่า เพลง สถาปัตยกรรม การช่าง และเครื่องเสริมอารมณ์ต่างๆ ฯลฯ ทัศนศิลป์เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวที่สำคัญประการหนึ่ง และเป็นเครื่องบอกวัฒนธรรม ความเจริญของงานทางความคิด และสติปัญญาของชนในกลุ่มนั้นๆ

4. มนุษย์มีความเชื่อว่า การรับรู้ทางทัศนศิลป์มีอิทธิพลต่อผู้พบเห็น สามารถจะโน้มน้าวจิตใจให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม เกิดความเพลิดเพลิน ทัศนศิลป์สามารถช่วยให้ศิลปิน และผู้ชมได้ผ่อนคลายอารมณ์ และการชำระจิตใจ (Catharsis : การทำให้บริสุทธิ์) ให้ผ่องแผ้ว หลุดพ้นจากอารมณ์ที่ขุ่นมัวที่ซ่อนเร้นอยู่ในจิตใจ หรือกล่าวตามภาษาศาสดิทยาปัจจุบันเรียกว่าเป็นการระบายความเครียด หรือกดดันที่ซ่อนเร้นอยู่ในจิตใจได้สำนึก

เหตุผลที่ 4 ประการเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ติดตัวมา และได้รับการอบรมสั่งสอนตามลำดับ ส่งผลให้มนุษย์มีจิตใจที่สูงขึ้น รู้จักสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ไว้เป็นสมบัติของโลกตราบนานเท่านานนี้

ส่วนประกอบของการสร้างสรรค์

(สุชาติ เถาทอง. 2532: 61 – 79) การสร้างสรรค์เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นความต้องการสร้างสิ่งใหม่สิ่งแปลกสำหรับตน ไม่เหมือนกับ “การเลียนแบบ” เพราะการเลียนแบบจะเป็นการตามสิ่งที่กำหนดให้ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด โดยผู้กระทำไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดในการแก้ปัญหามากนัก อย่างไรก็ตาม การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในสังคมบางครั้งมักจะถูกสอบสวนจากสังคมว่า

“เป็นคนนอกคอก” “เป็นคนบ้า” ที่ผู้อื่นตามไม่ทัน หรืออาจกล่าวได้ว่า “เป็นผู้ล้ำยุคก็ไม่ได้มากนัก” อาทิเช่น เลโอนาร์โด ดา วินชี ฟินเซนส์ ฟาน ก็อก และมิเกลันเจโล บูโอนารอตติ เป็นต้น

การสร้างสรรคเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของโลกภายใน ต่อสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติของโลกภายนอกให้ปรากฏเห็นเป็นภาพได้ โดยมีส่วนประกอบของการสร้างสรรค์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การรับรู้ (Perception) การรับรู้ เป็นส่วนประกอบประการแรกของมนุษย์ จะพบว่าผู้มีความคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆได้มักจะเป็นผู้พบเห็นมาก รับรู้มาก และพยายามสังเกตจากการรับรู้ต่างๆ

2. จินตนาการ (Imagination) จินตนาการเป็นผลจากการรับรู้ตามประสาทสัมผัสต่างๆ ของมนุษย์ เมื่อรู้มาก เห็นมากก็ทำให้เกิดความคิดมาก มีจินตนาการในสิ่งใหม่ๆมาก กล่าวได้ว่า “จินตนาการเกิดจากการรับรู้ทั้งหมด” จินตนาการเป็นผลเกิดจากการรับรู้ของมนุษย์ต่อสิ่งต่างๆรอบตัว และเกิดจากความคิดทางใจ ส่วนของการใช้จินตนาการแบบอุดมคติ จะเป็นการสร้างขึ้นใหม่ที่มีรูปแบบแตกต่างไปจากที่เคยเห็น ดังตัวอย่าง ภาพจิตรกรรมไทย เช่น กิณรี คชสีห์ หรือสัตว์ในโบราณนิยายต่างๆ เป็นต้น

3. ประสบการณ์ (Experience) ประสบการณ์เป็นผลจากการรับรู้ในการเรียนรู้หรือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาก่อนแล้ว เก็บสะสมไว้ในสมอง ประสบการณ์จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการสร้างสรรคทัศนศิลป์ใหม่ๆ ทำให้มนุษย์ได้มีการศึกษา เรียนรู้ ในกิจกรรมทางปัญญาอันไม่มีที่สิ้นสุด และทำให้โลกมีสิ่งแวดล้อมทางความงาม เป็นอาหารตา อาหารใจ รวมทั้งสร้างความสุขแก่มนุษย์

(สุชาติ เถาทอง. 2536: 65) กระบวนการสร้างสรรค์การดำเนินกิจกรรมใดๆ นั้น ถ้าขาดแนวคิดและกระบวนการย่อมไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ได้ กระบวนการจึงเป็นหัวใจของการทำงานและการกำหนดเส้นทางที่จะเดิน รวมถึงแนวทางการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการทำงานพร้อมกันไปด้วย โดยมีหลักการสำคัญดังนี้คือ

1. ความรู้ในวัตถุประสงค์ของผลงานที่ต้องการสร้างสรรค์

ผู้ศึกษาจำเป็นต้องศึกษาถึงวัตถุประสงค์ในการทำงานอย่างละเอียด และดำเนินงานนั้นให้สอดคล้องกัน หรือการศึกษาจากวัตถุประสงค์ที่ได้จากสิ่งแวดล้อม การสร้างสรรค์จะต้องศึกษาหาความรู้จากทฤษฎีและแนวคิดต่างๆของศิลปินที่มีชื่อเสียงทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำมาปรับปรุงงานสร้างสรรค์ของตน

2. เทคนิคการทำงาน และ/หรือกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานแขนงต่างๆ

ต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะงาน เพราะขึ้นอยู่กับการใช้เครื่องมือ วัสดุ และกระบวนการทำงานที่แตกต่างกัน ศิลปินและช่างจะเป็นต้องเชี่ยวชาญ รู้เทคนิคการทำงานในแขนงใดแขนงหนึ่งโดยเฉพาะ จึงสามารถสร้างสรรค์งานได้ดี ผู้สร้างจำเป็นต้องตัดสินใจเลือกเทคนิคและมักจะขึ้นอยู่กับความถนัด ความสนใจ และโอกาส จะทำงานทางด้านนั้นได้ดี ขึ้นต้นผู้ศึกษาต้องเข้าใจตนเองก่อน เช่น เข้าใจความถนัดของตนเอง สิ่งนี้จะรู้ได้ด้วยการปฏิบัติงานทางทัศนศิลป์หลายๆด้านเปรียบเทียบกัน การศึกษาเทคนิคในการทำงานจึงเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งต่างๆดังต่อไปนี้ คือ

2.1 วัสดุและการใช้ให้เหมาะสมกับคุณสมบัติและหน้าที่ใช้สอย

2.2 การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ชนิดต่างๆ ในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง

2.3 การใช้กระบวนการ วิธีการ และลำดับขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของงาน เช่น กระบวนการเขียนภาพสีน้ำ สีน้ำมัน สีฝุ่น เป็นต้น

3. คุณค่าทางสุนทรียภาพ

หมายถึง ความงามคืองามในโครงสร้าง สัดส่วน สี ผิว และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องต่างๆ ผู้สร้างสรรค์จำนวนมาก การสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์เป็นคุณค่าทางความงาม มีทฤษฎีความงามเป็นหลักคือ

3.1 มูลฐานของความงาม ส่วนมูลฐานที่สำคัญของความงามมีองค์ประกอบสำคัญในด้านนี้ คือ เส้น สี รูปร่าง รูปทรง ผิว และน้ำหนัก

3.2 การสร้างสรรค์ให้มีคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ มีหลักการที่สำคัญคือดุลยภาพ สัดส่วน ช่วงจังหวะ ความกลมกลืน และจุดเด่น

3.3 การใช้วัสดุตกแต่งพื้นผิว การใช้วัสดุให้เหมาะสมกับหน้าที่ใช้สอย และการสร้างสรรค์รูปทรงลักษณะให้เหมาะสมกับคุณสมบัติของวัสดุแต่ละชนิด

อุปสรรคของการสร้างสรรค์

(ชลูด นิมเสมอ. 2531: 278) อุปสรรคของการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์เกิดขึ้นอยู่เสมอ ประเด็นมีอยู่ว่า ผู้สร้างสรรค์รู้ตัวเองหรือไม่ว่าผลงานไม่สมบูรณ์ ขาดชีวิต ขาดเอกภาพ หรือผลงานถูกประเมินคุณค่าว่า “ผลงานยังไม่เสร็จ” และ “ไม่ลงตัว” เป็นอย่างไร คำวิพากษ์และข้อวิจารณ์แสดงความคิดเห็นต่างๆ ต่อผลงานในทำนองนี้ เป็นภาษาแสดงให้ผู้สร้างสรรค์ทราบว่า ผลงานทัศนศิลป์มีปัญหาในด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายๆด้านรวมกันอยู่ และรอคอยการแก้ไข กระตุ้นให้ผู้สร้างหันกลับมามองจุดอ่อน ข้อบกพร่อง ความไม่สมบูรณ์ และปรับแก้เพิ่มความชัดเจนในเนื้อหา สร้างจุดแข็งของบุคลิกตัวเอง และ/หรือเสริมผิวพื้นของการรับสัมผัส จะเป็นการเพิ่มคุณภาพของจุดแข็งตัวเอง

และ/หรือคุณค่าทางทัศนศิลป์บางประการเพิ่มลงไปในงาน แนวทางดังกล่าวมีส่วนสร้างความมีชีวิตชีวาขึ้นในงานได้แทบทั้งสิ้น

ข้อสำคัญก็คือ “ปัญหาเรื่องการขาดการแสดงออก” เป็นปัญหาสำคัญที่สุดที่เกิดขึ้นเสมอในหมู่ผู้ทำงานศิลปะ การแสดงออก คือเงื่อนไขสำคัญของความเป็นศิลปะ ตามคำจำกัดความที่ว่า “ศิลปะ คือสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อแสดงออกซึ่งความคิด อารมณ์ ความรู้สึก หรือความงาม” ถ้าขาดการแสดงออกเสียแล้วก็เป็นศิลปะไม่ได้ เป็นเพียงสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเท่านั้น การแสดงออกทางศิลปะของเด็กๆ จะมีความตรงชัด เหมือนกับแสดงตัวของเขาเองออกมาทั้งหมด ทั้งลักษณะภายนอกและสภาพจิตใจ รวมทั้งจินตนาการของเด็กทำงานอยู่ตลอดเวลา ความบันเทิงใจของเขามีอยู่มากมายทั่วไป โลกทั้งโลกเป็นของใหม่ น่าตื่นเต้น เห็นแล้วสะเทือนใจไปทุกอย่าง จึงจำเป็นต้องแสดงออกโดยทางใดทางหนึ่งเกือบทุกเรื่อง จินตนาการของพวกเขาแรงเหลือเกิน จินตภาพก็เด่นชัดจนลบความจริงในโลกออกไปหมด จุดหมายของการแสดงออกก็เพื่อสนองความจำเป็นภายในของตนจริงๆ แต่งานศิลปะเด็กก็ยังคงเป็นเด็ก ยังไม่เติบโตพอทั้งด้านความคิดและรูปทรง งานของเด็กจึงมีแต่ความน่ารัก ความบริสุทธิ์ใจ และแสดงสภาพของตัวเองออกมาอย่างชัดเจน เด็กยังต้องพัฒนาต่อไปอีกหลายด้านควบคู่กันไป เช่น ทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เป็นต้น และเป็นวุฒิภาวะของการสร้างให้เขาเป็นคนที่มีความสมบูรณ์ในอนาคต

การสร้างสรรค์อาจจะเริ่มต้นจากจินตนาการเล็กๆ แคบๆ ก่อนและค่อยพัฒนาไปทีละน้อย จนท้ายที่สุดค้นพบบุคลิกและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของตนเอง พอถึงขั้นนี้ความสมบูรณ์จะค่อยๆ ตามมา ความสำเร็จในตัวทัศนศิลป์จะเพิ่มมากขึ้น ความเป็นต้นแบบ ความมีเอกลักษณ์ของตนเองจะค่อยๆ ผุดขึ้นมาเองทีละน้อย ข้อสำคัญความจริงใจและความบริสุทธิ์ใจจะปรากฏเป็นผลงานทัศนศิลป์ได้ ต้องเกิดขึ้นจากการฝึกฝนและลงมือปฏิบัติเท่านั้น

อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ

(ดำรง วงศ์อุปราช. 2529: 126 – 129) กล่าวว่า

ดินสอ

ใช้ได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ มีทั้งดินสอดำ ดินสอถ่านและดินสอสี ดินสอเหมาะสำหรับการวาดเส้น โดยเฉพาะดินสอดำ ส่วนดินสอถ่านนั้นเหมาะสำหรับการวาดเส้นที่หนักและแรงเงาที่เข้ม สำหรับเด็กเล็กนั้นควรปล่อยให้ใช้มือและวาดตามความถนัด พอเด็กโตมากแล้วควรแนะนำวิธีจับดินสอและวาดตามหลักการวาด ดินสอสีนั้นใช้วาดและระบายสีตามเทคนิคการวาดได้ และเพิ่มความน่าสนใจให้แก่การทำงานของเด็ก ทั้งหมดนี้ควรเขียนบนกระดาษ

แท่งถ่านและแกรยอง

แท่งถ่านหรือชาโคล มีลักษณะไม่แข็งใช้ได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ แท่งถ่านนั้นเวลาวาดเอามือลูบได้ เมื่อลูบแล้วอาจเป็นเงาหรือน้ำหนักอ่อนได้ เด็กเล็กอาจชอบเพราะได้สัมผัสด้วยมือ ได้เล่นด้วย แกรยองนั้นอาจมีทั้งสีดำและสีน้ำตาล นอกจากวาดเส้นได้แล้วยังใช้ปาดและถูได้ด้วย เด็กสามารถทำได้ ควรใช้วาดบนกระดาษขาวและกระดาษสีอ่อน สำหรับแท่งถ่านนั้นเมื่อเขียนแล้วหลุดได้ง่าย ควรพ่นน้ำยากันหลุดไว้ เพื่อเป็นการประหยัด ครูควรรู้จักการทำน้ำยากันหลุดได้เอง

หมึก และสีน้ำ

วัสดุสองชนิดมีลักษณะใกล้เคียงกัน คือเป็นของเหลว เวลาวาดหรือเขียนเลอะได้หรือไหลได้ แม้แต่ผู้ใหญ่บางคนก็ไม่ชอบใช้ ความจริงแล้วเป็นเรื่องสนุกที่จะทำให้มีการวาดภาพได้ ส่วนสีน้ำใช้พู่กันและผสมน้ำเขียนบนกระดาษ สำหรับเด็กเล็กนั้นถ้าไม่บังคับให้เขาใช้ฝีมือนั้นเขาสามารถแสดงออกและสนุกสนานกับวัสดุนี้ได้ นอกจากนี้แล้วเด็กอาจวาดหรือเขียนโดยการใช้นิ้วมือได้ด้วย ครูอาจต้องแสดงวิธีการผสมสีและระบายสีให้ดู วัสดุนี้เหมาะสำหรับการแสดงออกอิสระ

สีเทียนและสีชอล์ค

สีเทียนและสีชอล์คเป็นสีแท่ง ใช้สะดวก นิยมใช้กันมากในโรงเรียนขณะนี้ แบบธรรมดาราคาไม่แพงโดยเฉพาะสีเทียน ส่วนสีที่เราเรียกกันว่าสีชอล์คคั้น ที่จริงคือสีพาสเทล มีอยู่สองแบบคือ สีพาสเทลธรรมดาแบบเก่า มีลักษณะไม่แข็ง เวลาเขียนใช้มือลูบได้ เขียนเสร็จแล้วต้องพ่นน้ำยากันหลุด ส่วนใหญ่มีราคาแพงใช้ในหมู่จิตรกรอาชีพ ส่วนสีออยพาสเทล (ในสหรัฐ เรียกว่า ออยสติค) มีความเหนียว เพราะมีน้ำมันผสม เขียนง่ายกว่าพาสเทลธรรมดา มีราคาถูกกว่า ส่วนใหญ่ทำในประเทศญี่ปุ่น ด้วยเหตุที่หาง่ายและราคาไม่แพงนัก จึงนิยมใช้กันมากในโรงเรียน ทำให้ผลงานศิลปะเด็กมีลักษณะคล้ายคลึงกัน อาจเป็นผลเสียได้เหมือนกันถ้านิยมวัสดุนี้มากเกินไป ทำให้ไม่มีความพยายามใช้เทคนิคอื่นๆ สีพาสเทลธรรมดานั้นนิยมเขียนบนกระดาษสี เช่น เทา น้ำตาลอ่อน น้ำตาลดำ ฯลฯ ส่วนสีออยพาสเทลนั้น มักเขียนบนกระดาษ สีพาสเทลใช้ได้ทั้งศิลปินและเด็ก (ในระยะหลังนี้ได้มีการผลิตออยพาสเทลสำหรับศิลปิน แต่มีราคาแพงกว่าสำหรับเด็กนักเรียนและนักศึกษา)

สีโปสเตอร์

ใช้ได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ สีโปสเตอร์พัฒนามาจากสีฝุ่นหรือที่เรียกว่าสีเทมเปร่าออกมาในรูปแบบของการบรรจุในขวดมากที่สุด มีส่วนผสมของกาว ไม่เหมือนสีฝุ่นแบบเดิมที่ต้องผสมด้วยกาวเองเวลาเขียน สีโปสเตอร์จึงเหมาะสำหรับงานออกแบบและพาณิชย์ศิลป์ ในยุคนี้ไม่ว่าก็ตามศิลปินที่นิยมเขียนด้วยสีฝุ่นหรือสีเทมเปร่าแบบเดิมก็ได้นำเอาสีโปสเตอร์ไปใช้ในการทำงานศิลปะแล้ว สีโปสเตอร์ขณะนี้มีความแพง โดยเฉพาะที่ผลิตจากยุโรป ที่ราคาถูกก็คือ ที่ผลิตในเอเชีย ยางโรงเรียนได้นำเอาสีโปสเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนและการเขียนภาพประกวด ก็มีจุดอ่อนหรือ

ผลเสียเหมือนกันคือ ไม่มีการใช้วัสดุอื่นๆ ให้เกิดความหลากหลายและการสร้างสรรค์ศิลปะเปิดเตอร์เวลา ใช้ต้องผสมน้ำ เขียนด้วยพู่กันบนกระดาษหรือแผ่นไม้ก็ได้ บางทีใช้ในการเขียนภาพด้วยมือ

สีฝุ่น

เป็นสีที่ใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณ มีลักษณะเป็นฝุ่นหรือผง เวลาเขียนผสมด้วย กาว น้ำ หรือไข่แดงเป็นเทคนิคที่ยากพอสมควร ถ้าจะให้เด็กทดลองก็น่าจะสนุกเหมือนกัน เด็กอาจ สนใจที่จะผสมสีกับกาว ครูอาจต้องแนะนำการทำการเพื่อการประหยัด ส่วนสีฝุ่นหรือสีเทมเปราที่มาจากยุโรปและสหรัฐฯ นั้น ใช้สะดวกกว่ามีเป็นกระป๋อง ขวด และมีกาวบรรจุอยู่ในหลอด และรักษาได้ ง่ายกว่า

สีอะคริลิก

พัฒนามาจากสีฝุ่นมีส่วนผสมของพลาสติก เวลาใช้ผสมด้วยน้ำ และน้ำยาของ อะคริลิก สีสำหรับการเขียนภาพขณะนี้ราคาแพงมาก คุณสมบัติของสีนี้ ก็คือสามารถเขียนได้หนา เทาสีน้ำมันและแห้งเร็ว ผสมน้ำได้ แฉววาว กว่าสีฝุ่น และทนทานกว่า นอกจากใช้เขียนแล้วยังใช้พ่น ได้ด้วย โรงเรียนที่สนใจวัสดุนี้อาจซื้อสีชนิดนี้ แต่ใช้สำหรับการก่อสร้างเป็นสีที่เรียกกันทั่วไปว่า “สีพลาสติก” บรรจุในกระป๋อง ส่วนใหญ่ใช้ทาสีบ้าน แล้วเอามาแบ่งใส่ขวด สีที่ควรซื้อเป็นหลัก คือ สีแดง เหลือง น้ำเงิน ขาว ดำ สีชนิดนี้เขียนได้บนกระดาษ ไม้ ผ้า

สีน้ำมัน

สำหรับศิลปะเด็กไม่ค่อยเหมาะสม เพราะแห้งช้า กรรมวิธีซับซ้อน และมีราคาแพง

ดินเหนียว และดินน้ำมัน

ดินเหนียวนั้นใช้มากในการปั้น นอกจากนี้อาจใช้ทำเครื่องปั้นดินเผา ครูควรรู้จักวิธี ผสมดิน และการเผาแบบง่ายๆ ธรรมดา ศิลปะเด็กก็จะมีควมน่าสนใจและหลากหลายมากขึ้น ดิน น้ำมันใช้แล้วเอาใช้ได้อีกประหยัดดี

วัสดุสำหรับการพิมพ์

ในระดับนี้การทำภาพพิมพ์จากกระดาษแข็ง กระเบื้องยางและไม้อัดน่าจะทำได้ โดยการแนะนำและการสอนของครู ให้เด็กรู้จักการทำ และแกะแม่พิมพ์อย่างง่ายๆ พิมพ์ด้วยมือหรือ แท่นพิมพ์ขนาดเล็ก นอกจากนี้ควรแนะนำการพิมพ์ด้วยวิธีสแตมป์ง่ายๆ ด้วย การทำภาพพิมพ์เป็น เรื่องที่เด็กจะสนุกสนาน ได้ความรู้ไปพร้อมกับการทำ บางครั้งก็อาจทำกันด้วยระบบหมู่คณะร่วมมือกัน ทำ ทั้งนี้อยู่ที่ความรู้ ความสามารถ ความสนใจของครูด้วย

วัสดุสำหรับงานสร้างสามมิติ

อาจใช้กระดาษแข็ง ไม้อัด โฟม ผ้า เป็นการทำรูปทรงต่างๆ ตามความสนใจ ปัจจุบันนี้ใช้กาว เทป สแตปเปิลช่วยได้ ในการทำงานขนาดเล็ก ในการตัดอาจใช้คัตเตอร์ เลื่อยขนาดเล็ก สำหรับชิ้นและตะปู ก็อาจใช้ได้ตามความเหมาะสม

2.2 ทฤษฎีองค์ประกอบของศิลปะ

(ทวีเกียรติ ไชยงยศ. 2538: 39) ให้ความหมายขององค์ประกอบ (Composition) ว่า องค์ประกอบศิลปะ หมายถึงการนำมูลฐานของศิลปะมาประกอบเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดคุณค่าทางศิลปะหรือความงามหรือเอกภาพ จนได้ความรู้สึกลึกทางสุนทรีย์ อันเป็นเป้าหมายของการสร้างสรรค์งานศิลปะ องค์ประกอบศิลป์ จึงเป็นผลรวมของส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือมูลฐานของศิลปะ (The Elements of Art) และหลักการของศิลปะ (The Principles of Art) และมีเป้าหมายที่หน่วยหรือเอกภาพ (Unity)

มูลฐานของศิลปะ : The Elements of Art

Miller (ทวีเกียรติ ไชยงยศ. 2538: 39) อ้างถึงจาก (Miller. 2537: 25) ว่ามูลฐานของศิลปะ หมายถึง ส่วนประกอบเบื้องต้น อันได้แก่ สี น้ำหนัก เส้น ผิว รูปร่าง รูปทรง และบริเวณว่าง ที่ศิลปินใช้ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ มูลฐานของศิลปะจึงไม่ใช่วัสดุ เช่น สีที่นำมาระบาย ดินหรือหินที่นำมาปั้นหรือแกะสลัก แต่เป็นคำศัพท์ทางการเห็นที่ศิลปินใช้

ศิลปะนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งเป็นโครงสร้างทางวัตถุที่มองเห็นได้ เราเรียกองค์ประกอบส่วนแรกว่า รูปทรง (Form) และอีกเรียกส่วนหลังว่า เนื้อหา (Content)

รูปทรง (Form)

คือ สิ่งที่มองเห็นได้ในทัศนศิลป์ เป็นส่วนที่ศิลปินสร้างขึ้นด้วยการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุ (Visual Elements) ซึ่งได้แก่ เส้น น้ำหนักอ่อนแก่ของขาว-ดำ ที่ว่า สี และลักษณะพื้นผิว รูปทรงให้ความพอใจต่อความรู้สึกสัมผัส เป็นความสุขทางตา พร้อมกันนั้นก็สร้างเนื้อหาให้กับตัวรูปทรงเอง รูปทรงกับเนื้อหาไม่อาจแยกออกจากกันได้ ในงานศิลปะที่ดีทั้งสองส่วนนี้จะรวมเป็นสิ่งเดียวกัน

รูปทรงมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นโครงสร้างทางรูป และส่วนที่เป็นโครงสร้างทางวัตถุ องค์ประกอบที่เป็นโครงสร้างของรูปทรง ซึ่งได้แก่ การประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุนี้เป็นส่วนที่สำคัญที่สุด ถ้าศิลปินสร้างรูปทรงให้มีเอกภาพไม่ได้หรือไม่สมบูรณ์ รูปทรงนั้นก็ขาดชีวิตชีวา ขาดเนื้อหา ไม่สามารถแปลหรือสื่อความหมายใดๆได้

เนื้อหา (Content)

คือ องค์ประกอบที่เป็นนามธรรม หรือโครงสร้างทางจิตตรงกันข้ามกับส่วนที่เป็นรูปทรง หมายถึง ผลที่ได้รับจากงานศิลปะ ส่วนที่เป็นนามธรรมนั้นนอกจากเนื้อหาแล้วยังมี เรื่อง (Subject) และแนวเรื่อง (Theme) ทั้ง 3 ส่วนนี้ต่างก็มีความเชื่อมโยงและซ้อนทับอยู่ เรื่องและเนื้อหาในงานบางประเภทเกือบจะแยกกันไม่ออก แต่ในงานบางประเภทเกือบไม่เกี่ยวข้องกันเลย แนวเรื่อง (Theme) คือแนวทางของเรื่อง และเป็นต้นทางที่จะนำไปสู่เนื้อหาซึ่งเป็นผลขั้นสุดท้าย

เรื่อง

หมายถึง สิ่งที่เกิดป็นสรรหามาเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างงานศิลปะแบบรูปธรรม เช่น คน สัตว์ สิ่งของ ทิวทัศน์ ศาสนา สงคราม ฯลฯ ศิลปะบางแบบไม่มีเรื่อง เราเรียกศิลปะแบบนี้ว่า ศิลปะแบบนอนออบเจกทีฟ (Nonobjective Art) หมายถึงงานศิลปะที่ไม่แสดง หรือเป็นตัวแทนของสิ่งใด ไม่อ้างถึงหรือเกี่ยวข้องกับสิ่งใดในธรรมชาติ

(อารี สุทธิพันธุ์. 2535: 62 – 63) กล่าวถึงเรื่องราวในทัศนศิลป์ว่าคุณค่าทางเรื่องราว (Content Value) เป็นคุณค่าที่เด่นและมีความสำคัญมากกว่ารูปทรง ตั้งแต่แรกจนถึงปัจจุบัน คนส่วนมากเมื่อพบศิลปะมักจะตั้งรู้ว่า เป็นเรื่องอะไร มีความเหมาะสมกับท้องเรื่องหรือไม่ คุณค่าทางเรื่องนี้ก็มีเรื่องราวต่างๆมากมาย เช่นเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อทางสังคม, เรื่องเกี่ยวกับศาสนา, เรื่องเกี่ยวกับบุคคลและประวัติศาสตร์, เรื่องเกี่ยวกับโบราณนิยาย นิทานพื้นเมือง, เรื่องราวเกี่ยวกับบุรุษสตรี เป็นเรื่องราวของคนโดยตรง

ความสมดุล (Balance)

(พจนานุกรมศัพท์ศิลปะราชบัณฑิตยสถาน. 2541: 37) พจนานุกรมศัพท์ศิลปะราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่า เป็นการแสดงออกให้เห็นน้ำหนักที่เท่ากันในความรู้สึกโดยการใช้ สี เส้น องค์ประกอบ แสง เงา ความใกล้ไกล เพื่อให้ภาพมีน้ำหนักสมดุลกัน ไม่เอียงหนักหรือเบาไปข้างใดข้างหนึ่ง ดุลยภาพทางศิลปะใช้ความรู้สึกเป็นหลัก ต่างกับดุลยภาพทางวิทยาศาสตร์ซึ่งทั้ง 2 ข้างจะต้องเท่ากันจริง

(อารี สุทธิพันธุ์. 2535: 83) ได้กล่าวไว้ว่า ความสมดุล หมายถึง “สถานะของรูปทรงที่สัมพันธ์กันกับสภาพส่วนรวมทั้งหมดในภาพ ทำให้รูปทรงส่วนรวมคงอยู่ในสถานะนั้นๆได้ และกลมกลืนกับสภาพของรูปทรงส่วนรวมทั้งหมดด้วย ความสมดุลเป็นความรู้สึกที่เกิดจากประสาทตาสร้างประสบการณ์ทางการเห็น ให้ความรู้สึกไม่ขัดตา การที่เราเห็นและรู้สึกสมมูลนั้นเป็นไปโดยการประมาณเท่านั้น”

(วัฒนา พุทธางกูรนนท์. 2530: 76) ให้ความหมายของความสมดุล หมายถึง “ความเท่ากันหรือการถ่วงให้เกิดความเท่ากัน การเท่ากันอาจจะไม่เท่ากันจริงก็ได้ เป็นความเท่ากันในความรู้สึก”

(ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์. 2546: 109) ได้กล่าวถึงความสมดุลทางทัศนศิลป์ว่า หมายถึงความรู้สึกถึงน้ำหนักซ้ายขวา ในผลงานทัศนศิลป์หนึ่งที่เท่าเทียมกัน งานทัศนศิลป์ที่ดีนั้นเมื่อมองดูควรจะมีสมดุล ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นภาพวาด ภาพเขียน ภาพถ่ายจึงควรจัดให้มีสมดุล ถ้าสภาพที่ขาดความสมดุลจะรู้สึกถึงความไม่มั่นคง ความเอียงเอียง ความไม่แน่นอน และไม่น่าดูตามไปด้วย

แนวเรื่อง

(ชลุด นิมเสมอ. 2531: 27 – 144) เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบทางนามธรรมของศิลปะที่เน้นแนวความคิด (Concept) ของศิลปินที่มีต่อเรื่องหรือรูปทรง เป็นสาระหรือแนวทางของการสร้างสรรค์มากกว่าเรื่อง

แนวเรื่องในงานแบบรูปธรรม

มักจะเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก หรือความหมายที่ศิลปินต้องการแสดงออกในรูปของสัญลักษณ์หรือรูปธรรม

แนวเรื่องในงานแบบนามธรรม

คือ ส่วนที่เกี่ยวกับแนวความคิดของเรื่องที่ศิลปินหยิบยกขึ้นมาเป็นจุดเริ่มต้นในการทำงาน แต่ศิลปินได้พัฒนารูปทรงห่างจากความจริงในธรรมชาติไปมาก จนเมื่องานสำเร็จลงจะไม่เหลือเค้าของเรื่องนั้นอยู่เลย

เนื้อหา

คือ ความหมายของงานศิลปะที่แสดงออกผ่านรูปทรงทางศิลปะ (Artistic Form) เนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ เนื้อหาภายในหรือเนื้อหาทางรูปทรง กับเนื้อหาภายนอกหรือเนื้อหาเรื่องราวหรือทางสัญลักษณ์

เนื้อหาภายใน

เป็นเนื้อหาที่เกิดการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุในรูปทรง เป็นเนื้อหาของรูปทรงโดยตรง เนื้อหาประเภทนี้จะให้อารมณ์ทางสุนทรีภาพแก่ผู้ดู เป็นอารมณ์ทางศิลปะที่บริสุทธิ์ ไม่มีอารมณ์อื่นๆในประสบการณ์ของมนุษย์มาเกี่ยวข้องด้วย เป็นลักษณะจิตวิสัยของศิลปิน เป็นพลังความรู้สึกส่วนตัว เป็นบุคลิกภาพหรือแบบรูปของการแสดงออกของศิลปิน

เนื้อหาภายนอก

มีอยู่เฉพาะในศิลปะแบบรูปธรรม เช่น คน สัตว์ วัตถุ สิ่งของ หรือเหตุการณ์นั้น เป็นเนื้อหาที่เป็นผลสืบเนื่องจากเนื้อหาภายใน ดังนั้น ในงานรูปธรรมจะมีเนื้อหาทั้งภายในและภายนอกให้อารมณ์ทั้งทางศิลปะและอารมณ์อื่นๆควบคู่กันไป แต่ในงานแบบนามธรรมจะมีเนื้อหาภายในเพียงอย่างเดียว ให้อารมณ์ทางศิลปะที่บริสุทธิ์ โดยไม่มีอารมณ์ที่มนุษย์รู้จักมาก่อนเจือปน

ทฤษฎีทัศนธาตุในงานทัศนศิลป์

ในการศึกษาวิชาองค์ประกอบศิลป์ เราจำเป็นต้องแยกทัศนธาตุออกเป็นอย่างไร้เพื่อการศึกษวิเคราะห์ให้ชัดเจนถึงคุณลักษณะและหน้าที่เฉพาะตัวของแต่ละธาตุ ตลอดจนบทบาทที่ซ้อนกัน และร่วมกันกับธาตุอื่นๆในการสร้างรูปทรง

ทัศนธาตุเป็นสื่อสุนทรีภาพที่ศิลปินจะนำมาประกอบกันเข้าให้เป็นรูปทรง เพื่อสื่อความหมายตามแนวเรื่องหรือแนวคิดที่เป็นจุดหมายนั้น การประกอบกัน หรือการจัดระเบียบ หรือการ

ประสานกันเข้าของทัศนธาตุ จึงเป็นปัญหาสำคัญที่สุดในอันดับต่อมา และจำเป็นต้องมีสิ่งหนึ่งที่จะยึดเหนี่ยวให้วัสดุเหล่านี้รวมตัวเข้าด้วยกันอย่างสมบูรณ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นสิ่งใหม่ที่มีชีวิต มีความหมายในตัวเอง สิ่งยึดเหนี่ยวนี้ คือ กฎเกณฑ์ของเอกภาพ ซึ่งจะได้อย่างละเอียดในบทต่อไป ในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของทัศนธาตุแต่ละธาตุ รวมไปถึงหน้าที่ในการสร้างรูปทรงของทัศนศิลป์โดยทั่วไปด้วย

จุด (Point)

จุดเป็นธาตุเบื้องต้นที่สำคัญที่สุดของการมองเห็น จุดมีมิติเป็นศูนย์ ไม่มีความกว้าง ความยาว หรือความลึก เป็นธาตุที่ไม่สามารถแบ่งออกได้อีก เป็นสิ่งที่เล็กที่สุดในการสร้างรูปทรง และสร้างพลังความเคลื่อนไหวของที่ว่างขึ้นในภาพได้

จุดที่เราเห็นซ้ำๆ จะทำให้เกิดตำแหน่งของรูปทรง (จุด) ในที่ว่างขึ้น ซึ่งเป็นการเริ่มแรกที่สุดขององค์ประกอบศิลป์ ตัวจุดเองนั้นแทบไม่มีความสำคัญอะไรเลย รูปทรงก็ไม่มี มิติไม่มี แต่เมื่อปรากฏตัวในที่ว่างจะทำให้ที่ว่างนั้นมีความหมายขึ้นมาทันที กล่าวคือ ถ้าเป็นจุดๆเดียว ที่ว่างกับจุดจะมีปฏิริยาผลักดันได้ตอบซึ่งกันและกัน

เส้น (Line)

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า งานทัศนศิลป์ชิ้นแรกของมนุษย์นั้นเริ่มจากเส้น ดังที่เราจะเห็นได้จากภาพเขียนตามผนังถ้ำดั้งเดิม (Primitive) การเริ่มต้นของงานศิลปะในวัยเด็กก็ใช้เส้นเช่นเดียวกัน เส้นเป็นทัศนธาตุเบื้องต้นที่สำคัญที่สุด เป็นแกนของทัศนศิลป์ทุกแขนง เส้นเป็นพื้นฐานของโครงสร้างของทุกสิ่งในจักรวาล เส้นแสดงความรู้สึกได้ทั้งด้วยตัวมันเอง และด้วยการสร้างเป็นรูปทรงต่าง

ความรู้สึกที่เกิดจากลักษณะของเส้น

1. เส้นตรงให้ความรู้สึกแข็งแรง แน่นอน ตรง เข้ม ไม่ประนีประนอม หยาบ และต้องการเอาชนะ
2. เส้นโค้งน้อยๆหรือเส้นเป็นคลื่นน้อยๆ ให้ความรู้สึกสบาย เปลี่ยนแปลงได้ เลื่อนไหลต่อเนื่อง มีความกลมกลืนในการเปลี่ยนทิศทาง การเคลื่อนไหวช้าๆ สุภาพ เป็นผู้หญิง นุ่ม อ่อนโยน ถ้าใช้เส้นเหล่านี้มากเกินไปจะทำให้ความรู้สึกกังวล เรื่อยเฉื่อย ขาดจุดหมาย
3. เส้นโค้งวงแคบ เปลี่ยนทิศทางเร็ว มีพลังเคลื่อนไหวรุนแรง
4. เส้นโค้งของวงกลม ให้ความรู้สึกเป็นเรื่องซ้ำๆเป็นเส้นโค้งที่มีระเบียบมากที่สุด แต่จัดชิดที่สุด ไม่น่าสนใจที่สุด เพราะขาดการเปลี่ยนแปลง
5. เส้นโค้งกันหอย ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว คลื่นคลาย ให้ความรู้สึกที่ไม่สิ้นสุดของพลังการเคลื่อนไหว

6. เส้นพื้นปลาหรือเส้นคดที่หักเหโดยกะทันหันเปลี่ยนทิศทางเร็วมาก ทำให้ประสาทระตุก ให้จังหวะกระแทก เกร็ง

หน้าที่ของเส้น

1. แบ่งที่ว่างออกเป็นส่วนๆ
2. กำหนดขอบเขตของที่ว่าง หมายถึง สร้างรูปทรงหรือแบบรูปของที่ว่าง
3. กำหนดเส้นนอกของรูปทรง หมายถึง การสร้างรูปทรง
4. ทำหน้าที่เป็นน้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา หมายถึง การแรเงาด้วยเส้น
5. ให้อารมณ์ความรู้สึกด้วยตัวเอง

น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา (Tone) หรือน้ำหนัก

น้ำหนัก หมายถึง ความอ่อนแก่ของบริเวณที่ถูกแสงสว่าง และบริเวณที่เป็นเงาของวัตถุ หรือระบายสีให้มีผลเป็นความอ่อนแก่ของสีหนึ่ง หรือหลายสี หรือบริเวณที่มีสีขาว สีเทา และสีดำ ในความเข้มในระดับต่างๆในงานชิ้นหนึ่ง น้ำหนักที่ใช้ตามลักษณะของแสงเงาในธรรมชาติทำให้เกิดปริมาตรแบบรูปทรง นอกจากจะให้มีปริมาตรและความแน่นแก่รูปทรงแล้ว น้ำหนักยังให้ความรู้สึกและอารมณ์ด้วยการประสานความอ่อนแก่ในตัวของมันเองอีกด้วย ในงานนามธรรมเราจะได้รับความรู้สึกจากความอ่อนแก่ของน้ำหนักที่ประสานกันอยู่ในภาพโดยตรง

หน้าที่ของน้ำหนัก

1. ให้ความแตกต่างระหว่างรูปกับพื้น หรือรูปทรงกับที่ว่าง
2. ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวด้วยการนำสายตาของผู้ดู บริเวณที่น้ำหนักตัดกันจะดึงดูดความสนใจ และถ้ามีบริเวณที่น้ำหนักตัดกันหลายแห่ง จะนำสายตาให้เคลื่อนจากบริเวณหนึ่งไปอีกบริเวณหนึ่งตามจังหวะที่ศิลปินกำหนดไว้ ซึ่งอาจกลมกลืนสม่ำเสมอ หรือกระแทกกระทั้นรุนแรง

แบบรูปของที่ว่าง (Space Pattern)

ที่ว่างเป็นสิ่งที่อยู่เองตามธรรมชาติ โดยที่ศิลปินไม่ต้องซื้อหา ที่ว่างที่มีอยู่ทั่วไปจะมีมิติกว้าง ยาว ลึก ที่หาขอบเขตไม่ได้ แต่ที่ว่างในงานศิลปะเป็นที่ว่างที่ถูกกำหนดแล้วให้มีลักษณะและมิติที่ศิลปินต้องการ ที่ว่างเป็นทัศนธาตุที่มีบทบาทสำคัญมากในองค์ประกอบของรูปทรง มีความสัมพันธ์กับรูปทรง และทัศนธาตุอื่นๆทุกชนิด

คำจำกัดความของแบบรูปของที่ว่าง

1. หมายถึง ที่ว่างที่ถูกกำหนดด้วยเส้นให้มีรูปร่างขึ้น
2. แผ่นของน้ำหนัก
3. แผ่นราบที่มีลักษณะ 2 มิติ หรือประกอบกันเป็น 3 มิติ
4. บริเวณที่ว่างที่เป็นบวกหรือเป็นลบ

สี (Color)

สีมีอยู่ 2 ชนิด คือสีที่เป็นแสง (Spectrum) ได้แก่ สีที่เกิดขึ้นจากการหักเหของแสง กับสีที่เป็นวัตถุ (Pigment) ได้แก่ สีที่มีอยู่ในวัตถุธรรมชาติทั่วไป เช่น พืช สัตว์ แร่ธาตุ ฯลฯ

คำจำกัดความของสี

1. แสงที่มีความถี่ของคลื่นที่มีขนาดที่ตามนุษย์สามารถรับรู้สัมผัสได้
2. แม่สีที่เป็นวัตถุ (Pigment Primary) ซึ่งประกอบด้วย แดง เหลือง น้ำเงิน
3. สีที่เกิดจากการผสมของแม่สี

คุณลักษณะของสี

สีเป็นทัศนธาตุที่สำคัญและมีบทบาทมากที่สุดในงานจิตรกรรมนอกจากจะมีคุณลักษณะของทัศนธาตุอื่นๆอยู่ครบถ้วนแล้ว ยังมีลักษณะพิเศษเพิ่มขึ้นอีก 3 ประการ คือ

1. ความเป็นสี (Hue) หมายถึงว่า เป็นสีอะไร เช่น แดง เหลือง เขียว ฯลฯ
2. น้ำหนักสี (Value) หมายถึง ความสว่างหรือความมืดของสี ถ้าเราสีขาวผสมเข้าไปในสีหนึ่ง สีนั้นจะสว่างขึ้น หรือมีน้ำหนักอ่อนลง และถ้าเราเพิ่มสีขาวเข้าไปทีละน้อยๆ เป็นลำดับ เราจะเห็นค่าของสีหรือน้ำหนักของสีที่เรียงลำดับจากแก่ไปจนอ่อนที่สุด
3. ความจัดของสี (Intensity) หมายถึง ความสดหรือความบริสุทธิ์ของสีสีหนึ่ง สีที่ถูกผสมด้วยสีค่าจะหม่นลง ความจัดหรือความบริสุทธิ์จะลดลง

หน้าที่ของสี

สีทำหน้าที่เช่นเดียวกับน้ำหนักทุกประการ แต่เพิ่มหน้าที่พิเศษที่สำคัญที่สุดขึ้นอีกประการหนึ่ง คือให้อารมณ์ความรู้สึกด้วยตัวเองโดยตรง

วงสีธรรมชาติ

ถ้าเราเอาแถบสีของรุ้งกินน้ำมาโค้งเข้าให้เป็นวงกลม เราจะได้วงที่มี 8 สี โดยเพิ่มสีม่วงแดง ซึ่งเป็นรอยบรรจบกันของม่วงกับแดงเข้าไป 1 สี

แม่สีขั้นต้น (Primary Colors)

ในจำนวน 12 สีนี้มีอยู่ 3 สีที่เราไม่อาจผสมขึ้นได้ คือ เหลือง แดง และน้ำเงิน เราเรียกว่า แม่สี แม่สีทั้ง 3 นี้สามารถนำมาผสมกันให้เกิดเป็นสีอะไรก็ได้

สีขั้นที่ 2 (Secondary Colors)

ถ้านำสีทั้ง 3 นี้มาผสมกันเข้าทีละคู่ เราจะได้สีขั้นที่ 2 หรือลูกสีเพิ่มขึ้นอีก 3 สี คือ ส้ม เขียว และม่วง

สีขั้นที่ 3 (Tertiary Colors)

ถ้านำสีขั้นที่ 2 ผสมกับแม่สีทีละคู่ เราจะได้สีเพิ่มขึ้นอีก 6 สี คือ เหลืองส้ม แดงส้ม เขียวเหลือง เขียวน้ำเงิน ม่วงแดง และม่วงน้ำเงิน

สีกลาง (Neutral Colors)

ถ้านำสีทุกสีมารวมกันเข้า จะได้สีเทาแก่ๆเกือบดำ เรียกว่า สีกลาง แม้สี 3 สีมาผสมรวมกันก็ได้สีกลางเช่นเดียวกัน

คู่สี (Complementary Colors)

สีที่อยู่ตรงกันข้ามในวงสีธรรมชาติ ถ้านำมาวางเคียงกันจะให้ความสดใส ให้พลังการจัดของสีซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการตัดกันหรือขัดแย้งกันอย่างมาก บางทีเรียกคู่สีนี้ว่าเป็นสีตัดกันอย่างแท้จริง (True Contrast) คู่สีนี้ถ้านำมาผสมกันจะได้เป็นสีกลาง แต่ถ้านำสีหนึ่งเจือลงไปในสีคู่ของมันเล็กน้อย จะทำให้อันนั้นหม่นลง ถ้าเจือมากจะหม่นมาก จิตรกรบางกลุ่มใช้สีคู่หรือสีตรงข้ามนี้แทนสีดำในการทำสีให้หม่นลง

การใช้สี

มีอยู่ 2 วิธีใหญ่ๆ คือ การใช้สีกลมกลืน กับการใช้สีตัด การใช้สีก็เช่นเดียวกับทัศนธาตุอื่นๆ ถ้ากลมกลืนจนเกินไปก็จืดชืดและน่าเบื่อ ถ้าตัดกันมากเกินไปก็เกิดความขัดแย้งสับสนจนทนไม่ได้ การใช้สีทั้ง 2 วิธียังแยกออกได้เป็น 7 แบบ คือ

1. สีเอกรงค์ (Monochrome) ได้แก่ การใช้สีเดียวกันที่มีน้ำหนักอ่อนแก่หลายระดับ เป็นการใช้สีกลมกลืนแบบสีเดียวกัน
2. สีข้างเคียง เป็นการใช้สีกลมกลืนแบบ 2 สี หรือ 3 สี
3. สีตรงข้าม เป็นการใช้สีตัดกันอย่างแท้จริง
4. สีเกือบตรงข้าม เป็นการตัดกันของสีที่ไม่ใช่คู่สี
5. สีตรงข้าม 2 คู่เคียงกัน เป็นการใช้สีที่ตัดกันน้อยกว่าวิธีที่ 3 เพราะมีสีข้างเคียงที่กลมกลืนกันอยู่ด้วย
6. สี 3 เล้า เป็นการใช้สีที่ตัดกันด้วยความเป็นแม่สี มีความเด่นอยู่ในตัวของทุกสี
7. สี 4 เล้า เป็นการใช้สีตัดกันอย่างแท้จริงถึง 2 คู่ แต่ยังตัดกันน้อยกว่าวิธีที่ 3 เพราะยังมีสีข้างเคียงที่พอจะเป็นตัวกลาง ให้เข้ากันได้บ้าง เช่น เหลืองส้มกับแดง หรือเหลืองส้มกับเขียว แดงกับม่วง หรือแดงกับเหลืองส้ม

สีอุ่น-สีเย็น (Warm Tone – Cool Tone)

ถ้าเราแบ่งวงสีธรรมชาติออกเป็น 2 ซีกด้วยเส้นดิ่งเส้นหนึ่ง ซีกซ้ายมือซึ่งมีเหลือง (ครึ่งหนึ่ง) เหลืองส้ม ส้ม แดงส้ม แดง ม่วงแดง และม่วง (ครึ่งหนึ่ง) จะเป็นสีที่อยู่ในวรรณะอุ่น ซีกทางขวามือซึ่งมีเหลือง (อีกครึ่งหนึ่ง) เหลืองเขียว เขียว น้ำเงินเขียว ม่วงน้ำเงิน และม่วง (อีกครึ่งหนึ่ง) จะอยู่ในวรรณะเย็น สีม่วงและเหลืองเป็นสีที่อยู่ในวรรณะกลางๆ ถ้าอยู่ในกลุ่มของสีอุ่นก็จะอุ่นด้วย ถ้าอยู่ในกลุ่มของสีเย็นก็จะเย็นด้วย

ลักษณะผิว (Texture)

ลักษณะผิว หมายถึง ลักษณะของบริเวณพื้นผิวของสิ่งต่างๆ ที่เมื่อสัมผัสจับต้องหรือเมื่อเห็นแล้วรู้สึกได้ว่า หยาบ ละเอียด มัน ด้าน ขรุขระ เป็นเส้น เป็นจุด กำมะหยี่ ฯลฯ

ลักษณะของผิวมี 2 ชนิด

1. ลักษณะผิวที่เราจับต้องได้ เช่น กระจกทราย ผิวส้ม แก้ว ฯลฯ
2. ลักษณะผิวที่ทำเทียมขึ้น เมื่อมองดูจะรู้สึกว่าหยาบหรือละเอียด แต่เมื่อสัมผัสจับต้องเข้าจริงกลับเป็นพื้นผิวเรียบๆ เช่น วัสดุสังเคราะห์ที่ทำผิวเป็นลายไม้ ลายหิน หรือการใช้รอยพุ่กันในงานจิตรกรรมบางชิ้น

ลักษณะผิวโดยทั่วไปถือว่าเป็นทัศนธาตุที่มีได้เป็นหลักในการสร้างรูปทรง เพราะตัวมันเองมีข้อจำกัด ไม่มีลักษณะทั่วไปสมบูรณ์เหมือนธาตุอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้ว แต่ก็มีศิลปินร่วมสมัยหลายคนใช้ลักษณะผิวเป็นทัศนธาตุที่สำคัญในการสร้างงาน ด้วยการใช้พื้นผิวของวัสดุต่างๆ มาประกอบเป็นรูปทรงที่สมบูรณ์ได้

ที่ว่าง (Space)

คำจำกัดความของที่ว่าง

1. ปริมาตรที่รูปทรงกินเนื้อที่อยู่
2. อากาศที่โอบรอบรูปทรง
3. ระยะห่างระหว่างรูปทรง
4. ปริมาตรของที่ว่างที่ถูกล้อมด้วยขอบเขต (Space Value)
5. แผนภาพ 2 ที่ศิลปินใช้เขียนรูป
6. การเขียนภาพลงตาให้เกิดความลึกในงานทัศนศิลป์ 2 มิติ
7. ปฏิกริยาระหว่างสีกับรูปทรงทำให้เห็นเป็นลึกตื้นของพื้นผิว (ในงานอพาร์ท)

ลักษณะของที่ว่าง

ที่ว่างและที่ว่างลงตา งานสถาปัตยกรรมและงานประติมากรรมใช้ที่ว่างจริง งานจิตรกรรม งานภาพพิมพ์ใช้ที่ว่างลงตา

ที่ว่างแบบ 2 มิติ คือ ที่ว่างที่กำหนดความกว้างกับความยาว

ที่ว่างแบบ 3 มิติ คือ ที่ว่างที่กำหนดความกว้าง ความยาว และความลึก

ที่ว่างที่เป็นกลางหรือศูนย์ คือที่ว่างบนแผ่นกระดาษ หรือผืนผ้าใบ

ที่ว่างบวกและที่ว่างลบ ที่ว่างบวก คือ ที่ว่างที่มีการกำหนดขอบเขตให้เป็นรูปทรง ที่ว่างลบ คือ ที่ว่างที่เหลืออยู่รอบๆที่ว่างบวก

ที่ว่างที่เป็นสองนัย คือ บริเวณที่ว่าง 2 ส่วนที่มีความสำคัญเท่าๆกัน จนไม่อาจบอกได้ว่า ส่วนใดเป็นที่ว่างบวก ส่วนใดเป็นที่ว่างลบ

แบบรูปของที่ว่าง คือ รูปร่างหรือบริเวณที่ว่างที่กำหนดขึ้นมี 2 แบบ คือ

1. แบบรูปปิด คือ รูปร่างของที่ว่างที่มีเส้นรอบนอกล้อมรอบบรรจบกัน
2. แบบรูปเปิด คือ รูปร่างของที่ว่างที่มีเส้นรอบนอกเปิด หรือเลือนออกที่จุดใดจุดหนึ่ง หรือหลายจุด

รูปทรงกับที่ว่าง

ในงานประติมากรรม วัตถุที่สร้างขึ้นเรียกว่า รูปทรง ความว่างที่อยู่รอบๆ หรืออยู่ภายในของรูปทรงเรียกว่า ที่ว่างในงานจิตรกรรม วัตถุที่สร้างขึ้นเรียกว่า รูป ที่ว่างที่อยู่รอบๆ เรียกว่า ที่ว่างหรือพื้น

1. ตำแหน่งของรูปทรง ถ้าเปลี่ยนตำแหน่งของรูปทรงหนึ่งในที่ว่างที่กำหนดให้ ความหมายส่วนรวมของภาพจะเปลี่ยนไป
2. ขนาดของรูปทรง ถ้าเปลี่ยนขนาดของรูปทรง ความหมายส่วนรวมของภาพจะเปลี่ยนไป
3. รูปร่างของแผ่นภาพถ้าเปลี่ยนรูปร่างของแผ่นภาพ ความหมายของภาพส่วนรวมจะเปลี่ยนไป
4. แผ่นภาพที่มีรูปร่างซับซ้อนเกินไป รูปทรงที่สร้างขึ้นบนแผ่นภาพนี้จะหมดความสำคัญ

เอกภาพ (Unity)

เอกภาพคือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความกลมกลืน กลมเกลียวเข้ากันได้ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่เกิดจากการเชื่อมโยงสัมพันธ์กับส่วนต่างๆ

ในทางศิลปะ เอกภาพ หมายถึงการประสานหรือการจัดระเบียบของส่วนต่างๆให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขึ้น เพื่อผลรวมอันหนึ่งที่ไม่อาจแบ่งแยกได้

การสร้างงานศิลปะ คือการสร้างเอกภาพขึ้นจากความสับสนยุ่งเหยิง จัดระเบียบและดูยภาพให้แก่สิ่งที่ขัดแย้งกันเพื่อให้รวมตัวกันได้ ศิลปินมีหน้าที่สร้างสรรค์องค์ประกอบต่างๆซึ่งมีทั้งส่วนที่เป็นรูปและเป็นนาม ซึ่งมีความขัดแย้งกันโดยธรรมชาติ สร้างเป็นรูปทรงที่มีเอกภาพขึ้น

เอกภาพทางความคิด

คือความคิดที่มีความหมายในตัว มีการจัดระเบียบ และเหมาะสมที่จะแสดงออกด้วยรูปทรง

เอกภาพทางการแสดงออก

คือการแสดงออกที่ตรงชัด มีจุดหมายหลัก และมีส่วนเป็นรองสนับสนุน แบบอย่างเฉพาะตัวของศิลปินช่วยให้มีเอกภาพในการแสดงออกในด้านรูปทรง

เอกภาพของรูปทรง

คือการรวมตัวกันอย่างมีดุลยภาพ มีระเบียบทางทัศนธาตุ เพื่อให้เป็นรูปทรงหนึ่งที่สามารถแสดงอารมณ์หรือความคิดของศิลปินได้อย่างตรงชัด

กฎเกณฑ์หลักของเอกภาพ

1. ความขัดแย้งหรือการตรงกันข้าม คือ การรวมตัวของหน่วยที่ขัดแย้งกันอย่างมีดุลยภาพ

2. การประสาน คือ การเป็นตัวกลางให้แก่คู่ที่ขัดแย้งและการรวมตัวของหน่วยที่เหมือนกัน

กฎเกณฑ์รองของเอกภาพ

1. ความเป็นเด่น คือ การเพิ่มหรือลดความสำคัญหรือความน่าสนใจในหน่วยใดหน่วยหนึ่งของคู่ที่ขัดแย้งกัน

2. การเปลี่ยนแปลง คือ การเพิ่มความขัดแย้งลงในหน่วยที่ซ้ำกันเพื่อป้องกันความจืดชืดน่าเบื่อ

ดุลยภาพ (Equilibrium)

ทางศิลปะดุลยภาพ หมายถึง การประสาน กลมกลืน ความพอเหมาะพอดีของส่วนต่างๆ ในรูปทรงหนึ่ง หรืองานศิลปะชิ้นหนึ่ง

เส้นแกน (Axis) สิ่งที่สำคัญที่กำหนดดุลยภาพในภาพ คือ เส้นแกน (Axis) เส้นแกนเป็นเส้นโครงสร้างที่ไม่เห็นได้ด้วยตา แต่เห็นได้ด้วยจินตนาการ ภาพที่มีดุลยภาพ คือภาพที่มีรูปทรงอยู่ในเส้นแกนตั้ง หรือมีรูปทรงเท่าๆ กันอยู่ 2 ข้างของเส้นแกนตั้ง เราต้องรู้แกนผ่านภาพเสียก่อน จึงจะหาดุลยภาพได้

ดุลยภาพแบบสมมาตร (Symmetry หรือ Static Equilibrium หรือ Formal Balance หรือ Passive Balance) ดุลยภาพแบบสมมาตร หรือแบบสองข้างเหมือนกันนี้ในทางศิลปะมีใช้น้อยส่วนมากจะอยู่ในลวดลายตกแต่ง งานสถาปัตยกรรมบางแบบ หรืองานที่ต้องการดุลยภาพที่นิ่งและมั่นคงจริงๆ

ดุลยภาพแบบอสมมาตร (Asymmetry หรือ Dynamic Equilibrium หรือ Informal Balance หรือ Active Balance) ถ้าวางจุดใหญ่ลงในแผ่นภาพพลาดไปจากเส้นแกนตั้งฉาก จะขาดดุลยภาพอย่างมาก เพราะไม่อยู่ในแกนใดเลย ทั้งทางตั้งและทางราบ

ดุลยภาพของสี การใช้สีให้มีดุลยภาพจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะดังต่อไปนี้ ความจัดของสี, ขนาดหรือปริมาณของสี, ความตัดกันหรือกลมกลืนกับสีพื้น, ตำแหน่งของเส้นแกนทางตั้ง

จังหวะ (Rhythm)

คือการซ้ำที่มีระเบียบ จากระเบียบธรรมดาที่มีช่วงห่างเท่าๆกัน มาเป็นระเบียบที่สูงขึ้น ซับซ้อนขึ้นจนถึงขั้นเป็นรูปทรงของศิลปะ มนุษย์รับรู้จังหวะได้รวดเร็วและรุนแรงกว่าวิธีอื่น เพราะชีวิตมนุษย์ถูกควบคุมอยู่ด้วยจังหวะ คือจังหวะการเต้นของหัวใจ จังหวะในงานศิลปะ คือ การซ้ำอย่างมีเอกภาพและความหมาย จังหวะเป็นกฎอันหนึ่งของเอกภาพที่เกิดซ้ำจากรูปทรง

การเกิดของจังหวะ

1. เกิดจากการซ้ำของหน่วยหรือการสลับกันของหน่วยกับช่องไฟ
2. เกิดจากการเส้นไหลที่ต่อเนื่องของเส้น น้ำหนัก สี และรูปทรง

จังหวะภายนอกและจังหวะภายใน

ได้แก่ จังหวะของช่องไฟ และจังหวะของรูปทรงหรือของหน่วย จังหวะทั้ง 2 นี้เป็นคู่ของกันและกันเหมือนกับบวกและลบ

การวิเคราะห์จังหวะ

การวิเคราะห์จังหวะในงานศิลปะอาจทำได้ดังนี้

1. จังหวะของทัศนธาตุ
2. จังหวะของการเคลื่อนไหว
3. แบบรูปของจังหวะภายในและภายนอก
4. เอกภาพของจังหวะ การขัดแย้ง การประสาน ความเป็นเด่น และการเปลี่ยนแปลง

สัดส่วน (Proportion)

สัดส่วน (Proportion) เป็นกฎของเอกภาพที่เกี่ยวข้องกับความสมส่วนซึ่งกันและกันของขนาด (Dimensions) ในสัดส่วนต่างๆของรูปทรงและระหว่างรูปทรง ในศิลปะก็มีความเป็นธรรมดาของสัดส่วนนี้อยู่ สัดส่วนเป็นเรื่องของสุนทรีภาพและของอุดมคติ สัดส่วนจะช่วยเน้นอารมณ์ความรู้สึกของงานศิลปะให้เป็นไปตามเจตนาของศิลปิน

เอกภาพของสัดส่วน คือ ความสัมพันธ์ที่สมส่วนกันระหว่างขนาดของส่วนต่างๆในรูปทรงหรือระหว่างรูปทรง รวมทั้งความสัมพันธ์กลมกลืนกันระหว่างทัศนธาตุทั้งหลายด้วย

ศิลปะที่เป็นอุดมคติจะมีสัดส่วนผิดไปจากความจริงในธรรมชาติ เพื่อเน้นความงามตามอุดมคตินั้น

โกลเดน เซคชัน (Golden Section) หรือ โกลเดน รูล (Golden Rule) เป็นกฎเกณฑ์ที่มีมาแต่สมัยคลาสสิกของกรีก ใช้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนต่างๆ เป็นอัตราส่วน 1 : 1.618 ถือว่าเป็นสัดส่วนที่สมบูรณ์แบบที่สุด

ศิลปะที่เน้นไปทางการแสดงออกทางอารมณ์ จะมีสัดส่วนของรูปทรงที่ผิดไปจากธรรมชาติด้วย

สัดส่วนที่ประสานกันอย่างสมบูรณ์แบบจะอยู่ในกฎของเอกภาพ กล่าวคือมีความขัดแย้ง มีการซ้ำ มีการเปลี่ยนแปลงในปริมาณที่เหมาะสม และมีพลังความเคลื่อนไหวที่สมดุล

2.3 ความคิดสร้างสรรค์

(วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539: 16 – 17) เมื่อกล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์ มักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามารถในการคิดหรือสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมา โดยไม่มีสิ่งนั้นอยู่ก่อน เป็นการริเริ่มกระทำขึ้น และสิ่งที่กระทำขึ้นมาก็คือต้องเป็นสิ่งที่มีความค่าด้วย มิใช่สิ่งที่เป็นโทษ คุณค่าในที่นี้หมายถึงรวมทั้งคุณค่าที่เป็นประโยชน์ทางกาย ในการใช้สอย คุณค่าที่เป็นประโยชน์ทางด้านจิตใจในแง่ของความงามหรือคุณค่าทางด้านความคิดที่สามารถเสนอความคิด ในแง่ที่มุมที่แปลกใหม่ได้อย่างมีสาระประโยชน์ เป็นต้น

บริตเตน (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539: 16 – 17) อ้างถึงจาก บริตเตน (W. Lambert Brattain. 1961) กล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์ว่า ความคิดสร้างสรรค์จะพบได้จากคนเรา ไม่ใช่ค้นพบได้โดยกล้องจุลทรรศน์หรือเครื่องมือวิเคราะห์ใดๆ แต่เราจะพบได้จากพฤติกรรมของคน ในการประดิษฐ์ การวางแผน การจัดรวม การสร้าง ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ทั้งสิ้น

สำหรับเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในตัวเองนั้น เราสามารถพิจารณาจากพฤติกรรมได้หลายด้าน เช่น

1. การเป็นผู้กระตือรือร้นตลอดเวลา
2. การเป็นผู้สร้างสิ่งต่างๆ ด้วยความคิดของตนเอง
3. การเป็นผู้ชอบสำรวจตรวจสอบความคิดใหม่
4. การเป็นผู้เชื่อมั่นในความคิดของตนเอง
5. การเป็นผู้สอบสวนสิ่งต่างๆ
6. การเป็นผู้มีประสาทสัมผัสอันดีต่อความงาม

อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปแล้ววัยเด็กดูจะเป็นวัยที่สมบูรณ์แบบไปด้วยอิสระ เสรีภาพ และความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมของเด็กที่เกี่ยวกับการแสดงออกทางศิลปะ การร้องเพลง การเต้น การรำ

ล้วนเป็นสิ่งชี้ให้เห็นความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอย่างเด่นชัด เด็กจำนวนไม่น้อยเมื่อเติบโตขึ้น เราพบว่า พฤติกรรมที่แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์เริ่มลดลงพร้อมกับอายุที่มากขึ้น

จากข้อสังเกตด้านหนึ่ง สำหรับการแสดงออกทางด้านศิลปะของเด็กในปัจจุบัน เราจะพบว่า เด็กระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาจะมีการแสดงออกทางศิลปะที่กล้าหาญ และแสดงความคิดสร้างสรรค์ของเด็กแต่ละคนอย่างน่าสนใจยิ่ง ต่อมาเมื่อถึงระดับมัธยมศึกษาที่เริ่มมีกฎเกณฑ์ มีทฤษฎี หรือมีการอบความคิดในรูปแบบต่างๆ มากขึ้น เราจะพบว่าศิลปะของเด็กในระดับนี้ แม้จะมีทักษะที่ดี แต่ส่วนใหญ่ก็ขาดความคิดสร้างสรรค์ไปอย่างน่าเสียดาย จากข้อสังเกตนี้จึงเป็นเรื่องที่น่าสังเกตว่าเมื่อเด็กเติบโตขึ้นนั้น เราได้ช่วยกันทำลายความคิดสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าของเขาลงหรือเปล่า

ปัจจัยที่ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

(วิชัย วงษ์ใหญ่. 2529: 113 – 114) ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กจะพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

ความรู้พื้นฐานของแต่ละคน

ความรู้นี้จะมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการฝึกอบรมการเลี้ยงดูจากทางบ้านของเด็ก ซึ่งมีความหลากหลาย เป็นประการแรก และความรู้ที่ได้จากการศึกษาทางโรงเรียน

การฝึกจินตนาการ

จินตนาการมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ถ้าได้รับการฝึกให้รู้จักจินตนาการอย่างถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้มีความมั่นคงในจิตใจ การฝึกจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าจะเป็นการส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้วิชาการด้านอื่นๆ ด้วยการฝึกจินตนาการเพียงวันละ 3 – 5 นาทีทุกวัน จะช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวในตัวเด็ก และทำให้การเรียนรู้ดีขึ้น

การให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศิลปะ

(อารี รังสินนท์. 2527: 36, 37) ช่วย让孩子เรียนรู้การบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะ จะเสริมสร้างให้เด็กเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของงานศิลปะ สร้างนิสัยรักการปฏิบัติมากกว่าการพูดรวมทั้งการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ และซาบซึ้งงานของผู้คนอื่นด้วย

เด็กจะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้สอนต้องมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถที่จะปรับประยุกต์วัสดุต่างๆนำมาสร้างสรรค์ เช่น ใช้สิ่งทดแทนสีจากพืช การใช้กระดาษหนังสือพิมพ์ วารสาร สร้างสรรค์งาน คอลลาจ (Collage) เป็นต้น จากการวิจัยพบว่าเด็กที่ฝึกการใช้สีจากหนังสือพิมพ์หรือวารสาร สร้างสรรค์งานศิลปะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการใช้สีต่างๆได้อย่างดี และมีคุณภาพในการทำงานศิลปะ

ในงานศิลปะโดยเฉพาะศิลปะเด็ก ปรากฏว่าสอดคล้องกับนักจิตวิทยาและนักวิจัยดังที่กล่าวมา เช่น จากการจัดการประกวดศิลปะเด็กและเยาวชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2528 ปรากฏว่า ผลงานศิลปะจำนวนร้อยละ 83 มาจากเด็กระดับประถมศึกษา และผลงานของเด็กในระดับประถมศึกษาที่แสดงออกในเรื่องความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าวัยอื่นๆ

การจัดแบ่งระดับของความเจริญเติบโต (Periods of Growth)

1. ช่วงเด็กตอนต้น (Early Childhood) อายุ 1 – 6 ปี
2. ช่วงเด็กตอนกลาง (Middle Childhood) อายุ 7 – 10 ปี
3. ช่วงเด็กตอนปลาย (Later Childhood) อายุ 11 – 13 ปี
4. ช่วงวัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) อายุ 14 – 15 ปี
5. ช่วงวัยรุ่นตอนปลาย (Later Adolescence) อายุ 16 – 20 ปี
6. ช่วงเยาวชน (Youth) อายุ 21 ปีขึ้นไป

(ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. 2533: 9 – 15) **ขั้นแห่งการพัฒนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Stage of Creative Development)**

1. ขั้นลองผิดลองถูก (Manipulative Stage) อายุ 2 – 5 ปี

ตามหลักโดยทั่วไปแล้วเด็กจะทำงานเพื่อฝึกทักษะการควบคุมการใช้วัสดุอุปกรณ์ควบคุมสิ่งแวดล้อมและควบคุมตัวเองได้ การควบคุมการจับการถือการกำการขยี้การคว่ำ จะปรากฏให้เห็นในช่วงแรก และต่อมากการสามารถควบคุมหรือสั่งการการใช้วัสดุเครื่องมือได้คือ หลักขั้นแรกที่สำคัญที่สุดของเด็ก ดังนั้นกิจกรรมที่เด็กเล็กควรจะต้องแสดงออกมาได้คือความพยายามที่จะถือช้อนกินข้าว ถือแปรง-ถือพู่กันทาสี ถือดินสอขีดเขียน บันทึกลง เล่นของเล่น ฯลฯ การแสดงออกทางศิลปะที่ควรจะเป็น คือการขีดเขียน ในช่วงแรกยังไม่สามารถควบคุมรอบขีดเขียนได้ และต่อมาควรควบคุมได้ดีขึ้นตามลำดับ

2. ขั้นก่อนสัญลักษณ์ (Pre Symbolic Stage) อายุ 5 – 7 ปี

เด็กยังคงสนใจและหมกมุ่นอยู่กับความพยายามควบคุมการใช้วัสดุ และเครื่องมือทุกสิ่งดูดีขึ้นเรื่อยๆ ในไม่ช้าเด็กก็จะสามารถขีดเขียนเป็นรูปเป็นร่างตามความคิดของเขาได้ ถึงแม้ว่าผู้ใหญ่จะดูไม่ค่อยออกก็ตาม ความสำเร็จในขั้นต้นของเด็กนี้สำคัญมาก เพราะจะสนองความเชื่อมั่นของตนเอง (Ego) ต่อจากนั้นเด็กก็จะแสวงหาความพยายามที่มีความหมายเพื่อการแสดงออกถึงความรู้และความรู้สึกของเขาต่อไป แม้ว่าเด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันแต่พัฒนาการในขั้นนี้ค่อนข้างจะสังเกตความก้าวหน้าได้ใกล้เคียงกัน เพราะเด็กในวัยนี้ยังไม่สามารถจะค้นหาวิธีการหรือแบบอย่างเฉพาะ (Specific Formula) ในการขีดเขียนดังเช่นผู้ใหญ่ ด้วยเหตุผลนี้เองการแสดงออกทาง

ศิลปะในขั้นนี้จึงเรียกว่า เป็นขั้นของการแสดงออกก่อนสัญลักษณ์ หรือเป็นช่วงแรกเริ่มของการแสดงออกแบบสัญลักษณ์ (Pre Symbolic Stage)

3. ขั้นสัญลักษณ์ (Symbolic Stage) อายุ 7 – 9 ปี

สัญลักษณ์เป็นสิ่งที่ทดแทนบางสิ่งบางอย่างอาจจะเป็นความคิด บุคคล ที่อยู่อาศัย ต้นไม้ ฯลฯ สัญลักษณ์มีรูปร่างเฉพาะซึ่งแสดงตนเองให้เห็นและถ่ายทอดเฉพาะสิ่ง ดังนั้นรูปร่างของสัญลักษณ์จึงปรากฏแตกต่างกันมากมาย เด็กปกติทั่วไปอายุประมาณ 7 ปี (หรืออ่อนกว่านั้นในบางกรณี) ประสบความสำเร็จในการแสดงออกทางความคิดเป็นสัญลักษณ์ ซึ่งสัญลักษณ์เหล่านี้แสดงตัวเองให้เห็นว่าสอดคล้องเกี่ยวพันกับความคิดรวบยอดของคนและสิ่งแวดล้อมได้ ผลงานศิลปะของเด็กในขั้นสัญลักษณ์จะแตกต่างกันในส่วนรายละเอียด แต่ไม่แตกต่างกันในชนิดของสัญลักษณ์เพราะสัญลักษณ์เหล่านี้มีส่วนสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก

4. ขั้นเริ่มต้นเหมือนจริง (Inceptive Realism Stage) อายุ 9 – 11 ปี

การใช้สัญลักษณ์ยังเป็นสิ่งที่เด็กพึงพอใจอยู่ แต่เด็กจะเริ่มจะสังเกตสิ่งแวดล้อมและรับรู้ได้ดีขึ้น ซึ่งทำให้รูปร่างสัญลักษณ์ที่เป็นเหลี่ยมๆ หรือกลมๆ จึงดูปราศจากชีวิตชีวา และไม่แสดงความหมายตามความรู้สึกและความต้องการของเด็กได้มากพอ ดังนั้นการแสดงออกทางศิลปะจึงเริ่มมีแนวโน้มที่จะไปสู่การมองเห็นสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงตามธรรมชาติมากขึ้น เด็กจะพยายามถ่ายทอดสิ่งต่างๆตามที่ตาเห็น ถ่ายทอดความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ความรับรู้เรื่องระยะ – พื้นที่มีมากขึ้น การใช้เส้นฐานไม่เพียงแต่จะแสดงว่าเป็นเส้นขอบฟ้าว่ามีพื้นที่กับฟ้า แต่เริ่มแสดงถึงการเหลื่อมล้ำทับซ้อนบังกัน สีที่ใช้ก็ไม่ใช่เพียงแต่แสดงออกทางอารมณ์ แต่เริ่มใช้สีที่สังเกตเห็นจากสิ่งแวดล้อม

5. ขั้นเหมือนจริงเชิงวิเคราะห์ (Analytical Stage) อายุ 11 – 13 ปี

พลังความสามารถในการมองเห็น ในการสังเกต ทำให้เด็กสามารถแยกแยะลักษณะของสิ่งของและสิ่งแวดล้อมต่างๆ การทำงานศิลปะเริ่มพัฒนาเข้าสู่การเขียนแบบเหมือนจริงมากขึ้น การใช้สี รูปร่าง ช่องๆไฟ พื้นผิว จะพิถีพิถันมากขึ้นจนเป็นข้อสังเกต ในการเปลี่ยนแปลงจากขั้นก่อนอย่างเห็นได้ชัด เช่น มีการสร้างบรรยากาศที่บีบ มัวสลัว แจ่มใส พับโค้งงอ ขั้นพัฒนาการขั้นนี้ถือว่ามีความสำคัญมาก ซึ่งได้รับการดูแลเอาใจใส่ และความเข้าใจของครูเป็นอย่างมาก ผลงานศิลปะของเด็กจะเน้นที่คุณค่าทางความงามตามแบบศิลปะ ซึ่งสิ่งที่เด็กต้องการควบคู่กันไปคือแนะนำที่จะมุ่งสู่แนวทางการแสดงออกที่ยิ่งใหญ่ต่อไป

6. ขั้นเหมือนจริง (Projective Realism Stage) อายุ 13 – 15 ปี

ขั้นพัฒนาการขั้นนี้เป็นขั้นวิกฤติของการพัฒนาการในชีวิต เพราะเหตุว่าสภาวะที่ไม่ปกติทางสรีระและอารมณ์ที่กำลังผันแปรอย่างเข้าสู่วัยรุ่น เป็นผลกระทบให้ความคิดสร้างสรรค์ให้

วิกฤติไปด้วย อะไรก็ตามแต่ที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อก็เหมือนกับการชี้ชะตาอนาคต ดังนั้นคำแนะนำของครูจะมีผลต่อการสร้างหรือทำลายความคิดสร้างสรรค์อย่างมาก

เด็กวัยนี้การวิจารณ์วิเคราะห์ตัวเอง มีความระแวดระวังต่อสิ่งแวดล้อมมากอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน เด็กสามารถดูงานออก ดูผลงานศิลปะได้เข้าใจธรรมชาติมากขึ้น แสดงออกได้ดี ถ่ายทอดได้ตามความต้องการ ช่วงนี้ครูจะต้องฉลาดในการให้คำแนะนำไปพร้อมๆ กับให้กำลังใจเด็ก ให้มีความคิดที่ถูกต้องและมีความเข้มแข็ง สร้างความเป็นตัวของตัวเอง

7. ขั้นค้นพบตัวเอง (Renaissance Stage) อายุ 15 ปีขึ้นไป

ขั้นนี้เด็กได้รวบรวมเอาปัญหาอุปสรรคและประสบการณ์ต่างๆ ที่พบในช่วงวัยรุ่นตอนต้นเพื่อเป็นฐานนำไปสู่การค้นพบตัวเอง การสร้างผลงานที่มีพลังแบบใหม่ เด็กที่ได้รับการแนะนำที่ถูกต้องในขั้นตอนนี้ผ่านมาจะเป็นเด็กที่มีประสิทธิภาพทางศิลปะค่อนข้างสูง ทำงานศิลปะเก่ง ช่วงนี้ถือเป็นช่วงมงคลของชีวิตเปรียบเสมือนกับการเกิดใหม่ที่เป็นตัวของตัวเอง ความสามารถในด้านต่างๆ เริ่มสมบูรณ์เป็นผู้ใหญ่ เด็กควรจะได้รับ การสนับสนุนให้สร้างสรรค์ผลงานออกมาให้สมกับคำว่า “มนุษย์ที่มีคุณภาพ”

(ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. 2533: 234 – 235) กล่าวว่าลักษณะเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ ควรจะมีความอิสระและเป็นตัวของตัวเองไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของผู้อื่นหรือเป็นผู้ตามรับไป เด็กประเภทนี้จะชอบซักถาม ชอบสังเกตในการแก้ปัญหาจะใช้วิธียืดหยุ่น ดัดแปลง มีจินตนาการ ประกอบการแก้ปัญหา และแสดงอาการว่าเร้า มีความสุขในเชิงการแก้ปัญหาที่จริงจัง เล่น โดยไม่รำคาญ เครียดกับปัญหามากเกินไป ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งคือเป็นเด็กหัวไว มีความคล่องตัวสูงจนดูเหมือนว่า จะรู้เห็นเกี่ยวกับสิ่งรอบตัวได้มากกว่าเด็กทั่วไป เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์เมื่อเผชิญกับอะไรบางอย่าง เขาจะให้ความสำคัญกับสิ่งนั้นและตัวเขาเองอย่างละครึ่งคือเปิดใจกว้างไม่คิดเห็นอะไรในแง่เดียวหรือเปิดใจร่วมกัน ระหว่างตัวเองกับโลกภายนอกอยู่เสมอ

เด็กทั่วไปมักจะมีธรรมชาติในการเล่นคล้ายๆ กัน แต่เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ จะชอบเล่นแบบเสี่ยงกระทำในสิ่งใหม่ๆ เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งเขาจะต้องเป็นเด็กที่มีความพร้อมในด้านความเชื่อมั่นในตัวเอง และรู้สึกปลอดภัยเป็นส่วนประกอบสำคัญ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียศาสตร์

3.1 ที่มาและความสำคัญของสุนทรียศาสตร์

(วิทย์ พิณคันเงิน. 2547: 90 – 91) กล่าวว่าสุนทรียศาสตร์ คือ ศาสตร์ที่ว่าด้วยความงาม หรือวิชาที่ว่าด้วยความงาม ซึ่งเป็นคำบัญญัติตามคำในภาษาอังกฤษว่า AESTHETICS โดยในภาษาอังกฤษนั้น มุ่งเน้นถึงเรื่องของศิลปะเป็นใหญ่ และเนื่องจากสุนทรียศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของ

ปรัชญา สุนทรียศาสตร์จึงเป็นปรัชญาที่ว่าด้วยศิลปะ เหตุใดความงามจึงเป็นปรัชญา เพราะการที่จะระบุลงได้ว่าสิ่งใดงามนั้น จะต้องพิจารณากันอยู่นาน แม้ชั่วพริบตาใหญ่ๆก็ตาม ในการพิจารณานั้นมิใช่เป็นเพียงความเห็น แต่ต้องเป็นความรู้สึกซึ่งได้รับการกลั่นกรอง ต่างกับคำว่า “สวย” เพราะเป็นเพียงความเห็นที่เกิดขึ้นทันทีทันใด โดยมีได้มีการพิจารณา เช่น มีสตรีเดินผ่าน ต่างคนก็ว่า สวย ซึ่งยังยุติไม่ได้ว่าอะไรคือสวย แต่งามนั้นเป็นยุติต้องกันได้ ดังนั้นจึงมีการ ประกวดนางงาม ไม่ใช่ ประกวดนางสวย เพราะมีการตั้งเกณฑ์กำหนดสิ่งต่างๆ และพิจารณากันหลายตลบ สุนทรียศาสตร์นี้ บางทีเรียกว่าสุนทรียภาพ หรือสุนทรียะก็มี

สุนทรียภาพสู่งานศิลปะได้อย่างไร

(ชะวักชัย ภาติณฑ. 2544: 115 - 116) กล่าวว่า การรับรู้ต่อสุนทรียภาพ ก็คืออารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะกระทบตรงต่อสิ่งนั้นๆแบบทันทีทันใดจะจงใจหรือไม่จงใจก็ตาม แต่ได้เกิดขึ้นแล้ว และมักจะถูกดึงไปแบบไม่รู้ตัว อารมณ์และความรู้สึกที่กล่าวมานี้เกิดขึ้นกับศิลปินแล้ว จะมีวิธีการถ่ายทอดลงในงานศิลปะ ปรัชญาของการถ่ายทอด คือ ผลงานศิลปะทุกชิ้นนั้นต้องมีจิตวิญญาณ ต้องแสดงให้เห็นถึง ความรู้สึกในเรื่องนั้นอย่างแท้จริงมีมาตรฐานประการคือ

1. มีความจริงใจในการแสดงออกซึ่งการถ่ายทอดจะมากหรือน้อยก็ต้องแสดงให้เห็นถึงความจริงใจความจริงใจนี้แสดงถึงศิลปินต้องไม่เท็จต่อคุณค่าด้านที่ตนเองแสดงออก การเท็จของศิลปินก็คือ ไม่มีประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆมา แต่แสดงออกได้อย่างหน้าตาเฉย การทำวิจารณ์จะช่วยมองเห็นข้อบกพร่องอันนี้ได้แบบไม่ยากนัก

2. ความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ลอกเลียนแบบใครมา ความเป็นตัวของตัวเองในเรื่องความรู้สึก จะช่วยให้ภาพหรือผลงานนั้นเปี่ยมไปด้วยจิตวิญญาณ ได้คุณค่าทางสุนทรียภาพสูง

3. ต้องมีความชัดเจนทางอารมณ์และความรู้สึกที่ถ่ายทอดออกมา ความแจ่มชัดนี้แสดงให้เห็นว่าศิลปินเคยได้รับประสบการณ์ตรงจริงมาหรือไม่ ถ้าไม่เคยผ่านพบในเรื่องนั้นๆมา มักจะเป็นเรื่องเพ้อฝัน ไม่สามารถสื่อภาษาทางการเห็นได้ แต่เป็นคำสมมุติแทน เช่น สามเหลี่ยมแทนแผ่นดิน สีทองแทนความขลังศักดิ์สิทธิ์ เขียนรูปเสือแทนความชั่วร้าย ถ้าเป็นเช่นนี้ย่อมสื่อกันไม่ได้ เพราะการแทนค่าไม่ใช่ภาษาทางการมองเห็น ในทางศิลปะอาจไม่มองว่าเสือเป็นความชั่วร้ายก็ได้ แต่มองว่าเสือเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งเท่านั้น

ดังนั้นความแจ่มชัดในเรื่องอารมณ์ ความรู้สึก จึงมิใช่เรื่องที่แทนกันด้วยสัญลักษณ์ แต่เป็นเรื่องที่ให้คุณค่าด้วยมูลฐานทางทัศนศิลป์ที่นำไปแสดงออกจนได้คุณค่าทางศิลปะ (Artistic) และคุณค่าทางศิลปะนั้นนำไปสู่สุนทรียภาพในอารมณ์ความรู้สึกที่ต่างกันไป ผลงานทางวิจิตรศิลป์จึง

มิใช่ตราหรือเครื่องหมายทางการค้า ดังนั้นการสื่อความหมายด้วยการแทนค่า จึงไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องตามหลักการแห่งศิลปสากล

สุนทรียภาพในผลงานศิลปะเด็ก

(พระพงษ์ กุลพิศาล. 2533: 193) ผลงานศิลปะของเด็กเล็กๆ จะเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ชี้อ และเรียบง่าย เป็นการบอกหรือเล่าเรื่องตามประสบการณ์ที่รับรู้ได้เห็น ภาษาอังกฤษว่า Visual Statement หรือการบอกด้วยภาพ สิ่งที่เด็กบอกแก่เราในภาพเขียนของเขา คือสิ่งที่เขาชอบหรือประทับใจ ถ้าจะถามเขาว่าสวยหรือไม่ จึงเป็นคนละเรื่องกับสวย หรือไม่สวยที่เด็กเข้าใจ คำว่าสวยที่ผู้ใหญ่ใช้เป็นคำประเมินแทนคุณค่าความงาม ที่เรียกกันว่า คุณค่าทางสุนทรียภาพ เป็นความรู้สึกอย่างหนึ่งที่เด็กเล็กๆ ยังไม่มี ด้วยเหตุนี้ในผลงานศิลปะเด็กเล็กจึงมีแต่คุณค่าทางการแสดงออกทางเรื่องราว และการใช้วัสดุ คุณค่าทางสุนทรียภาพจึงเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ประเมินเอาเองจากผลงานของเด็กตามความรู้สึกของตนเอง เด็กที่พัฒนาการด้านสุนทรียภาพได้คือ เด็กอายุประมาณ 8 – 10 ปีขึ้นไป เด็กวัยนี้เป็นเด็กที่โตขึ้น เตรียมพร้อมที่จะเข้าสู่วัยรุ่น มีประสบการณ์ทางการมองและความรู้สึกที่ละเอียดอ่อนมากกว่าเด็กเล็ก มีวุฒิภาวะทางสุนทรียภาพ (AESTHETIC MATURITY) แล้วไม่ได้ทำงานแบบชือๆ เหมือนที่เด็กเล็กทำ กล่าวง่ายๆ ว่าการทำงานศิลปะของเด็กโตเป็นการแสดงที่มีการควบคุมมากกว่า ไม่ใช่การแสดงออกที่บริสุทธิ์เหมือนเด็กเล็ก ดังนั้นเราจึงพบบ่อยๆ ว่าเมื่อเด็กโตขึ้นจะเริ่มขาดความมั่นใจในการทำงานศิลปะ ในที่สุดหลายๆ คนก็เลิกทำงานศิลปะไปเลย ทั้งๆ ที่เมื่อเด็กๆ ชอบมาก ยกเว้นเด็กที่มีความถนัดทางศิลปะ หรือชอบจริงๆ จึงจะทำต่อไปเรื่อยๆ ตามปกติลักษณะดังกล่าวจะปรากฏให้เห็นเมื่อถึงวัยประมาณ 12 ปี

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

4.1 ทฤษฎีด้านการบริหารจัดการ

(สมพงษ์ เกษมสิน. 2514: 77) การบริหารหมายถึงการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรบริหาร (Administrative resource) เช่นคน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการมาประกอบการทำงาน กระบวนการบริหาร (process of administration) เช่น POSDCORB Model ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

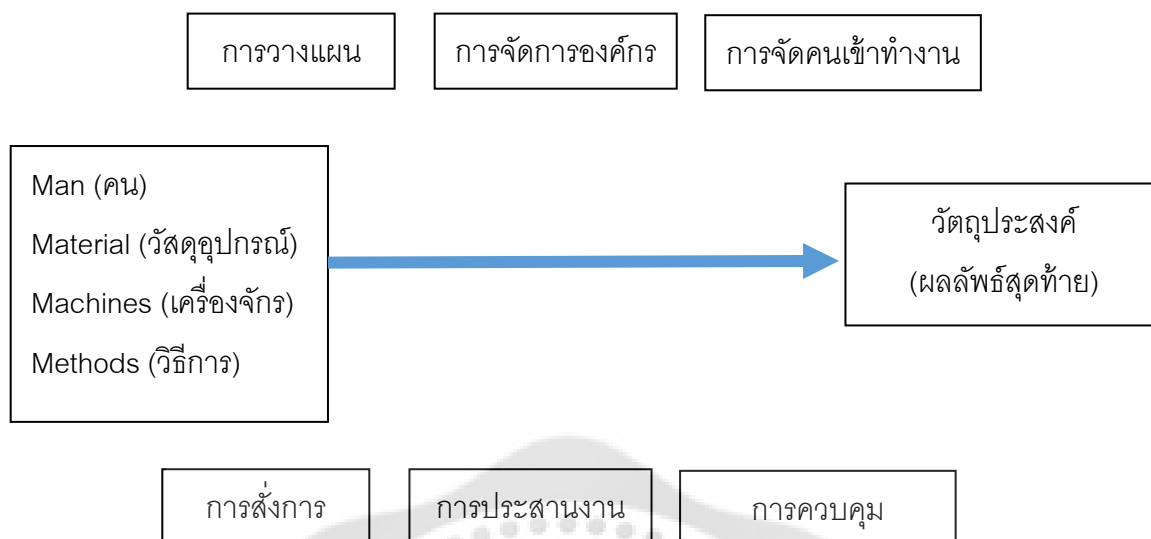
(ธงชัย สันติวงษ์. 2543: 67) “การบริหาร” (administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “administrare” หมายถึงช่วยเหลือ (assist) หรืออำนวยการ (direct) การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “minister” ซึ่งหมายถึงการรับใช้หรือผู้รับใช้หรือผู้รับใช้รัฐคือรัฐมนตรีสำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า administer หมายถึงการติดตามดูแลสิ่งต่างๆ ส่วน “การจัดการ” (management) นิยมใช้ในภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง เพื่อมุ่ง

แสวงหากำไร (profits) หรือกำไรสูงสุด (maximum profits) สำหรับผลประโยชน์ที่จะตกแก่สาธารณะ ถือเป็นวัตถุประสงค์หรือเป็นผลพลอยได้ (by product) การบริหารบางครั้งเรียกว่าการบริหารจัดการหมายถึงการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานใดๆของหน่วยงานของรัฐและ/ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ถ้าเป็นหน่วยงานภาคเอกชนหมายถึง ของหน่วยงานและ/ หรือบุคคล) ที่เกี่ยวข้องกับคนสิ่งของและหน่วยงานโดยครอบคลุมเรื่องต่างๆ เช่น (1) การบริหารนโยบาย (policy) (2) การบริหารอำนาจหน้าที่ (authority) (3) การบริหาร คุณธรรม (morality) (4) การบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (society) (5) การวางแผน (planning) (6) การจัดองค์การ (organizing) (7) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (staffing) (8) การอำนวยการ (directing) (9) การประสานงาน (coordinating) (10) การรายงาน (reporting) และ (11) การงบประมาณ (budgeting) เช่นนี้เป็นการนำ “กระบวนการบริหาร” หรือ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่าแฟมส์ - โพสคอร์บ (PAMS - POSDCORB) แต่ละตัวมาเป็นแนวทางในการให้ความหมาย อาจให้ความหมายได้อีกว่าการบริหารหมายถึงการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานใดๆของหน่วยงานของรัฐและ/ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับคนสิ่งของและหน่วยงานโดยครอบคลุมเรื่องต่างๆเช่น (1) การบริหารคน (man) (2) การบริหารเงิน (money) (3) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (material) (4) การบริหารงานทั่วไป (management) (5) การบริหารการให้บริการประชาชน (market) (6) การบริหารคุณธรรม (morality) (7) การบริหารข้อมูลข่าวสาร (message) (8) การบริหารเวลา (minute) และ (9) และการบริหารการวัดผล (measurement) เป็น “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่า 9M นอกจากนี้แล้วยังอาจนำปัจจัยอื่นมาใช้เป็นแนวทางในการให้ความหมายได้อีกเป็นต้นว่า 4M ซึ่งประกอบด้วยการบริหารคน (man) การบริหารเงิน (money)การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (material) และการบริหารงานทั่วไป (management) และ 5 ปซึ่งประกอบด้วยประสิทธิภาพ ประสิทธิผลประหยัดประสานงานและประชาสัมพันธ์

ลักษณะของงานบริหารจัดการไว้ 3 ด้านคือ

1. ในด้านที่เป็นผู้นำหรือหัวหน้างานงานบริหารจัดการหมายถึงภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำภายในองค์การ
2. ในด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำงานบริหารจัดการหมายถึงการจัดระเบียบทรัพยากรต่างๆในองค์การและการประสานกิจกรรมต่างๆเข้าด้วยกัน
3. ในด้านของความรับผิดชอบงานบริหารจัดการหมายถึงการต้องทำให้งานต่างๆสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยการอาศัยบุคคลต่างๆเข้าด้วยกัน

(ปธาน สุวรรณมงคล. 2538: 55) ทฤษฎีระบบการบริหารจัดการซึ่งประกอบไปด้วยสามส่วนคือทรัพยากรทางการบริหารกระบวนการบริหารและวัตถุประสงค์ (ผลลัพธ์สุดท้าย) ดังนี้

ทรัพยากรการบริหาร

กระบวนการบริหาร

วัตถุประสงค์

ภาพประกอบ 2 ตัวแบบทฤษฎีระบบการบริหารจัดการ (ปธาน สุวรรณมงคล, 2538: 80)

4.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.) พัทณี พลอยนิล (2555: บทคัดย่อ). การแสดงออกในภาพวาดระบายสี : กรณีศึกษา ผลงานวาดภาพระบายสีของเด็กชาวกัมพูชาที่ตลาดโรงเกลือ จากการศึกษพบว่ากิจกรรมการวาดภาพระบายสีทำให้เด็กมีความสุขสนุกสนาน มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ ส่งผลให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการที่หลากหลายแตกต่างกัน และการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและประสบการณ์ที่เคยพบเห็นแสดงออกมาเป็นผลงานการวาดภาพระบายสีตามที่ตนเองชอบ และมีความสนใจเป็นพิเศษ ซึ่งเด็กแต่ละคนมีภูมิหลังที่แตกต่างกัน มีสภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ กล่าวคือบางครอบครัวแม่เสียชีวิตถูกพ่อทอดทิ้ง ให้อยู่กับยายตั้งแต่เล็ก บางครอบครัวมีแม่คนเดียวหรือไม่ก็มีพ่อเพียงคนเดียว หรือมีครอบครัวที่สมบูรณ์ มีพ่อแม่ครบแต่ก็ประสบปัญหาความยากจน มีลูกมาก พ่อพิการ และมีความขัดแย้งในครอบครัว จากการที่เด็กได้ทำกิจกรรมการวาดภาพระบายสีนี้เองทำให้ทราบปัญหา และความต้องการของเด็กที่แสดงออกมา ในผลงานการวาดภาพระบายสี และภาพที่เด็กแสดงออกมาในภาพวาดระบายสีมากที่สุดคือ ภาพบ้านซึ่งสะท้อนถึงความต้องการบ้านและที่อยู่ อาศัย อันเป็นปัจจัยสี่ ที่สำคัญของมนุษย์ เป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการเป็นอันดับต้นๆ ถึงแม้ว่าเด็กชาวกัมพูชาเหล่านี้จะมีภูมิหลังที่แตกต่างกันไป แต่พวกเขามีความฝันเหมือนกันทุกคน คือปรารถนาอยากจะมีชีวิตที่สมบูรณ์ดีขึ้นกว่านี้ และดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และ

ปลอดภัย นอกจากนี้เด็กชาวกัมพูชายังสามารถวาดภาพระบายสี ในการวาดภาพคน การจัดวางภาพ บนพื้นที่ว่าง การใช้สี การออกแบบ เป็นไปตามขั้นพัฒนาการทางศิลปะเด็ก ขั้นที่ 4 คือ ขั้นเริ่มต้นการ วาดภาพอย่างของจริง ของวิคเตอร์ โลเวนเฟลด์ โดยบางลักษณะเด็กชาวกัมพูชาสามารถแสดงออกได้ มาก และบางลักษณะเด็กชาวกัมพูชาแสดงออกได้น้อย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพื้นฐานการเรียนรู้และ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมที่เด็กได้เรียนรู้มา บนพื้นฐานทางครอบครัวที่แตกต่างกัน

2.) วีระยุทธ เพชรประไพ (2553: 145) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ผลงาน ภาพวาดระบายสีของเด็กที่ได้รับรางวัลเหรียญทองจากการประกวดวาดภาพเด็กนานาชาติซึ่งการ ประเทศอินเดีย ระหว่างปี พ.ศ.2545 – 2550 จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาของภาพวาดระบายสีเกี่ยวกับ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ เกี่ยวกับประเพณี และวัฒนธรรม เกี่ยวกับบุคคล เกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นเมือง เกี่ยวกับการละเล่นของเด็ก เกี่ยวกับมนุษย์ กับสัตว์เลี้ยง และเกี่ยวกับธรรมชาติและมนุษย์ และการ วาดภาพระบายสีเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่มากที่สุด จึงเหมาะที่จะใช้เป็นหัวข้อสำหรับการวาดภาพ ระบายสีของเด็กๆได้ และพบว่าใช้สีอวัสตูดสีโปสเตอร์ในการวาดภาพระบายสีมากที่สุด ดังนั้นการ เลือกใช้สีอวัสตูดสีโปสเตอร์สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้วาดภาพระบายสีในกลุ่ม เด็ก อายุระหว่าง 12 – 15 ปีได้ นอกจากนั้นยังพบว่ากลวิธีในการวาดภาพระบายสีมีความหลากหลาย แตกต่างกัน คุณสมบัติของสีอวัสตูดสามารถนำไปใช้การพัฒนาวิธีการวาดภาพระบายสีได้แก่ นักเรียน และยังพบว่า ภาพวาดระบายสีที่มีรูปแบบการจัดวางส่วนประกอบของภาพแบบทัศนียภาพมี จำนวนมากที่สุด การพัฒนาทักษะการวาดภาพระบายสีในการจัดส่วนประกอบของภาพแบบ ทัศนียภาพให้มากขึ้น และครูสอนศิลปะไม่ควรนำผลการศึกษาวิเคราะห์ไปเป็นรูปแบบให้เด็กใช้ในการ วาดภาพ เข้าร่วมประกวดในเวทีต่างๆเพื่อมุ่งผลด้านรางวัล

3.) สุเชน น้อยสำแดง (2553: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลงานการวาดภาพระบายสี และความพึงพอใจโดยใช้เพลงประกอบการสอนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1.) ด้านเนื้อหา นักเรียนวาดภาพที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติมากที่สุดร้อยละ 25.56 รองลงมาเนื้อหา เกี่ยวกับมนุษย์และความสัมพันธ์ของมนุษย์ร้อยละ 24.44 มีเนื้อหาจากจินตนาการร้อยละ 18.89 มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อและความศรัทธาร้อยละ 15.56 มีเนื้อหาเกี่ยวกับมนุษย์สร้างร้อยละ 8.89 และมีเนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีน้อยที่สุดร้อยละ 6.66 2.) ด้านการจัดภาพ นักเรียน จัดภาพมีความสมดุลจากความรู้สึกมากที่สุดร้อยละ 64.44 และความสมดุลจากแกนกลางน้อยที่สุด ร้อยละ 35.56 ส่วนการจัดภาพด้านการเน้น นักเรียนมีการเน้นด้วยสีมากที่สุดร้อยละ 40 รองลงมาเน้น ด้วยการจัดให้อยู่ตรงกลางร้อยละ 33.33 การเน้นด้วยการตกแต่งร้อยละ 16.67 และการเน้นด้วยขนาด น้อยที่สุดร้อยละ 10 3.) ด้านการถ่ายทอดภาพ นักเรียนมีการถ่ายทอดเลียนแบบของจริงมากที่สุดร้อย ละ 68.89 รองลงมาที่มีการถ่ายทอดภาพตามความรู้สึก ร้อยละ 20 และมีการถ่ายทอดภาพตาม

ความรู้สึกร้อยละ 20 และมีการถ่ายทอดโดยการเปลี่ยนรูปทรงน้อยที่สุดร้อยละ 11.11 4.) ด้านการใช้สี นักเรียนมีการระบายสีตามความรู้สึกมากที่สุดร้อยละ 36.67 รองลงมาการระบายสีตามแบบของจริงร้อยละ 32.22 การใช้สีตัดกันตามวงสีร้อยละ 13.33 การใช้สีกลมกลืนตามวงสีร้อยละ 11.11 การระบายสีที่รุนแรงน้อยที่สุดร้อยละ 6.67 5.) ด้านผลงานที่สะท้อนถึงจังหวะ ทำนอง และอารมณ์เพลงมากที่สุดร้อยละ 26.67 ผลงานที่ไม่สะท้อนกับจังหวะทำนองและอารมณ์เพลงน้อยที่สุดร้อยละ 24.44 6.) ความพึงพอใจ นักเรียนมีความพึงพอใจในการวาดภาพระบายสีโดยใช้เพลงไทยเดิม เพลงลูกทุ่ง และเพลงคลาสสิกประกอบการสอน ผลเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.54 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

4.) จารุณี เนตรบุตร (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางศิลปะด้านการวาดภาพระบายสีระหว่างเด็กอายุ 9 – 12 ปี ที่มีภูมิหลังแตกต่างกันโดยใช้ทฤษฎีของวิกเตอร์ โลเวนเฟลด์ ซึ่งมีรายละเอียดในการทดสอบ 4 เรื่องคือ การวาดภาพคน การใช้สี การจัดพื้นที่ในภาพ และการออกแบบ โดยใช้สถิติทดสอบ คือ Analysis of Variance (One-Way) ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีภูมิหลังต่างกัน มีพัฒนาการทางศิลปะด้านการวาดภาพระบายสีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .06 โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีพัฒนาการดังกล่าวอยู่ในระดับสูงสุด ($-X=4.00$) เด็กเร่ร่อนมีพัฒนาการอยู่ในระดับปานกลาง ($-X=3.72$) และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนวัดบางประกอก มีพัฒนาการอยู่ในระดับต่ำสุด ($-X=2.25$)

5.) ปิติ พักคง (2553: 92) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์งานเครื่องปั้นดินเผาที่ได้รับรางวัลประเภทศิลปกรรมในการประกวดงานศิลปะเครื่องปั้นดินเผาแห่งชาติ ระหว่างปีพุทธศักราช 2541 – 2549 จากผลการศึกษาสามารถทำให้ทราบว่า กระบวนแบบในการสร้างสรรค์และปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ มีส่วนเชื่อมโยงกัน ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ โดยที่ศิลปินเป็นคนกำหนดกระบวนแบบคือ เนื้อหา รูปแบบ และกรรมวิธีของแต่ละคนให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับปัจจัยทางสังคมต่างๆ ที่เข้ามากระทบตัวศิลปิน และการสร้างสรรค์ กระบวนแบบเหล่านี้ให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของศิลปินแต่ละคน นอกจากนี้จากการศึกษาวิเคราะห์ยังค้นพบว่า ยังมีศิลปินบางคนที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางสังคมเข้าส่งผลต่อการสร้างสรรค์งานเลยโดยมุ่งไปที่การถ่ายทอดกระบวนแบบที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์งานด้านความสวยงามทางด้านรูปแบบเพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้กับตัวศิลปินเพียงอย่างเดียวและจากการที่ได้รับรางวัลจากการประกวดระดับชาติทำให้ศิลปินสามารถเผยแพร่ผลงานออกสู่สาธารณชนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ซึ่งนำเรื่องของรายได้ชื่อเสียง ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ผู้วิจัยเชื่อว่าจะมีอิทธิพลต่อศิลปินรุ่นต่อไป ที่จะได้ใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องปั้นดินเผาสืบทอดองค์ความรู้ทางการสร้างสรรค์งานเครื่องปั้นดินเผาต่อไป

4.4 วรรณคดีจากผู้เชี่ยวชาญเรื่องศิลปะเด็ก

(วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539: 51) ศิลปะเด็กในโรงเรียนปัจจุบันมีความหมายกว้างกว่าวิชาวาดเขียนสมัยก่อน กว้างขวางทั้งแนวคิด การสอน วิธีการสอน และการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติ เพราะวิชาวาดเขียนแต่เดิม เป็นวิชาที่มุ่งเพียงให้เด็กวาดภาพ ระบายสี การจัดกิจกรรมศิลปะให้เด็กฝึกปฏิบัติ ไม่ใช่เพียงการฝึกฝนทางการช่างที่จะเน้นเป้าหมายทางทักษะให้เด็กมีสภาพเป็นช่างฝีมือ เพื่อจะนำศิลปะไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยตรง แต่การจัดกิจกรรมทางศิลปะเป็นวิถีทางที่จะสะท้อนผลไปสู่การพัฒนาลักษณะนิสัย เพื่อเป็นพลังในการเรียนรู้และดำรงตนอยู่ในสังคม โดยเน้นลักษณะนิสัยที่ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และคิดเป็น

วรรณคดีของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญศิลปะเด็กและเยาวชน

ผดุง พรหมมูล (นิทรรศการศิลปะเด็กและเยาวชน. 2542: 44 – 46) “ภาพรวมของศิลปะเด็กมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ ทั้งด้านฝีมือ เทคนิค และวิธีการ ซึ่งฝีมือเด็กไทยนั้นถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี จะเห็นว่าการแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งสะอาด บริสุทธิ์ แต่เมื่อโตขึ้น เนื่องจากสื่อและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กจะกว้างขึ้น การแสดงออกทางศิลปะ จะมีกระบวนการถ่ายทอดที่ซับซ้อน มีสาระเรื่องราวมากขึ้น ทำให้มองเห็นว่า ศิลปะจะสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม เกณฑ์การตัดสินภาพนั้น กรรมการทุกท่านจึงต้องพิถีพิถันในการคัดเลือก และตัดสินค่อนข้างยาก แต่ท้ายที่สุดกรรมการก็ต้องเลือกภาพที่ดีที่สุดออกมา สิ่งที่ยากอยากฝากถึงครูสอนศิลปะคือ ครูที่สอนควรนำความรู้ในชีวิตประจำวัน และศาสตร์อื่นๆ มาเสริมความรู้ความคิดเด็กให้มากขึ้น เพราะเด็กที่อ่านและศึกษาตลอดเวลา จะได้เปรียบคนที่ไม่ได้สนใจ และจากภาพที่ส่งเข้าประกวด ทำให้ตั้งข้อสังเกตอย่างหนึ่งคือ ความสนใจในการส่งภาพเข้าประกวดนั้น ในระดับต้นๆ จะมีภาพส่งเข้าประกวดจำนวนมาก ในขณะที่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นไปกลับให้ความสนใจตรงนี้น้อย จุดนี้ทำให้เห็นได้ว่าพลังในการแสดงความคิดเด็กน้อยลง จึงอยากปลุกฝังให้เด็กรักศิลปะ ซึ่งไม่ได้คาดหวังว่าต้องให้เป็นศิลปิน แต่ศิลปะทำให้คนสนใจสิ่งรอบตัว มีเสรีภาพไร้ขอบเขต และเป็นพลังสร้างสรรค์สังคม”

มณฑา ไร่ทิม (อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญศิลปะเด็กและเยาวชน) (นิทรรศการศิลปะเด็กและเยาวชน. 2542: 44 – 46) การตัดสินแบ่งระดับการแข่งขันละเอียดมาก เป็นระดับชั้นต่างๆ ทำให้เห็นความคิดของเด็กในแต่ละวัยชัดเจนมาก เช่น เด็กตั้งแต่ระดับอนุบาล – ประถม 6 จะมองความดีที่ตัวของเขาเอง เช่น มองในแง่ครอบครัว ศาสนา เป็นต้น ในขณะที่เด็กที่โตขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง จะมองภาพความดีไปที่สังคม และสิ่งต่างๆ รอบตัวเอง คือมองในแง่เป็นส่วนรวมมากขึ้น และภาพที่ส่งเข้าประกวดจะสื่อออกมาคล้ายๆ กัน จึงอยากเน้นให้ครูผู้สอนพยายามหาข้อแตกต่างในงานศิลปะ เพื่อให้ภาพที่ส่งเข้าประกวดมีจุดเด่น เช่น การใช้สี จะเห็นว่า สีชนิดเดียวกันเราสามารถนำมาผสมให้เกิดสีสรรต่างๆ มากมาย ส่วนเทคนิคพิเศษในภาพนั้นไม่ใช่สิ่งที่จำเป็นสำหรับงานศิลปะ เพราะกรรมการจะมอง

ที่ความคิดเด็กมากกว่า โดยเฉพาะในกรณีที่มีการตั้งหัวข้อในการเขียนภาพ เด็กต้องตีความแล้วสื่อความคิดออกมาในงานศิลปะ

สมชาย วัชรสมบัติ ศิลปินกลุ่มธรรม(นิทรรศการศิลปะเด็กและเยาวชน. 2542: 44 – 46) จากการเป็นกรรมการตัดสินภาพศิลปะเด็กมาหลายปี ทำให้เห็นข้อแตกต่างในแต่ละปี สิ่งที่เห็นชัดเจนที่สุดก็คงเป็นจำนวนภาพที่ส่งเข้าประกวดซึ่งมีจำนวนเยอะมาก เป็นพันๆรูป ส่วนอีกด้านที่เห็นชัดเจนคือ พัฒนาการเด็กแต่ละชั้นปีดีขึ้น อาจจะเพราะมีการแบ่งระดับในการแข่งขันชัดเจน ทำให้เห็นงานมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาของเด็กในแต่ละระดับ และแม้จำนวนภาพที่ส่งเข้าประกวดจะมีจำนวนมาก ก็จะมีเพียงเฉพาะในระดับต้นๆ ที่ให้ความสนใจในการส่งภาพมาก ส่วนระดับที่สูงขึ้นไปให้สนใจน้อยลง อาจจะเป็นเพราะศิลปินบ้านเราพัฒนาในเงื่อนไขที่จำกัด เนื่องจากขาดบุคลากรตรงจุดนี้ จึงอยากฝากไปถึงครูสอนศิลปะให้ช่วยกันผลักดันเด็กให้สนใจศิลปะ และร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานออกมา

(ผู้เชี่ยวชาญจากวงการโฆษณา)

นนทศักดิ์ ปาณะคารพูล(นิทรรศการศิลปะเด็กและเยาวชน. 2542: 44 – 46) สิ่งที่อยากจะเน้นมากที่สุด ศิลปะเด็กคือ อยากให้เด็กรู้จักคิดให้มากขึ้น เพราะเด็กไทยขาดตรงจุดนี้มาก ภาพหลายภาพที่ส่งเข้าประกวดวาดภาพเหล่านั้น จะมีตัวหนังสือประกอบ ซึ่งไม่เห็นด้วยกับจุดนี้ เพราะการวาดภาพคือการเล่าเรื่องด้วยสัญลักษณ์ ไม่ใช่การบรรยายด้วยตัวอักษร

สุนทร มีศรี (นิทรรศการศิลปะเด็กและเยาวชน. 2542: 44 – 46) รู้สึกตื่นตะลึงต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กๆ มีหลายเรื่องที่เรามองข้ามไป แต่เด็กๆ เหล่านี้ได้สะกิดให้ย้อนกลับมาพิจารณาถึงเหตุแห่งความคิดสร้างสรรค์ คือ บรรยากาศแห่งเสรีภาพในการแสดงออก ถ้าไม่มีสิ่งเหล่านี้ เราก็คงไม่มีโอกาสได้รับรู้ถึงทัศนะของปัจเจกบุคคล โดยส่วนตัวแล้วให้ความสำคัญต่อการบรรลุถึงสุนทรียะของการสร้างสรรค์งานแต่ละชิ้น เพราะเชื่อว่าศิลปะคือความดี

ปิยะ แสงพันธุ์ผู้จัดการฝ่ายศิลป์ นิติสารรักลูกและดวงใจพ่อแม่บริษัท แปลนพับลิชชิง จำกัด (นิทรรศการศิลปะเด็กและเยาวชน. 2542: 44 – 46) การจัดการประกวดภาพศิลปะเด็กและเยาวชน ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี ทำให้เด็กได้ระบายออกในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กๆ ระดับต้นให้ความสนใจมาก โดยไม่คำนึงถึงเงินรางวัล ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ดี ส่วนในระดับที่สูงขึ้นไปให้ความสนใจน้อยอาจเป็นเพราะว่า เด็กในวัยดังกล่าว ใช้เงินเป็นแล้ว จึงให้ความสำคัญกับเงินรางวัลพอสมควร

วรสิน ไกรทอง(นิทรรศการศิลปะเด็กและเยาวชน. 2542: 44 – 46) งานประกวดศิลปะ ทำให้เด็กได้แสดงออกเต็มที่ ภายใต้กฎเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งเป็นการแข่งขันด้านความรู้ความสามารถ ถือว่าเป็นกิจกรรมที่พัฒนาสังคมทำให้เด็กได้คิดและแสดงออกมา ส่วนงานศิลปะ

เด็กไทยนั้นถือว่าพัฒนาขึ้นมาก ดูจากจำนวนผลงานที่ส่งเข้าประกวด แสดงว่าเด็กให้ความสนใจกันเยอะ แต่ในการตัดสินใจก็ต้องมีการดูในแง่ต่างๆ เช่น ความหมายที่เด็กสื่อออกมา ทักษะในงานศิลปะ สีสัน รูปทรง และวัย

(กมล ทัศนาศุข. 2539: 58) กล่าวว่าการได้รางวัล ผลดีคือ สร้างชื่อเสียงให้กับตนเองและประเทศชาติ แต่ผมไม่แน่ใจว่าชาติอื่นเขาคิดว่าเด็กของเราเก่งเหลือเกิน ถ้าเห็นเด็กเราเก่ง เขาคงคิดว่า เราจะต้องมีศิลปินระดับโลกอีกมากมาย แต่ที่ไม่ได้เป็นศิลปินเพราะเปลี่ยนแนวหมด เลิกหมดเพราะเรายึดเย็ดมากเกินไป เราต้องพิจารณาพัฒนาเรื่องการสอนศิลปะด้วย อย่าไปหวังแต่รางวัลอย่างเดียว บางทีผลงานจะออกมาบริสุทธิ์กว่า และเด็กทำด้วยตนเองจริงๆ อาจจะได้รับ การสนับสนุนที่ดีขึ้น

(เลิศ อานันทนะ. 2539: 91) ศิลปะเด็ก คือการแสดงออกเพื่อส่งเสริม และพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไม่ใช่เพื่อรางวัล หรือเพื่อทำคะแนน ค่ายกย่องชมเชย หรือหวังผลตอบแทนใดๆ เป็นรางวัลเป็นเพียงผลพลอยได้เท่านั้น ไม่ใช่คุณค่าที่แท้จริงในการส่งเสริมศิลปะเด็ก

จากเนื้อหาการสัมภาษณ์ของคณะกรรมการ ทำให้ทราบถึงการแสดงออกทางศิลปะของเด็กๆ วัยต่างๆ ในการแข่งขันการวาดภาพประกวด ซึ่งเนื้อหาในการแข่งขันช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ การทำงานศิลปะ นอกจากจะได้ผลงานจากการทำงานศิลปะ เด็กยังได้มีการคิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และสามารถบูรณาการสิ่งที่ได้ในการนำมาใช้ชีวิตในสังคมได้เป็นอย่างดีต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์การวาดภาพสดของผู้ได้รับรางวัลจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2556 - 2557 เป็นการวิจัยสำรวจเชิงพรรณนาโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์งานประกวดวาดภาพ นำมาทำการวิจัย ตามแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา คือนำเนื้อหาามาจำแนกออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้เนื้อหาครบถ้วนตามที่ระบุไว้ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ผลงานรางวัลประเพณีอดเยี่ยม และดีเด่นของผู้เข้าประกวดในระดับชั้นดังนี้

ระดับชั้นอนุบาล อายุระหว่าง 3 – 6 ปี

ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น อายุระหว่าง 6 – 9 ปี

ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อายุระหว่าง 9 – 12 ปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อายุระหว่าง 12 – 15 ปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช. อายุระหว่าง 15 – 18 ปี

ระดับชั้นปวส. และอุดมศึกษา, ระดับประชาชนทั่วไป อายุระหว่าง 18 – 24 ปีขึ้นไป

ที่ได้รับรางวัลจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ. 2556 - 2557 โดยมีผลงานทั้งหมดรวม 36 ภาพ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คัดเลือกเฉพาะภาพวาดที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม และดีเด่นจากการประกวดของผู้เข้าร่วมประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ. 2556 - 2557 โดยมีผลงานทั้งหมดรวม 36 ภาพ (รวม 2 ปี) ได้แก่

ภาพวาดร่างวัลยอดเยี่ยม 2 ภาพ และภาพวาดร่างวัลดีเด่น 4 ภาพ ของระดับชั้น
ปฐมวัย (อนุบาล 1 – 3)

ภาพวาดร่างวัลยอดเยี่ยม 2 ภาพ และภาพวาดร่างวัลดีเด่น 4 ภาพ ของระดับชั้น
ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1 – ป.3)

ภาพวาดร่างวัลยอดเยี่ยม 2 ภาพ และภาพวาดร่างวัลดีเด่น 4 ภาพ ของระดับชั้น
ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4 – ป.6)

ภาพวาดร่างวัลยอดเยี่ยม 2 ภาพ และภาพวาดร่างวัลดีเด่น 4 ภาพ ของระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – ม.3)

ภาพวาดร่างวัลยอดเยี่ยม 2 ภาพ และภาพวาดร่างวัลดีเด่น 4 ภาพ ของระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – ม.6) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ภาพวาดร่างวัลยอดเยี่ยม 2 ภาพ และภาพวาดร่างวัลดีเด่น 4 ภาพ ของระดับชั้น
อาชีวศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) อุดมศึกษาและประชาชนทั่วไป

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย แบ่งออกเป็น

1. การเก็บข้อมูลโดยการศึกษาจากภาพผลงานจริง ซึ่งเป็นผลการตัดสินของนักเรียน
นักศึกษาที่ได้รับรางวัล และเป็นผู้เข้าประกวด ปี 2556 – 2557

2. ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 ศึกษาจากเอกสารที่มีข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อการนำมากำหนดเป็นหัวข้อของ
คำถามในแบบสัมภาษณ์

2.2 สอบถามแนวคิดข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ในการตั้งประเด็น
คำถามต่าง ๆ ที่สำคัญ

2.3 ปรีกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบ
สัมภาษณ์

2.4 นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาสร้างเป็นประเด็นคำถาม ซึ่งจะอยู่ในแบบ
สัมภาษณ์

2.5 ทำการปรับแก้กับอาจารย์ที่ปรึกษาในเรื่องของการกำหนดประเด็นคำถามที่
ถูกต้อง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาจากภาพวาดที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม และรางวัลดีเด่นจากการประกวดวาดภาพ
เกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2556 – 2557 จำนวน 36 ภาพ
2. ศึกษาแหล่งข้อมูลจากแหล่งข้อมูลดังนี้
 - 2.1 เอกสารทางราชการของเทศบาลเมืองศรีราชา
 - 2.2 การสัมภาษณ์พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับท่านนายกเทศบาลเมืองศรีราชา
ครูผู้สอนศิลปะและนักเรียนนักศึกษา

4. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

- 4.1 จากข้อมูลต่างๆทางด้านทัศนศิลป์ ผู้วิจัยได้แนวทางการวิเคราะห์ด้านองค์ประกอบของ
ภาพประกวดที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม และรางวัลดีเด่นจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา
จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2556 – 2557 เกณฑ์การวิเคราะห์ภาพที่ได้รับรางวัลจำนวน 36 ภาพ มีดังนี้
มีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ด้านแนวคิด (Concept) ของภาพประกวดที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม และรางวัล
ดีเด่นจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2556 – 2557
2. ด้านหลักการทางศิลปะ
 - 2.1 สื่อวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์
 - 2.2 การเลือกใช้สี
 - 2.3 การสร้างจุดเด่น
 - 2.4 การสร้างความสมดุล
 - 2.5 รูปแบบการจัดวางภาพ

เมื่อวิเคราะห์รายละเอียดข้อมูลดังกล่าวที่ละประเด็น และบันทึกผลการวิเคราะห์เป็น
ความเรียง พร้อมภาพผลงานตัวอย่างในการวิเคราะห์ประกอบ

- 4.2 วิเคราะห์ข้อมูลทางด้านปัจจัยที่ส่งผลถึงความต่อเนื่องของการแข่งขันการประกวด
ภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้แนวทางการสัมภาษณ์ และมี
วิธีดำเนินการดังนี้

1. ในขั้นตอนนี้ผู้ทำการวิจัยตั้งคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมให้ อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจสอบความเหมาะสมในด้านเนื้อหาที่
จะสัมภาษณ์ และขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้ทำการวิจัยจะทำการสัมภาษณ์ ซึ่งเลือกจากผู้นำชุมชน และ

บุคคลที่มีชื่อเสียงซึ่งเป็นที่ยอมรับในชุมชนเมืองเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี พร้อมกันนั้นจะทำการสัมภาษณ์กรรมการที่ตัดสินงาน จำนวน 4 ท่าน กรรมการทั้งสามที่เป็นผู้ตัดสินการวาดภาพในครั้งนี้

2. ของการสัมภาษณ์ ทำการบันทึกผลและการวิเคราะห์ปัญหา และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยที่ส่งผล ต่อการจัดการแข่งขันการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี

3. เป็นการสรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้ข้อสรุปจากการศึกษาภาคสนาม และจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางในการเผยแพร่ความรู้ให้ชุมชนเกิดการร่วมกัน พร้อมพัฒนาให้การจัดการแข่งขันการจัดการประกวดเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรีต่อไป

5. พื้นที่ทำการศึกษา

บริเวณที่จัดการประกวด สวนสาธารณะเกาะลอย และชุมชนในละแวกใกล้เคียง ของอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ภาพวาดจากผู้ที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม และดีเด่นจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ. 2556 และปี พ.ศ.2557 รวมทั้งหมด 36 รางวัล

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลถึงความต่อเนื่องของการจัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ภาพวาดจากผู้ที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม และดีเด่นจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ. 2556 และปี พ.ศ. 2557 รวมทั้งหมด 36 รางวัล

มีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ด้านแนวคิด (Concept) ของภาพประกวดที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม และรางวัลดีเด่นจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2556 – 2557

2. ด้านหลักการทางศิลปะ

2.1 สื่อวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์

2.2 การเลือกใช้สี

2.3 การสร้างจุดเด่น

2.4 การสร้างความสมดุล

2.5 รูปแบบการจัดวางภาพ

ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556 จากการ
ประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 3 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556

เด็กหญิง ธนัชพร แต่งสี ระดับอายุ 3 – 6 ปี

โรงเรียนเทศบาลเมืองพัทยา 3 (วัดสว่างฟ้าพุทธาราม) ตำบลนาเกลือ

อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวคิด

มุ่งเน้นในเรื่องของสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัว โดยการนำสภาพแวดล้อมในการแข่งขันซึ่งเกิดจากการเรียนรู้มาผนวกเข้ากับการสังเกต เราจะเห็นได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้จากสถานที่จริง ตื่นเต้นกับองค์ประกอบใหม่ๆที่เกิดขึ้นภายนอกห้องเรียน การเขียนต้นไม้ คน สัตว์ บรรยากาศ และการลอยตัวของเมฆทำให้เกิดการมองในแง่มุมใหม่ที่เราเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และสัตว์ได้อย่างลงตัว ผู้สร้างสรรค์นำเอาชีวิตประจำวันมาสอดคล้องในภาพวาด เพราะผู้สร้างสรรค์เอาตนเองเป็นศูนย์กลางในการสร้างสรรค์งาน

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีวรรณะ เป็นการสร้างสรรค์ผ่านสีหรือสีของลวดลายบนกระดาษ

สี งานชิ้นนี้ผู้สร้างสรรค์ใช้สีที่ไม่ค่อยคุ้นเคยมากเกินไปซึ่งต่างจากเด็กที่อยู่ในช่วงอายุเดียวกัน เมื่อมองในครั้งแรกการใช้สีฟ้าของน้ำทะเลเป็นการใช้สีที่ค่อนข้างสดใสมากที่สุด รองลงมาคือสีของดอกไม้ พระอาทิตย์ และตัวคน สีท้องฟ้าเป็นสีที่ผ่านการผสมตั้งแต่สองสีขึ้นไปลำดับแรกเริ่มต้นที่สีเหลืองแต่ถูกการผสมด้วยการใช้สีฟ้า จึงทำให้ของท้องฟ้าเกิดการเปลี่ยนไปเป็นสีเขียวเนื่องเกิดการผสมของสองสีดังกล่าวสีของพื้นน้ำ เกิดจากการผสมกันของสีฟ้า และสีน้ำเงินเข้ม พื้นดินมีการลงสีเข้มไปก่อนคือสีน้ำตาล และลงสีอ่อนทับลงไปอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งสีอ่อนที่ใช้สีกลางคือสีเทา ทำให้พื้นดินบริเวณนี้ค่อนข้างมีการเป็นลักษณะของที่ลดระดับความ Intensity (ค่าความสด ความเข้มของสี) เปลี่ยนแปลงไป โชดหินผู้สร้างสรรค์ใช้สีกลางเทา และมีการเน้นขอบของหินส่วนของหินแต่ละก้อนด้วยสีเทาเข้ม และทำการตัดขอบด้วยสีน้ำตาลเข้ม

จุดเด่น ผู้สร้างสรรค์ใช้ต้นไม้ คน และสัตว์ เป็นจุดเด่นเนื่องจากมีขนาดใหญ่ และอยู่ในระดับหน้า (Foreground) การใช้หลักการซ้ำเพื่อให้เกิดเป็นจุดเด่น

ความสมดุล มีการสร้างความสมดุลแบบสมมาตรหรือแบบสองจุดสองข้างไม่เท่ากัน แต่ด้านเนื้อหา มีความสมดุลเชื่อมโยงกัน พร้อมรูปทรงให้สามารถเป็นไปอย่างกลมกลืน

รูปแบบการจัดวางภาพ เป็นแบบการใช้ระยะใกล้ – ไกล ภาพมีระยะหน้าและหลังตามระยะของวัตถุ ทำให้ภาพดูมีมิติ และความต่อเนื่องในรูปทรงได้ดี

ผู้สร้างสรรค์มุ่งเน้นในเรื่องของสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัว โดยการนำสภาพแวดล้อมในการแข่งขัน ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ผ่านนกเข้ากับการสังเกต เราจะเห็นได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้จากสถานที่จริง ตื่นเต้นกับองค์ประกอบใหม่ๆที่เกิดขึ้นภายนอกห้องเรียน การเขียนต้นไม้ คน สัตว์ บรรยากาศ และการลอยตัวของเมฆทำให้เกิดการมองในแง่มุมใหม่ที่เราเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และสัตว์ได้อย่างลงตัว ผู้สร้างสรรค์นำเอาชีวิตประจำวันมาสอดคล้องในภาพวาด เพราะผู้สร้างสรรค์เอาตนเองเป็นศูนย์กลางในการสร้างสรรค์งาน

ผลงานดีเด่น ชั้นที่ 1 ระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556 จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 4 ผลงานดีเด่น ชั้นที่ 1 ระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556

เด็กหญิง อรนิดา เปียดี ระดับอายุ 3 – 6 ปี

โรงเรียนเทศบาลเมืองพัทยา 3 (วัดสว่างฟ้าพัฒนาราม) ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวคิด

แนวคิดของภาพเป็นการอยู่ร่วมกับของมนุษย์กับธรรมชาติ และสัตว์ ดังเช่นเราเห็นในภาพคือมนุษย์กำลังสื่อสารหรือทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกันภายใต้สิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ด้วยต้นไม้ พืชสวน ไร่นา สัตว์ และน้ำทะเล และเป็นไปตาม ช่วงรอยขีดเขียน (Naming of Scribbling) กล่าวคือลักษณะเฉพาะในช่วงนี้ขณะที่เด็กเคลื่อนไหวเริ่มมีการสื่อความหมายจากการคิดไปด้วย เช่น การส่งเสียงพูดคุยคล้ายกับการเล่าเรื่องในขณะที่ขีดเขียน กล่าวได้ว่าในช่วงขั้นตอนนี้เด็กเริ่มเกิดการสะสมพลังทางด้านความคิดที่จะกลายเป็นจินตนาการไปในที่สุด ผลจากการเจริญเติบโตดังกล่าวนี้ ทำให้เด็กสามารถนำสิ่งที่มองเห็นโดยการผ่านกระบวนการทางความคิดและนำมาสร้างเป็นภาพขึ้นมาการวาด

ภาพคนปรากฏความนึกคิดที่ยังบริสุทธิ์อยู่พฤติกรรมที่แสดงออกเด็กเริ่มมีแนวทางของการใช้ความคิด โดยเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่อง การเรียนศิลปะจึงเป็นการปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีอวัสดุ เป็นการสร้างสรรค์ด้วยสีชอล์คและสีโปสเตอร์บนกระดาษ

สี (Color Tone) การใช้สีสันนูดขนาด เมื่อแบ่งภาพออกเป็นสามส่วน ส่วนบนสุดของภาพเป็นท้องฟ้ามีเหลืองตลอดทั่วทั้งแผ่น ผู้สร้างสรรค์ใช้สี (HUE หรือสีแท้) สีเหลืองไม่มีการใช้ขาวมาผสมแต่อย่างใด พระอาทิตย์ใช้สีแดง (HUE) ตัดด้วยเส้นขอบสีดำเข้มเพื่อเป็นการจัดวางรูปทรงให้อยู่ในกรอบและไม่เกิดการกลืนลงไปกับพื้นหลัง (Background) ส่วนที่สองเป็นพื้นดินสีน้ำตาลอ่อนพร้อมด้านบนเล็กน้อยมีการผสมของสีเขียวในการเพิ่มน้ำหนักและการบอกเล่าเรื่องของพื้นดิน ต้นไม้ผู้สร้างสรรค์มีการใช้สีน้ำตาลสองเฉดสี คือ สีน้ำตาลแดง และสีโทนน้ำตาลเหลือง ด้านของหินใช้เป็นสีน้ำตาลในส่วนของแสงและสีน้ำตาลเข้มในส่วนของเขา และด้านล่างใช้โทนสีฟ้า และด้านเข้มสีน้ำเงินในการสร้างสรรค์น้ำทะเล ต้นไม้ไม่มีการใส่สีเขียวและสีเข้มในส่วนของเขา

จุดเด่น มีการใช้จุดเด่นที่เกิดจากการใช้สี สีของท้องฟ้ามีการใช้สีเหลือง และสีส้มในภาพค่อนข้างชัดเจน ประกอบการใช้รูปทรงที่เป็นการซ้ำให้เกิดจุดเด่นเป็นจำนวนมาก

ความสมดุล เน้นความสมดุลแบบสองข้างไม่เท่ากัน และไม่เหมือนกัน การเน้นผู้สร้างสรรค์เน้นจุดเด่นมุ่งตรงไปที่ตัวคน และต้นไม้ซึ่งมีจำนวนซ้ำๆกัน ทำให้เกิดเป็นจุดสนใจเป็นอันดับแรกเมื่อมองโดยรวมทั้งหมด และเนื่องจากวิทยุของผู้สร้างสรรค์ไม่มีความชำนาญในเรื่องของการใช้น้ำหนักในการสร้างสรรค์ภาพค่อนข้างมากนัก ทุกอย่างในภาพมีน้ำหนักที่เท่ากันหมด แต่เมื่อสังเกตจากระยะในการมอง จะเห็นได้ว่าความสว่างของท้องฟ้าจะนำสายตาามาก่อนทันทีเพราะเนื่องจากเป็นสีที่อ่อนส่วนที่รองลงมาเป็นระยะที่สอง คือ ต้นไม้ เนื่องจากมีปริมาณเป็นจำนวนมาก ซึ่งเกิดจากการซ้ำกันของตัววัตถุดังกล่าว ขนาดและสัดส่วนของภาพสามารถแบ่งเป็น พื้นท้องฟ้า 40% ส่วนพื้นดินและพื้นน้ำสีฟ้า 60% สัดส่วนของต้นไม้อาจดูเท่ากันเล็กน้อยรวมทั้งตัวนกด้วย

รูปแบบการจัดวางภาพ เป็นการใช้รูปทรงในการวางเป็นแนวระนาบเดียวกันทั้งภาพ มีการใช้ระยะใกล้ไกลในการผลัดระยะให้กับส่วนประกอบต่างๆของภาพ

อรนิภา เปียดี นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 – 3 มีการสร้างสรรค์งานตามจินตนาการดังนี้ มีการสืบเรื่องราวแสงเงาเล็กน้อย การวาดนก เป็นไปตามจินตนาการจากการที่เห็นจากของจริง ความใสบริสุทธิ์ในการเขียน ทิศทางการบินของนก เป็นไปตามความเข้าใจว่าถ้านกบินจะหันหัวนกไปตาม

ทางขึ้น หรือการบินทางซ้ายหรือขวาก็จะหันหัววัตถุไปทางดังกล่าว ต้นไม้ใช้รูปทรงที่ต่างกัน คน มีการเขียนหน้าและท่าทางที่เหมือนกันไม่ว่าจะชายหรือหญิง

ผลงานดีเด่นชั้นที่ 2 ระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556 จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 5 ผลงานดีเด่น ชั้นที่ 2 ระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556

เด็กชายกัณฑ์พงษ์ ธนาพรชัยพงษ์ ระดับอายุ 3 – 6 ปี

โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวคิด

ในการสร้างสรรค์งานศิลปะของภาพดังกล่าวผู้สร้างสรรค์ต้องการสื่อถึงเรื่องการประกวดเพียงเล็กน้อย พร้อมทั้งให้ความสำคัญเรื่องสัตว์ในน้ำหรือทะเล ตัวผู้สร้างสรรค์อาจชอบเป็นการส่วนตัวเลยสามารถนำมาเกี่ยวข้องกับการประกวดได้ พร้อมกันนั้นผู้สร้างสรรค์นำเอาโรงเรียน วิถีชีวิตอาจเป็นเรื่องภายในตัวของตัวเองมารวมกับสิ่งที่เห็น การเขียนหน้าตาของคนยังไม่สามารถระบุเพศได้ว่าเป็นหญิงหรือชาย มีเพียงการใส่เป็นรูปทรงกระโปรงหรือกางเกงเท่านั้น การวาดด้วยการเพิ่มโรงเรียนอาจเป็นทางหนึ่งที่เป็นเรื่องใกล้ตัวของผู้สร้างสรรค์ และสามารถบอกได้ว่าเราอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้โดยไม่มีข้อกังขา และการคิดเพิ่มจินตนาการคือส่วนหนึ่งของการเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้อีกทางหนึ่ง

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีวัสดุ เป็นการสร้างสรรค์ด้วยสีชอล์ค

สี ผู้สร้างสรรค์ใช้สีที่ค่อนข้างสดใส ชูดาด ยกเว้นการใช้สีของพื้นหลังหรือสีของท้องฟ้าเป็นสีดำ (Black) ซึ่งเป็นสีที่แท้ไม่ได้ผ่านการผสมแต่อย่างใดทั้งสิ้น วิเคราะห์เบื้องต้นพบว่า เพราะเหตุใดผู้สร้างสรรค์ต้องใช้สีดำเป็นสีของพื้นหลัง ซึ่งน้อยคนนักที่เด็กในชั้นระดับปฐมวัยจะใช้สีดังกล่าวในการสร้างสรรค์ มีแต่เพียงส่วนน้อยเท่านั้น การใช้สีภูเขาด้วยสีเขียวใส แต่เมื่อลงมือการลงสีการใช้สีเขียวที่มีพื้นที่ใกล้สีดำอาจเกิดการติดสีดำมาบ้างบางส่วน พระอาทิตย์เป็นสีเหลือง และนกที่บินบนฟ้าก็เป็นสีเหลืองเช่นเดียวกัน สีของถนนใช้สีส้มเหลือง ธงชาติเป็นสีที่คุ้นเคยและทำได้ถูกต้อง ที่น่าแปลกคือ สีของน้ำผู้สร้างสรรค์ใช้น้ำหนักที่อ่อนสุดเกือบขาว (เกิดจากการเว้นพื้นที่ให้เป็นสีขาว แต่มีร่องรอยของการใช้สโตรค (Stroke) เบาๆ ให้เกิดสีน้ำเงินเข้มบางๆ ตัวสัตว์ในท้องทะเลผู้สร้างสรรค์ใช้สีดำ สีม่วง สีน้ำเงิน สีเหลือง สีส้ม สีบานเย็น และสีน้ำตาลในการลงสีต่างๆ กัน พร้อมกับการใช้ดังกล่าวทำเป็นประการังด้วย

จุดเด่น มีเอกภาพในการแสดงออกทางด้านรูปทรงอย่างชัดเจน เกิดการแบ่งโทนมือ สว่างได้อย่างกลมกลืน จุดเด่นเมื่อมองระยะหน้าจะเห็นตัวปลาหรือสัตว์น้ำเป็นปริมาณมาก เนื่องจากผู้สร้างใช้การซ้ำกันของวัตถุที่รูปทรงเหมือนกัน

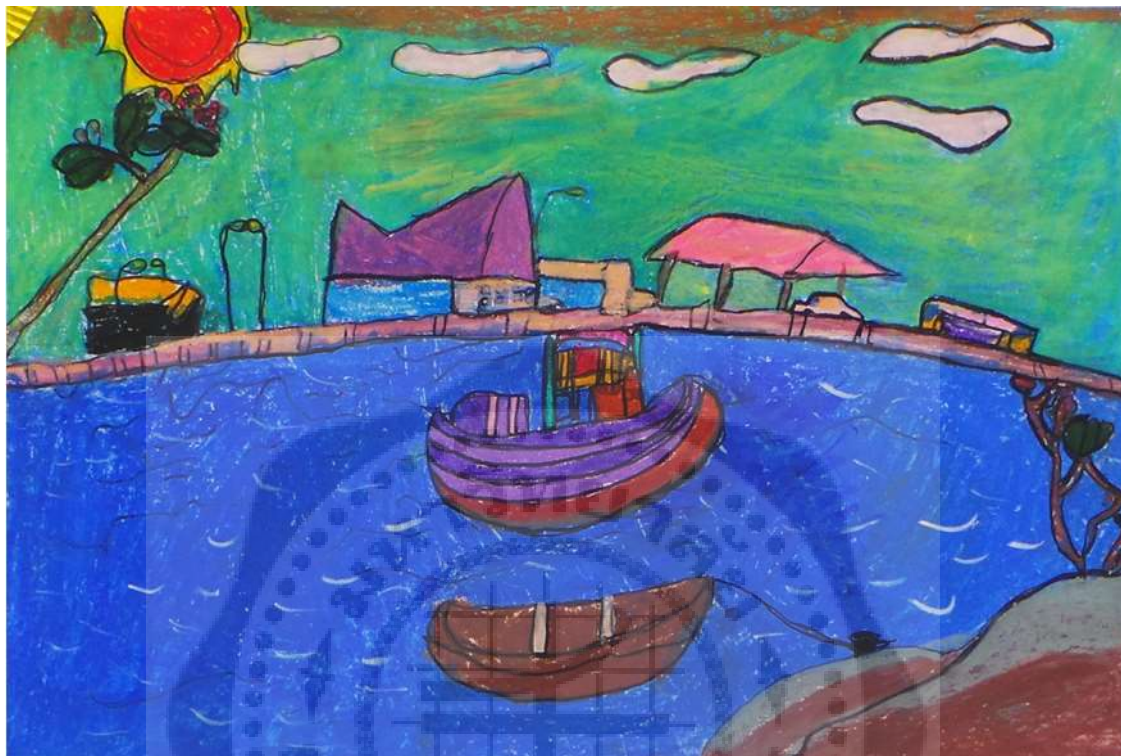
ความสมดุล เป็นการแบ่งภาพออกเป็นสามส่วน มีความสมดุลเกิดขึ้นในสัดส่วนที่เท่ากัน มีการวางรูปทรงให้เต็มเกือบทั้งภาพ เพื่อให้ได้น้ำหนักซ้ายขวาที่เท่ากัน

รูปแบบการจัดวางภาพ ยังคงมีการวางระนาบของรูปทรงที่ต่อเนื่องกัน มีการใช้เพียงมุมส่วนหน้าและหลัง ส่วนที่เป็นส่วนหลังวัตถุจะมีขนาดเล็กกว่าด้านหน้า

เมื่อมองจากภาพถ่ายเส้นของเด็กชายกนต์พงษ์สังเกตได้ว่า การวาดภาพคนของเด็กไม่เหมือนกับเด็กคนอื่นๆ ในระดับเดียวกันที่ได้รางวัล การวาดต้นไม้ ได้รูปทรงที่ไม่เหมือนเด็กในระดับชั้นเดียวกัน การวาดภาพนกไม่สามารถระบุรูปทรงได้

จากทั้งสามข้อสามารถสรุปได้ว่าเด็กชายกนต์พงษ์ อาจมีอายุที่เด็กกว่าเด็กที่แข่งในช่วงวัยเดียวกัน เพราะเมื่อดูจากองค์ประกอบในภาพเด็กที่เล็กมากการวาดรูปทรงต่างๆ จะยังไม่เน้นให้เหมือนของจริงมากจะใช้รูปทรงที่ง่าย เรื่องราวจินตนาการมีมาก ขึ้นอยู่กับการรับรู้ในแต่ละคน

ผลงานดีเด่นชั้นที่ 3 ระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556 จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 6 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 3 ระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556

เด็กหญิงณัฐวิภา ชญากุล ระดับอายุ 3 – 6 ปี

โรงเรียนเทศบาลเมืองพัทยา 3 (วัดสว่างฟ้าพุทธาราม) ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวคิด

เป็นการนำเสนอมุมมองด้านของวิถีชีวิตของผู้คนที่ประกอบอาชีพประมง พร้อมการเขียนตามสิ่งที่ตาประจักษ์เห็นคือเป็นการนำเสนอความสวยงามของภูมิทัศน์บริเวณเกาะลอย พร้อมการนำเสนอเรื่องราวของธรรมชาติกับมนุษย์ที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

ด้านหลักการศิลปะ

สีวัสดุ เป็นการสร้างสรรค์ด้วยสีชอล์ค

สี ของภาพนี้เมื่อมองโดยรวมเป็นสีโทนเย็น มีเพียง 5% ของภาพเท่านั้นเป็นเพียงสีโทนร้อน ทองคำเป็นสีโทนเย็นเกิดจากการผสมสีเขียว หรือสีเขียวอ่อนเมื่อลงสีดังกล่าวไปแล้ว ผู้สร้างสรรค์ได้ทำ

การนำสีเหลืองลงซ้ำในตำแหน่งเดิม จึงเกิดเป็นสีใหม่ หรือสีผสม คือสีเขียวฟ้า มันสามารถไปด้วยกันได้ ไม่ทำให้เกิดการเกิดเป็นสีซ้ำแต่อย่างใด ด้านของพื้นน้ำ ผู้สร้างสรรค์ใช้สีฟ้าเข้ม (HUE) ในการแต่งแต้มสี โดยไม่มีการผสมสีอื่นลงไป เรือทั้งสองลำบนผิวน้ำใช้สีโทนม่วงชมพูหนึ่งลำ ส่วนลำที่เหลือใช้สีกลาง ในการสร้างสรรค์ ในด้านสุดท้ายขีดหินเป็นสีกลางทั้งหมด สีกลางคือสีที่เข้าได้ทุกสี คือสีเทา และสีน้ำตาล เมื่อนำสีกลางทั้งสองสีไปผสมกับสีแท้ จะเกิดเป็นสีหม่น หรือสีของเงา แต่ก็ขึ้นอยู่กับน้ำหนักที่อ่อนเงาของวัตถุที่เราจะลงด้วย

จุดเด่น เป็นการใช้จุดเด่นให้อยู่กึ่งกลางของภาพด้วยการใช้เรือสองลำในการเป็นตัวการทางการนำสายตา พร้อมเส้นระดับสายตาที่โค้งเพื่อวางวัตถุของเกาะลอยเพื่อให้เกิดจุดเด่น และจุดรองที่น่าสนใจ

ความสมดุล เส้น รูปร่าง และรูปทรงในภาพผู้สร้างสรรค์ใช้เส้นโค้งแบ่งระหว่างพื้นฟ้า และพื้นน้ำ มีการใช้เส้นโค้งในระยะหน้าคือ เรือทั้งสองลำ ขีดหิน และใช้เส้นตรงประกอบกันเป็นรูปทรงอื่น เช่น หลังคาบ้าน ความสมดุลของภาพทำได้อย่างกลมกลืน ไม่เอียงไปด้านใดด้านหนึ่งมีการจัดวางเรือทั้งสองลำให้อยู่กลางภาพ ดุลยภาพเป็นแบบสมมาตร ซ้ายขวาเท่ากันสองข้างมีการทิ้งที่ว่าง (Space) ในภาพทำให้ภาพเป็นไปอย่างสมดุลและกลมกลืน

รูปแบบการจัดวางภาพ เป็นการวางรูปทรงแบบน้ำหนักที่เกือบเท่ากันทั้งภาพ ภาพทั้งหมดดูเป็นมิติเนื่องจากผู้สร้างสรรค์ใช้มุมระนาบเดียวกันทั้งภาพ พร้อมการเขียนในระยะใกล้ไกลเท่านั้น

ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556 จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 7 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556

เด็กชายธนภัทร แท้สกุล ระดับอายุ 6 – 9 ปี
โรงเรียนสอนศิลปะ “ชมรมเด็กรักศิลป์” จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวคิด

จากภาพที่เราเห็นและประจักษ์สามารถบอกได้ว่าเด็กที่มาทำการประกวดวาดภาพในครั้งนี้ เกิดแรงบันดาลใจจากวิถีชีวิตของชุมชนจริงตามลักษณะภูมิประเทศ อาชีพของชุมชนคนเมืองที่นี่ ทำให้การสร้างสรรค์เป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่ติดขัด การที่เด็กประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ทำการสร้างสรรค์งานนั้นทำให้เราทราบว่าเด็กมีการขีดเขียนอย่างมีความหมายการเขียนปรากฏเป็นรูปร่างมากขึ้น สัมพันธ์กับโลกภายนอกมากขึ้น มีการใช้สีจุดขาด ภาพมีการวางองค์ประกอบแบบสะเปะสะปะ และการเล่าเรื่องของเด็กก็ต้องการสื่อความหมายถึงสิ่งแวดล้อมโดยตรง สภาพแวดล้อมของอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีนั้น เมื่อมองจากจากภูมิทัศน์เป็นเมืองชายทะเล การสื่อสารถึงเรื่องเรือ หมายถึงว่าที่อำเภอนี้เป็น

เมืองชาวประมง ชาวบ้านในชุมชนทำการประมง การจับปลา กุ้ง ปู ปลาหมึกเป็นอีกอาชีพในการดำรง
 ตนในสังคมทุกวัน การสร้างสรรค์จึงเกิดจากแนวคิด และแนวทางการสังเกตของศิลปิน การมี
 จินตนาการร่วมในการใส่สัตว์ทะเลที่เราสามารถมองเห็นว่าในน้ำให้ผู้คนได้ร่วมอนุรักษ์สัตว์ทะเลบ้าง
 ว่า ถ้าเราต้องการมันขึ้นมันก็อาจเกิดการสูญพันธุ์ไปได้ ดังนั้นเราควรร่วมกับการอนุรักษ์สัตว์ทะเลให้
 อยู่กับคนรุ่นหลังต่อไป

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีอวัสดุ เป็นการสร้างสรรค์ด้วยสีชอล์ค

สี ส่วนมากของภาพศิลปินใช้สีแท้ (HUE) เป็นหลักในการสร้างสรรค์ สีที่มีสีขาวมาผสม
 (TINT) เป็นส่วนรอง เกิดเป็นโทนเย็น 90% โทนร้อน 10% ศิลปินใช้สีสดใสในทุกส่วนของภาพ เช่น สี
 ของน้ำทะเลมีการใช้สีฟ้าอ่อนแทนน้ำหนักด้านบน และสีน้ำเงินเข้มแทนน้ำหนักของน้ำที่เข้มด้านล่าง
 ท้องฟ้าเป็นสีเหลืองทั่วทั้งฟ้าและมีเหลืองส้มในการสร้างสรรค์เพื่อไม่ให้เกิดการเป็นสีเดียวเกินไป ใน
 ด้านของเรือลำแรกใช้สีโทนเหลืองไล่สีน้ำหนักจากซ้ายไปขวาด้วยสีส้ม และสีส้มเข้ม ด้านชั้นบนของเรือ
 ลำแรก เป็นโทนมีเขียว โดยการไล่สีน้ำหนักจากสีเหลืองไปหาสีเขียว เรือลำที่สองเป็นสีน้ำเงิน เรือลำที่
 สามเป็นสีชมพูตัดกับสีแดงพร้อมการติดธงชาติไทย และเรือลำสุดท้ายศิลปินใช้ตัวเรือเป็นสีขาวไล่ไป
 หาน้ำหนักสีเทา เรือทั้งสี่ลำ และเรือที่อยู่ด้านหลังลอยอยู่บนพื้นน้ำ พร้อมการใช้เส้นคลื่นเป็นสีน้ำเงิน
 เข้มและสีขาว

จุดเด่น จุดเด่นของภาพเป็นเรื่องเนื้อหาของภาพ และการใช้สีที่ดูคาดประกอบกับการวาง
 รูปทรงของเรือให้ต่อเนื่องกันทางด้านขวา และการเพิ่มสัตว์ทะเลที่มีอยู่อย่างมากมาย มีการใช้รูปทรงที่
 สามารถสื่อสารจุดเด่นได้อย่างกลมกลืน และมีการผสมผสานการใช้เส้นที่เกิดจากการลากเป็นลักษณะ
 ของสีอวัสดุเป็นเส้นแถมบริเวณภาพ ทำให้ภาพมีจุดเด่นที่มากกว่าจุดเดียว

ความสมดุล และการเน้นจุดเด่น มีความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน ภาพมี Subject ที่
 เน้นหนักไปทางด้านขวา คือประกอบด้วยเรือประมง 4 ลำเรียงตั้งแต่บนลงล่าง การเน้นจุดเด่นของภาพ
 ศิลปินให้ความสำคัญในการเน้นเรือประมงทั้ง 4 ลำที่อยู่ด้านขวา ลำดับที่สองเป็นการเน้นในเรื่องของ
 สัตว์น้ำ และชาวประมง สุดท้ายได้ให้ความสำคัญของสถานที่บนเกาะลอย ศิลปินต้องการเล่าเรื่องเพื่อ
 ต้องการสื่อสารภาพให้คนได้รับรู้ดังกล่าวเอกภาพ การจัดภาพโดยรวมเป็นความกลมกลืนของ เส้น สี
 รูปร่าง รูปทรง และเอกภาพในด้านความคิดของเด็ก จินตนาการที่ใสและบริสุทธิ์

รูปแบบการจัดวางภาพ มีการทับซ้อนที่เกิดจากรูปทรงเพื่อเชื่อมต่อกัน และใช้รูปทรงของ
 สัตว์น้ำที่มาจัดวางประกอบกัน

การคิดสร้างสรรค์จากงานทางศิลปะของเด็กอายุ 7 – 9 ปี อยู่ในขั้นการขีดเขียนซึ่งภาพลายเส้นดังกล่าวเราสามารถเห็นถึงการวาดภาพของว่ามีจินตนาการ และความใสบริสุทธิ์ ความบริสุทธิ์ที่ทำให้รูปทรง เปลี่ยนแปลงไปจากความเป็นจริง เริ่มต้นจาก ตัวปลาหมึกที่สังเกตได้เป็นรูปทรงที่เขียนขึ้นมาอย่างง่าย ๆ ตัวปลา ปลาที่เป็นสัตว์ดุร้ายสังเกตจากตาและใช้รูปทรงแบบง่าย ๆ แมงกระพรุน ประกอบด้วยวงกลมและเส้น 3 เส้น เต่า, ปลาหมึกปากจู๋,นก คนที่เริ่มมีหน้าตาและท่าทางในการทำกิจกรรมของตัวเองตัวคนอาจหัวโต เท้าใหญ่ และการเขียนเรือใช้เส้นโค้งเป็นหลัก

ผลงานดีเด่นชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556 จาก
การประกวดวาดภาพเกะลวย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 8 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี

เด็กหญิงมนัสนันท์ เครือเนตร ระดับอายุ 6 – 9 ปี

โรงเรียนอัสสัมชัญระยอง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

ด้านแนวความคิด

ภาพต้องการสื่อถึงสังคมในเรื่องความเจริญทางการประกอบอาชีพทางการประมง วิถีชีวิตของคนเรือ ครอบครัว การเป็นเจ้าของเรือ ลูกจ้างต่างต้องพึ่งพาอาศัยกัน การจับสัตว์ทางน้ำ การอยู่ร่วมกัน และการปกป้องถึงความอุดมสมบูรณ์ของเมืองศรีราชาซึ่งเป็นเมืองชายทะเล การประมง คือส่วนหนึ่งของการประกอบอาชีพ พร้อมทั้งการมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ และถนนหนทางในเมืองของจังหวัดชลบุรี ความเจริญที่มาพร้อมความทันสมัยในยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ผู้สร้างสรรค์ต้องการสื่อเรื่องการใช้ชีวิตของคนในชุมชน การอยู่ร่วมกันของธรรมชาติ อย่่าให้ความเจริญเข้ามามีบทบาทมากในการประกอบอาชีพของชุมชน ควรยึดหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง การจับสัตว์น้ำเป็นปริมาณมากๆ ก็ควร

จะทดแทนทรัพยากรธรรมชาติตรงนี้มีให้สูญพันธุ์ไป อันนี้คือส่วนหนึ่งของการอยู่ร่วมกันของมนุษย์กับธรรมชาติ

ด้านการการทางศิลปะ

สื่อวัสดุ สีชอล์คบนกระดาษ (Crayon on paper)

สี ผู้สร้างสรรค์ใช้ โทนสีร้อนคิดเป็นสัดส่วนในภาพ 45% โทนเย็นประมาณ 55% สัดส่วนของสีที่ใช้ในโทนร้อนคือ สีเหลือง สีส้ม สีแดง และสีชมพู ส่วนโทนสีเย็นประกอบด้วยโทนสีเหลือง สีเขียวอ่อน สีเขียวเข้ม สีเขียวที่ผ่านการผสมกับสีฟ้า และสีน้ำเงินเข้ม มีการผสมผสานกันเพื่อให้เกิดน้ำหนักที่อ่อนแก่ ค่อนข้างชัดเจน สีขาว และสีเหลืองได้เข้ามามีบทบาทในเรื่องการผสมเพื่อให้เกิดเนื้อสีที่อ่อนลง ภาพพื้นหลังหรือพื้น Background ไล่น้ำหนักโดยการใช้สีเหลืองไล่ไปหาสีแดงแดง และวางสีเขียวอ่อนในเรือที่อยู่ด้านหลังสุด เพื่อให้เกิดการเพิ่มระยะของส่วนด้านหลังให้แตกต่างกัน ในพื้นวงกลมด้านซ้ายมือ ผู้สร้างสรรค์ใช้ดินไม้สีเขียวไล่ไปหาสีอ่อนเพื่อเพิ่ม Volume ในการเพิ่มน้ำหนัก และในส่วนของเรือหลักด้านหน้าทั้งสองลำ ผู้สร้างสรรค์ใช้โทนเย็น แต่มีกาบเรือเป็นโทนร้อน เพื่อให้เกิดการตรงกันข้าม หรือ Contrast กันในระหว่างโทนทั้งสองโทน ในเสื้อผ้าตัวคนใช้สีกลางเกือบจะทั้งหมดแต่ยังมีการขัดแย้งของการลงสีคือสีเขียวอ่อนเข้ามาด้วย ในส่วนของน้ำหนักสีเข้มต่างๆ ผู้สร้างสรรค์ใช้สีเข้มในการเพิ่มน้ำหนักที่เข้มที่สุด ในการผลักระยะระหว่างวัตถุต่างๆ

จุดเด่น มีความเด่นชัดด้วยการนำเสนอด้วยการแบบจุดขนาด และมีการนำเสนอด้วยการใช้แนวคิด และจินตนาการมากกว่า ในด้านของวิถีชีวิตของผู้คนในศรัทธา

ความสมดุล การใช้กฎเกณฑ์การประสานกันและได้เอกภาพที่เกิดจากการทำซ้ำ (Repetition) ซึ่งเป็นวิธีการสร้างที่เป็นเอกภาพมากที่สุดในการเขียนเรือความสมดุลในภาพเป็นแบบเท่ากัน วัตถุด้านหน้ามีขนาดที่เท่ากัน มีรูปทรงที่ขนาดใหญ่กว่าบริเวณตรงกลางภาพ

รูปแบบการจัดวางภาพ ในด้านโครงสร้างของรูปทรง เป็นรูปทรงแบบอิสระ กล่าวคือตามจินตนาการการรับรู้และเรียนรู้ของผู้สร้างสรรค์ เมื่อมีการไล่น้ำหนักของวัตถุต่างๆ ในลักษณะของการลื่นไหล ทำให้เราได้รูปทรงใหม่เพิ่มขึ้น และมีการใช้เส้นโค้งและเส้นตรง ซึ่งหลักๆที่เราสังเกตได้ คือเส้นโค้งของเรือหลักด้านหน้า ซึ่งเป็นจุดโฟกัสที่เด่นชัดที่สุดและเพื่อเกิดการถ่วงดุลของภาพ คือสิ่งที่เหมือนกัน ทำให้ภาพเรือหลักทั้งสองลำเกิด Impact หรือใหญ่ดูเป็นเอกภาพในด้านรูปทรงมากขึ้น การใช้รูปทรงต่างๆของภาพมีการปะปนกันของพื้นที่ว่าง (Space) เมื่อมองจากภาพโดยรวมทั้งหมดไม่มีส่วนหนึ่งส่วนหนึ่งส่วนใดเด่นกว่ากัน เนื่องจากการลงสีและน้ำหนักมีส่วนค่อนข้างเหมือนกัน แต่ภาพดูมีมิติลึกไกลซึ่งอาศัยหลักการใช้ทัศนียภาพเชิงบรรยากาศ (Aerial Perspective)

อ้างอิงทฤษฎีของโลเวนเฟลด์ เพื่อการสอดคล้องกับพัฒนาการทางอารมณ์และสมองของเด็ก พบว่า เด็กที่อายุระหว่าง 6 – 9 ปีเป็นการวาดภาพได้เป็นเรื่องราวอย่างสังเขปซึ่งเหมือนในลักษณะของเด็กหญิงมนัสนันท์ ในเรื่องของการวาดภาพคน คือมีการใช้รูปทรงเรขาคณิตในการสร้างสรรค์เป็นตัวคน และถ่ายทอดสิ่งที่เห็นตามประสบการณ์จึงแสดงสิ่งต่างๆที่ตนคิดออกมาเป็นภาพทั้งหมดโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องใดๆ

ผลงานดีเด่นชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปี 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556
จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 9 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปี 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556

เด็กชายสิทธิเดช อุดมดีเรกรกุลอายุ ระดับอายุ 6 – 9 ปี
โรงเรียนอนุบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

มีการเล่าเรื่องที่เป็นสัญลักษณ์ของเมืองศรีราชา ว่าเป็นเมืองที่มีภูมิประเทศและการประกอบอาชีพทำการประมง การใช้สีเส้นที่สดใสบอกถึงอารมณ์ที่สดใสของผู้สร้างสรรค์ มีการแสดงออกที่มั่นใจต่อการมองเห็น มองด้วยจินตนาการที่สามารถบอกอารมณ์ของภาพได้อย่างมากจากในภาพ ด้วยเรื่องของการใช้สีสดใส การใช้เส้นที่มั่นคง แข็งแรง และมั่นใจ การสร้างสรรค์ด้วยสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เป็นการปูพื้นฐานในการทำงานต่างๆ ได้อย่างดี

ด้านการจัดการทางศิลปะ

สีอวิสดุ สีชอล์คบนกระดาษ (Crayon on paper)

สี ผู้สร้างสรรค์ใช้สีสดใสในทุกส่วนของภาพ โดยหลักๆใช้สีในวรรณะเย็น ส่วนมากใช้สี Ultra Marine เป็นหลักในการสร้างสรรค์ภาพ ตามมาด้วยสีเขียว มีทั้งเขียวเข้ม และเขียวที่ผ่านการผสมด้วยสีขาวมาเป็นส่วนของแสง มีการใช้สีโทนร้อนปะปนอยู่เล็กน้อย และใช้สีกลางคือสีน้ำตาลในการตัดขอบ บางส่วน เมื่อมองโดยรวมโทนการสร้างสรรค์ทำได้ด้วยความกลมกลืนมีการใช้สีส้มในการเพิ่มความขัดแย้งให้เกิดขึ้นบ้างบางจังหวะ จังหวะของสี(Tint) เป็นในเรื่องของพื้นหลังที่เป็นส่วนของท้องฟ้า มีการไล่โทนจากขาว ฟ้ำขาว เพื่อให้เป็นสีฟ้า สังเกตว่าการใช้สีฟ้าค่อนข้างมีความขัดแย้งกับผู้สร้างสรรค์คนอื่นเนื่องจากว่า ท้องฟ้าส่วนมากผู้สร้างสรรค์คนอื่นนิยมการใช้สีฟ้าไล่ไปสีฟ้าเข้ม หรือตามจินตนาการอื่นอาจเปลี่ยนสีไปซึ่งขัดแย้งกับสิ่งที่เห็นด้วยตาจริง

จุดเด่น เป็นการใช้อยู่จุดเด่นของวัตถุตรงกลางภาพด้วยสีสดใส มีการใช้สีน้ำเงินในภาพค่อนข้างมากและทำให้เกิดจุดเด่นที่เป็นการผสมผสานอีกอย่างหนึ่งคือ สีของน้ำหนักของพื้นหลังมีน้ำหนักอ่อนกว่าภาพวัตถุหลักทำให้ภาพมีจุดเด่นที่สามารถเข้ากันได้อย่างกลมกลืน

ความสมดุล ภาพเรือที่ต่อเนื่องกัน และรูปแบบของเรือเหมือนกัน ทำให้เกิดความสมดุลของภาพเป็นแบบสองข้างไม่เท่ากัน ในเรื่องของขนาด และน้ำหนักของเรือด้านหน้า กับอาคารบ้านเรือนด้านหลังส่วนความกลมกลืนของภาพในส่วนของโทนสีเป็นไปในแนวทางเดียวกันคือโทนทั้งหมดของภาพเป็นลักษณะของโทนเย็นตา

รูปแบบการจัดวางภาพ เริ่มมีการจัดมุมมองแบบทัศนียภาพ หรือ การวาดทรงแสดงลูกบาศก์ เพื่อทำให้ภาพดูมีมิติ สังเกตได้จาก ภาพของเรือมีปริมาตรด้านข้างเกิดขึ้น โครงสร้างดังกล่าวถือว่ายังไม่ถูกต้องมากนักเนื่องจากมุมมองของผู้สร้างสรรค์มองตามสิ่งที่เห็นจริงที่อยู่ตรงหน้า แต่ยังไม่เน้นลักษณะมุมมองที่เป็นแบบระดับสายตา การจัดส่วนประกอบของภาพเป็นการต่อเนื่องของรูปทรงที่เริ่มจากเส้นตรง เส้นขอบฟ้า ระนาบแนวนอน มองเท่าระดับสายตา มุมของเรือเป็นการมองต่ำกว่าระดับสายตา

ผลงานดีเด่นชั้นที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปี1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556 จาก
การประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 10 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปี1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556

เด็กชายเตชพัฒน์ นิษฐภา ระดับอายุ 6 – 9 ปี

โรงเรียนเทศบาลเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

ภาพวาดนี้ผู้สร้างสรรค์ต้องการการการแสดงออกเกี่ยวกับสีเป็นอันดับแรก เนื่องจากใช้สีที่
ฉูดฉาด เนื้อหาของภาพเป็นการประกอบอาชีพของชาวประมงซึ่งสามารถเห็นได้อย่างทั่วไปในบริเวณ
ท่าเรืออำเภอเมืองศรีราชา นคร ภาพวาดขึ้นแสดงถึงความตั้งใจในการเลือกโทนสีได้อย่างชัดเจน การ
ระบายสีในภาพไม่มีการทิ้งพื้นที่สีขาว หรือพื้นที่ของกระดาษแต่อย่างใด บ่งบอกถึงความตั้งใจ และการ
มีสมาธิที่ดีเยี่ยม การทำงานศิลปะสอนให้เด็กมีสมาธิ มีสติ และจดจ่อกับสิ่งที่ทำ เป็นการเพิ่มการมี
จินตนาการ และการทำงานอื่นๆได้ดี

ด้านหลักการทางศิลปะ

สื่อวัสดุ สีชอล์คบนกระดาษ (Crayon on paper)

สี การใช้สีในภาพเป็นการใช้สีค่อนข้างมาก และเป็นสีที่สดใส เริ่มต้นจากสีของท้องฟ้าเป็นการสร้างสรรค์ด้วยสีแท้สีเหลืองไล่โทนไปหาสีส้ม ซึ่งไม่ผ่านการผสมสีแต่อย่างใด ตัดกันด้วยการใช้สีเขียวในส่วนของเขา และมีการตัดของด้วยสีโทนเข้ม ด้านพื้นน้ำมีการใช้สีเพื่อทำให้เกิดน้ำหนักของน้ำ โดยการใช้โทนสีฟ้าอ่อนไล่ไปจนเห็นโทนสีฟ้าเข้ม สีอ่อนแทนค่าน้ำหนักที่เป็นส่วนของแสงสว่าง และการเพิ่มเส้นสโตรคด้วยการใช้เส้นคลื่นโค้งสีขาวเพิ่มความความรู้สึกมีการเคลื่อนไหว และเกิดการเพิ่มพื้นผิวให้กับพื้นทะเล สีของทั้งภาพมีการผสมผสานกันทั้งโทนของสีร้อน และสีโทนเย็น

จุดเด่น ใช้โทนสีเป็นจุดเด่นในภาพด้วยการใช้สีมากมายและมีการเชื่อมโยงสีอย่างต่อเนื่อง จุดเด่นที่เห็นเป็นลักษณะเด่นชัด คือ ภาพของเรือเนื่องจากมีขนาดใหญ่และภาพมีการประกอบด้วยสีน้ำเงินเป็นค่อนข้างมากทำให้ภาพมีลักษณะที่โดดเด่นเมื่อมองโดยรวมทั้งหมด มีการใช้โทนในสีโทนฟ้า – น้ำเงินในการประกอบโดยมีการเพิ่มสีกลางสีน้ำตาลมาคั่นกลางได้กลมกลืน พื้นผิวของเส้นที่ลากแต่ละเส้นเป็นพื้นผิวที่เกิดจากการลากและการระบาย การใช้สีที่สดใสทั้งหมดอาจมองได้เป็นสองทาง คือ ส่วนแรกการใช้สีมากทำให้เกิดการสะดุดตา และสีเส้นที่ใช้มีการใช้โทนสีที่ครบไม่มีการขาดตกบกพร่อง แต่ถ้าจะมองอีกประการอาจเป็นการทำให้การเกิดระยะหรือ (Range) ของภาพ สี น้ำหนัก มีขนาดที่เท่ากันไปทั้งหมด แต่ภาพอาจแยกได้ในเรื่องของ ขนาดของวัตถุที่มีขนาดเล็กและใหญ่แทน

ความสมดุล พื้นที่ว่างในภาพเกิดขึ้นบริเวณท้องน้ำทะเล ผู้สร้างสรรค์ใช้ที่ว่างเป็นพื้นที่โล่งเนื่องจากบริเวณด้านหน้าของภาพหรือ Foreground มีเรื่องราวค่อนข้างมากแล้ว การทิ้งที่ว่างบ้างอาจช่วยให้ภาพเกิดการเพิ่มให้เกิดการหยุดพักทางสายตา ประกอบกับภาพนี้มีความสมดุลเป็นแบบสองข้างไม่เท่ากัน (Asymmetrical Balance) ด้วยเรื่องราวของเนื้อหา ขนาดสัดส่วน และน้ำหนัก

รูปแบบการจัดวางภาพ รูปทรงที่สร้างสรรค์เกิดจากการใช้รูปทรงอิสระ และการใช้เส้นแบบอิสระ เส้นตรง และเส้นโค้ง ในการเชื่อมโยงรูปทรงเข้าหากัน ภาพมีการตัดกันของสีแต่มีการกลมกลืนกันในรูปร่างและรูปทรง การเพิ่มให้ภาพมีมิติโดยการเขียนแบบการใช้รูปแบบของภาพทัศนียภาพ หรือ Perspective เข้ามามีส่วนบ้างเล็กน้อย มุมของภาพเกิดจากการมองจากมุมสูงมองลงมาต่ำ ทำให้การสร้างสรรค์เกิดการไล่ระดับจากเล็กไปหาใหญ่ได้อย่างกลมกลืน สิ่งที่สังเกตเห็น คือ การเขียนห้วงยางด้านหน้าสีดำที่ร้อยเรียงกันอยู่ด้านหน้า มีการไล่ลำดับจากใหญ่ไปหาเล็ก เพื่อให้ภาพเกิดมิติตามลักษณะของการใช้หลักการเขียนภาพ ได้อย่างโดดเด่น

ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556 จาก
การประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 11 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556

เด็กหญิงณัฐนิชา สุขศรีโรจน์ ระดับอายุ 9 – 12 ปี

โรงเรียนอนุบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

การสื่อความของเรื่องราวใช้วิธีการนำเสนอค่อนข้างเหมือนจริง เรื่องราวในภาพเป็นเรื่องของความเจริญของเมืองศรีราชา ที่พื้นเพเป็นการทำการประมง แต่ทุกวันนี้ความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตของคนเมืองเริ่มมีการนำสิ่งปลูกสร้าง การสร้างสะพานเพื่อไปยังท่าเทียบเรือ และเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้คนได้มากกว่าเดิมตามที่มาของ เกาะลอย ศรีราชาซึ่งตั้งอยู่ห่างจากฝั่งของอำเภอศรีราชา เชื่อมโดยสะพานข้ามยาวประมาณ 500 เมตรมีความสำคัญทั้งในเชิงการท่องเที่ยวและเชิง

ประวัติศาสตร์เมื่อมาถึงเกาะลอยจะมีทางแยกไปท่าเรือสถานที่ท่องเที่ยวอดนิมแห่งหนึ่งของอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีและทางแยกอีกหนึ่งจะนำพาทุกท่านไปสู่ วัดเกาะลอยศรีมหาธาตุ

ด้านหลักการทางศิลปะ

สื่อวัสดุ สีชอล์คบนกระดาษ (Crayon on paper)

สี ส่วนใหญ่เป็นภาพสีโทนเย็นซึ่งเกิดจากการใช้สีฟ้า คิดเป็นสัดส่วน 90 % ของภาพ สีของภาพปรากฏต่าง ๆ ดังนี้ สีเขียว น้ำเงิน สีน้ำเงิน ฟ้าขาว สีแดงบางส่วน สีเหลือง และสีกลาง คือ สีน้ำตาล และสีเทา สีของท้องฟ้า การทำให้เกิดน้ำหนักเกิดจากการผสมสีขาวกับสีฟ้าไล่ไปหาสีน้ำเงิน หลังคาของบริเวณท่าเรือเป็นสีส้ม เรือเป็นสีแดง หรือสีโทนร้อน คิดเป็นสัดส่วนของภาพ 10 % ซึ่งเกิดการขัดแย้ง (Contrast) กับบริเวณท้องฟ้าและบริเวณพื้นน้ำ

จุดเด่น จุดเด่นหลัก คือท่าเทียบเรือข้ามฝั่ง (เกาะลอย) จุดรอง คือเรือด้านหน้าทั้งสามลำมีการใช้สีที่โดดเด่นเห็นเด่นชัด ในการใช้สีเรือที่เป็นโทนตรงข้ามกับสีของน้ำทะเล ทำให้เกิดความเด่นชัดในเรื่องของสีมากกว่ารูปทรงของเรือ

ความสมดุล ภาพนี้มีการจัดเอกภาพได้อย่างกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในเรื่องของรูปทรง แนวคิด และเนื้อหา การที่เป็นเอกภาพในเรื่องรูปทรงคือ การมีรูปทรงเรือสามลำเป็นไปในทิศทางเดียวกัน วิธีการบอกเล่าเรื่องราวของภาพ และแนวคิดเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ท่าเทียบเรือมีรูปทรงการเชื่อมโยงโดยการใช้องค์ประกอบกันด้วยรูปทรงที่คล้ายกัน ความสมดุลในภาพเป็นแบบสองข้างไม่เท่ากัน ในกรณีของภาพนี้ มีความสมดุลในเรื่องเนื้อหา แต่ความไม่เท่ากันเป็นในเรื่องของขนาดและน้ำหนักของวัตถุในภาพ การใช้จังหวะและจุดเด่นของภาพ เริ่มต้นจากจุดที่มีขนาดใหญ่ที่สุด และขัดที่จุดอันได้แก่ ท่าเทียบเรือข้ามฝั่ง จุดเด่นรองลงมาคือ เรือด้านหน้าทั้งสามลำ ความกลมกลืน หรือ (Harmony) มีความสอดคล้องเข้าด้วยกันในด้านเรื่องราว การนำเสนอผ่านภาพทิวทัศน์ที่นำเรื่องของการทำงานชีวิตชาวประมง และสุนทรียะที่เกิดจากความงามนำมาผสมผสานเพื่อให้ภาพออกมาได้เป็นอย่างดี ความขัดแย้งในภาพจะเป็นในรูปของสีที่มีการใช้สีร้อน เพื่อมาสร้างให้เกิดความขัดแย้ง ในขณะที่ภาพมีความกลมกลืนด้วยโทนสีเย็นอยู่เป็นหลักมีการเว้นที่ว่างเพื่อให้ภาพดูไม่อึดอัด เกิดการปล่อยให้เกิดการพักสายตา

รูปแบบการจัดวางภาพ โครงสร้างของภาพเกิดการใช้รูปทรง สามเหลี่ยมและสี่เหลี่ยมเป็นหลักมีการใช้เส้นตรง และเส้นโค้งในการทำให้ภาพเกิดความสมบูรณ์ มีการผสมผสานของแนวเส้นแบบทัศนียภาพ (Perspective) ด้านซ้ายเป็นสะพานยื่นไปในท่าเรือ แนวเส้นของระนาบน้ำเป็นแนวเส้นตรง แนวเส้นของก้อนเมฆมีรูปทรงที่ชัดเจนมากกว่าผู้สร้างสรรค์รุ่นเล็ก การแสดงออกทางพื้นผิวในลักษณะของการระบายสียังมีให้เห็นทั่วทั้งภาพ แต่เริ่มมีการเปลี่ยนให้เรียบเนียนขึ้น โครงสร้างของเรือลำเล็กที่

ลอยอยู่ในแต่ละลามีโครงสร้างที่มีลักษณะคล้ายกัน ทำให้เกิดความกลมกลืนในลักษณะของด้านเนื้อหา

ผู้สร้างสรรค์ที่มีอายุระหว่าง 9 – 12 ปี มีการเริ่มการใช้ความถูกต้องในการสร้างสรวงงานประเภทงานทัศนศิลป์ มีการใช้เส้นระนาบในการเป็นจุดนำสายตา การลากและการระบายสีไม่มีการออกนอกกรอบ มีการไล่โทนในภาพค่อนข้างมาก และชัดเจนขึ้น มีการผสมสีเพื่อให้เกิดสีใหม่มากขึ้น การตัดสีขอบมีแค่บางส่วนเท่านั้น ไม่ได้ใช้การตัดขอบเพื่อให้ภาพดูแข็งทั้งหมด ภาพที่ผู้สร้างสรรค์มีความเหมือนจริงมากกว่าเด็กเล็ก การแสดงออกทางจินตนาการ ความเดียงสาดูลดน้อยลง

ผลงานดีเด่นชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ.2556 จาก
การประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 12 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ.2556

เด็กชาย เมธิต งามฉวี ระดับอายุ 9 – 12 ปี

โรงเรียนศูนย์ศิลปะ OpenArt

ด้านแนวคิด

เป็นการผสมผสานการใช้แนวทางของการใช้เรือในการสื่อสารเพื่อให้ทราบถึงเรื่องราวการทำ
อาชีพการทำประมง การสร้างสรรค์ใช้แนวทางการมองเห็น และจินตนาการเพื่อให้เกิดมุมมองใหม่ และ
เพื่อให้เกิดการรับรู้เรื่องราวของผู้คนและการใช้ธรรมชาติในการอยู่ร่วมกันคน และสัตว์

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีอวัสดู สีโปสเตอร์บนกระดาษ (Poster Color on paper)

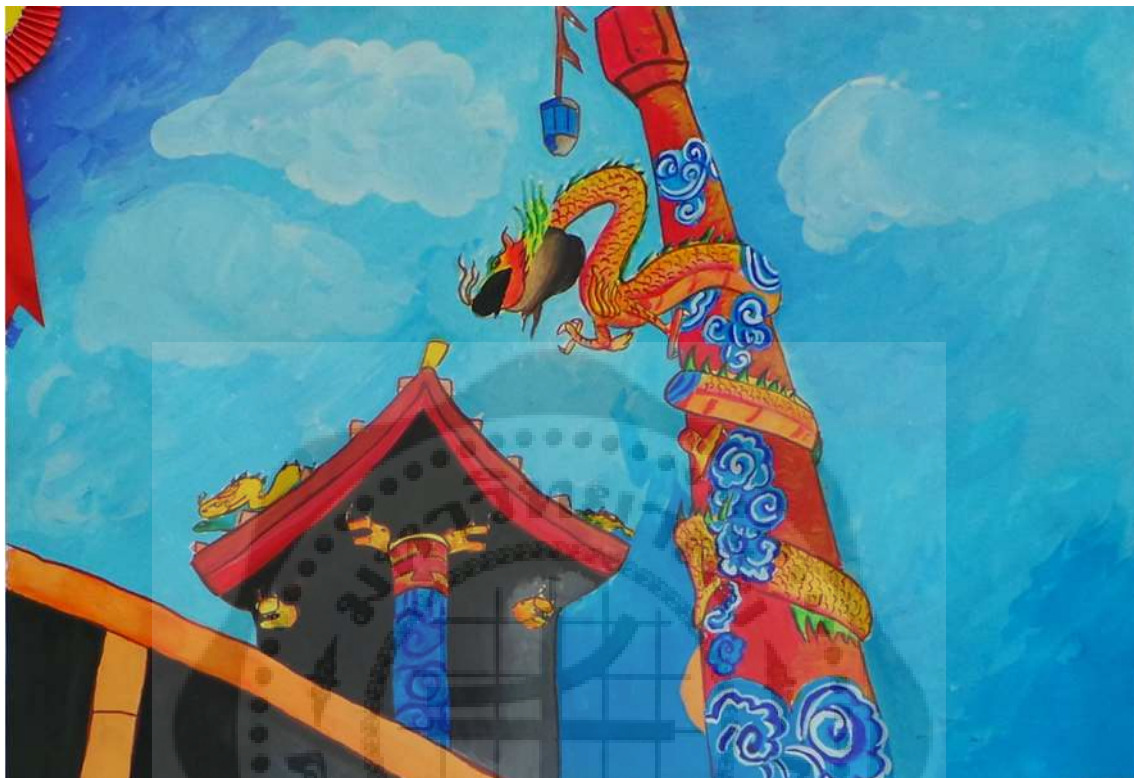
สี ภาพทั้งหมดที่ใช้เส้นที่ดูลักษณะที่สิ้นไหล มีการผสมกันของลักษณะของเส้นมากมาย พร้อมการลากที่ใช้เส้นตรงในการประกอบกับเป็นรูปทรงต่างๆ การแสดงออกทางการใช้เส้นสามารถทำให้เห็นเป็นวัตถุ และลักษณะของสิ่งต่างๆชัดเจน การใช้เส้นด้วยการใช้เส้นโค้ง และแนวเส้นหยักมาประกอบกัน ภาพทั้งหมดที่ใช้โทนสีเย็นมากกว่าโทนสีร้อน คิดเป็นสัดส่วน สีโทนเย็นประมาณ 95% และสีโทนร้อนประมาณ 5% ของภาพทั้งหมด การลงสีบริเวณท้องฟ้า มีการไล่โทนน้ำหนักของก้อนเมฆจะใช้สีเข้มที่สุดคือสีน้ำเงินในการแยกน้ำหนักของก้อนเมฆ หรือบริเวณที่เป็นท้องฟ้า การใช้เขียวเข้มกับใบไม้ไล่โทนมาหาสีเหลือง การใช้สีเป็นการใช้สีที่ผสมกันระหว่างการใช้สีโปสเตอร์ระบายลงบนกระดาษในลักษณะของการระบายแบบเรียบโดยการไล่สีที่ผสมค่อนข้างขึ้น มีการใช้สีเทียนน้ำมันในการลงสีบางส่วนเนื่องจากเห็นรอยของการใช้สีอะครีลิกลากไปบนกระดาษ ทำให้เกิดรอยของพื้นผิว และส่วนสุดท้ายเป็นการใช้สีไม้ในบางส่วนในการตัดขอบของรูปทรงต่างๆจะเห็นได้ว่าการใช้เทคนิคคือวัสดุ คือประเภทของสีค่อนข้างมาก และทำการผสมผสานได้เป็นอย่างดี

จุดเด่น จุดเด่นที่เห็นอย่างเด่นชัดคือ เก่งจินมีการใช้สีโทนร้อนเพื่อให้เกิดความโดดเด่น การแสดงออกมีการแสดงออกตามจินตนาการในเรื่องการใช้แนวทางการสร้างสรรค์ท้องฟ้า จากปกติการใช้การระบายเมฆเป็นแบบเกลี่ยแบบเหมือนจริง แต่ในการสร้างสรรค์เป็นการผสมจินตนาการด้วยการใช้เส้นโค้ง ทำให้เกิดการหยักของเส้นทำให้เกิดการแสดงความแปลกใหม่พร้อมการผสมความไม่เหมือนจริงตามธรรมชาติ การสร้างสรรค์แนวคลื่นมีการใช้ จุด ประกอบกับเส้นเพื่อเกิดแนวการระบายสีที่ไม่เหมือนเดิมๆ มีการใช้การประยุกต์การระบายสีแบบเดิมๆ ได้เป็นอย่างดี

ความสมดุล มีความสมดุลแบบ ความสมดุล 2 ข้างไม่เท่ากัน (Asymmetrical Balance) หมายถึง การจัดองค์ประกอบของศิลปะ ทั้ง 2 ข้างแกนสมมติมีขนาดสัดส่วนน้ำหนักไม่เท่ากัน ไม่เหมือนกัน ไม่เสมอกัน แต่สมดุลกันในความรู้สึกความสมดุล 2 ข้างไม่เท่ากัน คือภาพมีความสมดุลย์ของเนื้อหาและเรื่องราวแต่ไม่เท่ากันในเรื่องขนาด น้ำหนัก

รูปแบบการจัดวางภาพ เป็นการใช้น้ำหนักในระยะใกล้ – ไกลในการจัดวางภาพ มีการวางรูปทรงเน้นมาที่ระยะหน้า การวางวัตถุที่เล็กอยู่ในระยะหลัง

ผลงานดีเด่น ชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556
จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 13 ผลงานดีเด่น ชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556

เด็กหญิง อิดารัตน์ แก้วคนตรง ระดับอายุ 9 – 12 ปี

โรงเรียนเทศบาลเมืองพัทยา 3 (วัดสว่างฟ้าพุทธาราม) เขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวคิด

ภาพนี้เป็นการเขียนภาพทิวทัศน์ของชุมชน หรือเมือง (CityScape) ภาพประกอบด้วยเป็นการเขียนบริเวณชุมชนของวัดเกาะลอย มีแก่งจัน และเป็นที่ประดิษฐานของเจ้าแม่กวนอิม ซึ่งพระองค์ท่านหันหน้าออกไปยังทะเล ภาพเป็นเพียงบางส่วนของ การนำเอาเสาที่เป็นส่วนหนึ่งของแก่งจัน นำมาสร้างสรรค์ และนำเสนอในแง่ของสัญลักษณ์ (Symbolic) ของส่วนหนึ่งของเมืองศรีราชา เสาที่มีมังกรเลื้อยพันอยู่ และด้านซ้ายเป็นเหมือนในลักษณะของแก่งจัน มีการเห็นท้องฟ้าได้โดยรอบด้าน

ด้านหลักการศึกษาศิลปะ

สีอวัสดุ สีโปสเตอร์บนกระดาษ (Poster Color on paper)

สี มีการสร้างสรรค์งานในโทนร้อน 25% โทนเย็น 75% ท้องฟ้าส่วนใหญ่ใช้โทนสีฟ้าเป็นหลัก พร้อมการผสมผสานการใช้สีขาวในการทำเป็นเมฆ โทนสีส้มแดงเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสรรค์จุดเด่นหลัก เสาแดงตั้งตระหง่านเห็นเด่นชัด พร้อมการเขียนลวดลายจีน ซึ่งมีการสร้างสรรค์ในลักษณะค่อนข้างเหมือนจริง วัตถุที่เห็นเด่นชัดมีการใช้สีส่วนมากเป็นการใช้สีแท้ กล่าวคือเป็นสีที่ยังไม่ผ่านการผสม และใช้สีดำในการทำในส่วนที่มีดหรือในส่วนของสีเข้ม มีการใช้โครงสร้างสีตามที่ตาเห็นจริงตามธรรมชาติจึงทำให้ภาพเกิดการเห็นค่อนข้างชัดเจนในเรื่องของน้ำหนัก

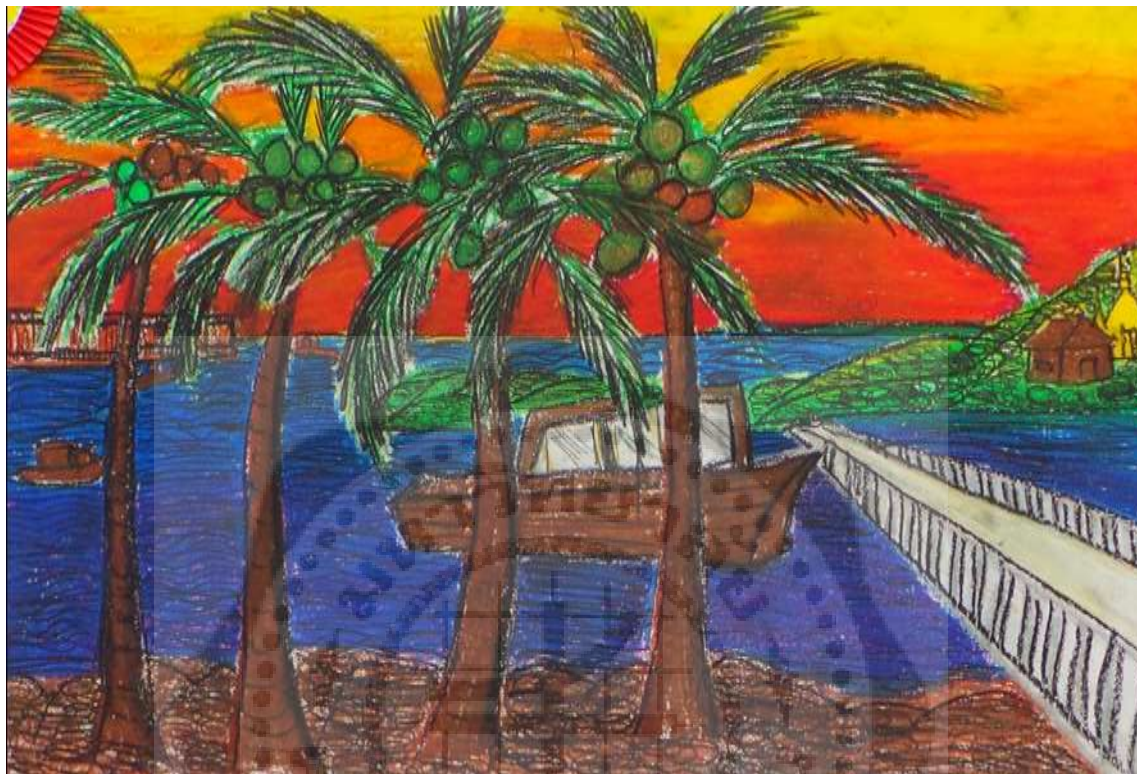
จุดเด่น ภาพที่มองเห็นในระยะใกล้และมีความเป็นเอกภาพค่อนข้างชัดเจน มีพื้นที่ในการใช้ที่ว่างได้อย่างเต็มที่ด้วยการใช้สีฟ้าเป็นการวางที่ว่างเพื่อให้เห็นบริเวณกว้าง และมีพื้นที่เป็นจำนวนมาก ถ้าเทียบเป็นสัดส่วนคิดเป็นที่ว่างประมาณ 70% ของภาพ และอีก 30% ของภาพเป็นเรื่องของเรื่องราวและเนื้อหาของภาพ

ความสมดุล เข้ม มีการใช้โครงสร้างสีตามที่ตาเห็นจริงตามธรรมชาติจึงทำให้ภาพเกิดการเห็นค่อนข้างชัดเจนในเรื่องของน้ำหนัก และเรื่องความคมชัดในเรื่องรูปทรง โครงสร้างเส้นในภาพประกอบด้วยการใช้เส้นแกนหลักค่อนข้างสมบูรณ์ คือเส้นในแนวดิ่ง หรือเส้นแกนแบบตั้งฉาก เส้นแนวนอน และเส้นแนวทแยง ทำให้ภาพเกิดเป็นดุลยภาพแบบสมมาตร (Symmetry หรือ Formal Balance) การแสดงออกทางการรับรู้ มีการใช้การเหมือนจริงประกอบกันเป็นภาพ สังเกตได้จากการเลียนแบบเสาที่มีมังกรพันอยู่โดยรอบ

รูปแบบการจัดวางภาพ การจัดวางส่วนประกอบของภาพเป็นแบบทัศนียภาพลักษณะมุมมองภาพระดับที่ต่ำขึ้นที่สูงการวางจุดเด่นเป็นการวางอยู่ในระดับกลางของภาพและมีขนาดใหญ่ที่สุดในภาพมีการตกแต่งรายละเอียดในเรื่องของลวดลายของจีนตามที่ตาเห็นเป็นการเน้นให้วัตถุให้เด่นชัดมากขึ้นกว่าเดิม ทุกวัตถุในภาพมีการเน้นด้วยเส้นขอบเพื่อให้เกิดการวางขอบเขตที่เด่นชัด การถ่ายทอดภาพเป็นการมองแบบมุมมองด้านต่ำขึ้นที่สูง ทำให้ภาพมีมิติ และดูมีความลึกของวัตถุ

งานชิ้นดังกล่าวการสร้างสรรค์โดยการเลียนแบบธรรมชาติเริ่มมีบทบาทเข้ามามีส่วนในการสร้างสรรค์มากขึ้น การใช้จินตนาการเริ่มหายไป แต่ยังคงแค่การเริ่มต้นภาพยังคงมีกลิ่นอายของการมีมุมมองในการสร้างสรรค์ในมุมที่แปลกตามากกว่าชิ้นอื่นๆ ในการหยิบสัญลักษณ์หรือ Symbolic ของเมืองศรีราชามาเป็นแนวเนื้อหาในการนำเสนอ การหยิบยกบางส่วนของเสาแทนที่จะทำเสนอแบบซ้ำๆ กัน กลับหยิบการใช้เพียงเสาดียวมาเป็นการสร้างความแปลกใหม่ และดูเป็นการสร้างสรรค์สไตล์กราฟิก (Graphic Style) หรือการแสดงออกทางรูปทรงที่ง่าย ค่อนข้างชัดเจน ตัดทอน และทำให้เกิดการง่ายต่อการมอง

ผลงานดีเด่น ชั้นที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ.2556 จาก
การประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 14 ผลงานดีเด่น ชั้นที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ.2556

เด็กหญิง สุพรรณิการ์ ยอดมา ระดับอายุ 9 – 12 ปี

โรงเรียนอนุบาลด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ด้านแนวความคิด

เนื้อหาของภาพเป็นการแสดงถึงทิวทัศน์เมืองศรีราชา พร้อมการแสดงวิถีชีวิต เต็มเปี่ยมด้วย
มุมมองของทิวทัศน์ เกิดแรงบันดาลใจและความมีสุนทรียะในการมองเหมือนจริงให้ออกเป็นภาพวาด
มีความชัดเจนในการใช้หลักทัศนธาตุได้เป็นอย่างดี

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีอัสตุ สีชอล์คน้ำมันบนกระดาษ (Crayon Oil on Paper)

สี ภาพมีการแบ่งสีชัดเจน และใช้สีเทียนผสมน้ำมันเป็นวัสดุในการถ่ายทอดสีลงบนพื้นวัสดุ กระดาษ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การใช้เส้นเกิดจากการลาก และใช้เส้นเป็นตัวการของการเพิ่มพื้นผิวของภาพ มีการใช้รูปทรงที่เกิดจากการผสมผสาน และตัดทอนสัดส่วนเพื่อทำให้เกิดความง่ายในการมอง ภาพทั้งหมดเกิดจากการแบ่งออกเป็นสามส่วน ส่วนที่หนึ่ง คือ ส่วนของท้องฟ้า มีการใช้การเกลี่ยเพื่อให้สีเกิดการไล่โทนจากสีเหลือง มายังสีแดง ความชัดเจนเกิดขึ้นเป็นพื้นหนึ่งในภาพ เนื่องจาก สีมีความสด ตัดกับทุกๆสีที่เกิดขึ้นในชิ้นงาน ส่วนที่สองเป็นการระบายเพียงสีเดียว คือ น้ำทะเลใช้สีน้ำเงิน หรือ (Ultra Marine) มีการใช้การ ชิดและลาก แสดงสีลาของเส้น พร้อมการลากเส้นเป็นพื้นผิวเป็นในทุกส่วนของภาพ มีการทับซ้อนของเส้น และสีพื้นอย่างชัดเจน มีการใช้สีน้ำตาลแดง เป็นสีกลางในการแบ่งโทน เพื่อให้เกิดความหลากหลาย และแปลกใหม่ สีขอสีน้ำมันที่ใช้เนื่องจากสีมีเนื้อสีที่หนา ทำให้เกิดริ้วรอยของลากเส้น และสีลาของเส้นในการลากในทุกส่วน

จุดเด่น มีการใช้จุดเด่นที่เกิดจากการซ้ำกันของรูปทรง คือของต้นมะพร้าว ทำให้เกิดเป็นจุดเด่นที่มีขนาดใหญ่ และมีจำนวนมากที่สุดในภาพ ทำให้ภาพเกิดความน่าสนใจ จุดรองคือสะพานที่ทอดยาวมาในทะเล เนื่องจากมีสีอ่อน หรือสว่างที่สุดในภาพ การใช้เส้นที่ลากที่เกิดจากการลาก และการชิดเส้น มีการประกอบด้วยการใช้เส้นโค้ง และการใช้เส้นหมุนซ้ำๆกันหลายๆครั้ง ทำให้เกิดลักษณะของเส้นที่ชิดแตกต่างกัน ในด้านโครงสร้างของภาพจากการเลือกสีหรือการจัดวางสีเป็นแบบการใช้สีตรงข้ามตัดกันอย่างชัดเจน หรือสีตัดกันอย่างชัดเจน มีการใช้สีส่วนรวมเป็นสีโทนเย็น55% โทนร้อน ประมาณ 45% มีการเน้นแสงเงาค่อนข้างน้อย และยังมีการเน้นภาพด้วยเส้นขอบอยู่เนื่อง และตลอดเวลา

ความสมดุล เส้นโครงสร้างใช้แนวเส้นตั้งฉากเส้นแนวราบ และเส้นทแยงมุมทำให้ภาพเกิดดุลยภาพแบบสมมาตร(Symmetry) ทำให้ภาพเกิดการสมดุล

รูปแบบการจัดวางภาพ เส้นขอบฟ้า Horizon Line (HL) ระนาบแนวนอน มองเท่าระดับสายตา มุมของเรือเป็นการมองต่ำกว่าระดับสายตาการจัดรูปแบบการจัดวางส่วนประกอบของภาพ เป็นแบบการจัดวางแบบมีระยะใกล้ไกล ออกไปตามลำดับ ของขนาดใหญ่เล็ก เพื่อให้เห็นเป็นลักษณะที่มีมิติความลึก มีหน้าหลังที่แยกออกอย่างชัดเจนถึงแม้จะไม่ได้ใช้การจัดวางภาพแบบทัศนียภาพแต่อย่างใดการแสดงออกทางภาพเป็นการแสดงออกที่สื่อให้เห็นถึงเรื่องการใช้สีอย่างชัดเจน การจัดการลาก และการระบายเต็มไปด้วยความกลมกลืน

ผลงานยอดเยี่ยม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ.2556 จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 15 ผลงานยอดเยี่ยม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ.2556

เด็กหญิง ชนิกันต์ กิตินิรันดร์กุล ระดับอายุ 12 – 15 ปี

โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

เนื้อหาของภาพเป็นเรื่องของการทำการประมงบริเวณท่าเรือเมืองศรีราชา ซึ่งมีให้เห็นเป็นจำนวนมาก ภาพประกอบด้วยเรือประมงที่จอดโดเด่นบนผิวน้ำ ด้านหลังเป็นความเจริญของทิวทัศน์เมืองศรีราชา มีการสะท้อนสิ่งที่ปลูกสร้างด้านหลังว่าเป็นความเจริญที่ก้าวหน้าเข้ามาผสมผสานกันกับวิถีชาวประมงในชุมชน ซึ่งเป็นการทำการประมงมาเป็นเวลายาวนาน ซึ่งมองในมุมบวกสามารถได้ว่าความเจริญที่เข้ามาสามารถอยู่ร่วมกันได้ในชุมชนที่มีวิถีชีวิตแบบเดิมๆ ได้อย่างสวยงาม แนวคิดในการสร้างสรรค์เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือเป็นการเล่าเรื่องบ่งบอกถึงสัญลักษณ์ของอำเภอเมืองศรีราชา

ความเป็นเอกภาพทางความคิดในการดำรงอยู่ในวิถีของชุมชนดั้งเดิม แต่ความเจริญกำลังเข้ามาแต่ยังคงอาชีพแบบเดิมๆไว้ และสามารถอยู่ร่วมกันโดยไม่ขัดแย้ง

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีวัสดุ สีโปสเตอร์บนกระดาษ (Poster on Paper)

สี ภาพโดยรวมเป็นการใช้โทนสีโทนสีน้ำเงิน และฟ้าเป็นหลัก มีการใช้โทนสีแดง หรือสีแดงแทรกอยู่บางจังหวะ การใช้รูปทรงหรือรูปร่างมีการใช้รูปทรงที่สามารถเห็นได้จากการนำรูปทรงเรขาคณิต และการใช้เส้นแนวราบ แนวตั้งและแนวทแยง เพื่อให้ภาพเกิดการสมมาตร ครบการประกอบกันด้วยเส้นต่างๆ ในภาพมีการใช้สีที่มีความจัด (Intensity) เกิดขึ้น ความชัดเจนในการใช้สี มีการแบ่งน้ำหนัก โดยการใช้สีอ่อน และเข้มเป็นตัวการหลักในการเน้นรูปทรงที่ต้องการเน้น สีที่ใช้เป็นการผสมผสานกันระหว่างสีโปสเตอร์ และสีชอล์ค มีการใช้สีโปสเตอร์เป็นหลัก และสีชอล์คมีเพียงบางส่วน มีการใช้สีค่อนข้างมาก และมีการผสมผสานการใช้น้ำหนักกลาง หรือการใช้สีแบบผสมสีเทาอ่อนๆ เพื่อเป็นตัวฉลี่ยระยะด้านหลัง

จุดเด่น จุดเด่นของภาพ ได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่มีการขัดแย้ง มุมมองของภาพเป็นมุม แบบแนวเดียวกับเส้นนำสายตา (Horizon Line) เนื่องจากภาพเป็นการวางจุดเด่นคือเรือเพียงลำเดียว และการวางตำแหน่งเรือเป็นแนวเดียวกับเส้นนำสายตา เป็นการใช้ระนาบแนวนอน และการวางต่ำกว่าระดับสายตา

ความสมดุล ในการใช้โครงสร้างเส้นของภาพเป็นการประกอบด้วยการใช้เส้นระนาบแนวนอน เส้นระนาบแนวตั้ง และเส้นแนวทแยง ทำให้ภาพเกิดความมีสมมาตรที่ค่อนข้างเท่ากัน และการวางจุดเด่นให้อยู่ตรงกลางภาพสัดส่วนของวัตถุที่ต้องการเน้นเป็นขนาดใหญ่ที่อยู่ตรงกลางนั้น เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความสมดุลซ้ายและขวาที่เท่ากัน จังหวะของภาพเกิดจากการใช้การขีด – ลาก เพื่อแสดงออกถึงการแสดงว่าเป็นริ้วของน้ำ เกิดการเคลื่อนไหว และมีการใช้น้ำหนักของเส้นแทนค่าด้วยสีอ่อน และเข้มเพื่อให้เกิดมิติของภาพ เป็นริ้วน้ำที่แสดงการระยิบระยับ และประสานกัน

รูปแบบการจัดวางภาพ มุมมองของภาพเป็นมุม แบบแนวเดียวกับเส้นนำสายตา (Horizon Line) เนื่องจากภาพเป็นการวางจุดเด่นคือเรือเพียงลำเดียว และการวางตำแหน่งเรือเป็นแนวเดียวกับเส้นนำสายตา เป็นการใช้ระนาบแนวนอน และการวางต่ำกว่าระดับสายตา

ผลงานดีเด่นชั้นที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ.2556 จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 16 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ.2556

เด็กหญิง สิริมา สมพินิจ ระดับอายุ 12 - 15 ปี

โรงเรียนอักษรเทพประสิทธิ์ ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

ภาพยังคงตามแนวคิดเรื่องของการใช้สัญลักษณ์ในการถ่ายทอดเรื่อง การประมงของการใช้เป็นตัวสื่อกลางในการถ่ายทอด การสร้างสรรค์เป็นการแสดงออกแบบไม่เหมือนสภาพของจริงมีการตัดแต่งให้ภาพเกิดความน่าสนใจ ในการสร้างแนวการวางของเรือ ภาพต้องการสื่อความหมายของการทำการประมง เป็นส่วนที่บ่งบอกถึงความเจริญเติบโตทางทรัพยากรทางทะเล การจับสัตว์น้ำ การอนุรักษ์ซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิม จากรุ่นปู่ย่า รุ่นคนปัจจุบัน ยังคงใช้อาชีพทำการประมงในการยังชีพ แต่สิ่งหนึ่งที่เราไม่อาจมองข้าม คือ การเลือกสรรสิ่งที่ถูกต้องในการดำรงไว้ซึ่งอาชีพ การไม่จับสัตว์น้ำในฤดูกาล

วางไข่ เป็นการเคารพสิ่งที่บรรพบุรุษของเราสร้างขึ้น เพื่อการทำมาหากินได้ในภายภาคหน้าต่อไปและเพื่อเป็นการให้เกิดการแพร่พันธุ์ของสัตว์น้ำต่อไป

ด้านการทาสีศิลปะ

สีอวัสตุ สีชอร์คน้ำมัน (Oil Crayon on Paper)

สี การประกอบกันของสีมีการใช้สีที่โดดเด่นและสีสันทัดสี สีโทนร้อนด้านใช้สีโทนร้อน และผสมสีโทนเย็นบ้างเล็กน้อยเป็นตัวกั้นกันระหว่างสีโทนเย็น และโทนร้อนเพื่อสร้างความขัดแย้งภายในตัวเรือ เพื่อไม่ให้เกิดความน่าเบื่อ ตามหลักการใช้สี จะไม่ควรที่จะใช้สีโทนเดียวมากเกินไปในการสร้างสรรค์ จึงจำเป็นต้องหยิบเอาสีในชั้นของสีบรรยากาศ ในการผสมผสานลงไปเพื่อมีส่วนร่วมในสีในการสร้างสรรค์หรือสีของวัตถุชิ้นนั้นเสมอๆ การวางสีโทนสีน้ำเงิน และโทนสีฟ้าเป็นขั้นตอนการเกลี่ยเมฆให้กลมกลืนไปกับท้องฟ้า พร้อมทั้งการลากเส้น สีฟ้าอ่อนบนผิวน้ำ มีการคลุมโทนเพื่อไม่ให้เส้นที่ลากไม่เด่นจนเกินไป

จุดเด่น เส้นโครงร่างที่เน้นเพื่อให้เกิดความน่าสนใจการใช้เส้นแนวเส้นทแยงมุมเป็นเส้นที่ประกอบกันเป็นตัวเรือเป็นอันดับแรก การผสมผสานกันของเส้นทแยงมุม เส้นระนาบแนวตั้ง และเส้นระนาบแนวนอน และมีการทำริ้วน้ำให้น้ำหนักแตกต่างกันด้วยการใช้เส้นขีดเป็นริ้วรอย แสดงลีลาให้เห็นเป็นลักษณะการแรงงา เพื่อบ่งบอกเรื่องน้ำหนัก และบอกทิศทาง แสดงมิติให้กับวัตถุที่เด่น คือ เรือด้านหน้าหาลำเป็นหลัก

ความสมดุล เป็นแบบสมดุลสองข้างไม่เท่ากัน แต่สามารถเชื่อมโยงให้เข้ากันได้ด้วยเนื้อหาของภาพ

รูปแบบการจัดวางภาพ โครงสร้างของรูปทรงมีการใช้โครงสร้างจากการมองสิ่งที่เป็นของจริง และนำมาดัดแปลงเพื่อให้เกิดรูปทรงใหม่ มุมมองใหม่ การจัดวางแบบใหม่ที่ไม่เหมือนของจริงด้วยการใช้จินตนาการเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ รูปทรงของเรือจึงเกิดการผสมผสานของรูปทรงเป็นแบบสามมิติ คือมี ความกว้าง ความสูง และความลึก เกิดเป็นมุมมองของการวางระนาบแบบต่ำกว่าเส้นระดับสายตา

การใช้พื้นที่ว่างแบ่งออกเป็นสัดส่วนอย่างละครึ่งๆ คือการปล่อยใช้พื้นที่ของน้ำทะเล และท้องฟ้าในสัดส่วน 50% และพื้นที่การใช้รูปทรงของเรือ 50% และภาพไม่มีการใช้น้ำหนักแสงเงาเท่าใดนัก ส่วนมากเป็นการลงสีแบบสีพื้นไม่มีน้ำหนักเท่าใดนัก

ผลงานดีเด่นชั้นที่ 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556 จาก
การประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 17 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556

เด็กหญิง อรรณศิริ ชมไย ระดับอายุ 12 - 15 ปี

โรงเรียนเทศบาลเมืองพญา 3 (วัดสว่างฟ้าพุทธาราม) ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

ภาพเป็นการประกอบด้วยเรือสามลำที่เห็นอย่างเด่นชัด เป็นเรือที่จอดเทียบท่า ด้านหลังเป็น ตึกกรมบ้านช่องที่เจริญ ตึกที่สร้างขึ้นมาพร้อมกับการความเจริญที่อยู่ร่วมกับบ้านเรือนประชาชนในเมืองศรีราชา นคร เนื้อหาของภาพยังคงเป็นการสื่อให้เห็นถึง ศรีราชา นคร เป็นเมืองของการทำการประมง และมีความเจริญของอารยธรรมที่กำลังแปรเปลี่ยนไป แต่เป็นไปในรูปแบบของ การสร้างสิ่งปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนมาแทนแบบเดิม

ด้านหลักการทางศิลปะ

สื่อวัสดุ สื่อโปสเตอร์ (Poster on Paper)

สี มีการใช้สีค่อนข้างมาก มีความเป็นสีแท้ (Hue) คือ สีเขียว สีแดง สีเหลือง สีส้ม และสีน้ำเงินเข้ม อ่อนสลับกันไป พร้อมทั้งมีการใช้น้ำหนักสี (Intensity) ในการผสมให้เกิดความสว่าง และมีด้วยการใช้สีขาวผสม ทำให้เกิดสีอ่อนลง พื้นผิวของภาพเป็นการใช้การระบายและการลากเป็นส่วนมาก จะเห็นได้ว่าการระบายมีการผสมผสานการระบายแบบเรียบน้ำหนักเดียว และการระบายแบบกึ่งไล่โทนน้ำหนัก พร้อมทั้งการเพิ่มพื้นผิวให้เกิดขึ้นเพื่อทำให้ภาพเกิดการเคลื่อนไหว

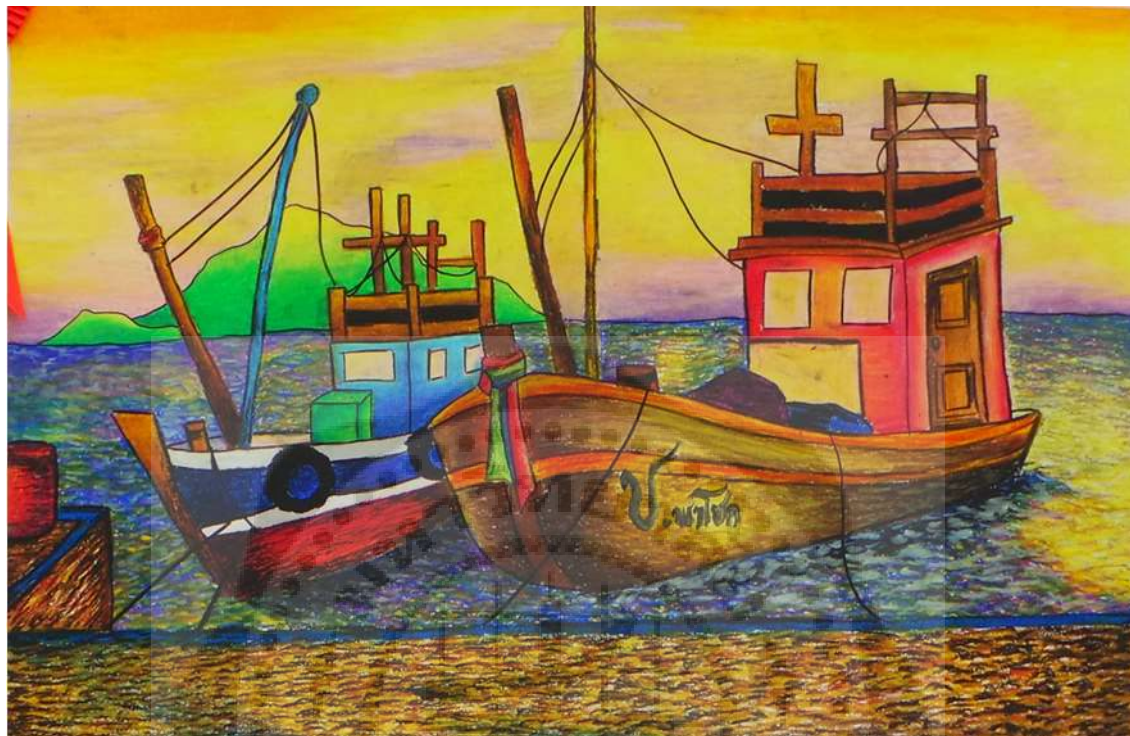
จุดเด่น จุดเด่นของภาพมีขนาดที่ค่อนข้างมีสัดส่วนที่ใหญ่ เป็นจุดสนใจของภาพ แต่มีการใช้น้ำหนักและสีโทนเดียว คือสีเขียว และสีที่มืดเพื่อให้ไม่ต้องการให้เด่นจนเกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับเรือที่จอดอยู่ในตำแหน่งที่เป็นจุดรอง มีการใช้สีของเรือค่อนข้างมาก และสีดูชัด โดยการนำสีโทนร้อนประกอบด้วยสีแดง เหลือง ส้มมาเป็นตัวการในการนำสี และใช้สีเขียวแบบจุดเด่นด้านหน้ามาเป็นเพียงส่วนประกอบ เพื่อเป็นการให้เกิดความเชื่อมโยงของสีเข้าด้วยกัน ประกอบกับการให้น้ำหนักสีฟ้า ไล่หาสีน้ำเงินเข้มจากด้านบนลงด้านล่าง มีการตัดขอบด้วยเส้นดำเป็นบางช่วงของรูปทรง เริ่มนำสีเข้มของสีนั้นมาเป็นตัวตัดของบ้างบางครั้งไม่จำเป็นต้องใช้สีดำเสมอไป

ความสมดุล ความสมดุล 2 ข้างไม่เท่ากัน (Asymmetrical Balance) หมายถึง การจัดองค์ประกอบของศิลปะ ทั้ง 2 ข้างแกนสมมติมีขนาดสัดส่วนน้ำหนักไม่เท่ากัน ไม่เหมือนกัน ไม่เสมอกัน แต่สมดุลกันในความรู้สึกความสมดุล 2 ข้างไม่เท่ากัน คือภาพมีความสมดุลย์ของเนื้อหาและเรื่องราว แต่ไม่เท่ากันในเรื่องขนาด น้ำหนัก

รูปแบบการจัดวางภาพ ภาพเป็นมุมมองแนวเส้นทวิทัศนแบบทัศนียภาพ(Perspective) เป็นการมองแบบมุมสูงลงมามุมต่ำ ภาพจึงมีมิติความกว้าง ยาว ลึก ซึ่งสัมพันธ์กันและสังเกตได้จากด้านหน้า คือโครงสร้างของเรือ ภาพแบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งคือพื้นน้ำคิดเป็นสัดส่วนมากที่สุดจากเนื้อที่ในภาพ ประมาณ 90% อีก 10% คือส่วนที่ไกลออกไป เป็นพื้นที่ของพื้นดิน เป็นบริเวณด้านหลังสุด โครงสร้างของเส้นมีการประกอบด้วยเส้นแนวตั้ง แนวนอน และแนวทแยง และใช้รูปทรงเรขาคณิตมาเป็นส่วนประกอบในการเชื่อมโยงรูปทรงเข้าหากันพร้อมด้วยการใช้น้ำหนักอ่อนที่ทำให้มีการผลักระยะเกิดขึ้น

การลงน้ำหนักด้วยวิธีการลงแสงเงามีค่อนข้างน้อย มีเพียงเฉพาะบางช่วงเท่านั้น ยังคงใช้การลงสีแบบแบนๆอยู่ ถึงการลงสีจะเป็นการผสมผสานแบบลงน้ำหนักหรือไม่ลงน้ำหนัก สิ่งที่น่าสนใจเป็นการใช้มุมมองแบบ Perspective ทำให้ภาพเกิดมิติ ซึ่งในบางครั้งการที่ภาพไม่มีการลงน้ำหนักแสงเงานั้นอาจทำให้ภาพมีลักษณะมีเพียงมิติเดียว หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ภาพไม่มีมิติ แต่การที่ผู้สร้างสรรค์ใช้วิธีการนำเอาการใช้ Perspective มาใช้ก็เป็นการทดแทนความมีมิติได้อีกทางหนึ่ง

ผลงานดีเด่นชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2556 จาก
การประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 18 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ.2556

เด็กหญิง อารยา ศรีวรรณ ระดับอายุ 12 - 15 ปี

โรงเรียนเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

การเขียนภาพดังกล่าวเป็นภาพในการเขียนแบบ Seascape หรือภาพทิวทัศน์ชายทะเล ประกอบด้วยเรือประมงสองลำ อยู่บนพื้นผิวน้ำทะเล มีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นสามส่วน คือ ส่วนท้องฟ้า น้ำทะเล และพื้นดิน ภาพทั้งหมดแสดงออกถึงสีสันที่สดใส และการใช้เทคนิคเป็นตัวนำในการสร้างสรรค์ภาพ จากภาพจะเห็นได้ว่ายังคงนำเสนอแนวทางในการสร้างสรรค์ภาพภูมิทัศน์ หรือ สัญลักษณ์ของเมืองศรีราชา ความมีเอกภาพในแนวคิดที่ทำให้เรื่องราวของอาชีพทำการประมงของ จังหวัดชลบุรีเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีอวัสดุ สีชอล์คน้ำมันบนกระดาษ (Crayon on Paper)

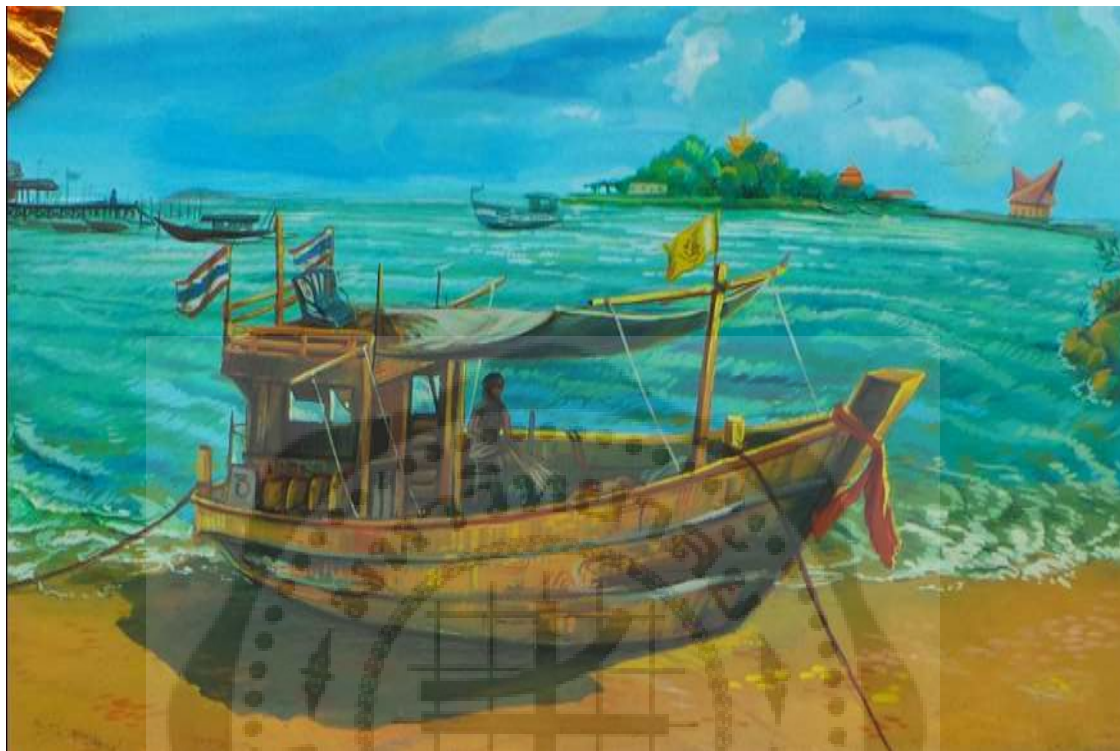
สี มีการให้รายละเอียดกับการระบายแบบให้น้ำหนักแสงเงาค่อนข้างมากขึ้น แต่ยังคงมีการใช้เส้นที่มีสีเข้มในการตัดขอบรูปทรง ผิวระนาบที่เห็นในภาพเป็นการเกิดการลากเกลี่ยสีเพื่อเข้าหาสีใหม่ การเกลี่ยแบบลากเส้นเล็กๆทับซ้อนด้วยสีต่างๆลงไป ทำให้เกิดพื้นผิวที่ไม่เรียบ และการเกลี่ยในลักษณะของสีทับลงบนสี มีการใช้สีน้ำเงิน Ultramarine (สีในเชิงศิลปะ) น้อยกว่าสีเหลืองที่มีสัดส่วนในการใช้เป็นจำนวนมากเนื่องจากเป็นสีในเชิงบรรยากาศเป็นโทนอบอุ่น (Warm Tone)

จุดเด่น การใช้จุดเด่นของภาพ คือเรื่องทั้งสองลำด้านหน้าความสำคัญจึงเกิดเป็นหลักที่ด้านหน้า และส่วนที่รองเป็นท้องฟ้าที่เป็นแนวสีเหลืองเพื่อสร้างความโดดเด่น เพื่อสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในภาพ คิดเป็นสัดส่วนการใช้สีโทนร้อน 45% โทนเย็น 55% ตามสัดส่วนทั้งหมดของภาพ น้ำหนักแสงเงา มีการไล่โทนของภาพเกือบทั้งภาพ เช่นการใช้น้ำหนักบนตัวเรือ พื้นน้ำ และเงาทางด้านใต้ท้องเรือ พร้อมทั้งรูปทรงต่างๆในภาพทำให้ภาพเกิดมิติ และความกลมกลืนในด้านแสงและเงา

ความสมดุล เป็นการแสดงความสมดุลแบบสองข้างเท่ากันในเรื่องรูปร่างและรูปทรง และเท่ากันในเรื่องขนาดและปริมาณ

รูปแบบการจัดวางภาพ เป็นการภาพในระนาบแนวนอน มองเท่าระดับสายตา มุมของเรือเป็นการมองต่ำกว่าเส้นระดับสายตา มีการเขียนมุมของเรือในระยะใกล้ - ไกล

ผลงานยอดเยี่ยม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556 จาก
การประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 19 ผลงานยอดเยี่ยม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556

นายสมบูรณ์ อุ่นประชา ระดับอายุ 15 - 18 ปี

โรงเรียนพนัสพิทยาคาร จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

ภาพแสดงเนื้อหาการทำการประมงของผู้คนโดยวิธีการใช้ฉวนเนื่องจากการสร้างสรรค์คนที่เป็นเสมือนชาวประมง ภาพเป็นการจุดเด่นมุ่งไปที่เนื้อหาของภาพให้ความสำคัญที่จุดของเรือเป็นหลัก และอีกส่วนเป็นการมุ่งความสนใจไปที่คนที่เป็นชาวประมงผู้หนึ่งว่า คนๆนั้นคิดอะไร และต้องการอะไร การสร้างสรรค์ผ่านวิถีชีวิตของชาวประมงที่ทำอาชีพชาวประมง การอยู่ร่วมกันของธรรมชาติและมนุษย์ เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ร่วมกัน จึงควรอนุรักษ์เพื่อแสดงความเป็นสัญลักษณ์ของเมืองศรีราชา ชลบุรี ต่อไป

ด้านการจัดการทางศิลปะ

สีวัสดุ สีโปสเตอร์ บนกระดาษ (Poster on Paper)

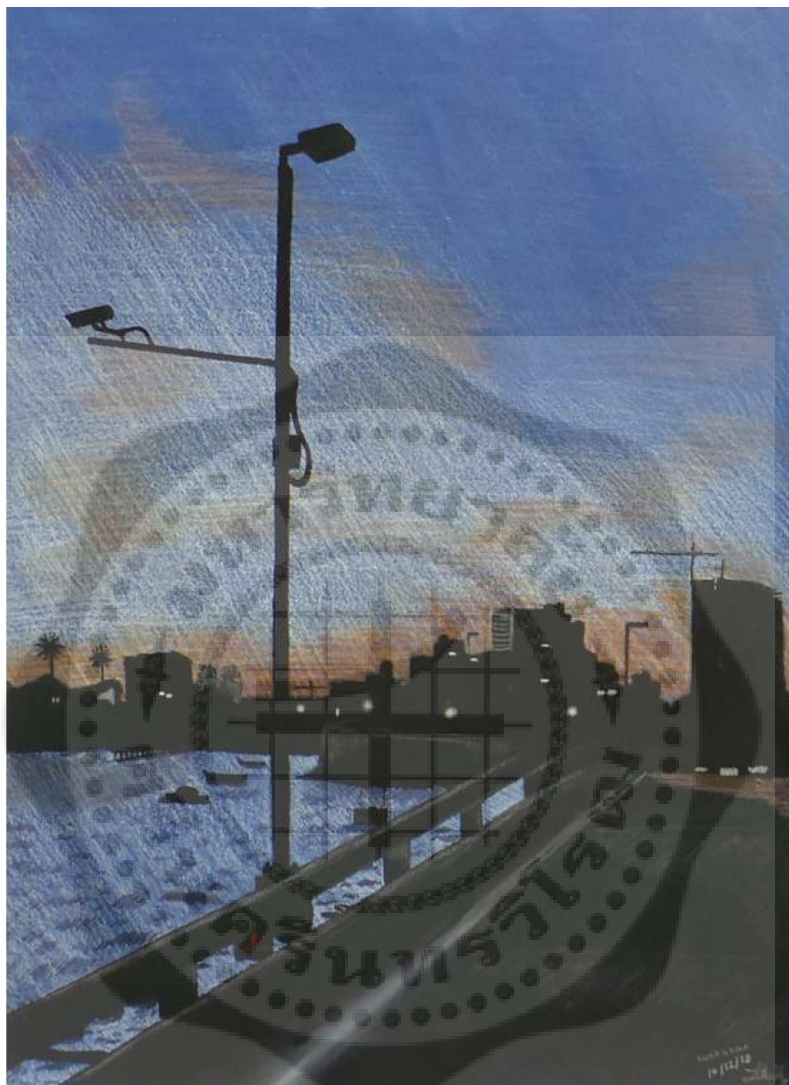
สี พร้อมทั้งการใช้สีโทนเหลืองเปลือกไม้ หรือชื่อทางการของสีคือสี Yellow Oak ทั้งลำเรือ มีการแบ่งแสงเงาที่ชัดเจน ทำให้เกิดความชัดเจนในส่วนของรูปทรง สามารถแยกแยะว่าความลึก และแสงเงาตกกระทบมีความถูกต้องและสวยงาม สีของลำเรือดังที่กล่าวไปแล้ว มีการใช้สีตรงข้ามเพื่อให้เกิดมวล หรือสภาวะสีในบรรยากาศเพื่อให้เชื่อมต่อกับโทนของภาพ ผู้สร้างสรรค์ใช้สีเขียว สีแดง ในการเข้ามามีส่วนในการทำให้เกิดความขัดแย้งในการใช้แค่สีเดียวในการสร้างสรรค์ ในด้านของแสงที่เข้ามาตกกระทบที่ริมกราบเรือ มีการใช้สีเหลือง (Hue) เพื่อคัดแสงสาดส่อง ทำให้ภาพเกิดความมีชีวิต และความชัดเจนในภาพของเรือ ด้านล่างเรือเป็นเงาที่เกิดจากการใช้สีโทนเหลืองเปลือกไม้ พร้อมผสมสีคู่ตรงข้าม คือสีเขียว ทำให้เกิดน้ำหนักที่เข้ม และแทนค่าของเงาได้อย่างดีสีของน้ำทะเล และท้องฟ้า เป็นการใช้สีในแนวทางเดียวกัน คือสีโทนของสีฟ้าเขียว (Turquoise) ลักษณะของสีดังกล่าว เป็นการผสมผสานของสีฟ้า ที่ให้ความหมายสงบเย็น และสีเขียว ที่ให้ความหมาย สดใส มีชีวิต สังเกตได้ว่า สีของท้องฟ้าไม่เพียงแต่เป็นการใช้เพียงสีเดียว ยังมีการเพิ่มความสดใสมีชีวิตชีวาด้วยการเพิ่มสีเขียวไว้ในบางจังหวะ ไม่เพียงแต่ท้องฟ้า พื้นน้ำทะเลก็ใช้เทคนิควิธีการเดียวกัน

จุดเด่น จุดเด่นของภาพเป็นการเลือกจุดเด่นแบบวางกึ่งกลาง เพื่อให้การมองมุ่งเน้นไปที่ตัวเอกภาพของแนวความคิด พร้อมการสร้างสรรค์เส้นที่เป็นเหมือนการวาดเขียนผสมผสานให้เกิดเป็นพื้นผิวอีกด้วย

ความสมดุล การจัดวางภาพเป็นแบบสองข้างเท่ากัน (Symmetry) มีการวางวัตถุที่เป็นจุดเด่นอยู่ตรงกลาง ทำให้ภาพมีความสมดุลที่ค่อนข้างชัดเจน

รูปแบบการจัดวางภาพ เป็นการจัดวางรูปทรงแบบมุมของภาพทัศนียภาพ มีระยะใกล้ไกล และเห็นได้ชัด พร้อมการใช้รูปทรงที่เด่นชัด มุมของเรือเป็นมุมต่ำกว่าระดับสายตา

ผลงานดีเด่น ชั้นที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 - 6ประจำปี พ.ศ. 2556 จาก
การประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 20 ผลงานดีเด่น ชั้นที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 - 6ประจำปี พ.ศ. 2556

นางสาว บงกชนภดล แซ่ไคว่ ระดับอายุ 15 - 18 ปี

โรงเรียนสถาบันสอนศิลปะ Friend Art จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวคิด

ภาพเป็นการนำเสนอภาพแนว Cityscape (ภาพทิวทัศน์ของชุมชนนั้น) ภาพเป็นการนำเสนอ
ตอนพลบค่ำซึ่งเป็นภาพของถนนที่ตั้งเรียบไปตามชายทะเล เป็นแสงพลบค่ำที่สวยงาม บ่งบอกถึง

ความงามของเมืองศรีราชายามค่ำคืน และบ่งบอกถึงความเจริญของสภาพบ้านเมืองในเมืองที่เป็นอุตสาหกรรมประมง จากมุมมองนี้อาจเป็นสถานที่หนึ่งคือสะพานที่ใช้ในการสัญจรไปมา เป็นเอกลักษณ์ของเมืองศรีราชา หยิบยกมาเพียงบางส่วนของมุมมองสะพานเพื่อให้เกิดความน่าสนใจในการสื่อสารในรูปภาพ ทำให้เกิดมุมมองใหม่ได้เป็นอย่างดี พร้อมการผสมผสานการจัดวางภาพในลักษณะภาพแนวตั้ง การใช้เทคนิคที่มากกว่าการใช้เพียงเทคนิคเดียว ทำให้งานดูน่าสนใจ และเป็นที่สะดุดตามากขึ้น

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีอวัสดุ วาดเส้น และสีหมึก (Drawing and Ink Color on Paper)

สี เป็นการสร้างสรรค์ลงบนกระดาษสีน้ำเข้ม โดยการนำเสนอภาพเหมือนลักษณะของการถ่ายภาพ คือการใช้สีน้ำหนักแบบ Silhouette (เป็นการนำเสนอแบบทำให้วัตถุเป็นแบบทึบแสง) เป็นการใช้สะพานเป็นตัวกลางในการเป็นสื่อในการนำเสนอ เนื่องจากผู้สร้างสรรค์มีความคิดเห็นว่าสะพานมีรูปทรงที่น่าสนใจ ในการสร้างสรรค์โดยการเริ่มต้นจากการนำกระดาษสีน้ำเงินที่มีค่าน้ำหนักที่เป็นกลาง (Middle Tone) ลงน้ำหนักที่มีสีที่เข้มที่สุดคือสะพานด้วยสีดำในรูปทรงที่ต้องการตามลักษณะของงาน Silhouette มีการเว้นสีที่เป็นรูปทรงที่แสงเข้า หรือแสงส่องถึง พร้อมกันนั้นมีการผสมผสานของการใช้น้ำหนักมือ ในการขีดเส้นลักษณะเหมือนการวาดเส้นโดยใช้สีที่อ่อนที่สุดทำให้เกิดเป็นพื้นผิวตามจังหวะของลากเส้น สีดินสอที่ใช้เป็นลักษณะของสีไม้ในการขีดเส้นขาว และเส้นสีส้มอ่อนเพื่อให้เกิดเป็นการเชื่อมต่อของสีในอากาศให้ดูเป็นลักษณะของแสงอาทิตย์ที่กำลังตกดินเทคนิควิธีการมีขั้นตอนที่ค่อนข้างโดดเด่นไม่เหมือนชิ้นอื่น มีความแตกต่าง ความสมดุลของภาพเป็นการสมดุลแบบสองข้างเท่ากัน

น้ำหนักของภาพเกิดขึ้นที่บริเวณท้องฟ้าเป็นหลักไล่เรียงมาบนพื้นน้ำ ตึกอาคารบ้านเรือนเป็นการลงน้ำหนักสีดำมีการเพิ่มแสงเหมือนแสงไปบางจุดเพื่อให้ดูเป็นลักษณะของการเปิดไปดวงเล็กๆ มีการใช้น้ำหนักที่ชัดเจนด้วยการลงดินสอไม้สีอ่อนลงบนกระดาษที่มีสีเข้ม โครงสร้างของรูปทรงใช้การนำเสนอของเส้นด้วยการใช้เส้นตรง เส้นแท่งมุมขึ้นหาด้านบน และเส้นระนาบแนวนอน ในการจำกัดขอบเขตของรูปทรง มีการทอดแทรกสีโทนร้อนบางบางจุดคิดเป็นสัดส่วนของภาพเป็น 10% ของน้ำหนักภาพทั้งหมดโครงสร้างรูปทรงใช้การนำเสนอของเส้นถนนประกอบกันกับเส้นของเสาไฟฟ้า และเส้นรอบนอกของอาคารในการใช้มุมแบบระดับต่ำกว่าระดับสายตาเนื่องจากส่วนสะพานมีความลึกยาว ดูมีมิติ พร้อมการแบ่งพื้นที่ว่างให้กับท้องฟ้าเป็นส่วนใหญ่

จุดเด่น ของภาพเป็นการให้ความสำคัญกับสะพานที่ทอดยาวไปตามริมชายทะเล เนื่องจากมีเอกภาพทางด้านเทคนิคค่อนข้างมาก ทำให้ภาพเกิดจุดเด่น และความน่าสนใจมากกว่าทุกๆ ชิ้นที่ผ่านมา

ความสมดุล เป็นการวางรูปทรงแบบสองข้างไม่เท่ากันแต่สามารถเชื่อมโยงในการต่อเนื่องของเรื่องราวภายในภาพ

รูปแบบการจัดวางภาพ มีความชัดเจนในมุมของทัศนียภาพ (Perspective) มีการใช้มุมในการเขียนภาพแบบมุมที่ต่ำกว่าเส้นระดับสายตา

ผลงานดีเด่นชั้นที่ 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556 จาก
การประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 21 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556

นายวิระเทพ ลากะไวย ระดับอายุ 15 - 18 ปี

โรงเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

เป็นการเขียนภาพ ภาพทิวทัศน์ทะเล (Seascape) ท้องทะเลในเวลาบ่ายเกือบเย็น เป็นแสงอาทิตย์ที่จะลับขอบฟ้าของบริเวณสวนสาธารณะเกาะลอย อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วยภาพหลัก คือขอบหินบริเวณด้านซ้ายมือ ส่วนรองลงมาคือ เส้นระดับสายตาที่มองเห็นชัดเจน เนื่องจากภาพเป็นการเขียนภาพทิวทัศน์ที่เป็นเพียงท้องทะเล ทำให้ภาพเน้นหนักไปในเรื่องของแสงเงา และโทนสีเป็นหลัก และการรังสรรค์ความเป็นเอกภาพในการใช้สร้างสรรค์เทคนิค หรือการใช้แนวคิดที่แตกต่าง และการสร้างสรรคภาพที่เป็นธรรมชาติ และเป็นการมองสุนทรีย์ในมุมมองเพื่อการ

สร้างสรรค์สิ่งสวยงาม บางครั้งการสร้างสรรค์สิ่งที่สวยงามเป็นเพียงเพื่อให้เกิดการรับรู้ และให้เกิดการตอบสนองความงามให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของมนุษย์

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีอวัสดุ สีไม้ บนกระดาษ (Color Pencil on Paper)

สี ภาพเป็นลักษณะการเขียนแบบการวาดเส้น (Drawing) โดยการใช้กระดาษสีพื้นที่เป็นน้ำหนักกลาง คือสีเทา และทำการวาดเส้นโดยการแรเงา โดยการใช้สีเทาเข้ม ในด้านของแสงใช้สีขาว ในการสร้างสรรค์เพื่อให้เห็นน้ำหนักที่ชัดเจน มีการใช้สีดินสอสีเหลือง หรือสีไม้สีเหลือง ด้วยการเกลี่ยไล่ไปหาสีแดงให้เกิดความกลมกลืนในการสร้างแสง ที่ส่วนมากใช้สีเหลืองและสีส้มแดงเป็นหลัก ภาพแบ่งพื้นที่ออกเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งคือส่วนของท้องฟ้า และส่วนที่สองเป็นพื้นที่ของน้ำทะเล มีการแบ่งทั้งสองส่วนออกจากกันด้วยเส้นระดับสายตา มีแนวระนาบของการใช้เส้นแนวนอนในการแบ่งส่วน ด้านซ้ายใช้เส้นโค้งเพื่อให้เป็นการจัดวางกองหินที่เรียงราย ประกอบด้วยหินที่มีขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และดึงน้ำหนักแสง (Light) ให้เกิดน้ำหนักบนหิน ดวงอาทิตย์สาดส่องแสงพร้อมลาลับจากพื้นดิน มีการสะท้อนของเงาที่ตกทอดลงในน้ำด้วยการใช้แสงที่เหลืองอ่อนๆ เกือบ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Off-white Color (เป็นสีประมาณสีเหลืองนวลๆ) สีในภาพมีการผสมผสานกันระหว่างสีโทนกลางๆ ไม่โดดเด่นด้วยการใช้สี สีที่ใช้เป็นลักษณะการใช้สีโทนเย็น แต่มีการประกอบกันของสีโทนร้อนบ้าง แต่ไม่ถึงกับโดดเด่นมาก ยังสามารถคุมโทนในการใช้สี การสร้างสรรค์สุดท้ายเป็นการคุมบรรยากาศด้วยการใช้สีชอล์คสีเหลืองในการคุมบรรยากาศ เพื่อทำให้ภาพเกิดการคุมโทนทั้งหมดและเนื่องจากผู้สร้างสรรค์เริ่มต้นในการถ่ายทอดภาพหรือการสร้างสรรค์ภาพ เป็นลักษณะของการสร้างสรรค์ที่เหมือนจริงมีความแตกต่างจากเด็กเล็ก ที่มีการประกอบกันของจินตนาการในการเชื่อมโยงของภาพเข้าหากัน

จุดเด่น พื้นผิวเป็นการเกิดขึ้นจากที่ผู้สร้างสรรค์ผ่านสีอวัสดุแบบสีที่เป็นสีแท่ง พื้นผิวที่ได้จากการขีดเขียน เส้นมีลักษณะที่แข็งอาจเกิดจากการที่เป็นสีดินสอ ซึ่งอาจมีข้อแตกต่างของพื้นผิวค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับเนื้อสีที่เป็นแบบเนื้อสีที่เป็นแบบเหลว ประกอบกับแสงของการตกของพระอาทิตย์ เป็นจุดเด่นที่เกิดขึ้นในภาพทำให้ภาพเกิดการสะดุดตาอย่างดี

ความสมดุล เป็นภาพที่แสดงถึงความสมดุลแบบสองข้างไม่เท่ากัน แต่มีความเชื่อมโยงแตกต่างแค่ด้านเนื้อหาที่สมดุลกันได้เป็นการวางตำแหน่งของภาพให้มีน้ำหนักที่กลมกลืน

รูปแบบการจัดวางภาพ เป็นการจัดวางภาพแบบแนวระนาบแนวนอน มีการวางเส้นระดับสายตา เพื่อเป็นการกำหนดเส้นในการวางมุมในการจัดวางภาพให้มีตำแหน่งในระยะใกล้ - ไกล

ผลงานดีเด่นชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556 จาก
การประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 22 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2556

นางสาววรรณศิริ มูลจักร ระดับอายุ 15 - 18 ปี
โรงเรียนวิทยาลัยช่างศิลป์ลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพฯ

ด้านแนวความคิด

ในการสร้างสรรค์ภาพชิ้นนี้เป็นงานจิตรกรรมประเภทงานการเขียนทิวทัศน์ Seascape (ภาพทิวทัศน์ทะเล) ในภาพประกอบด้วยพื้นน้ำ และเรือประมงหาปลาจำนวน 2 ลำ ที่เห็นโค้งด้านหน้าขวา เป็นพื้นที่ของสวนสาธารณะที่อยู่ในอำเภอศรีราชา ซึ่งเป็นที่จัดการแข่งขันการประกวดในครั้งนี้ เมื่อมองไปยังเส้นระดับสายตา จะเห็นเป็นลำแสงของแสงที่สาดส่อง มีแสงระยิบระยับของใบที่ส่องเรื่อยไปตามเส้นระดับสายตา ซึ่งคาดเดาว่า เส้นที่ระยิบระยับนั้นเป็นเรื่องของตึกอาคารบ้านเรือน หรือการคาดเดาอีกทางหนึ่งคือ เป็นเรือหาปลา หรือเรือไถหมึก (เป็นวิธีการจับปลาหมึกที่สืบทอดต่อกันมาจากการสังเกตพฤติกรรมของหมึกกับวิทยาการสมัยใหม่นำมาดัดแปลงเครื่องมือเครื่องใช้คล้ายกับธรรมชาติ

สามารถยึดเป็นอาชีพเพื่อเลี้ยงชีวิตได้โดยใช้เรือขนาดปานกลาง) ซึ่งเป็นวิธีการทำมาหาเลี้ยงชีพทางธรรมชาติที่ปฏิบัติสืบทอดกันมานาน

ด้านการจัดการทางศิลปะ

สีอัสตุ สีอะคริลิคบนกระดาษ (Acrylic Color on Paper)

สี โดยรวมเป็นการให้ความโดดเด่นโดยทั้งภาพ เป็นวิธีการใช้โทนสีน้ำเงินทั้งภาพ ทำให้เกิดความโดดเด่น ประกอบกับโครงสร้างเรือมีน้ำหนัก แสงเงาเป็นไปอย่างถูกต้อง เริ่มต้นจากแสงที่เกิดขึ้นที่เส้นระดับสายตาโดยการสร้างสรรค์ใช้วิธีการไล่เกลี่ยสีให้เกิดการไล่โทนจากสีน้ำเงิน ฟ้ำ และสีขาว มีการวัดปลายพู่กันแบบขนาดเล็กในการเก็บรายละเอียดของการไล่ รวมทั้งเมฆในส่วนที่เข้มมีการใช้สีที่เข้มกว่าจังหวะสีพื้น หรือการผสมสีเข้ม เพื่อให้เกิดรายละเอียดสีที่มีดลงได้ การใช้แสงที่จำบริเวณท้องฟ้าด้านบนนั้น ทำให้ภาพเกิดจุดเด่น หรือสะดุดตาจากแสงที่สดใส

จุดเด่น เป็นการใช้เรือสองลำด้านหน้าพร้อมการเพิ่มจุดเด่นด้วยแสงสีขาวบริเวณเส้นระดับสายตาด้านหลัง เพื่อทำให้ภาพเกิดความน่าสนใจทำให้ภาพเกิดจุดเด่น และจุดรองตามลำดับ

ความสมดุล เป็นแบบสองข้างไม่เท่ากัน แต่มีการเชื่อมโยงกันได้ในด้านของเนื้อหาความไม่สมดุลเกิดจากการวางเรือจุดเด่นมาทางด้านขวา แต่การที่มีการเชื่อมโยงด้านซ้ายเข้าหากันนั้น เป็นไปในเรื่องของความต่อเนื่องของภาพด้วยเรื่องราวที่เชื่อมโยงกับจุดเด่นด้านหน้า

รูปแบบการจัดวางภาพ โครงสร้างรูปทรงของเส้นเรือเป็นการเริ่มต้นจากโครงสร้างของสี่เหลี่ยมผืนผ้า ด้วยการใช้มุมแบบทัศนียภาพ (Perspective) โดยการกำหนดจุดเป็นแบบสองจุดบนเส้นระนาบระดับสายตา ทำให้ภาพมีมุมของการวางถูกต้องยิ่งขึ้น เรือทั้งสองลำเมื่อไล่ลงในมุมที่ถูกต้อง จะเห็นความแตกต่างว่าเกิดมิติ คือเกิดความหนา ลึก ไม่ได้เป็นภาพในมิติเดียวภาพทั้งหมดมีการแบ่งสัดส่วนของภาพออกเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งคือ ส่วนของพื้นฟ้า และมีการแบ่งทั้งสองออกจากกันด้วยเส้นระนาบระดับสายตา แบ่งออกเป็นจุดรวมสายตาซ้ายและขวาอย่างละหนึ่งจุด เพื่อเป็นการสร้างสรรค์วัตถุที่ต่ำกว่าระดับสายตา การหาจุดรวมระดับสายตา หาได้โดยการร่างเส้นจากโครงสร้างของวัตถุที่อยู่ในภาพไปยังเส้นระดับสายตา ซึ่งช่วยสร้างภาพวัตถุที่จะวาดให้เกิดระยะ และขนาดที่แตกต่างกัน

การใช้สีที่โดดเด่น มีการสร้างสรรค์ภาพด้วยการสร้างเส้นทัศนียภาพเป็นหลัก ทำภาพมีความถูกต้องในมุมค่อนข้างมาก และที่ขาดไม่ได้สำหรับขั้นนี้ คือการมีความโดดเด่นในความคิดสร้างสรรค์ที่จะปรับเปลี่ยนมุมมองให้เกิดความแตกต่างจากคนอื่น ๆ มุมของภาพ สีของภาพ และความแปลกใหม่ในเรื่องของการนำเสนอช่วงเวลาในการถ่ายทอดเป็นตอนคำคืน ทำให้ภาพเกิดความน่าสนใจ และทำให้ศรัทธามีมุมมองในช่วงเวลาที่ผู้คนมองข้ามไปได้อีกหนึ่งช่วงหนึ่ง

ผลงานยอดเยี่ยม ระดับอุดมศึกษาและประชาชนทั่วไป ประจำปี พ.ศ. 2556 จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 23 ผลงานยอดเยี่ยม ระดับอุดมศึกษาและประชาชนทั่วไป ประจำปี พ.ศ. 2556

นายปฏิเวช เสาร์คง อายุ ระดับ 18 – 24 ปีขึ้นไป
ประชาชนทั่วไป

ด้านแนวความคิด

ภาพเป็นการเขียนแนวทิวทัศน์ประเภท (City Scape) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็น ภาพทิวทัศน์บริเวณชุมชน ภาพเป็นการถ่ายทอดการใช้ชีวิตของผู้คนชาวศรีราชาที่มีอาชีพทำการประมง ด้วยวิธีการใช้ฉวนในการจับปลา ภาพเป็นการสื่อให้เห็นผู้คน ชาวบ้านร่วมกันถักอวนร่วมกันอยู่บริเวณถนนที่อยู่เทียบเคียงไปในตามชายทะเล ผู้คนพูดคุย เสวนาถึงเรื่องที่ผ่านมา ฉันทิ์พี่น้อง เรือทำหน้าที่เป็นพาหนะ และปัจจัยหลักในการหาเลี้ยงชีพด้วยการทำประมง เมื่อมองไปไกลๆ มีภาพของรถ

สาธารณะชื่อ “ตุ๊ก ตุ๊ก” อยู่ใกล้ๆ รถดังกล่าวนี้คนชาวศรีราชานิยมนั่งสัญจรไปมา เพื่อซื้อของใน
ระยะใกล้ๆ พอๆ กับ รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีวัสดุ สีอคริลิก (Acrylic on Canvas)

สี ภาพเป็นการใช้สีเส้นสดใส สดงาม ชูดุดตา มีการใช้เทคนิคในการระบายสีค่อนข้าง
หลากหลาย เนื่องจากการประคบประหงมในระดับขั้นที่โตที่สุด เมื่อเทียบกับระดับการแข่งขันทั้งหมด การใช้
เทคนิคบางครั้งต้องมีการสร้างสรรค์ในพื้นที่ในการทำงานที่ต้องมีพื้นที่พอสมควร ในภาพมีการเน้นที่
โทนการใช้สีร้อน พร้อมการใช้สีขาวในการผสมสีต่างๆ เป็นจำนวนมาก ให้มีน้ำหนักเข้มที่เฉพาะเรือ
และคนที่อยู่ด้านหน้า เมื่อเราสังเกตทั่วทั้งภาพ เราจะสังเกตว่า ผู้สร้างสรรค์ใช้กลวิธีการระบาย แบบ
การใช้พู่กันผสมผสานกับการใช้เกรียงบ้าง และการใช้เกรียงในการวาดภาพเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้
สร้างสรรค์ เกรียง คือการใช้กลวิธีแบบเฉียบพลัน เมื่อบีบสีสามารถใช้เกรียงตัก และทำการปาด หรือ
แตะ ลาก หมุนวน ได้ทั้งหมดตามน้ำหนักของภาพ อาจเกิดการผสมบ้างให้สีใหม่ก็สามารถทำได้ หรือ
จะต้องการใช้สีที่ไม่ผ่านการผสมเลยก็ได้อีกทางหนึ่ง แล้วแต่ตัวผู้สร้างสรรค์ การใช้เกรียงทำให้เกิด
ความสุนทรีย์ได้มากกว่า เนื่องจากทำให้เกิดความเปลือยเปลีน ในการสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี

จุดเด่น ภาพมีการจัดวางภาพตามที่มีลักษณะคล้ายกับการวางองค์ประกอบในการ
ถ่ายภาพ โดยการใช้หลักทฤษฎีกฎสามส่วน (Rule of Third) คือ ภาพไม่ว่าจะแนวตั้งแนวนอน เราจะ
ใช้วิธีลากเส้นระนาบเส้นตั้งตรง และระนาบเส้นแนวนอน แบ่งออกเป็น 9 ส่วน และทำให้เกิดจุดตัด 4
จุด และตำแหน่งจุดตัดทั้ง 4 จุดนี้เป็นตำแหน่งที่เหมาะสมสำหรับการวางวัตถุที่ต้องการเป็นจุดเด่น
และส่วนสำคัญอื่นก็รองลงไป ภาพจึงเกิดขึ้นในตำแหน่งของ 4 จุดนี้ คือ บริเวณเรือด้านขวาของภาพ
และจุดอื่นๆ ก็เป็นที่รองลงไป คือ กลุ่มคนที่นั่งบริเวณอวน ที่เหลือก็ลดระดับต่อไป

ความสมดุล ที่เกิดจากจุดตัดทั้งสี่จุด เป็นความสมดุลที่ไม่เท่ากัน อาจเป็นเรื่องของสัดส่วน
น้ำหนักที่ไม่เท่ากัน แต่มีความสมดุลที่เหมือนกันคือ ความสมดุลในด้านเนื้อหาที่สอดคล้องและเป็นไป
ในแนวทางเดียวกัน

รูปแบบการจัดวางภาพ จุดโครงสร้างของรูปทรงวัตถุหลักๆ เป็นการใช้โครงสร้างการเขียน
แบบทัศนียภาพ มีการใช้เส้นจุดรวมสายตา 1 จุด เป็นลักษณะที่มองเห็นภาพด้านหน้าของวัตถุเป็นเส้น
ขนานในทิศทางเดียวกัน ส่วนด้านข้างวัตถุจะค่อยเล็กลงไปรวมกันที่จุดรวมสายตา

ผลงานดีเด่นชั้นที่ 1 ระดับอุดมศึกษา และประชาชนทั่วไปประจำปี พ.ศ. 2556 จาก
การประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 24 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 1 ระดับอุดมศึกษา และประชาชนทั่วไปประจำปี พ.ศ. 2556

นายเทพพงษ์ หงษ์ศรีเมือง อายุ 18 - 24 ปีขึ้นไป

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ด้านแนวความคิด

เป็นการนำเสนอภาพทิวทัศน์ของชุมชน หรือ (Landscape) เล่าเรื่องราวที่สื่อถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านที่นี่ บ้ายที่ปลูกต่อๆกันไปพร้อมการสัญจรทางน้ำด้วยเรือลำเล็กขนสินค้า และใช้เป็นพาหนะในการทำงาน ภาพอาจดูเศร้าเพราะเป็นการใช้โทนสีที่เป็นลักษณะที่มีเพียงสีดำ ซึ่งเป็นเพียงความต้องการของผู้สร้างสรรค์เท่านั้น

ด้านหลักการทางศิลปะ

สื่อวัสดุ ภาพพิมพ์แกะไม้ (Wood Cut)

สี เนื่องจากเป็นงานภาพพิมพ์แกะไม้ สีที่ใช้นิยมใช้จึงเป็นหมึกสีดำในการสร้างสรรค์ ภาพพิมพ์แกะไม้ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Woodcut เป็นศิลปะการพิมพ์แบบนูนต่ำ โดยวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ คือ เครื่องมือในการแกะไม้ คือ สี่ว หรือใบมีด โดยผู้สร้างสรรค์จะทำแม่พิมพ์จะทำการสร้างร่องรอยลงบนผิวไม้ เพื่อให้ได้รูปทรงตามที่เรต้องการ ในการใช้เส้นในภาพเป็นการใช้เส้นที่เกิดจากเส้นตรง เส้นโค้ง เส้นแนวนอน และเส้นแนวตั้ง เป็นการประกอบกัน พร้อมทั้งการผสมผสานการใช้การสะกิด หรือจุดมาเป็นส่วนประกอบของภาพเพื่อให้ดูเป็นลักษณะของการไล่น้ำหนักที่ถูกต้องชัดเจนตามจังหวะของการแกะไม้ ในที่นี้ขอใช้คำว่า “แกะ” เป็นการใช้อำนาจที่เหมาะสมเนื่องจากการทำงานในประเภทงานภาพพิมพ์

จุดเด่น ภาพมีจุดเด่นจากการแสดงออกในด้านความคิดสร้างสรรค์เป็นหลัก เนื่องจากงานมีความแปลกแตกต่างจากชิ้นงานอื่นในด้านการถ่ายทอดในเทคนิค และวิธีการ ภาพชิ้นนี้เป็นการสื่อชีวิตชุมชนผ่านงานศิลปะภาพพิมพ์ประเภทการแกะไม้ ภาพมีการแสดงออกที่น่าสนใจในด้านการเทคนิคในการทำงาน ซึ่งแตกต่างจากงานประเภทอื่นๆ การนำเสนอสิ่งที่แปลกใหม่ เป็นการสร้างมุมมองในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความไม่เหมือนใคร ความมีเอกภาพในการนำเสนอ ทำให้ภาพเกิดความน่าสนใจ ถึงแม้ความจัดจ้านของสีเส้นไม่มีเหมือนชิ้นอื่นๆ แต่ก็ยังคงยึดตามแนวคิดของการแข่งขันในการประกวด คือ เมืองศรีราชา เมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว

ความสมดุล เป็นการสร้างสรรค์แบบสองข้างเท่ากันด้วยการเชื่อมต่อรูปทรงทำให้เกิดการเท่ากันของภาพโดยรวมทั้งหมด นอกจากมีความเท่ากันของรูปทรงแล้วนั้น การต่อเนื่องของเรื่องราวและแนวคิดในภาพยังช่วยให้ภาพมีความกลมกลืนอีกทางหนึ่ง

รูปแบบการจัดภาพ จดรวมสายตา 1 จุดเป็นลักษณะที่มองเห็นภาพด้านหน้าของวัตถุตรงเป็นเส้นขนานในทิศทางเดียวกันส่วนด้านข้างวัตถุจะค่อยๆ เล็กลงไปรวมกันที่จุดรวมสายตา การวางรูปทรงมีลักษณะการวางแบบการเริ่มต้นของรูปทรงเรขาคณิต และเป็นงานที่น่าสนใจในการทำภาพพิมพ์ เนื่องจากงานภาพพิมพ์ในปัจจุบันคนทั่วไปมักมองข้ามไป ทุกคนคิดถึงแต่งานจิตรกรรม หรือการวาดภาพ งานในลักษณะภาพพิมพ์ ณ ปัจจุบัน คนให้ความสำคัญกับงานประเภทภาพพิมพ์แต่เป็นไปในรูปแบบของงานพิมพ์สื่อโฆษณา สื่อประชาสัมพันธ์ หรืองานพิมพ์ที่เป็นในลักษณะของการพิมพ์สื่อหรือการซิลส์กรีนมากกว่างานพิมพ์ในรูปแบบของงานศิลปะ

ผลงานดีเด่นขึ้นที่ 2 ระดับอุดมศึกษา และประชาชนทั่วไปประจำปี พ.ศ. 2556 จาก
การประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 25 ผลงานดีเด่นขึ้นที่ 2 ระดับอุดมศึกษา และประชาชนทั่วไปประจำปี พ.ศ. 2556

นายสัมพันธ์ศักดิ์ ปอสกุล ระดับอายุ 18 - 24 ปีขึ้นไป
ประชาชนทั่วไป

ด้านแนวความคิด

ภาพเป็นการนำเสนอการสร้างสรรค์ในมุมของเมืองของศรีราชา คือบริเวณหอนาฬิกาที่สร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 และอายุราว 60 ปี อยู่บนวงเวียนถนนเฉลิมพล ที่รายล้อมด้วยตึกกรมบ้านช่อง อาคารพาณิชย์ พร้อมกับเป็นตลาดสด ผู้คนเดินขวักไขว่ในตอนเช้า มุมมองที่สวยงาม สัมกับคำขวัญของศรีราชา คือ “ศรีราชาเมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว” ถือว่าหอนาฬิกาเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของเมืองศรีราชาและอยู่คู่เมืองศรีราชามานาน

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีวัสดุ สีน้ำมัน (Oil Color on Canvas) และการใช้เครื่องมือคือ เกรียง

สี ที่เกิดขึ้นในภาพเป็นการใช้สีโทนอบอุ่น การสีโทนเหลืองเป็นการคลุมโทนทั้งหมด ทำให้ภาพเกิดความกลมกลืนโดยสีทั่วทั้งภาพ มีการใช้น้ำหนักแสงสีเหลืองนวลๆ ในบริเวณที่แสงเข้า โทนของภาพเป็นการใช้โทนเหลือง ส้ม และแดงเป็นส่วนมากการระบายสีในที่นี้คือ สีน้ำมัน การระบายสีน้ำมันของภาพนี้เป็นการเริ่มต้นจากการเขียนสีที่เป็นสีเข้มก่อน และค่อยลงน้ำหนักของแสงทีหลัง การลงน้ำหนักของภาพเป็นอย่งนวลๆ น้ำหนัก และสีเป็นเท่าๆกันหมด น้ำหนักที่เป็นสีขาวมีการผสมสีฟ้าของบรรยากาศแทรกเข้าไปด้วย

ภาพถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งคือ ส่วนของท้องฟ้า และส่วนที่สองเป็นส่วนของอาคารบ้านเรือน สิ่งก่อสร้างต่างๆ การทิ้งพื้นที่ว่าง เป็นการส่งท้องฟ้าเป็นการทิ้งที่ว่าง ให้ภาพเกิดการเว้นระยะแสดงกลวิธีการใช้เกรียงได้อย่างเต็มที่ ในส่วนของท้องฟ้ามีการใช้สีที่ค่อนข้างหลากหลายสีประกอบด้วย สีเหลือง เหลืองอ่อน สีฟ้าอ่อน สีขาวนวลๆ แต่ไม่เน้นความสว่างมาก เพื่อให้ภาพเป็นไปในแนวทางการใช้โทนเดียวกัน

เทคนิคการวาดภาพด้วยการใช้ “เกรียง” ในการสร้างสรรค์ทั่วทั้งภาพดังที่กล่าวไปแล้วนั้นว่า เกรียงเป็นการใช้กลวิธีแบบเฉียบพลัน เป็นอีกหนึ่งในการใช้แทนอุปกรณ์ที่ใช้กันเป็นประจำ คือพู่กัน การลงสีด้วยเกรียงนั้น ทำให้ภาพเกิดรอย ขีด ลาก แตะแต่มของกลวิธีดังกล่าวทำให้ภาพเกิดความน่าสนใจเป็นอย่างดี

จุดเด่น เป็นไปในเรื่องของแนวความคิด มีการสร้างสรรค์สัญลักษณ์ของเทศบาลเมืองศรีราชาให้เป็นจุดสนใจ พร้อมทั้งมีการคลุมโทนของภาพให้เป็นโทนเดียวกันในลักษณะโทนอบอุ่น (Yellow Tone) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นความกลมกลืนด้านบรรยากาศ

ความสมดุล เป็นความสมดุลที่ไม่เท่ากันทั้งสองข้าง แต่มีความเท่ากันในเรื่องของน้ำหนักและเรื่องราว เนื่องจากจุดเด่นของภาพอยู่บริเวณเกือบกึ่งกลาง ทำให้ภาพดูเหมือนจะเกิดน้ำหนักไปทางด้านขวา แต่เนื่องจากมีการนำเอาเรื่องราวแนวของตึกเป็นตัวเชื่อมต่อ ทำให้ภาพเกิดการสมดุลได้เป็นอย่างดี

รูปแบบการจัดวางภาพ โครงสร้างของรูปทรงเป็นการใช้แนวเส้นตรงในการสร้างตึก อาคาร สิ่งก่อสร้าง การใช้เส้นของทั้งเป็นการประกอบด้วย เส้นระดับสายตา เส้นตรงตามมุมและเส้นที่แสดงภาพทัศนียภาพจุดรวมสายตา 1 จุด การจัดวางรูปทรงใช้การวางจุดเด่นอยู่เยื้องไปทางด้านขวา โดดเด่นอยู่ท่ามกลางอาคารบ้านเรือน และท่ามกลางตลาดที่สัญจรไปมาของผู้คน

ผลงานดีเด่นชั้นที่ 3 ระดับอุดมศึกษาและประชาชนทั่วไปประจำปี พ.ศ. 2556 จาก
การประกวดวาดภาพเกะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 26 ผลงานดีเด่นชั้นที่ 3 ระดับอุดมศึกษาและประชาชนทั่วไปประจำปี พ.ศ. 2556

นายวรพร สกุลปัญญาโชติ ระดับอายุ 18 - 24 ปีขึ้นไป
ประชาชนทั่วไป

ด้านแนวความคิด

การแสดงออกในเรื่องของการถ่ายทอดเรื่องราว ความสวยงามของบริเวณสวนสาธารณะ และสื่อถึงเรื่องความใส่ใจของชุมชนที่มีต่อกันในการช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อมให้ออกมาสะอาด สวยงามได้เป็นอย่างดี ต้องชื่นชมคนในชุมชนที่มีส่วนในการร่วมอนุรักษ์กับสิ่งที่คนในชุมชนที่ต้องใช้ ร่วมกันเพื่อให้คนรุ่นลูกและหลานยังคงได้มีสมบัติสาธารณะร่วมกันต่อไป

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีวัสดุ สีอคริลิก (Acrylic Color on Canvas)

สี ภาพแบ่งออกเป็นสามส่วน ส่วนที่หนึ่งคือส่วนของท้องฟ้าปกคลุมด้วยเมฆที่มีการสร้างสรรค์แบบหมุนวน ทำให้เมฆมีความอ่อนนุ่ม ประกอบกับการผสมผสานด้วยสีน้ำเงินเข้ม และสีฟ้าอ่อน เมฆที่จำนวนมากลอยอยู่ทั้งใกล้และไกล ขนานไปกับเส้นขอบฟ้า และมีการใช้สีอ่อนไม่เข้มมาก ในการสร้างสรรค์ภูเขาที่เต็มไปด้วยต้นไม้ มีวัดเกาะลอยครีมหาษาอยู่ด้านบน สีของทั้งภาพเป็นการใช้สีโทนเย็นสบายตา มีการสร้างความสดใสเพิ่มขึ้นด้วยกระถางที่ใส่ดอกไม้ด้านหน้าพร้อมกับใช้โทนสีร้อนบางส่วน แสงเงาที่ตกกระทบลงบนทางเดินใช้น้ำหนักสีกลางในการสร้างสรรค์ให้เป็นเป็น ลักษณะของเงาของต้นไม้ เพื่อให้เกิดร่มเงา

จุดเด่น ที่ว่างในภาพเป็นเว้นที่ว่างบริเวณท้องฟ้า เพื่อให้เห็นความกว้างใหญ่ของแผ่นฟ้า และเป็นการใช้เนื้อที่ให้กับการสร้างสรรค์ตัวเมฆด้วยการใช้สีขาวสุดในการเพิ่มให้รู้สึกถึงความโดดเด่น ภาพมีการแบ่งสัดส่วนที่ชัดเจนระหว่างด้านซ้ายและขวา ทำให้เกิดความเท่ากันด้วยน้ำหนักทั้งสองด้าน

จะเห็นได้ว่าสิ่งสำคัญของการวาดภาพคือการลาก และระบาย ดังที่กล่าวไปแล้วว่าเทคนิควิธีการมากมายนั้นอาจเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ การศึกษา การดูงานศิลปะ เพื่อเป็นการฝึกฝนให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ใหม่ๆ เมื่อภาพมีการระบาย โครงสร้างของภาพก็เป็นส่วนหนึ่งที่ความสำคัญไม่แพ้กัน

รูปแบบการวางภาพ ภาพชิ้นนี้มีการสร้างโครงการจัดวางรูปทรงแบบการใช้เส้นของทั้งเป็นการประกอบด้วย เส้นระดับสายตา เส้นตรงตามมุมและเส้นที่แสดงภาพทัศนียภาพจุดรวมสายตา 1 จุด การจัดวางรูปทรงและจุดเด่นของภาพ คือบริเวณที่เป็นแนวเส้นก่อสร้างทั้งหมด เหลือแต่ตำแหน่งของท้องฟ้าเท่านั้นที่เป็นจุดรอง

ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557 จากการ
ประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 27 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557

เด็กหญิงกมลชนก เพ็ชรภา ระดับอายุ 3 – 6 ปี

โรงเรียนเทศบาลวัดราษฎร์นิยมธรรม ตำบลศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

ภาพเป็นการเขียนแบบการใช้จินตนาการเป็นหลัก เนื่องจากผู้สร้างสรรค์เป็นเด็กอายุอยู่ในช่วง 3 – 6 ปี ภาพประกอบด้วยการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับท้องทะเลเกี่ยวเนื่องมาถึงที่อยู่อาศัยของคน เช่น บ้าน อาคารที่พักอาศัย โรงเรียน ภาพประกอบด้วยสัตว์ในท้องทะเล ได้แก่ ปลา ปลาหมึก ตันไม้ เรือดำน้ำ นก และเกาะที่อยู่กลางน้ำ (ท่าเทียบเรือของเกาะลอย) จินตนาการสร้างสรรค์สิ่ง que เด็กเห็นทำให้ภาพเกิดความบริสุทธิ์

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีอัสตุ สีชอลค์ บนกระดาษ (Crayon Color on paper)

สี เริ่มต้นจากสีพื้นใช้สีน้ำเงินในการสร้างสรรค์เพียงหนึ่งสี มีการเว้นขอบสำหรับการลงสีของเมฆ นก พระอาทิตย์ และส่วนที่เป็นสีอ่อนจำเป็นต้องเว้นไว้เพื่อลงสีอ่อน มีการใช้สีในน้ำหนักกลางบ้าง บางช่วง เช่น สีเทา สีน้ำตาล พร้อมการผสมผสานการไล่โทนด้วยการใช้สีอ่อนไล่หาสีเข้ม มีการตัดของเส้นรูปทรงด้วยสีเข้ม โทนของภาพโดยรวมเป็นโทนที่เป็นโทนเย็น เพราะมีการใช้สีพื้นเป็นสีเย็น และค่อนข้างเข้ม การใช้สีแดงมีเพียงน้อย เส้นที่นำเสนอบนภาพมีการใช้เส้นโค้ง ที่ทำเป็นรอยเส้นคลื่น นกเมฆ และสิ่งต่างๆมากมายในการใช้เส้นโค้ง เส้นโค้งที่เป็นธรรมชาติดีทำให้เกิดร่องรอยที่อ่อนโยน

จุดเด่น จุดเด่นในภาพเป็นการสร้างสรรค์ด้วยรูปทรงที่ง่ายตามสไตล์ของเด็ก โดยให้ความสำคัญกับการประกวดที่สวนสาธารณะเกาะลอย มีการลงสีพื้นสีเดียวด้วยสีน้ำเงิน ทำให้ภาพเกิดจุดสนใจ พร้อมการใช้รูปทรงง่ายๆในการวาดภาพ การมองโลกในแง่ที่สวยงาม ทำให้การวาดภาพเป็นไปอย่างสนุกสนาน เพลิดเพลิน อีกตัวอย่างที่สังเกตเห็นได้คือ การวาดนก เมฆ บ้าน และการเชื่อมโยงแนวความคิดของการนำเอาสัตว์ทะเลให้เกิดความสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ เด็กจะนำสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว และคุ้นเคยในชีวิตประจำวันเข้ามาส่วนประกอบในการสร้างสรรค์ภาพ

ความสมดุล เป็นการจัดวางรูปทรงด้วยการใช้ความสมดุลแบบเท่ากันทั้งภาพ รูปทรงต่างๆมีกระจายอยู่ตามจุดต่างๆทั่วทั้งภาพ พร้อมการเชื่อมโยงความบริสุทธิ์ ใส ตามจินตนาการของเด็ก

รูปแบบการวางภาพ เป็นการวางภาพแบบ การจัดวางรูปทรงให้มีแนวระนาบเดียวเท่ากันหมด ยังไม่มีการฉลี่ยระยะเกิดขึ้น

ภาพที่ได้รางวัลในการประกวดประเภทยอดเยี่ยมในครั้งนี้ ภาพการใช้โครงสร้างที่ชัดเจนในด้านรูปทรงที่นำมาเชื่อมต่อกัน การใช้ความใสและบริสุทธิ์ในการถ่ายทอดเรื่องราว รูปลักษณ์ของสัตว์ต่างๆ ความโปร่งโล่งของที่ว่างในการจัดวางรูปทรง และการใช้สีที่คลุมโทน ภาพวาดชิ้นนี้ทำให้เราได้ทราบว่าจินตนาการของเด็กเกิดจากการรับรู้ เกิดจากสิ่งแวดล้อม เกิดจากสิ่งต่างๆใกล้ตัว และทำให้เราทราบว่าสิ่งที่อยู่รอบตัวเด็กๆมองโลกเป็นสิ่งที่สวยงาม เราไม่อาจจำกัดความคิดของเด็กได้ และสิ่งที่เด็กเรียนรู้ ไม่จำเป็นต้องเป็นการเรียนรู้ทางงานศิลปะเพียงอย่างเดียว

ผลงานดีเด่นระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557 จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 28 ผลงานดีเด่นระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557

เด็กหญิงจิระประภา อ่อนตาจันทร์ ระดับอายุ 3 – 6 ปี
โรงเรียนเทศบาลวัดราษฎร์นิยมธรรม จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

ภาพบ่งบอกความสดใสและบริสุทธิ์ จินตนาการในการถ่ายทอดเรื่องราว จินตนาการในการเชื่อมโยงของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ทำให้ได้ทราบว่า ท้องทะเลเมืองชายทะเลศรีราชามีความอุดมสมบูรณ์ เต็มไปด้วยสัตว์ทะเลมากมายที่ยังต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่จำเป็นต้องเป็นการแสดงออกที่การเขียนที่เหมือนเพียงอย่างเดียว การใส่ความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นความรู้สึกที่เป็นแค่เพียงสัญลักษณ์ก็พอเพียง แต่ให้ภาพมีความกลมกลืน มีความคิดสร้างสรรค์ (ถ้าเป็นเด็กเล็ก) และถูกต้องตามกฎกติกา

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีอัสตุ สีชอล์ค บนกระดาษ (Crayon Color on paper)

สี โดยรวมทั้งภาพเป็นการใช้สีผสมแดงเป็นหลักเกือบทั้งภาพ การขีด ลาก สี อย่างไร้ทิศทาง ทำให้เกิดการทับซ้อนของสี สีที่ผ่านการขีดเขียนอย่างหนักแน่น และมีทิศทางที่หลากหลาย เป็นการขีด ลากด้วยการใช้เส้นโค้ง และเส้นตรงบ้างบางจังหวะ มีการแบ่งโทนเป็นโทนร้อน มากกว่าโทนเย็น พร้อมกับการใช้เส้นสีดำในการขีดเป็นเส้นโค้ง ในระดับแนวเส้นระดับสายตา เพื่อเป็นการแบ่งระหว่างพื้นน้ำ และพื้นของท้องฟ้า ในการโทนใช้สีฟ้าด้านล่างเพื่อให้เราได้ทราบว่าเป็นการสร้างสรรค์น้ำเพื่อการวาด ภาพปลาลงไปเป็นจำนวนมาก ในการสร้างสรรค์วัตถุที่เป็นตัวในการดำเนินเรื่อง อาทิ เช่น ปลา ปู ต้นไม้ เมฆ รุ้งกินน้ำ ฝึเสื้อ บ้าน และพระอาทิตย์ เป็นการใช้รูปทรงที่ดูได้อย่างง่ายๆ มีการตัดทอนตาม ความสามารถในการสื่อเพื่อให้ผู้ดูเข้าใจ และเป็นความโลบวิสุทธิ ในการใช้สื่อในการเล่าเรื่องราว และ แนวคิด

จุดเด่น ภาพทั้งหมดมีความโดดเด่น เด่นชัดในการวางสี โดยการวางสีที่สะอาดตา ด้วยการ ลงสีพื้นด้วยสีแดงเกือบทั้งภาพ แต่เพิ่มส่วนของสีตรงข้ามด้วยสีฟ้า ทำให้ภาพเกิดจุดเด่น การใช้เส้นที่เป็นส่วนประกอบทำให้เกิดภาพมีการต่อเนื่อง กลมกลืน มีการปล่อยพื้นที่ว่างหรือ Space ให้กับการจัดวางรูปทรง และการเหลือเนื้อที่ว่างให้เกิดการใช้พื้นที่ได้อย่างเต็มที่ในการเชื่อมโยงเรื่องราวเข้าหากัน สังเกตได้ว่า รูปทรงของวัตถุที่ผ่านการสร้างสรรค์ไม่มีส่วนใดที่มีลักษณะเหมือนของจริง ต้นไม้ เมฆ รุ้งกินน้ำ ปู มีการตัดทอนให้เหลือรูปทรงของต้นไม้ให้น้อยลง ในการสร้างสรรครุ้งกินน้ำมีการใช้เส้นโค้งในการเป็นตัวการทำให้เกิดรูปทรง การระบายสีที่สดใสช่วยให้รู้ถึงน้ำมีลักษณะคล้ายๆกับของจริง

ความสมดุล มีความต่อเนื่องในการใช้เรื่องราวทำให้เกิดความสมดุลในด้านเนื้อหา และ แนวความคิด

รูปแบบการจัดวางภาพ มีการวางภาพเป็นแนวระนาบเดียวกันทั้งภาพ บริเวณเหนือเส้นระดับสายตา (Horizon Line) ดังที่กล่าวมาแล้ว เป็นการใช้รูปทรงทั้งหมดง่ายๆ พร้อมกับการตัดเส้นสีดำโดยรอบของวัตถุที่อยู่เหนือเส้นระดับสายตา ยกเว้นเส้นที่ต่ำกว่าระดับสายตาไม่มีการตัดเส้นด้วยเส้นสีดำ

เนื่องจากรางวัลนี้เป็นระดับชั้นอนุบาลการให้คะแนนเป็นเรื่องของการใช้จินตนาการ และ ความคิดสร้างสรรค์เป็นหลัก เป็นรางวัลของเด็กระดับอนุบาล การใช้เทคนิคมีไม่มาก แต่ใช้จินตนาการ โดยรวมเป็นส่วนมาก ศิลปะไม่มีถูกและผิด มุมมองของเด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่ เด็กมีความไร้เดียงสา ใส ซึ่งแตกต่างกับผู้ใหญ่ผ่านโลก ผ่านชีวิต ที่ต้องคิด ต้องทำ ต้องก้าวหน้าแต่ ถ้าผู้ใหญ่เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความแตกต่างในการทำงานศิลปะก็จะเป็นแนวทางใหม่ที่ไม่เหมือนใครเช่นกัน

ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557 จากการ
ประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 29 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557

เด็กหญิงกันยารวี จิตรประวัตร ระดับ 6 - 9 ปี

โรงเรียนสมคิดจิตวิทยา อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

ภาพเป็นการนำเสนอเนื้อหาของการเขียนภาพแบบ Seascape หรือทิวทัศน์ทะเล ภาพประกอบด้วย เรือบนผิวน้ำ 4 ลำจอดเรียงรายอยู่ริมทะเลใกล้ท่าเทียบเรือ มีเสาไฟเปิดไฟส่องสว่างตามรายทาง เนื่องจากภาพเป็นการนำเสนอแบบตอนกลางคืน ยังคงบอกเล่าเรื่องราวของเมืองศรีราชาว่าเป็นเมืองที่ติดทะเล พร้อมการสร้างสรรค์เรือเป็นสัญลักษณ์

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีอัสตุ สีชอล์คบนกระดาษ (Crayon on paper)

สี ภาพทั้งภาพจึงมีการคลุมโทนด้วยการใช้โทนสีมืดทั้งหมด การใช้โทนเวลากลางคืนนั้น เราใช้สีที่ใช้ในการทำเป็นกลางคืนได้คือ สีน้ำเงินเข้ม ผสมผสานกับสีน้ำตาลบ้าง แต่ไม่ควรใช้สีดำ เนื่องจากสีดำทำให้มีลักษณะของภาพเกิดความทึบเกินไป ภาพที่ได้รางวัลในชั้นนี้มีการใช้สีน้ำเงิน ผสมผสานกับสีดำ ซึ่งเป็นการใช้งานที่ถูกต้องควรมีการผสมกับสีดำไม่ควรใช้เพียงสีเดียว ในด้านของ ท้องฟ้าเป็นการผสมกันระหว่างสีของแสงคือสีเหลืองบางเล็กน้อย ลักษณะของการระบายใช้วิธีการ ระบายแบบหมุนวนเป็นวงกลมตลอดทั้งผืนท้องฟ้าแสงไฟที่เห็นตลอดทั้งแนวของเสาไฟฟ้า เป็นการ ใช้สีของแสงไฟที่เกิดขึ้นในที่มืด มีการใช้สีเหลืองอ่อนและขาวในการคัดให้เห็นเป็นรูปทรงของเสาไฟฟ้า เสาสะท้อนใต้ท้องเรือเป็นการสร้างความระยิบระยับให้เกิดขึ้นไปบนผิวน้ำ มีการให้ความสำคัญ ของขอบของรูปทรงที่เป็นเงาในน้ำ การใช้สีเส้นที่สดใส ทำให้ภาพดูมีชีวิต

จุดเด่น การวางจุดเด่นของภาพ คือ เรือทั้งสี่ลำนั้น จัดเรียงรายอยู่บนเส้นระดับเดียวกับ สายตา ซึ่งเป็นจุดสนใจที่อยู่แนวเดียวกัน จุดเด่นที่สำคัญอีกทางหนึ่งคือ การใช้สีที่เป็นสีเข้มมากในการ สร้างสรรค์ อาจเป็นความต้องการที่จะสื่อถึงเวลากลางคืน สีที่ทำการสะท้อนเกิดจากวัตถุที่อยู่ด้านบน แสงที่สะท้อนลงน้ำมีสีเส้นที่สดใส ทำให้ภาพเกิดความน่าสนใจมากขึ้น

ความสมดุล มีการทำให้ภาพมีการทำให้สองข้างเท่ากันด้วย การนำบ้านสองหลังมาวาง ด้านขวา ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของเส้นระดับสายตา ทำให้ภาพเกิดการสมดุลซ้ายขวาที่ค่อนข้างเท่ากัน ที่ว่างของภาพนี้เป็นการเพิ่มการที่ว่างในการวางรูปทรงคือเรือให้เกิดระยะเพียงเล็กน้อย การให้ ความสำคัญกับแสงสะท้อนบนผิวน้ำ และพื้นที่ของผิวน้ำมากกว่า

รูปแบบการจัดวางรูปทรง เป็นการวางรูปทรงในระยะใกล้ – ไกลเท่านั้น ไม่มีมุมด้านของ การเขียนแบบการใช้หลักการทางมุมมองในการให้เกิดมิติเท่าใดนัก

ขั้นตอนการระบายสีทั้งหมดมีค่อนข้างหลากหลาย ประกอบด้วยการระบายแบบเติมพื้นที่ ของรูปทรง การระบายแบบการลากเส้นไปมาด้านใดด้านหนึ่ง การระบายแบบหมุนวนด้วยมือทำให้สี เกิดการทับซ้อนกันมากมาย และการระบายด้วยการใช้สีทับลงบนสีหนึ่ง ไม่ใช่การไล่เข้าหากัน แต่ทำ ให้ภาพแลดูมีน้ำหนักได้ เทคนิคการระบายของงานชิ้นนี้มีค่อนข้างหลากหลาย เกิดเป็นการเรียนรู้จาก ตัวผู้สร้างสรรค์อย่างแท้จริง การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ที่พบเห็น การฝึกฝน และการหมั่นศึกษา หาความรู้ ทำให้มีส่วนในการทำงานได้ดี

สรุปภาพที่ได้รางวัลยอดเยี่ยม ในระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 1 – 3 ชั้นนี้มีการแสดงออกในการ สร้างสรรค์แบบการใช้เวลาเป็นตัวกำหนด การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเลือกช่วงเวลาในการสื่อ คือ กลางคืน ถือเป็นความแปลกใหม่ เป็นมุมมองสวนสาธารณะเกาะลอยในตอนกลางคืน ที่ผู้คนนอก สถานที่ไม่เคยเห็น เมื่อเป็นการเลือกเวลากลางคืน การใช้แสงเงาต้องทำให้ได้ดี เพราะเวลากลางคืนทุก

สิ่งอยู่ในความมืด การคัดแสงเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดเพื่อให้ภาพมีมิติ การใช้แสงช่วยให้ภาพเกิดความสวย
และเกิดความน่ามอง

ผลงานดีเด่น ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557 จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 30 ผลงานดีเด่น ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557

เด็กหญิงแววปราษฎ์ หิমানันโต ระดับอายุ 6 - 9 ปี

โรงเรียนอนุบาลชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

ความโดดเด่นที่ตั้งตระหง่านเป็นการสื่อถึงชื่อเสียงของเมืองศรีราชา เมืองน่าอยู่ เมืองน่าเที่ยว ว่าเป็นเมืองที่เพียบพร้อมด้วยการเป็นเมืองท่องเที่ยว การเป็นเมืองที่ใส่ใจในการทำนุบำรุงรักษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม เป็นเมืองชายทะเลที่มีแบบอย่างการเป็น การร่วมกันส่งเสริมศาสนา ภาพจึงเป็นการสื่อเรื่องราวของศาสนา พร้อมกับการท่องเที่ยวไปพร้อมกัน ดังเช่นภาพที่ได้รับรางวัลดีเด่นชิ้นนี้ การหยิบเพียงสัญลักษณ์ของเกาะลอย มาเป็นตัวสื่อกลางก็สามารถบอกได้ว่า เมืองศรีราชาไม่ได้เป็นเมืองที่มีแต่เรือประมงเท่านั้น ศรีราชา หรือเกาะลอยก็มีสัญลักษณ์อื่นๆที่ทำให้ผู้คน รัก และรู้จักเกาะลอยได้อีกทางหนึ่ง

ด้านหลักการทางศิลปะ

สื่อวัสดุ สีชอล์คบนกระดาษ (Crayon on paper)

สี โดยรวมของทั้งภาพยกเว้นเส้นที่เป็นส่วนหนึ่งของเก้งจีน เป็นการใช้สีโทนสีฟ้า – น้ำเงินเป็นหลัก ตัดกับบริเวณอาคารท่าเรือที่เป็นสีส้มอ่อน ทำให้เกิดความชัดเจนในบริเวณดังกล่าว ส่วนของท้องฟ้ามีการเฉพาเจาะจงให้ใช้สีฟ้าอ่อน ในส่วนที่แสงเข้าใช้สีขาวในการผสมให้เกิดน้ำหนัก ส่วนที่เข้มของท้องฟ้าใช้สีน้ำเงินเข้ม ระดับที่ต่ำกว่าเส้นระดับสายตา คือ เรือ มีขนาดที่ไกลออกไป ทำให้เกิดความเด่นชัดน้อยที่สุด พื้นน้ำทะเลเป็นสีน้ำเงินเข้มพร้อมการผสมผสานสีเขียวเข้าไปในบางส่วนของภาพ

จุดเด่น ภาพทั้งหมดความโดดเด่นอยู่ที่ด้านซ้ายสุด คือ เก้งจีนเนื่องจากมีขนาดใหญ่ และเห็นอย่างเด่นชัด เก้งจีนมีการไล่น้ำหนักแสงเงาอย่างชัดเจน การวางจุดเด่นของภาพด้วยการเห็นเป็นมีมังกรเลื้อยพันอยู่รอบเสาสีแดงเสาที่เป็นจุดเด่นมีการใช้สีที่มีลักษณะตัดกันอย่างเด่นชัด คือการใช้สีเหลืองและแดง ความหลากหลายของสีเส้นของภาพ และความมีเอกภาพในแนวคิด ความคิดต่างทำให้เกิดมุมมองใหม่ทำให้ภาพเกิดความน่าสนใจ การตัดทอนเพียงบางส่วนออกมาเพื่อให้เกิดความโดดเด่น และให้ซาบซึ้งถึงความสวยงามได้อย่างเต็มที่

ความสมดุล มีความสมดุลที่ไม่เท่ากันทั้งสองด้าน มีน้ำหนักที่ไม่เท่ากันในด้านของรูปทรง แต่เมื่อมองภาพรวมมีการสมดุลในเรื่องของเนื้อหาและแนวความคิด

รูปแบบการจัดวางภาพ ที่ว่างของภาพมีการทิ้งที่ว่างให้มีการลดความอัดอัด ด้วยการทิ้งพื้นที่ว่างของท้องฟ้าเป็นหลัก และที่ว่างของรูปทรงในการเชื่อมโยงจากการใช้รูปทรงต่างๆ เข้าหากันได้ การจัดวางรูปทรงเป็นการจัดวางอย่างอิสระ มีแนวทางการสร้างสรรค์ด้วยการใช้แนวคิดในการจัดวางภาพ กล่าวคือ ยกมาแต่จุดเด่นเป็นเพียงสัญลักษณ์ความเป็นศรีราชาแค่เพียงบางส่วนแล้วนำมาประกอบกับการรวมกับชายทะเล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการแข่งขัน

ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2557 จาก
การประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 31 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2557

เด็กหญิงกรวิภา วิปุลพงษ์ ระดับอายุ 9 – 12 ปี
โรงเรียนอนุบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

เป็นการสร้างสรรค์ภาพสไตล์จินตนาการ คือเป็นกระบวนการมองเห็นแตกต่างจากของจริง แล้วสร้างรูปตามความคิด หรือการสร้างขึ้นมาใหม่จากการผสมประสบการณ์ที่ผ่านมา ดังจะเห็นได้จากภาพนี้ไม่มีอยู่จริงในบรรยากาศของการแข่งขัน เป็นภาพที่ผู้สร้างคิด และต้องการถ่ายทอดสิ่งที่เห็นให้เชื่อมโยงกับความคิดของตัวเอง ภาพเป็นการประกอบไปด้วยเรือลำใหญ่เพียงหนึ่งลำ อยู่ตรงกลางของภาพ บนเรือประกอบด้วยผู้คนที่อยู่บนเรือเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน นั่นคือ การทำประมง ผู้คนมากมายทั้งบนเรือ และในน้ำพร้อมสัตว์ทะเล สื่อให้เห็นถึงการพึ่งพาอาศัยกัน คนต้องจับปลา ปลาต้องหาอาหารจากสารอาหารที่ได้จากทะเล มันคือห่วงโซ่อาหาร ผู้คนในภาพสีหน้ามีความสุข ว่ายน้ำบ้าง ตกปลา ลากอวนบ้าง ทุกสิ่งคือชีวิตที่ต้องอยู่ร่วมกันเมื่อมองออกไปไกลๆ เห็นเป็นภูเขามียัดอยู่ด้านหลังสุดของภาพ

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีวัสดุ สีโปสเตอร์ และดินสอสี (Poster Color and Pencil Color on paper)

สี ในภาพเป็นการให้ความสำคัญกับเรือค่อนข้างมากเนื่องจากมีขนาดที่ค่อนข้างใหญ่ เนื้อที่มาก การใช้สีกลางคือสีน้ำตาลทั้งลำเรือ และการลงแสงเงาช่วยให้เกิดมิติที่ชัดเจน เด่นชัด เกิดความลึก และดูเป็นลักษณะสามมิติ มีการตัดเส้นเรือด้วยสีดินสอเพื่อให้มีความชัดเจนในรูปทรงมากยิ่งขึ้น และบริเวณรอบนอกของตัวเรือเป็นการสีที่สาดไล่ขัดแย้งกับตัวเรือ มีการแทรกสีเหลืองในทุกจังหวะของพื้นน้ำเป็นเหมือนระยะที่แสงตกกระทบ สีมียู่เกือบจะทุกสีทำให้ภาพดูมีความสนุกในการใช้สี การให้ความสำคัญกับลักษณะท่าทางของคนก็เป็นส่วนที่ทำให้ภาพเกิดความสนุกขึ้นได้อีกทางหนึ่ง

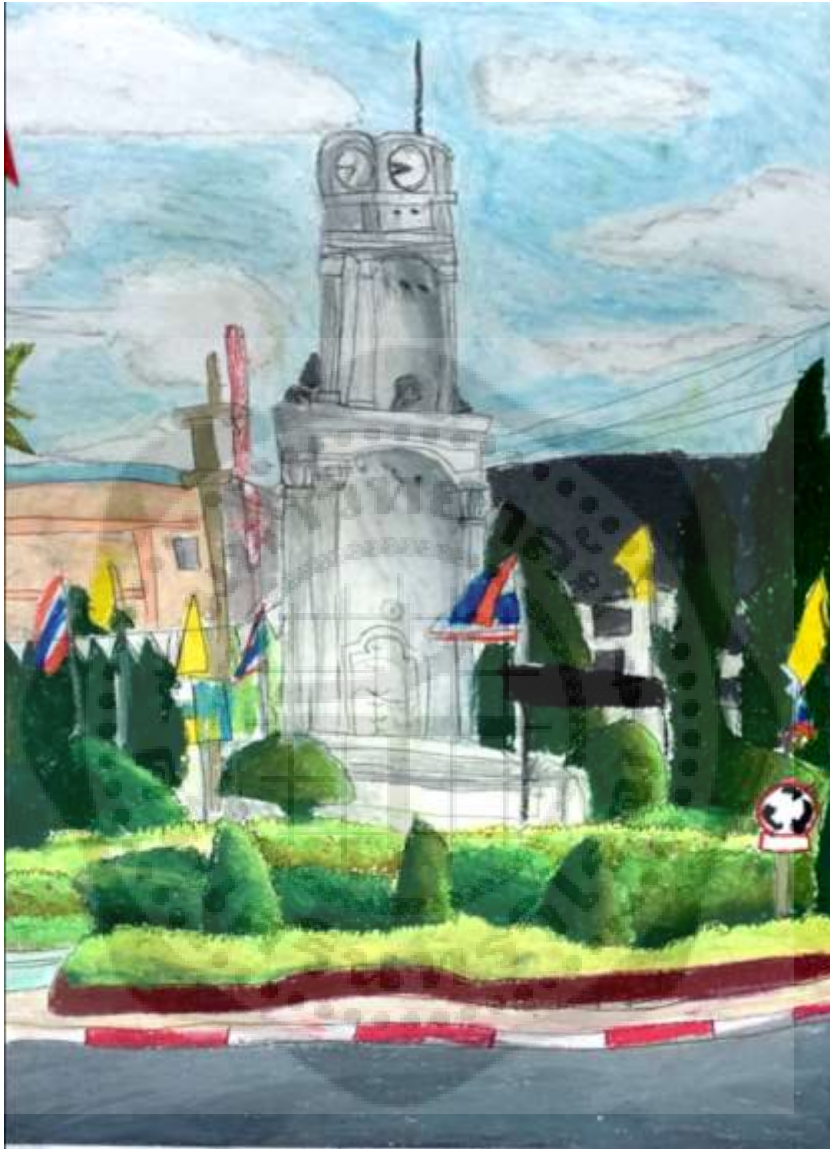
จุดเด่น จากโครงสร้างของภาพเราจะเห็นได้ชัดว่าจุดเด่นของภาพที่วางตรงตำแหน่งกึ่งกลางของภาพ ส่วนหนึ่งของการสร้างจุดเด่น การจัดวางรูปทรงก็มีความสำคัญในการจัดวางว่าตำแหน่งใดที่เหมาะสมและต้องการเน้นและให้ความสำคัญกับชิ้นงานต่างๆ โครงสร้างของมุมที่ใช้ในการเขียนของชิ้นนี้ เป็นการเขียนมุมที่มองที่มองในระดับสูงมองลงที่ต่ำ ทำให้เห็นด้านบนของเรือทั้งหมด และจากภาพชิ้นนี้มีการวางตำแหน่งของรูปทรงที่เป็นแบบสองของเท่ากัน ภาพนี้มีความสดใสในชิ้นงาน รูปร่างท่าทางของผู้คนมีความน่ารัก ยิ้มจากใบหน้าที่มีความสุขดูแล้วสามารถยิ้มตาม ผู้สร้างสรรค์สามารถเขียนหน้าคนที่เป๋นมุมหันข้าง หันเฉียงได้ และเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ที่ใช้เรือลำเดียวเป็นจุดเด่นของภาพพร้อมกับการสื่อความหมายของการอยู่ร่วมกันของคน สัตว์ ธรรมชาติ ธรรมชาติต้องพึ่งพาคน คนต้องพึ่งพาธรรมชาติภาพเป็นการสื่อการเขียนภาพที่เป็นในเชิงจินตนาการ เป็นสไตล์การเขียนในลักษณะการ์ตูน (Comic) สิ่งที่แสดงออกบนใบหน้าคนเป็น การสื่อถึงผู้สร้างสรรค์ก็มีความสุข สนุกกับงาน และสามารถแสดงออกได้จากการเขียนภาพนี้

ความสมดุล เป็นความสมดุลแบบสองข้างเท่ากันเนื่องจากการใช้วัตถุที่เป็นจุดเด่นในภาพ นำมาวางตอนกลางของภาพ ทำให้เกิดความต่อเนื่องในการที่จะเชื่อมโยงรูปทรงอื่นๆเข้าเพื่อให้เกิดความกลมกลืน

รูปแบบการจัดวางภาพ เส้นแกนหลักของภาพ คือเส้นกลางลำเรือทำให้เกิดการเท่ากันทั้งสองด้าน หรือที่เรียกว่า สมมาตรสองข้างเท่ากัน เส้นที่ใช้มีความหลากหลายประกอบกันเป็นจำนวนมากเป็นต้นว่า เส้นโค้ง เส้นตรง เส้นแนวนอน เพื่อที่ประกอบและเชื่อมโยงต่อเพื่อให้เกิดรูปทรงใหม่ เส้นเป็นตัวกลางอีกอย่างหนึ่งที่สามารถสื่อเรื่องเทคนิคของภาพได้ด้วย ภาพเรือเป็นการขึ้นโครงสร้างเส้นจากเส้นโค้งเป็นหลักและผสมผสานด้วยลวดลายด้านหน้าด้วยเส้นโค้ง ชัด ลากเป็นเส้นบางเพื่อให้เกิดพื้นผิวของเรือ

ผลงานดีเด่นระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2557 จากการ
ประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 32 ผลงานดีเด่นระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2557

เด็กหญิงมธุรดา ศรีสวัสดิ์ ระดับอายุ 9 – 12 ปี
โรงเรียนอนุบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

ภาพเป็นการเขียนภาพทิวทัศน์ชุมชน บริเวณใจกลางเมือง คือหอนาฬิกา อยู่บริเวณถนนเฉลิมพล อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีอายุกว่า 60 ปี สถานที่นี้เป็นใจกลางชุมชนและเป็นที่รู้จักของผู้คนในชุมชน ทางเทศบาลเมืองศรีราชาได้มีการจัดระเบียบ และจัดภูมิทัศน์ด้วยต้นไม้ล้อมรอบ สิ่งก่อสร้างดังกล่าว เพื่อให้เป็นที่สวยงามสำหรับการผ่านไปมาของประชาชนเมือง และนักท่องเที่ยว

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีวัสดุ สีโปสเตอร์ และดินสอสี (Poster Color and Pencil Color on paper)

สี (Color Tone) ของภาพมีการคลุมโทนที่ค่อนข้างกลมกลืน สีที่ใช้มีการใช้สีที่ไม่สดเกินไป เป็นการใช้สีโทนกลางๆ สีของท้องฟ้าใช้สีฟ้าอ่อนสีเดียวตลอดทั้งส่วนที่เป็นท้องฟ้า โดยวิธีการระบายแบบใช้การลากขีดสลับไปมา พร้อมการใช้สีขาวในการสร้างสรรค์เป็นเมฆ มีการตัดเส้นเป็นเทาอ่อนๆ รอบรูปทรงของเมฆ สีของจุดเด่นหรือหอนาฬิกา มีการใช้สีเทาเป็นสีหลักในการสร้างสรรค์ มีการไล่น้ำหนักสีเทาเข้มบางส่วนที่อยู่ในระยะของเงา พร้อมการตัดเส้นด้วยดินสอสีเทาอ่อนๆ มีการคลุมโทนให้ความรู้สึกกลมกลืนตลอดทั้งวัตถุที่เน้นจุดเด่นเป็นหลัก เมื่อมองลงมาเป็นแนวของการปลูกต้นไม้ มีการสร้างสรรค์ด้วยการใช้สีเขียวอ่อนเกือบเหลืองไล่ลงมาด้วยเขียวที่สดและใสขึ้น ในส่วนของที่เงาตกกระทบใช้สีเขียวเข้ม ทำให้ภาพเกิดมิติในส่วนที่เป็นส่วนที่เข้ม ดูลึกและมีความชัดเจนในเรื่องการตัดรูปทรง น้ำหนักในภาพทำได้ค่อนข้างดี แสงคือส่วนประกอบหลักในการเขียนภาพ การเว้นระยะให้เหลือเป็นพื้นขาวก็มีส่วนช่วยว่าไม่จำเป็นต้องลงน้ำหนักมาก

จุดเด่น เส้นที่ใช้เส้นตรงเป็นการขึ้นโครงสร้างหลักของจุดเด่นของภาพ คือหอนาฬิกา สีดินสอเป็นสีวัสดุที่ใช้ในการวาดเส้นประกอบกับการลงสีด้วยการใช้สีชอล์ค การลากเส้นการการลากแบบสลับไปมา เส้นของด้านหลังจุดเด่น ไม่่วนวายนมากนัก เนื่องจากน้ำหนักด้านหลังต้องมีปริมาณที่เบาบาง

ความสมดุล ที่เกิดจากภาพ เป็นการเลือกการวางจุดเด่นให้อยู่ตรงกลาง จึงทำให้เป็นการทำให้ภาพเกิดการเท่ากันของภาพทั้งหมด หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นแบบสมมาตรสองข้างเท่ากัน น้ำหนักของภาพทั้งหมดส่วนที่เข้มที่สุดเป็นการลงสีของต้นไม้ เนื่องจากต้องการให้เกิดน้ำหนักที่ชัดและเป็นที่แสงลงบริเวณนี้มากที่สุด

รูปแบบการจัดวางภาพ จากโครงสร้างของภาพเราจะเห็นได้ชัดว่าจุดเด่นของภาพที่วางตรงตำแหน่งกึ่งกลางของภาพ ส่วนหนึ่งของการสร้างจุดเด่น การจัดวางรูปทรงก็มีความสำคัญในการจัดวางว่าตำแหน่งใดที่เหมาะสมและต้องการเน้นและให้ความสำคัญกับชิ้นงานต่างๆโครงสร้างของมุม

ที่ใช้ในการเขียนของชิ้นนี้ เป็นการเขียนมุมที่มองที่มองในระดับสูงมองลงที่ต่ำ ทำให้เห็นด้านบนของเรือทั้งหมด และจากภาพชิ้นนี้มีการวางตำแหน่งของรูปทรงที่เป็นแบบสองของเท่ากัน

ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557 จาก
การประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 33 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557

เด็กหญิงน้ำทิพย์ หอมหวล ระดับอายุ 12 – 15 ปี
โรงเรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

เนื้อหาของภาพยังคงเป็นเรื่องของการใช้เรือประมงเป็นตัวการในการเล่าเรื่อง ภาพประกอบด้วยเรือสามลำจอดอยู่บริเวณริมท่าเทียบเรือข้ามฟาก ยังคงเป็นการสื่อเรื่องของการทำการประมงตามเงื่อนไขการแข่งขันในการสื่อในการประชาสัมพันธ์อำเภอศรีราชา ในนามศรีราชาเมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว

ด้านหลักการทางศิลปะ

สื่อวัสดุ สีโปสเตอร์บนกระดาษ (Poster on paper)

สี ที่ใช้โดยรวมเป็นสีโทนเย็น มีการใช้สีโทนร้อนบ้างแต่เป็นจำนวนน้อยมาก พื้นที่ของท้องฟ้าเป็นการเขียนสีแบบไล่โทนสีเข้มไปหาสีอ่อน หรือสีที่ผสมผ่านสีขาว เป็นการระบายแบบหมุนวน

ด้วยสื่อวัสดุคือฟูก้น เพื่อให้เห็นเป็นพื้นผิวซึ่งเป็นไปอย่างชัดเจน สีของพื้นน้ำ เกิดจากแสงเข้าบริเวณ ด้านบนของตัวเรือ ทำให้เกิดเงาที่ได้ท้องเรือ มีการเขียนเทคนิคในการแสดงเป็นลักษณะของเงาที่มากมายต่างกันไป

ความสมดุล ภาพชิ้นนี้มีการวางรูปทรงแบบสมดุลซ้ายขวา ไม่เท่ากัน เนื่องจากน้ำหนักของ ภาพทางด้านซ้ายการวางวัตถุมีจำนวนมากทางด้านขวา ทำให้เกิดการขัดแย้งในการวางถ้าจะให้มีการ ทำให้เกิดสองข้างเท่ากัน การเขียนเรือที่หันหน้าออกมาทางด้านกรมอง มีสะพานที่เป็นถนนยื่นเข้าไป ในทะเล มีการใช้เส้นตรงที่ประกอบเป็นสะพานเป็นตัวเชื่อมโยงในการวางรูปทรงเส้นตรง และเส้นโค้งที่ ประกอบกันเป็นตัวเรือ

จุดเด่น การใช้โทนสี และการวางภาพเรือเป็นการสร้างจุดเด่นเพื่อให้เกิดความโดดเด่น เห็นชัด พร้อมการใช้วัตถุที่มีขนาดใหญ่ และการใช้โทนสีน้ำเงินทั้งภาพเป็นการสร้างจุดเด่นได้อีกทาง หนึ่ง

รูปแบบการจัดวางภาพ รูปทรงของเรือเป็นการขึ้นโครงสร้างด้วยการใช้สีเหลี่ยมที่เกิดจาก การนำเส้นตรงและเส้นโค้งประกอบกันกับการให้น้ำหนักแสงเงาที่แตกต่างกันตามจุดต่างๆภาพที่ได้ ราววลในครั้งนี้ได้แสดงถึงวิธีการใช้เทคนิคการระบายที่ชัดเจน การวางสีด้วยการคลุมโทนที่เป็นโทน เดียวกัน การไล่น้ำหนักหลายๆจุด และช่วยให้ภาพสมบูรณ์ด้วยการใช้เส้นที่หลากหลาย มีการใช้จุด ประกอบกันในภาพเพื่อให้เห็นเป็นพื้นผิวที่มากกว่าการระบาย แสงที่ตกลงมาช่วยให้เกิดการสะท้อนเงา ในน้ำ การวางเส้นระดับสายตาในการช่วยให้การวางรูปทรงของเรือมีมิติ

ผลงานดีเด่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ. 2557 จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 34 ผลงานดีเด่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาตอนต้น 1 – 3 ประจำปี พ.ศ.2557

เด็กหญิงจุฑามาศ รัตนะพิบูลย์กุล ระดับอายุ 12 – 15 ปี

โรงเรียนสมคิดจิตตวิทยา ตำบลหนองไฟแก้ว อำเภอหนองปรือ จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

ยังคงเป็นเรื่องเนื้อหาของการสื่อด้วยเรือ ภาพแบ่งเป็นสองส่วน คือส่วนของน้ำ และท้องฟ้า ในภาพประกอบด้วยเรือหนึ่งลำ และแนวเส้นน้ำเกือบเต็มพื้นที่ในการวาดแบบลักษณะลายไทย แนวความคิดเป็นในลักษณะของการเล่าเรื่องราวของการล่องไปของเรือ ท่ามกลางท้องฟ้าที่บ่งบอกถึงคลื่นลมที่กำลังพัดมา เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ทำให้งานชิ้นนี้เกิดความน่าสนใจ เป็นการสร้างภาพจิตรกรรมร่วมสมัยยุคใหม่เป็นการผสมผสานการใช้แนวการเขียนภาพแบบเก่า กับ การเขียนภาพแนวใหม่ หรือโมเดิร์น การสร้างสรรค์ลายไทยเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ไว้ไม่ให้สูญ

หายผู้สร้างสรรค์ใช้ความคิดสร้างสรรค์พร้อมจินตนาการ และประสบการณ์ในการเรียนรู้ลายไทยนำมาประยุกต์ใช้กับการแข่งขันในครั้งนี้

ด้านหลักการทางศิลปะ

สื่อวัสดุ สื่อโปสเตอร์บนกระดาษ (Poster on paper)

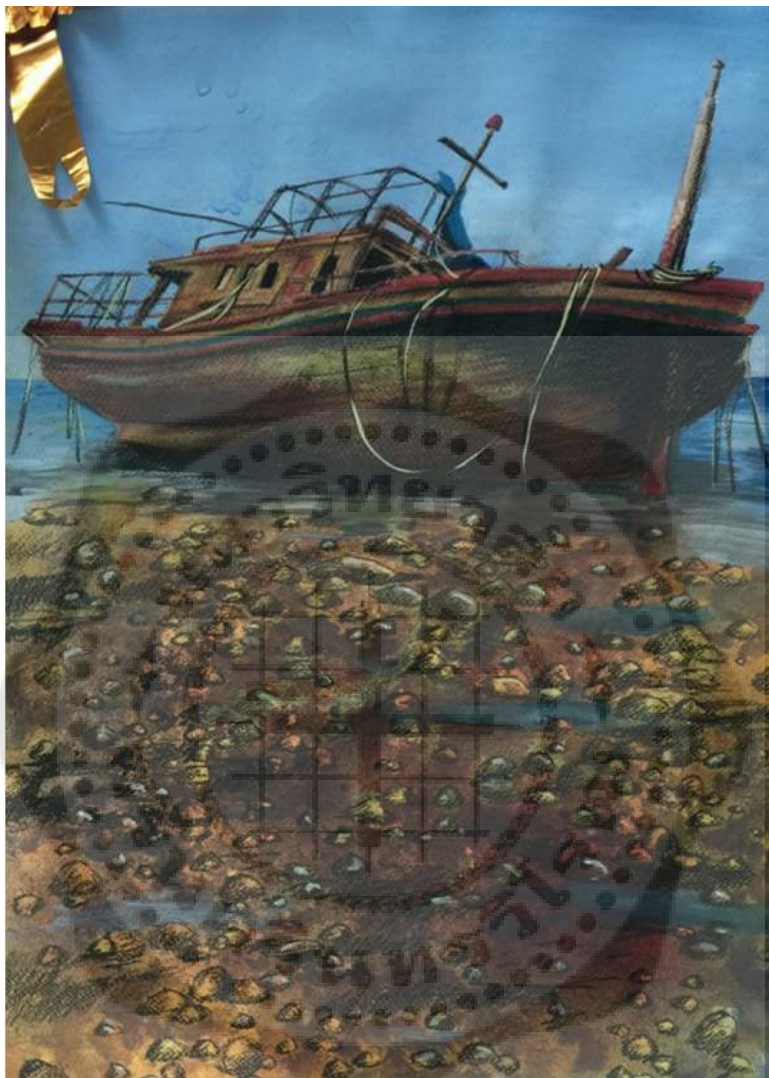
สี ของภาพเป็นแนวคลุมโทนใช้สีเพียงเล็กน้อย การเขียนภาพลายไทยสีที่ต้องใช้คือ สีน้ำตาล และสีดำเท่านั้น ภาพชิ้นนี้เป็นการคลุมด้วยสีน้ำตาลเป็นหลัก ตัวเรือใช้เพียงสีดำและขาวเท่านั้น พื้นน้ำเป็นการรองสีพื้นด้วยการไล่โทนของสีเหลืองอ่อนไล่มาหาสีน้ำตาลแดงเป็นสีพื้น มีการตัดเส้นด้วยการเขียนลายไทยเป็นชั้นด้วยเส้นโค้งเป็นลายคลื่น ทำให้เกิดความอ่อนโยน นุ่มนวล

จุดเด่น เป็นการสร้างสรรค์ในเรื่องการใช้ลายไทยในการผสมผสานให้เกิดเป็นภาพที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเข้ามาเชื่อมต่อ ทำให้ภาพเกิดความแตกต่างจากชิ้นอื่นๆ ในด้านการใช้เทคนิควิธีการ

ความสมดุล เป็นการวางภาพที่มีความเท่ากันทั้งสองด้าน เนื่องการวางจุดเด่นวางอยู่ตรงกลางของภาพทั้งหมด

รูปแบบการจัดวางภาพ เส้นในภาพเป็นการนำเสนอของใช้ลายไทยมาเป็นส่วนในการทำงานในครั้งนี้ เพื่อความร่วมมือในการร่วมกับการวาง เรือที่เป็นการสร้างสรรค์แบบสมัยใหม่ (Modern) สไตล์การเขียนแบบการทำงานเชิงงานการใช้รูปทรงมาเชื่อมโยงกัน (Graphic) ลายไทยถือเป็นเอกลักษณ์ของคนในชาติ ความงามที่เกิดขึ้นจากการใช้เส้นโค้ง ความอ่อนหวานของคนในสมัยโบราณ เป็นการร่วมให้เกิดการสัมพันธ์ในด้านของรูปแบบ รูปทรง ลักษณะลายคลื่นที่เห็นในงานชิ้นนี้เป็นการเลียนแบบคลื่นของจริงที่เราเห็น แต่เปลี่ยนรูปทรงให้มีลักษณะที่อ่อนหวานตามลักษณะของลายไทย แต่ภาพที่ได้วางไว้ชิ้นนี้เป็นการเขียนภาพเชิงจิตรกรรมไทยร่วมสมัย

ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2557
จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 35 ผลงานยอดเยี่ยมระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปีพ.ศ.2557

นางสาวรอรอง วงศ์รัตนานนท์ ระดับอายุ 15 - 18 ปี
โรงเรียนชลราษฎรอำรุง ตำบลบ้านสวน อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ด้านแนวความคิด

เป็นการนำเสนอเรื่องราวของการเห็นถึงสุนทรีย์ทางการมอง และความสวยงามที่เกิดจากสิ่ง
ความไม่สวยงาม ความงามที่เกิดจากการมองของมนุษย์ที่ต้องการทำการถ่ายทอดออกมาเป็นเรื่องราว

ที่น่าสนใจ ในภาพประกอบด้วยเรือประมงที่เกยตื้นอยู่บนริมชายหาด พร้อมการถ่ายทอดกองหินที่วางเรียงรายเป็นจำนวนมาก มีการสร้างมุมมองใหม่ของการนำมุมของเรือที่เป็นลักษณะของ เรือเกยตื้นให้เป็นเป็นสิ่งที่สวยงามการให้ความสำคัญกับสิ่งที่คนมองข้ามให้ได้รับ การสร้างสรรค์ให้สวยงามตามจินตนาการ ภาพยังคงสื่อในเรื่องของการแสดงสัญลักษณ์ในการบ่งบอกว่าเป็นเมืองศรีราชา การสร้างจุดเด่นโดยการวางไว้เป็นหนึ่งเดียวเป็นการสร้างให้เกิดความมั่นใจในการทำงานเพื่อที่จะสร้างสรรค์รายละเอียดให้สวยงามต่อไปได้

ด้านหลักการทางศิลปะ

สื่อวัสดุ สีโปสเตอร์และดินสอสีไม้บนกระดาษ (Poster and Color Pencil on paper)

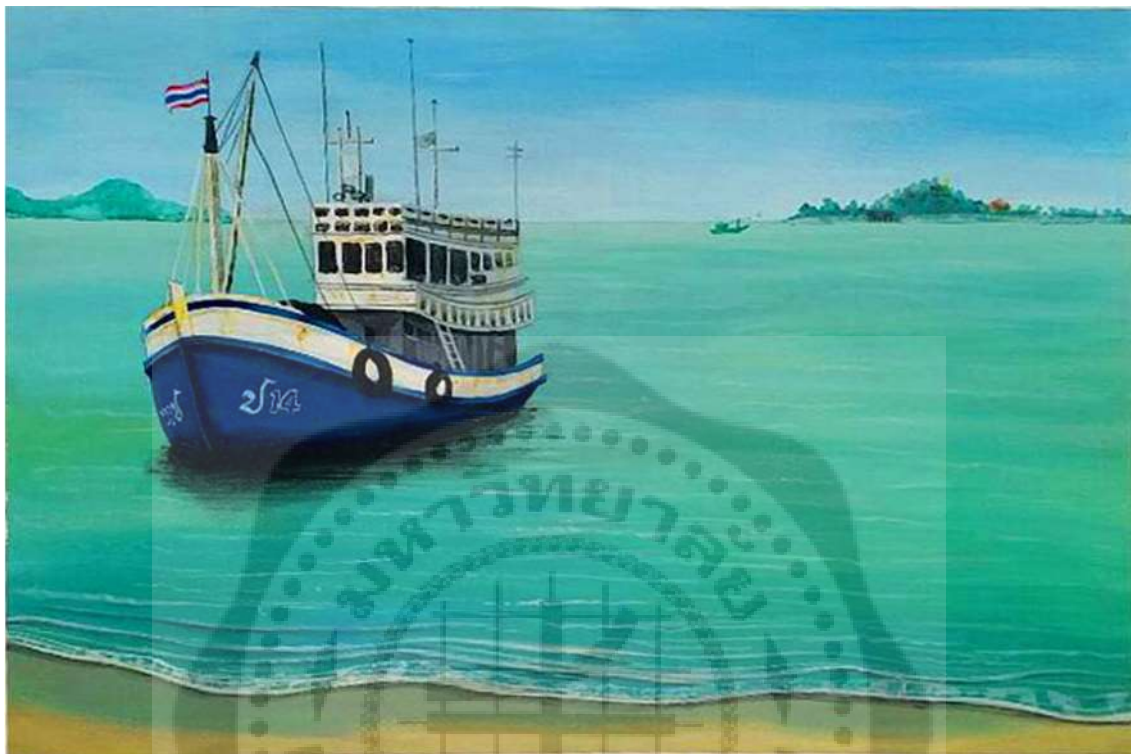
สี ในภาพมีการใช้สีที่เป็นการใช้ลักษณะสีที่เข้ม และมีแสงส่องในบางส่วน มีการลงสีพื้นด้วยสีส้มเหลืองในการทำเป็นสีพื้น และใช้การแรเงาประกอบกับการลงสีโปสเตอร์ คือกระบวนการในการสร้างสรรค์ก้อนหิน ความกลมกลืนในการใช้สีมีค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โทนของภาพเป็นการใช้สีในโทน Earth Tone หรือสีในลักษณะของสีเปลือกไม้ โทนธรรมชาติ และการใช้พื้นที่ให้เหลือที่ในการแบ่งสัดส่วน คือ ส่วนของท้องฟ้า สีของท้องฟ้าใช้การสร้างสรรค์ในลักษณะสีเดียว ไม่มีการผสมสีอื่นทำให้เป็นการแบ่งสัดส่วนได้ดี

จุดเด่น เป็นการนำเอาสิ่งที่เด่นชัดคือเรือมาวางไว้ด้านบนของภาพ และการระบายโดยการแรเงาด้วยดินสอสี หรือสีไม้เพื่อเป็นการสร้างเส้นให้เกิดเป็นพื้นผิวในการสร้างเงาดังเช่นพื้นผิวของตัวเรือมีการลงสีด้วยสีโปสเตอร์ และทำการใช้ดินสอสีในการแรเงาเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องระหว่างก้อนหิน และตัวของเรือ ในส่วนของส่วนที่เป็นแสงจ้าหรือโดนแสงมากที่สุดมีการใช้สีโปสเตอร์สีขาวในการคัดแสงขึ้นมาให้เกิดความชัดเจน

ความสมดุล เกิดจากการวางวัตถุตรงกลางของภาพ ภาพจึงเกิดเป็นการสมมาตรแบบเท่ากัน ทั้งในด้านเนื้อหา และรูปทรง

รูปแบบการจัดวางภาพ ภาพแบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งเป็นพื้นที่ท้องฟ้ามาพร้อมกับการจัดวางตัววัตถุที่ต้องการเน้นให้อยู่ตรงกลาง สัดส่วนในการวางมุมของภาพเป็นการวางแบบมุมที่ต่ำมองขึ้นหาจังหวะมุมที่สูง ส่วนที่สองเป็นการสร้างสรรค์หินที่มีจำนวนมากมีตั้งแต่ก้อนเล็กจนถึงก้อนใหญ่

ผลงานดีเด่นระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2557 จาก
การประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 36 ผลงานดีเด่นระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาตอนปลาย 4 – 6 ประจำปี พ.ศ. 2557

นายวิระพล ไชยชมภู ระดับอายุ 15 - 18 ปี

โรงเรียนวิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ด้านแนวความคิด

เรื่องราวในการสร้างสรรค์แนวคิดยังเป็นเรื่องของการใช้เรือ และทะเลเป็นสื่อตัวกลางในการเล่าเรื่อง การเล่าเรื่องถึงการทัศนียภาพที่สวยงามของเมืองศรีราชา ทะเลที่เป็นเหมือนสายน้ำหลักในการประกอบอาชีพของผู้คนที่นี่ การถ่ายทอดภาพออกมาเป็นงานศิลปะเพื่อให้ผู้คนได้เห็นถึงความสวยงามได้อีกทางหนึ่ง

ด้านหลักการทางศิลปะ

สื่อวัสดุ สีโปสเตอร์บนกระดาษ (Poster on paper)

สี ในภาพมีการวางตำแหน่งเส้นระดับสายตาอยู่ในส่วนที่สูงกว่าวัตถุที่เป็นจุดเด่น พร้อมการใช้เส้นโค้งแสดงการลื่นไหลของสายน้ำ และเส้นตรงบ้างบางจังหวะเพื่อบ่งบอกถึงความเป็นระนาบของน้ำที่นิ่ง ไม่มีคลื่นลมที่พัดแรง การวางระนาบของเรือขนานไปกับเส้นระดับสายตาเป็นการทำให้เห็นถึงความกว้างยาวของเส้นเพิ่มมากขึ้น สีโดยรวมเป็นการใช้โทนเย็นในการสร้างสรรค์ โดยการใช้โทนสีเขียวฟ้า สีฟ้าเข้ม สีน้ำเงินเข้ม ถ้าในส่วนที่ต้องการใช้สีอ่อนก็มีการผสมสีขาวเพื่อให้เกิดสีที่อ่อนลง โทนของภาพคิดเป็นสัดส่วนโทนเย็น 90 % ของภาพทั้งหมด และสีโทนร้อนคือในส่วนของพื้นดินเป็นเพียง 10% ภาพชิ้นนี้มีการคลุมโทนอยู่ด้วยการใช้โทนเขียวฟ้าในการให้ทิศทางของสีอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน

จุดเด่น ในเรื่องของรูปทรงของภาพ เกิดการมองและถ่ายทอดสิ่งที่เห็นในลักษณะที่เหมือนจริง คือเขียนตามที่ธรรมชาติได้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมต่างๆขึ้น การใช้ที่ว่างทำได้ค่อนข้างกว้างโดยการเหลือเนื้อที่ที่เป็นทะเลค่อนข้างมากเป็นการเพิ่มจุดเด่นของภาพได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น การใช้ที่ว่างเป็นการสร้างการจุดเด่นที่มากเนื่องจากการใช้จุดเด่นเพียงสิ่งเดียวเพื่อให้ที่ว่างเป็นเหมือนจุดเด่นรอง

ความสมดุล เป็นการวางตำแหน่งของภาพแบบการใช้การสมมาตรแบบไม่เท่ากัน เนื่องจากการวางภาพตัววัตถุหลักอยู่ทางซ้ายซ้ายของภาพทั้งหมด

รูปแบบการจัดวางภาพ อาจเป็นการโดยการใช้หลักกฎสามส่วน หรือบางคนเรียกว่า จุดตัดเก้าช่อง (Rule of Third) ตามการใช้หลักของการถ่ายภาพมีการใช้หลักการแบ่งภาพออกเป็นเก้าช่องเท่ากัน จุดตัดที่ได้สี่จุดเป็นการวางของตำแหน่งจุดเด่นของภาพ โดยส่วนมากหลักในการถ่ายภาพไม่นิยมการวางวัตถุมีการวางไว้ตรงกลาง แต่ก็สามารถละเว้นได้บ้างบางกรณี ถึงการวิเคราะห์อาจไม่ได้เป็นการใช้หลักการใช้กฎสามส่วนก็ถือได้ว่าการวางรูปทรงในตำแหน่งนี้เป็นการเลี้ยงที่จะให้วัตถุอยู่ตรงกลางเกินไป ผู้ทำการสร้างสรรค์จึงตั้งใจที่จะเลี้ยงในกรณีดังกล่าวโดยการให้วัตถุมาริมของด้านใดด้านหนึ่งแทน

ผลงานยอดเยี่ยม ระดับอาชีวศึกษา (ปวส.) อุดมศึกษา ประชาชนประจำปี พ.ศ.
2557 จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 37 ผลงานยอดเยี่ยมระดับอาชีวศึกษา(ปวส.) อุดมศึกษา ประชาชน ประจำปี พ.ศ.2557

นายศราวุฒิ สร้อยทอง ระดับอายุ 18 - 24 ปีขึ้นไป
ประชาชนทั่วไป

ด้านแนวความคิด

เป็นการสื่อเรื่องราวภาพภูมิทัศน์ของเมืองชายทะเล สัตหีบ พร้อมการนำเสนอภาพวิถีของชาวประมงหาปลา ภาพความสวยงามของเรือประมงในการมองเพื่อถ่ายทอดสิ่งที่เห็นเป็นความงาม ภาพประกอบด้วยการเขียนภาพทิวทัศน์ มีเรือหาปลาจอดอยู่เรียงรายจำนวนมาก เต็มพื้นที่ พร้อมพื้นน้ำที่อยู่ด้านหน้า และท้องฟ้าที่อยู่ด้านหลังสุด

ด้านหลักการทางศิลปะ

สื่อวัสดุ สื่อครีติก (Acrylic on Canvas)

สี โทนโดยรวมเป็นการใช้โทนสีเย็น มีการใช้สีร้อนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น การระบายภาพเป็นการระบายแบบกึ่งการใช้เทคนิคสไต์งานแบบกราฟิก คือ เป็นงานศิลปะแขนงหนึ่งซึ่งใช้สื่อความหมายด้วยเส้น สัญลักษณ์ รูปทรงเรขาคณิต มีการสร้างสรรค์แบบเป็นช่องเป็นเหลี่ยม พร้อมการผสมผสานด้วยการใช้เส้นระนาบแนวเส้นตรงเพื่อให้งานดูเป็นลักษณะดูมั่นคง และเป็นระเบียบเรียบร้อย

จุดเด่น ในภาพนี้มีการใช้เส้นส่วนมากเป็นเส้นตรงแนวเส้นระนาบแนวนอน และเส้นระนาบแนวตั้ง มีการเชื่อมโยงด้วยเส้นโค้งสลับกันเป็นจังหวะ ภาพแบ่งออกเป็นออกเป็นส่วนของภาพหลัก จุดเด่นหลักมีการใช้สีในการเขียนในลักษณะสีเรียบ แบ่งเป็นช่องสี ด้วยน้ำหนัก มีการใช้สีขาว สีน้ำเงิน เข้ม และสีแดงเป็นบางส่วน ช่องว่างหรือการเหลือพื้นที่ในการให้จุดเด่นเกิดความโดดเด่น คือ บริเวณท้องฟ้า และทะเล

ความสมดุล เป็นความสมดุลแบบสองข้างไม่เท่ากัน แต่มีความสมดุลในเรื่องเนื้อหา มีการเชื่อมโยงทางด้านรูปทรงเข้าหากัน การใช้รูปทรงที่มีขนาด และสัดส่วนแตกต่างกัน ทำให้ภาพมีการไม่สมดุลกันในการวางทุกส่วนให้เข้ามาอยู่ร่วมกัน

รูปแบบการจัดวางภาพ การให้มุมมองของการจัดวางภาพเป็นการใช้มุมที่เป็นการมองจากที่สูงลงไปด้านล่าง ทำให้ภาพเห็นเป็นมุมกว้าง สามารถสร้างสรรค์พื้นที่งานได้จำนวนมาก มีการผลักดันน้ำหนักของภาพให้เกิดมิติอย่างชัดเจน และยังใช้สีที่มีความกลมกลืน สีสวย ทำให้งานน่าสนใจ

รางวัลยอดเยี่ยมระดับประชาชนจากการวาดที่เกาะลอยขึ้นนี้ เป็นการสร้างงานสไต์งานที่แตกต่างจากชิ้นอื่นๆ คือการระบายสี เนื่องจากผู้สร้างสรรค์ใช้สีของภาพ และการระบายเป็นลักษณะที่เป็นงานสไต์งานและลงชื่อคล้ายงาน Pop Art แต่สีไม่ได้เป็นสไต์ Pop Art แต่เป็นการใช้สีที่ไม่สดมาก นอกจากการใช้สไต์การวาดภาพดังกล่าว

ผลงานดีเด่น ระดับอาชีวศึกษา (ปวส.) อุดมศึกษา ประชาชนประจำปี พ.ศ. 2557
จากการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ภาพประกอบ 38 ผลงานดีเด่น ระดับอาชีวศึกษา (ปวส.) อุดมศึกษา ประชาชนประจำปี พ.ศ. 2557

นายสรชล ทองพงษ์เนียม ระดับอายุ 18 - 24 ปีขึ้นไป
ประชาชนทั่วไป

ด้านแนวความคิด

แนวความคิดเป็นการสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องวิถีชีวิตการทำงานประมง เรือที่ผ่านการทำงานมาอย่างมากมาย หาปลาเลี้ยงชีวิตของชาวประมงได้ ภาพมีการสื่อถึงเรื่องความสวยงามของภาพวิวกุมิทัศน์ของเมืองศรีราชา พร้อมการมีการแสดงออกทางด้านการใช้เรือจำนวนมากเป็นการสื่อถึงการที่ผู้คนส่วนมากของที่นี่ทำอาชีพดังกล่าว

ด้านหลักการทางศิลปะ

สีอะคริลิก สีอะคริลิก (Acrylic on Canvas)

สี ที่ใช้ในงานมีการคลุมโทนด้วยการใช้สีที่ผ่านขั้นตอนของสีที่ผ่านการผสม ทำให้สีไม่มีความจัด (Intensity) จนเกินไป และมีการผสมผสานกับการคลุมน้ำหนักด้วยโทนมืด โทนสว่างพร้อมกันในภาพ เส้นที่ประกอบกันในภาพมีความชัดเจนในแต่ละส่วนของรูปทรง มีการแบ่งน้ำหนักแสงเงาที่ชัดเจน พร้อมด้วยการใช้เส้นเฉียงในการเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างรูปทรงหนึ่งไปยังอีกรูปทรงหนึ่ง

จุดเด่น เป็นในเรื่องของการใช้สี และการเชื่อมโยงรูปทรงเข้าหากัน มีการคลุมโทนแสงเงาให้เกิดน้ำหนักที่ชัดเจนทั้งในระยะหน้า และหลัง การทิ้งพื้นที่ด้านหลังเป็นการช่วยทำให้จุดเด่นมีความเด่นชัดขึ้น

ความสมดุล เป็นการสมดุลแบบสองข้างไม่เท่ากัน แต่มีความเชื่อมโยงกันในเรื่องแนวความคิด

รูปแบบการจัดวางภาพ เป็นการวางภาพด้วยการใช้มุมที่เป็นการจอดของท่าเทียบเรือประมง ภาพประกอบด้วย สะพานที่ยื่น มีเรือจอดอยู่ด้านล่างเต็มบริเวณ เมื่อมองไกลออกไปเป็นการสร้างสรรค์น้ำทะเล ด้านหลังแนวเส้นตรงคือเรือประมงที่จอดเรียงรายอยู่ การเน้นระยะของภาพทำให้ภาพมีมิติ การเว้นที่ว่างมีการเว้นบริเวณท้องทะเล พร้อมการใช้การผลักระยะของด้านหลัง ทำให้ภาพดูมีการปล่อยโล่ง เกิดความกว้างไม่อึดอัด

เป็นการสร้างผลงานที่สามารถสร้างความกลมกลืนเรื่องของน้ำหนัก แสงเงา ได้ดี ทุกสิ่งเกิดจากการเรียนรู้ เกิดจากประสบการณ์ การฝึกฝน การสร้างผลงานศิลปะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนเป็นคนละเอียด เมื่อเปรียบกับงานชิ้นนี้ ผู้สร้างสรรคมีความตั้งใจในการทำงาน ความละเอียดที่เกิดจากการทำงานทำให้ต่อไปสามารถทำงานประเภทอื่นได้ดี แนวคิดของภาพยังคงเป็นการเขียนภูมิทัศน์ ประกอบกับการใช้เรือเป็นสื่อในการเล่าเรื่องเพื่อให้เมืองศรีราชาเป็นเมืองท่องเที่ยวให้คนผ่านไปมาได้รู้จัก

จากการวิเคราะห์งานทุกระดับชั้นทำให้เราทราบว่า การรับรู้ต่อสุนทรีย์ของภาพ เกิดจากอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายใน เกิดการกระทบต่อจิตใจ นำมาซึ่งการถ่ายทอดเป็นผลงานศิลปะ ผลงานทุกชิ้นมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความชัดเจน และความจริงจังในการถ่ายทอดพร้อมทั้งยังเห็นคุณค่าทางศิลปะเพื่อสื่อสารเรื่องราวที่เห็นให้ผู้คนได้ชื่นชมได้ดังกล่าว

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลถึงความต่อเนื่องของการจัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนผู้ดูแลการแข่งขันภาพวาดเกาะลอย แต่ยังคงดำเนินการต่อไป ภายใต้การนำของ เทศบาลเมืองศรีราชา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และภักคอลล렉션 (Peak Collection) ครั้งที่ 19 ขึ้นประจำปี 2556 โดยมีแนวคิดหลัก คือ ศรีราชา เมืองน่าอยู่น่าเที่ยว ผนวกบริเวณสวนสาธารณะเกาะลอย เทศบาลเมืองศรีราชา ซึ่งเป็นเมืองที่น่าอยู่น่าเที่ยว และเป็นเมืองที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งของ จังหวัดชลบุรี ที่มีประชาชนนิยมมาท่องเที่ยว วัตถุประสงค์หลักในการวาดภาพในการจัดงาน การประกวดวาดภาพ มี 3 ประการดังนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชน ประชาชน ได้นำเสนอความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ในแบบอิสระ และมีเวทีในการนำเสนอผลงานสู่สาธารณะอย่างเสรี
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาและประชาชน ได้แสดงความเป็นตัวของตัวเองในงานศิลปะ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
3. เพื่อส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดชลบุรี และจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก ของประเทศไทย

(เอกสารราชการของหน่วยงานกองการศึกษาเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี)

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว เพื่อให้ทราบถึงการจัดการแข่งขันอย่างต่อเนื่อง ผู้ทำการวิจัย ได้ลงพื้นที่จริงบริเวณที่แข่งขัน สังเกตการณ์ในเรื่องของการบริหารจัดการที่เป็นความร่วมมือที่เกิดจาก คนในชุมชน และเห็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการแข่งขันทัวร์นี้ขึ้น โดยการใช้หลักการวิเคราะห์ ทฤษฎี 4M ในการ คิดวิเคราะห์ และแยกแยะ ถึงเหตุผล และการสังเกตประกอบกัน การบริหารจัดการทรัพยากร 4 ด้าน หรือการใช้หลักการทฤษฎี 4M นั้นประกอบด้วย Man (การบริหารคน), Money การบริหารเงิน, Material การบริหารงานวัสดุอุปกรณ์, และ Management การบริหารจัดการ (สมพงษ์ เกษมสิน. 2514: 67) ว่ามีขั้นตอนการบริหารจัดการอย่างไรจึงทำให้การแข่งขันดำเนินมาได้ยาวนานเป็นเวลา เกือบ 20 ปี และยังคงจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลถึงความต่อเนื่องของการจัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ใช้การวิเคราะห์แบบทฤษฎี 4M เพื่อเชื่อมโยงกับแนวทางของพหุศิลปศึกษาสามารถเกิด การเรียนรู้ศิลปศึกษาในสังคม

(พหุศิลปศึกษา. 2545: 60) ด้วยหลักแนวทางกิจกรรมภายใต้พหุศิลปศึกษา และมีเนื้อหาที่ ครอบคลุมประเด็นดังนี้

1. กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. กิจกรรมที่สนับสนุนผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาและบูรณาการทางปัญญาในทุกด้าน
3. กิจกรรมที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการใช้สื่อแสดงออกที่หลากหลายแบบศิลปะจินตทัศน์
4. กิจกรรมที่คำนึงถึงความแตกต่าง คำนึงถึงการพัฒนาการเรียนรู้ และให้ความสำคัญในกระบวนการสร้างทัศนคติที่ดี พัฒนาประสบการณ์ทางสุนทรียะ พัฒนารสนิยม และจินตนาการ
5. กิจกรรมที่สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาความเป็นคนที่สมดุล
6. กิจกรรมที่คำนึงถึงความสำคัญที่จำเป็นที่มีลักษณะร่วม และเป็นกิจกรรมที่คำนึงถึงลักษณะต่างๆของชุมชน สังคม ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมเพื่อให้พหุศิลปศึกษามีบทบาทร่วมกันในการพัฒนาสังคมไทยอย่างเป็นจริงและยั่งยืน

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์การเชื่อมโยงกันระหว่างการใช้ทฤษฎี 4M กับการบูรณาการให้ไปในแนวทางเดียวกับด้านศิลปศึกษา

ทฤษฎีการบริหารจัดการ 4M		การบูรณาการกับด้านศิลปศึกษา
ครู – อาจารย์	นักเรียน นักศึกษา	ด้านการเรียนรู้ (การเรียนรู้การสอน) ด้านความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ
เทศบาลเมืองศรีราชา		ด้านการเห็นความสำคัญของงานศิลปะ
Management	การจัดการ	ด้านสิ่งแวดล้อมและชุมชน
Money	งบประมาณ	
Material	วัสดุ, อุปกรณ์	

สามารถประเมินด้านศิลปศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการงานการแข่งขันในครั้งนี้ ดังนี้

1. ด้านการจัดการการเรียนรู้

ได้เกิดกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยให้การแข่งขันในครั้งนี้เป็นการบูรณาการการเรียนรู้จากครู – อาจารย์ มาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนศิลปศึกษามีส่วนช่วยให้เกิด

การเรียนรู้ร่วมกัน ครู – อาจารย์สามารถพัฒนาผู้เรียน นักเรียนในการพัฒนาตนเอง สืบเนื่องจากปัจจัยภายนอก คือการแข่งขันการแข่งขันการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี การเรียนรู้ในห้องเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ มิตรภาพใหม่ ได้พบเจอการความรู้รอบด้าน ทำให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาการเรียนรู้ให้ถึงจุดมุ่งหมาย ครู – อาจารย์ มีการจัดการเรียนการสอนที่มีแนวคิดมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีการเรียนรู้ ครูต้องเน้นที่กระบวนการมากกว่าเนื้อหา เพื่อให้เด็กเกิดการร่วมมือเพื่อให้เกิดคุณภาพ

(อำนาจ เย็นสบาย. 2545: 15 – 18) การสอนแบบให้เด็กเป็นศูนย์กลางที่ดูจะสอดคล้องกับสังคมแบบประชาธิปไตย ที่เคารพปัจเจกภาพ และสอดคล้องกับความเชื่อที่ว่า การมีเสรีภาพกับความรับผิดชอบ ดุลยภาพระหว่างเสรีภาพกับความรับผิดชอบดุลยภาพระหว่างครู มีบทบาทในการแนะนำกับนักเรียนมีเสรีภาพในการแสดงออก ฯลฯ จึงน่าจะเป็นการจัดการที่เหมาะสม

2. ด้านการความคิดสร้างสรรค์

การแข่งขันในครั้งนี้ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากการรับรู้ซึ่งเป็นการเห็นประจักษ์ เกิดจินตนาการ และได้ประสบการณ์จากการแข่งขัน จินตนาการเป็นผลที่ได้จากการรับรู้ เมื่อเห็นมากจะเกิดการรับรู้มาก ในการแข่งขันในครั้งนี้เป็นการวาดภาพสดตามแนวทางของการแข่งขัน คือการวาดผ่านบรรยากาศจริง และทำการถ่ายทอดภาพผ่านสุนทรียะออกมา เป็นการสร้างสรรค์งานศิลปกรรม และเป็นการรวมตัวของความคิดสร้างสรรค์ในการวาดภาพเป็นอย่างดี การใช้แนวคิด เพื่อให้เกิดความต่างจากผู้ประกวด มีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้นมีการให้ผู้เรียน หรือผู้เข้าประกวดเป็นศูนย์กลางในการสร้างสรรค์งานศิลปะ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตัวเองในเรื่องทักษะฝีมือได้อีกทางหนึ่ง

(วิทย์ พิณคณิน. 2554: 67 – 69) การศึกษาในปัจจุบันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้มีศาสตร์และศิลป์อย่างต่อเนื่อง และมีสัดส่วนที่เหมาะสมกัน โดยผู้เรียนจะมีความรู้ความสามารถเข้าใจ และสามารถนำมาปฏิบัติได้สมดังอุดมการณ์ที่ว่า รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา ความเข้าใจศิลปะและมีประสบการณ์ทางศิลปะจะช่วยให้เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ในผลงานให้พัฒนาเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักคิดปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพและโอกาส กาลเวลา ได้อย่างไม่มีอุปสรรค

3. ความสำคัญของงานศิลปะ

เนื่องจากทางเทศบาลเป็นผู้บริหารจัดการในการจัดกิจกรรมการแข่งขันในครั้งนี้ กิจกรรมทางศิลปะดังกล่าวจึงเป็นเหมือนสิ่งที่ทางเทศบาลเมืองศรีราชา ผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนให้

ความสำคัญกับงานศิลปะ ศิลปะเกี่ยวข้องกับสังคม หรือชุมชนอย่างไร ในด้านการจัดการแข่งขันการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นกิจกรรมศิลปะที่ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันในพื้นที่เกาะลอยเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมทางศิลปะ เพราะศิลปะเป็นการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงามของที่ต่างๆไว้ ช่วยให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความเอื้อเฟื้อต่อกัน และมีความคิดสร้างสรรค์

(วิทย์ พิณคันเงิน. 2554: 67 – 69) การให้ความรู้ทางศิลปะจะต้องมีแนวทางปฏิบัติควบคู่กันไปตลอด ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกทางการบรรยาย เป็นรายงาน เป็นการแสดงออกทางการเขียนภาพ บัน การแกะสลัก หรือการประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อให้การศึกษาทางศิลปะดำเนินไปตามแนวการศึกษาที่ดี เป็นการเพิ่มประสบการณ์แก่ผู้เรียน ซึ่งนำไปสร้างสรรค์ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไปดังเช่นการจัดการแข่งขันดังกล่าวตามที่กล่าวไว้นั้น อีกประการหนึ่งของการให้ความสำคัญกับงานศิลปะกับชุมชน คือ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ยั่งยืน

4. ด้านความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมและชุมชน

ด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมได้นำเอาหลักการทฤษฎี 4M ในด้านการจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านงบประมาณมาให้เกิดความเกี่ยวเนื่องกับศิลปศึกษา ในด้านสิ่งแวดล้อมนั้น มีการบริหารจัดการงบประมาณในเรื่องการพัฒนาชุมชนในฐานะเป็นเมืองที่อยู่ใกล้ชายทะเล การดูแลในเรื่องการร่วมมือกันของคนในชุมชนในเรื่องการทำให้เป็นดังคำขวัญเมืองศรีราชา คือ เมืองน่าอยู่ เมืองน่าเที่ยว การจัดกิจกรรมศิลปะในครั้งนี้มีส่วนช่วยให้ชุมชนเกิดความกระตือรือร้นให้เกิดการดูแลชุมชนของตนเอง ในการเป็นเจ้าบ้านที่พร้อมต้อนรับผู้สร้างสรรค์งานศิลปะจากทั่วทุกที่ เพื่อส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดชลบุรี และจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก ของประเทศไทย และเป็นการเพิ่มให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่ดีขึ้นให้กับชุมชน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับการเรียนทัศนศิลป์ ที่ควบคู่ไปกับพื้นฐานวัฒนธรรมชุมชน และให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชน เพื่อให้ได้เรียนรู้วิถี แนวทาง การอนุรักษ์ รับผิดชอบและก่อประโยชน์ให้แก่ชุมชนของตนเอง (ชุติมา เวทการ. 2551: 97)

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์การวาดภาพสดของผู้ได้รับรางวัลจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2556 - 2557 การสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการวิจัย มีดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์กระบวนการวาดภาพในด้านแนวความคิด และหลักการทางศิลปะของภาพที่ได้รับรางวัลจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ระหว่างปี พุทธศักราช 2556 – 2557
2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลถึงความต่อเนื่องของการจัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานของแนวทางของการศึกษาศิลปศึกษา และการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อทราบถึงความต่อเนื่องของการจัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 จนถึงปัจจุบัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ผลงานรางวัลประเพณียอดเยี่ยม และดีเด่น ของผู้เข้าประกวด ระหว่างปี พ.ศ 2556 – 2557 จำนวน 36 ภาพ ในแต่ละระดับชั้นดังนี้

ระดับชั้นอนุบาล อายุระหว่าง 3 – 6 ปี

ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น อายุระหว่าง 6 – 9 ปี

ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อายุระหว่าง 9 – 12 ปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อายุระหว่าง 12 – 15 ปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช. อายุระหว่าง 15 – 18 ปี

ระดับชั้นปวส. และอุดมศึกษา, ระดับประชาชนทั่วไป อายุระหว่าง 18 – 24 ปีขึ้นไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาจากภาพวาดที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม และรางวัลดีเด่นจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2556 – 2557 จำนวน 36 ภาพ

2. ศึกษาแหล่งข้อมูลจากแหล่งข้อมูลดังนี้

2.1 เอกสารทางราชการของเทศบาลเมืองศรีราชา

2.2 การสัมภาษณ์พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับท่านนายกเทศบาลเมืองศรีราชา ครูผู้สอนศิลปะ และนักเรียนนักศึกษา

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลต่างๆทางด้านทัศนศิลป์ ผู้วิจัยได้แนวทางการวิเคราะห์ด้านองค์ประกอบของภาพประกวดที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม และรางวัลดีเด่นจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2556 – 2557 จำนวน 36 ภาพ ดังนี้ คือ

1. ด้านแนวคิด (Concept) ของภาพประกวดที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม และรางวัลดีเด่นจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2556 – 2557

2. ด้านหลักการทางศิลปะ

2.1 สื่อวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์

2.2 การเลือกใช้สี

2.3 การสร้างจุดเด่น

2.4 การสร้างความสมดุล

2.5 รูปแบบการจัดวางภาพ

เมื่อวิเคราะห์รายละเอียดข้อมูลดังกล่าวที่ละประเด็น และบันทึกผลการวิเคราะห์เป็นความเรียง พร้อมภาพผลงานตัวอย่างในการวิเคราะห์ประกอบ

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลถึงความต่อเนื่องของการจัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้แนวทางการสัมภาษณ์ และมีวิธีดำเนินการดังนี้

1) ในขั้นตอนนี้ผู้ทำการวิจัยตั้งคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมให้ อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจสอบความเหมาะสมในด้านเนื้อหาที่

จะสัมภาษณ์ และขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้ทำการวิจัยจะทำการสัมภาษณ์ ซึ่งเลือกจากผู้นำชุมชน และบุคคลที่มีชื่อเสียงซึ่งเป็นที่ยอมรับในชุมชนเมืองเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี พร้อมกันนั้นจะทำการสัมภาษณ์กรรมการที่ตัดสินงาน จำนวน 4 ท่าน

2) ของการสัมภาษณ์ ทำการบันทึกผลและการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยที่ส่งผลถึงความต่อเนื่องของการจัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี

3) เป็นการสรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ หลังจากที่ได้วิจัยได้ข้อสรุปจากการศึกษาภาคสนาม และจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางในการเผยแพร่ความรู้ให้ชุมชนเกิดการร่วมกัน พร้อมพัฒนาให้การจัดการแข่งขันการจัดการประกวดเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรีต่อไป

สรุปผล

สรุปผลการศึกษา และการวิเคราะห์ผลงานการวาดภาพสดของผู้ได้รับรางวัลจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2556 – 2557 รวม 36 ภาพ มีดังนี้

ด้านแนวคิด

แนวคิดในการสร้างสรรค์และเนื้อหาในภาพมีการใช้เรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การดำรงชีพของคนด้วยการสื่อถึงภาพเรือ ภาพวิถีชีวิตของชาวบ้านในอำเภอศรีราชาที่ประกอบอาชีพประมงการนำเสนอเรื่องราวของธรรมชาติผสมผสานกับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ โดยการใช้การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ผ่านเรื่องราวของทะเล คน และต้นไม้ต่างๆ พร้อมด้วยการนำเสนอภาพในเรื่องของประเพณี และวัฒนธรรมของคนในชุมชนและภาพของสถาปัตยกรรมเชิงสัญลักษณ์ซึ่งเป็นที่รู้จักของคนโดยทั่วไปในอำเภอศรีราชา

แนวคิดเรื่องธรรมชาติกับมนุษย์เป็นแนวคิดของเด็กในระดับชั้นอนุบาล และประถมศึกษาตอนต้นเป็นส่วนมาก เด็กๆในวัยใกล้เคียงกันนี้มีการรับรู้ถึงการอยู่ร่วมกันเหมือนในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของ สัตว์ ต้นไม้ เด็กเน้นที่จะใช้ความดีงาม ใส บริสุทธิ์ และจินตนาการในการถ่ายทอด การสร้างสรรค์ของมนุษย์เกิดจากการรับรู้ จินตนาการ และประสบการณ์ส่วนเด็กที่โตขึ้นการถ่ายทอดจะเป็นในเรื่องการใช้แนวคิดตามหลักความเป็นจริงกับสิ่งที่เห็นเป็นจริงพร้อมการสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคใหม่มากกว่าการใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์

ด้านหลักการทางศิลปะ

1) สีวรรส

จากการแข่งขันการประกวดในครั้งนี้ภาพที่ได้รางวัลยอดเยี่ยม และรางวัลดีเด่น สีวรรสที่มีการใช้มากที่สุด คือ สีชอล์ค เป็นสีที่ใช้ในการสร้างสรรค์งานมากที่สุด จากการสังเกตระบุได้ว่าการใช้สีชอล์คนั้นเป็นการใช้ในระดับตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึงระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ส่วนที่เป็นลำดับรองลงมาคือเป็นการใช้สีโปสเตอร์และสีน้ำในการสร้างสรรค์ภาพซึ่งเป็นระดับชั้นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไปจนถึงตลอดถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ยังคงมีการผสมผสานการใช้สีโปสเตอร์ร่วมกับสีดินสอส่วนในระดับชั้นที่สูง คือระดับอุดมศึกษา สีที่ใช้ส่วนมากส่วนมากเป็นการใช้สีอคริลิก และสีน้ำมัน นอกจากสีวรรสดังที่กล่าวมาแล้ว มีการใช้สีวรรสประเภทกระดาษสี แทนการใช้กระดาษสีขาว ใช้ดินสอสีไม้ หรือสีประเภทต่างๆ ในการสร้างสรรค์ต่อไป การใช้สีประเภทภาพพิมพ์ (Woodcut) โดยการใช้สีวรรสประเภท เครื่องมือการแกะ, สีวรรสประเภทเกรียง ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์ของผู้สร้างสรรค์งานระดับเด็กโต

2) สี

จากการแข่งขันการประกวดในครั้งนี้ภาพที่ได้รางวัลยอดเยี่ยม และรางวัลดีเด่น มีการใช้สีส่วนมากเป็นการใช้สีที่ฉูดฉาด เพื่อให้เกิดความน่าสนใจในการแข่งขัน สีโดยรวมเป็นการใช้สีที่ไม่ได้คำนึงถึงเรื่องของความเป็นจริงมากนัก สีของระดับชั้นอนุบาลขึ้นอยู่กับการใช้จินตนาการเป็นหลัก เนื่องจากเด็กในระดับชั้นดังกล่าว การเห็นแตกต่างจากการใช้สีจริงในการสร้างสรรค์ผลงาน ในขณะที่เด็กสร้างสรรค์ด้วยสีดังที่กล่าวมาแล้ว ขณะเดียวกันเด็กที่โตขึ้นก็ยังคงใช้สีสีนที่ฉูดฉาดในงาน ทำให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้น เนื่องจากเด็กที่โตมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ มีประสบการณ์จากเทคนิค ที่ทำให้สีมีส่วนทำให้งานน่าสนใจ และในระดับชั้นที่โตสุดคือ ระดับอุดมศึกษา และประชาชนทั่วไปการไล่สีแบบคลุมโทน มีการใช้น้ำหนักสีที่แตกต่างกันในภาพ

3) จุดเด่นของภาพ

เป็นการใช้รูปทรงมีเพียงจุดเดียวในภาพ หรือการประกอบกับการจัดวางไว้กึ่งกลางของภาพ และการใช้รูปทรงที่ซ้ำกันเป็นจำนวนมากในการใช้รูปทรงที่ซ้ำกันทำให้เกิดจุดเด่นขึ้นในภาพ ส่วนใหญ่เป็นการสร้างสรรค์ของเด็กในระดับชั้นที่เล็กที่สุด คืออนุบาล และประถมศึกษาตอนต้น การสร้างรูปทรงที่เป็นจุดเดียวในภาพเป็นเด็กในระดับที่โตขึ้น เนื่องจากมีการเขียนภาพเป็นลักษณะการเริ่มเหมือนจริง จินตนาการในการสร้างสรรค์เรื่องราวอาจน้อยกว่าเด็กระดับอนุบาลจะเน้นที่ความเหมือนจริงมากกว่าเด็กเล็ก จุดเด่นของภาพบางครั้งเป็นการใช้สีก็เกิดเป็นจุดเด่นได้ จุดเด่นประกอบด้วยหลายๆส่วนที่ประกอบกันเป็นภาพ อาจเกิดจากการใช้รูปทรง ความกลมกลืน เนื้อหาแนวคิดของภาพก็เป็นการทำให้เกิดจุดเด่นได้

4) ความสมดุลของภาพ

ในการประกวดวาดภาพในครั้งนี้ผลการวิเคราะห์เรื่องความสมดุลของภาพจำนวน 36 ภาพ มีจำนวนภาพที่ใช้ความสมดุลแบบสองข้างไม่เท่ากันมากที่สุด ที่เหลือเป็นการใช้ขนาด สัดส่วนที่ไม่เท่ากัน แต่มีความสมดุลที่สัมพันธ์กันในด้านเนื้อหา เพียงแตกต่างกันที่ ขนาด และน้ำหนักของภาพ

5) รูปแบบการจัดวางภาพ

มากที่สุดอันดับแรกคือเป็นการจัดวางภาพแบบมุมมองที่เกี่ยวข้องกับทัศนียภาพ คือมีระยะหน้า กลาง หลัง ภาพมีลักษณะที่เป็นสามมิติมีความลึก ดูเหมือนจริง และมองเห็นเส้นของทัศนียภาพ การใช้หลักการเขียนภาพแบบทัศนียภาพนั้นมีอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา อุดมศึกษา และประชาชนทั่วไป เนื่องจากเป็นระดับชั้นที่มีประสบการณ์ในการเขียนภาพค่อนข้างมาก การเรียนรู้หลักการเขียนภาพแนวทัศนียภาพนั้นต้องอาศัยการเรียนรู้และประสบการณ์เป็นหลัก ส่วนเด็กที่เป็นระดับอนุบาล ประถมศึกษานั้น ยังคงใช้การเขียนภาพในลักษณะการเขียนแบบใกล้ คือระยะหน้า และไกลคือระยะหลังเท่านั้น

สรุปจากการทำวิจัยในครั้งนี้ การเรียนวิชาศิลปะศึกษาเป็นการเรียนศิลปะร่วมกับการศึกษาหาความรู้ ความรู้ซึ่งได้จากการเห็นโลกกว้าง การมองโลกด้วยความคิดสร้างสรรค์ การสร้างสรรค์งานที่เป็นส่วนทำให้เกิดการขัดเกลาขึ้นในจิตใจ ศิลปะเป็นส่วนช่วยให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสริมสร้างกิจกรรมศิลปะ เด็กระดับชั้นอนุบาลให้มีการวาดภาพ เพื่อเป็นการแสดงออกทางจินตนาการ และสิ่งที่เด็กในระดับชั้นอนุบาลส่วนมากชอบการวาดภาพมากที่สุด ได้แก่ ภาพมนุษย์ ภาพสัตว์ และภาพต้นไม้ ซึ่งเป็นสิ่งใกล้ตัวมากที่สุด ถึงแม้ว่าการสร้างสรรค์ของเด็กจะมีความแตกต่างกัน แต่นั่นไม่ได้ทำให้การสร้างสรรค์แปลกหรือแตกต่างไปเลย หากจะดีถ้าได้รับการฝึกฝน สนับสนุน ให้มีการถ่ายทอดสิ่งที่อยู่ภายใต้จิตสำนึก ไม่จำเป็นต้องเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะ อาจเป็นการเล่น การพูด และการแสดงออกทุกทางที่เด็กสามารถทำได้ออกมา เด็กทุกคนมีขีดความสามารถของการสร้างสรรค์ในด้านศิลปะแตกต่างกัน แต่ทุกคนสามารถปรับปรุงและพัฒนาส่วนที่ชอบขึ้นได้ภายใต้ขอบเขต และความสามารถเฉพาะตัวเพื่อทำให้เกิดการสร้างสรรค์งานศิลปะได้

สรุปผลการศึกษา และการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลถึงความต่อเนื่องของการจัดการประกวด การวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ใช้การวิเคราะห์แบบทฤษฎี 4M เพื่อเชื่อมโยงกับ แนวทางของศิลปศึกษามีดังนี้

1. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

ได้เกิดกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยให้การแข่งขันในครั้งนี้เป็นการบูรณาการการเรียนรู้จากครู – อาจารย์ มาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนศิลปศึกษามีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ครู – อาจารย์สามารถพัฒนาผู้เรียน คือ นักเรียนในการพัฒนาตนเอง สืบเนื่องจากปัจจัยภายนอก คือการแข่งขันการแข่งขันการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี การเรียนรู้ นอกห้องเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ มีรูปภาพใหม่ ได้พบเจอการความรู้รอบด้าน ทำให้เกิด ประสิทธิภาพ และเป็นผลดีต่อการพัฒนาการเรียนรู้ให้ถึงจุดมุ่งหมาย ครู – อาจารย์ มีการจัดการเรียน การสอนที่มีแนวคิดมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีการเรียนรู้ ครูต้องเน้นที่กระบวนการมากกว่าเนื้อหา เพื่อให้ เด็กเกิดการร่วมมือเพื่อให้เกิดคุณภาพทางการศึกษามากยิ่งขึ้น

2. ด้านการความคิดสร้างสรรค์

การแข่งขันในครั้งนี้ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากการรับรู้ ซึ่งเป็นการเห็นประจักษ์เพื่อทำการถ่ายทอด ทำให้เกิดจินตนาการ และได้ประสิทธิภาพจากการแข่งขัน จินตนาการเป็นผลที่ได้จากการรับรู้ เมื่อเห็นมากจะเกิดการรับรู้มาก ในการแข่งขันในครั้งนี้เป็นการวาด ภาพสดตามแนวทางของการแข่งขัน คือการวาดผ่านบรรยากาศจริง และทำการถ่ายทอดภาพผ่าน สุนทรียะออกมาเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปกรรม เป็นการรวมตัวของความคิดสร้างสรรค์ในการวาด ภาพเป็นอย่างดี มีการผสมผสานการใช้แนวคิด เพื่อให้เกิดความต่างจากผู้ประกวด มีการแก้ปัญหา เฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้นในขณะที่ทำการแข่งขัน มีการให้ผู้เรียน หรือผู้เข้าประกวดเป็นศูนย์กลางในการ สร้างสรรค์งานศิลปะ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตัวเองในเรื่องทักษะฝีมือได้อีกทางหนึ่ง

3. ด้านการให้ความสำคัญกับงานศิลปะ

ศิลปะเป็นพื้นฐานที่ติดตัวทุกคนมาตั้งแต่เกิด ศิลปะต้องได้รับความมองเห็นเมื่อเรา โตขึ้น ด้วยการฝึกฝน เพื่อทำให้เกิดการสร้างสรรคศิลปะที่ดีขึ้น แนวความคิดของศิลปะสามารถ นำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆได้ จากเหตุผลดังกล่าว เทศบาลเมืองศรีราชาเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ เปิดโอกาสให้กับเด็กและเยาวชนในการเปิดพื้นที่สำหรับการทำงานศิลปะด้วยการจัดกิจกรรมการ แข่งขันที่มีประโยชน์ในครั้งนี้ กิจกรรมทางศิลปะดังกล่าวจึงเป็นเหมือนสิ่งที่ทางเทศบาลเมืองศรีราชา ผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับงานศิลปะ ศิลปะที่ทำให้ทุกคนเกิดความรู้สึกทางจิตใจ อารมณ์ อ่อนโยน ศิลปะมีส่วนทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะมีส่วนในการพัฒนาสังคม หรือ

ชุมชน ในด้านการจัดการแข่งขันการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นกิจกรรมศิลปะที่ทำให้เกิดการทำงานร่วมกัน ในพื้นที่เกาะลอยเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมทางศิลปะ เพราะศิลปะเป็นการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีที่ดั่งามของที่ต่างๆไว้ ช่วยให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน และมีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาสิ่งที่ดีให้เกิดขึ้นกับชุมชน

4. ด้านความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมและชุมชน

ด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมได้นำเอาหลักการทฤษฎี 4M ในด้านการจัดการ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านงบประมาณทำให้เกิดความเกี่ยวเนื่องกับศิลปะศึกษา ในด้านสิ่งแวดล้อมนั้นมีการบริหารจัดการงบประมาณในเรื่องการพัฒนาชุมชนในฐานะเป็นเมืองที่อยู่ใกล้ชายทะเล การดูแลในเรื่องการร่วมมือกันของคนในชุมชนในเรื่องการทำให้เป็นดังคำขวัญเมืองศรีราชา คือ เมืองน่าอยู่ เมืองน่าเที่ยว การจัดกิจกรรมศิลปะในครั้งนี้มีส่วนช่วยให้ชุมชนเกิดความกระตือรือร้นให้เกิดการดูแลชุมชนของตนเอง ในการเป็นเจ้าบ้านที่พร้อมต้อนรับผู้สร้างสรรค์งานศิลปะจากทั่วทุกที่ เพื่อส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดชลบุรี และจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก ของประเทศไทย และเป็นการเพิ่มให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่ดีขึ้นให้กับชุมชน และเปิดโอกาสให้คนในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์สิ่งที่ดีไว้ ช่วยให้คนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์การวาดภาพสดของผู้ได้รับรางวัลจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2556 – 2557 ทำให้ทราบว่า

แนวความคิด

แนวความคิดของเด็กชั้นอนุบาล ตามเนื้อหาของการประกวด หรือช่วงระหว่างอายุ 3 – 6 ปี (Lowenfeld. 1975: 385 – 387; 371 – 374; 1982: 436 – 439; 198: 474 – 479) กล่าวว่าเป็นขั้นตอนการวาดภาพเป็นเรื่องราว (Pre - Schematic Stage) มีบอกกล่าวเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก สิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก และมีการใช้จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์ภาพมากที่สุด สามารถสื่อได้ถึงเรื่องราวใกล้ตัวระหว่างธรรมชาติ สัตว์ และมนุษย์ (นวลลออ ทินานนท์. 2545: 99 – 103) กล่าวว่า ในช่วงนี้เด็กยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง เรื่องราวควรเป็นสิ่งที่เด็กมีประสบการณ์ด้วยตนเอง อาจเป็นเรื่องครอบครัว ให้เด็กสะท้อนถึงภาพของครอบครัวของเด็กเอง สมาชิกในครอบครัวหรือการมีกิจกรรมกับคุณพ่อ คุณแม่ พี่น้อง เพื่อนๆ ตัวอย่าง เช่น เรื่องของสิ่งแวดล้อม ห่วงโซ่ โรงเรียนของฉัน ก็จะสะท้อนภาพที่โรงเรียนที่เด็กได้มีส่วนร่วมอยู่ ว่าโรงเรียนมีใครบ้าง ครู เพื่อน บรรยากาศในโรงเรียน

แนวความคิดในเด็กระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น 1 - 3 ตามเนื้อหาของการประกวด หรือ ช่วงระหว่างอายุ 6 - 9 ปี (Lowenfeld. 1975: 385 - 387; 371 - 374; 1982: 436 - 439; 198: 474 - 479) กล่าวว่าเป็นขั้นวาดภาพได้เป็นเรื่องราวอย่างสังเขป (The Schematic Stage) เป็นการถ่ายทอดให้เห็นถึงแนวคิดถึงสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก มีการสร้างแนวคิดในเรื่องของเรือซึ่งเป็นส่วนประกอบของการเกิดวิถีชีวิตชาวประมง เด็กยังคงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากตัวเองเป็นหลัก

แนวความคิดในเด็กระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 4 - 6 ตามเนื้อหาของการประกวด หรือ ช่วงระหว่างอายุ 9 - 12 ปี (Lowenfeld. 1975: 385 - 387; 371 - 374; 1982: 436 - 439; 198: 474 - 479) กล่าวว่าเป็นขั้นเริ่มต้นวาดภาพอย่างของจริง (The Gang Age) มีขั้นตอนเริ่มการวาดภาพจากของจริง แนวความคิดมีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น มีการพยายามเลียนแบบวัตถุ เป็นการสร้างสรรค์บริเวณพื้นที่ที่ทำการวิจัยคือทะเลเป็นแนวความคิดหลัก พร้อมการเขียนภาพในเชิงสัญลักษณ์และวัตถุที่เป็นเมืองศรีราชา ยังมีการสื่อในเรื่องของเรือในทุกภาพ เพื่อให้เป็นการสอดคล้องการหัวข้อในการจัดการประกวดในครั้งนี้

แนวความคิดในเด็กระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 - 3 ตามเนื้อหาของการประกวด หรือ ช่วงระหว่างอายุ 12 - 15 ปี (Lowenfeld. 1975: 385 - 387; 371 - 374; 1982: 436 - 439; 198: 474 - 479) กล่าวว่าเป็นขั้นวาดภาพเลียนแบบธรรมชาติ (The Pseudo - Naturalistic Stage) แนวความคิดเป็นการสร้างสรรค์แบบการเขียนที่ค่อนข้างเหมือนจริง มีการแสดงถึงอารมณ์ระหว่างตนเองและสิ่งแวดล้อม เป็นการสื่อสารแนวคิดในเรื่องเรือ และทะเลเป็นหลัก เนื่องจากเป็นอาชีพหลักที่ตั้งอยู่กั ทะเลเป็นประจำ

แนวความคิดในเด็กระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 - 6 ตามเนื้อหาของการประกวด หรือ ช่วงระหว่างอายุ 15 - 18 ปี (Lowenfeld. 1975: 385 - 387; 371 - 374; 1982: 436 - 439; 198: 474 - 479) กล่าวว่าเป็น ขั้นการตัดสินใจ (Adolescent Art) มีความสนใจในเรื่องรายละเอียดของภาพค่อนข้างมาก แนวความคิด เป็นเรื่องการสื่อสารถึงเรื่องเรือ, ภูมิทัศน์ที่สวยงามทั้งกลางวัน และกลางคืน พร้อมการใช้การสื่อสารเกี่ยวกับมุมมองของสะพานที่ใช้ของคนในพื้นที่ศรีราชา

แนวความคิดในระดับชั้นอุดมศึกษา หรือช่วงระหว่างอายุ 18 ปีขึ้นไป แนวความคิดมีความเป็นตัวของตัวเองในด้านของการแสดงออกในด้านความคิดสร้างสรรค์ด้วยเทคนิควิธีการเป็นหลัก มีการนำเสนอในเรื่องวิถีชีวิตของชาวบ้าน และภูมิทัศน์ในเขตเมืองศรีราชา มีการใช้เทคนิค หรือสื่อวัสดุที่เฉพาะตัวเกิดขึ้นมากมายในการสร้างสรรค์ภาพ ภาพวาดที่สวยงามที่เกิดจากจินตนาการทางความคิด ผ่านทางภาพวาด ช่วยให้เมืองศรีราชาเป็นเมืองที่สวยงาม และน่าท่องเที่ยวไปอีกยาวนาน

หลักการทางศิลปะ

สื่อวัสดุ

จากการแข่งขันการประกวดวาดภาพครั้งนี้ ในระดับชั้นอนุบาลมีการใช้สื่อวัสดุคือ สีชอล์คเป็นหลัก เพราะสีชอล์คเป็นสีที่เหมาะสมกับเด็ก (ดำรง วงศ์อุปราช. 2529: 126 – 129) กล่าวว่า สีชอล์คเป็นสีที่ใช้สะดวก นิยมใช้กันมากในโรงเรียนขณะนี้แบบธรรมดาราคาไม่แพงโดยเฉพาะสีเทียน ด้วยเหตุที่หาง่ายและราคาไม่แพงนัก จึงนิยมใช้กันมากในโรงเรียน ทำให้ผลงานศิลปะเด็กมีลักษณะ คล้ายคลึงกัน อาจเป็นผลเสียได้เหมือนกันถ้านิยมวัสดุนี้มากเกินไป ทำให้ไม่มีความพยายามใช้เทคนิค อื่นๆ ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นปีที่ 1 – 3 ยังคงมีความต่อเนื่องในการใช้สื่อวัสดุสีชอล์คบนกระดาษ ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 – 6 ยังคงมีการใช้สื่อวัสดุประเภทสีชอล์คเป็นส่วนใหญ่ แต่เพิ่มการใช้ สีน้ำ สีโปสเตอร์ และการผสมผสานในดินสอสีบ้างในบางชั้น (ดำรง วงศ์อุปราช. 2529: 126 – 129) กล่าวว่าโรงเรียนได้นำเอาสีโปสเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนและการเขียนภาพประกวด เป็นส่วนมาก และดินสอสีนั้นใช้วาดและระบายสีตามเทคนิคการวาดได้ และเพิ่มความน่าสนใจให้แก่ การทำงานของเด็ก ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3 (อารี รังสินนท์. 2527: 36, 37) กล่าวว่า เป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) อายุ 14 – 15 ปี สื่อวัสดุเริ่มที่จะใช้สีโปสเตอร์มากกว่า สีชอล์คหรือสีเทียน เนื่องจากเป็นช่วงรอยต่อในการเจริญเติบโตไปสู่วัยรุ่น สีโปสเตอร์ที่ใช้มีการ ผสมผสานไปกับการใช้ดินสอสีบ้างบางขณะ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 – 6 (อารี รังสินนท์. 2527: 36, 37) กล่าวว่า เป็นระดับความเจริญเติบโตช่วงวัยรุ่นตอนปลาย (Later Adolescence) อายุ 16 – 20 ปี นั้น เริ่มมีขั้นตอนการใช้เทคนิคด้วยสื่อวัสดุต่างๆ มากมาย เริ่มมีการใช้สีที่เป็นสี (Artist) คือ เป็นสื่อวัสดุที่มีชั้นที่มากกว่าที่ผ่านมา เช่น สีอคริลิก มีการใช้ผ้าใบเป็นตัวกลางในการสร้างสรรค์ มีการ ใช้กระดาษสีเข้มเพื่อเป็นตัวกลางในการระบายสีด้วยสีดินสอด้วยสีที่อ่อนกว่า และสุดท้ายเป็นระดับชั้น ที่มีการแข่งขันกันมากที่สุด คือระดับชั้น อุดมศึกษาและประชาชนทั่วไป (อารี รังสินนท์. 2527: 36, 37) กล่าวว่า เป็น (ช่วงยุวชน คืออายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป) จะเห็นได้ว่า มีการใช้เทคนิคเฉพาะตัวค่อนข้าง สูงอาจเป็นเพราะประสบการณ์ และต้องการการสร้างสรรค์ที่เป็นรูปแบบใหม่ๆ มีการใช้สื่อวัสดุที่ ค่อนข้างหลากหลาย เช่น สีน้ำมัน สีอคริลิก การใช้หมึกพิมพ์ภาพในลักษณะของงานภาพพิมพ์แกะไม้ (Woodcut) ด้วยการใช้สิ่ว หรือเครื่องมือในการแกะไม้ แกะลงบนแผ่นไม้ มีการใช้สื่อวัสดุที่มากกว่า พู่กัน คือ เกรียง ด้วยการใช้การระบายที่เป็นตัวของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็น การลาก การปาด น้ำหนักและ แสงเงาค่อนข้างทำได้ดี ภาพมีลักษณะที่มีความลึก มีการคลุมโทนด้วยสี นอกจากนี้ จากการสังเกต จากการแข่งขันในการตัดสิน มีบางชั้นที่ไม่ได้รับรางวัลเนื่องจากงานไม่สมบูรณ์ เป็นการสร้างสรรค์ด้วย การใช้สื่อวัสดุที่เป็นด้าย เย็บลงบนผืนผ้าใบที่ซึ่งอยู่บนเฟรม เด็กในระดับนี้ถือว่ามีความสามารถที่จะ ทำการสร้างสรรค์งานออกมาได้ดี

สี่

ในทุกระดับชั้นมีการใช้สีที่สดใส อนุญาตให้เกิดการสะดุดตาในการแข่งขันในระดับชั้นอนุบาลมีการใช้สีที่ค่อนข้างหลากหลาย ไม่คำนึงถึงความถูกต้องมากนัก (ศรียา นิยมธรรม. 2547) กล่าวว่าเด็กชอบใช้สีที่สะดุดตา ไม่คำนึงถึงความเป็นจริงตามธรรมชาติ แล้วแต่สีไหนจะประทับใจสำหรับเด็กชั้นอนุบาล และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 เนื่องจากระดับอายุค่อนข้างใกล้เคียงกัน มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องการใช้สีในการสร้างสรรค์งานศิลปะ เด็กมีการสร้างสรรค์โดยไม่คำนึงถึงหลักการทางศิลปะเท่าใดนัก เป็นไปในลักษณะการชอบสีในระหว่างการทำงานมากกว่า (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539: 18) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เรื่องการใช้สี เด็กจะไม่ได้นึกถึงทฤษฎี ไม่ได้นำสีมาเปรียบเทียบกัน หรือไม่ได้วางแผนล่วงหน้าแต่อย่างใด แต่เด็กจะมีประสาทสัมผัสเกี่ยวกับความงามที่สะสมไว้ เขาจะเลือกสีแต่ละสีมาอย่างรวดเร็ว และเขียนระบายอย่างทันทีทันใด และสำหรับโครงสร้างของภาพ เด็กก็ไม่เคยกังวลใจว่า มันจะเหมือนกับสิ่งต่างๆตามธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมหรือไม่ แต่ท้ายที่สุดเมื่อภาพเสร็จลง ภาพสีส่วนรวมก็จะมักแสดงความประสานกลมกลืนกันอย่างเป็นเอกภาพ และแสดงการสร้างสรรค์สีที่ไม่ซ้ำกันในแต่ละภาพอีกด้วย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 (Lowenfeld. 1975: 385 – 387: 371 – 374; 1982: 436 – 439; 198: 474 – 479) กล่าวว่าการใช้สี ในวัยนี้สีเป็นสิ่งสำคัญต่อการแสดงออกทางศิลปะเป็นอย่างมาก เนื่องจากเด็กเริ่มพัฒนาการใช้สีตามสภาพความเป็นจริงของวัตถุ มาเป็นลักษณะของการใช้สีตามความนึกคิดของตน

การใช้สีในระดับชั้นที่โตที่สุด คือในระดับชั้นอุดมศึกษา และประชาชนทั่วไป จากการทำวิจัยทำให้ทราบว่า การสร้างงานศิลปะเป็นการสั่งสมประสบการณ์ การใช้สีในระดับคนทั่วไปหรือเด็กโตที่สุดนั้น ไม่จำเป็นต้องใช้การสร้างสรรค์สีที่สดใสเพียงอย่างเดียว จำเป็นต้องมีส่วนประกอบในการใช้หลักการทางศิลปะทุกอย่างในการประกอบกันเป็นงานแต่ละชิ้น ซึ่งเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์เป็นส่วนประกอบหลัก (สุชาติ เกาทอง. 2532: 61 – 79) กล่าวว่า ประสบการณ์ (Experience) เป็นผลจากการรับรู้ในการเรียนรู้ หรือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาก่อนแล้ว เก็บสะสมไว้ในสมอง ประสบการณ์จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ใหม่ๆ ทำให้มนุษย์ได้มีการศึกษา เรียนรู้ ในกิจกรรมทางปัญญาอันไม่มีที่สิ้นสุด สีในระดับชั้นที่สูงๆนั้นมีการสีที่ควบคู่กับเทคนิควิธีการ การคลุมโทนของสีในภาพ การเว้นจังหวะด้วยสีอ่อนในส่วนระยะที่ไกลออกไป

จุดเด่น

ในระดับอนุบาล และระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 การวาดภาพที่แสดงลักษณะเป็นจุดเด่น ด้วยการจุดเด่นด้วยขนาด และสี กล่าวคือ มีการวางวัตถุที่ต้องการเน้นด้วยจุดเด่นที่ใหญ่ หรือสีที่สะดุดตา ประกอบด้วยการสร้างสรรค์สัตว์ ต้นไม้ เรือ เป็นหลัก (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539: 63)

กล่าวว่า การมีพัฒนาทางธรรมชาติ ซึ่งเด็กใช้เป็นสิ่งแทนคน ต้นไม้ บ้าน ดวงอาทิตย์ นก และสิ่งที่เขาชอบ เด็กจะสร้างภาพที่เป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายส่วนตัว การใช้จุดเด่นในการซ้ำกัน ทำให้ภาพเกิดเป็นจุดเด่นได้ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีการสร้างจุดเด่นด้วยรูปทรงและการใช้สีเป็นหลัก สีที่จุดเด่นมีส่วนช่วยให้ภาพ พร้อมการวางจุดเด่นเป็นการวางตำแหน่งรูปทรง รูปทรงที่เป็นสัญลักษณ์ของเมืองศรีราชา ในระดับชั้นดังกล่าว มีการสร้างสรรค์ด้วยภาพเรือ ต้นมะพร้าว ภาพกังหัน (เทศบาลเมืองศรีราชา. 2542: 7) เก่งมังกรจีน 48 เส้า ไว้เป็นสถานที่ประดิษฐานของรูปปั้นพระโพธิสัตว์กวนอิมหยกขาว ที่วัดเกาะลอยภาพ และภาพที่เป็นสัญลักษณ์ของเกาะลอย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3 จุดเด่นในระดับนี้คือการใช้เรือเป็นจุดสนใจเป็นหลักที่น่าสังเกตคือ ทุกภาพที่ได้รางวัลมีการใช้เรือเป็นจุดเด่นทุกชิ้น (Lowenfeld. 1975: 385 – 387: 371 – 374; 1982: 436 – 439; 198: 474 – 479) กล่าวว่าเด็กกลุ่มนี้จึงค่อนข้างไม่สนใจกับกระบวนการออกแบบอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตามพวกเขากลับมีความเข้าใจในเรื่องการจัดวางระยะระหว่างวัตถุได้เป็นอย่างดี จึงมีความสามารถจัดความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในภาพได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม ส่วนลักษณะที่สำคัญของเด็กกลุ่มนี้คือ วาดภาพตามความรู้สึกของการให้ความสำคัญกับสิ่งนั้น

จุดเด่นในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (4 – 6) มีการใช้จุดเด่นด้วยการใช้เรือเป็นจุดเด่นหลัก หรือการใช้วัตถุที่เด่นมีขนาดใหญ่ ส่วนอื่นที่เป็นจุดเด่นอื่นคือ การใช้สีที่พร้อมการให้แสงเงาที่ชัดเจนเป็นการใช้จุดเด่นที่ลักษณะของการใช้รูปทรงเป็นตัวกำหนด พร้อมกันนั้นการใช้เทคนิคที่เป็นการนำเสนอด้วยการใช้สื่อวัสดุก็เป็นการทำให้ภาพเป็นจุดเด่นได้ เนื่องจากมีความแปลกใหม่ในด้านการนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ซึ่งนำมาเพื่อการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. 2533: 9 – 15) กล่าวว่า เด็กในวัยนี้ได้รวบรวมเอาปัญหาอุปสรรคและประสบการณ์ต่างๆ ที่พบในช่วงวัยรุ่นตอนต้นเพื่อเป็นฐานนำไปสู่การค้นพบตัวเอง การสร้างผลงานดูมีพลังแบบใหม่ เด็กที่ได้รับการแนะนำที่ถูกต้องในขั้นตอนที่ผ่านมาจะเป็นเด็กที่มีประสิทธิภาพทางศิลปะค่อนข้างสูง ในระดับสุดท้ายคือ ระดับอุดมศึกษา ความเข้มข้นที่เกิดจากการสร้างสรรค์งานศิลปะมีค่อนข้างมากเนื่องจากมีพลังในการสร้างสรรค์งานสูง การนำเสนอจุดเด่นมีทั้งการใช้เทคนิควิธีการ การใช้แสงเงา สี จุดเด่น การคลุมโทน การใช้การนำเสนอด้วยวิธีใหม่ เช่น ใช้ทำงานแบบภาพพิมพ์ในการนำเสนอ ทำให้ภาพทั้งหมดเกิดจุดเด่นได้ทั้งสิ้น

ความสมดุล

ในทุกระดับชั้นมีความสมดุลในการเขียนภาพ ซึ่งเป็นความสมดุลที่เกิดจากตัวผู้วิจัยเองเท่านั้น ความสมดุลเป็นไปตามความอาจจะไม่ถูกต้อง (วัฒนา พุทธางกูรนนท์. 2530: 76) ให้ความหมายของความสมดุล หมายถึง “ความเท่ากันหรือการถ่วงให้เกิดความเท่ากัน การเท่ากันอาจจะ

ไม่เท่ากันจริงก็ได้ เป็นความเท่ากันในความรู้สึก” ภาพทั้งหมดที่ได้รางวัลจากการประกวดในครั้งนี้เป็น ความสมดุลที่เกิดจากความสมดุลแบบสองข้างไม่เท่ากันแต่ทางสถานะโดยรวมของภาพทั้งหมดเป็น การเกิดจากการมองเห็นไม่ได้อ้างอิงถึงความสมดุลอย่างใดอย่างหนึ่ง (อารี สุทธิพันธุ์. 2535: 83) ได้ กล่าวไว้ว่า ความสมดุล หมายถึง “สถานะของรูปทรงที่สัมพันธ์กันกับสภาพส่วนรวมทั้งหมดในภาพ ทำ ให้รูปทรงส่วนรวมคงอยู่ในสถานะนั้นๆได้ และกลมกลืนกับสภาพของรูปทรงส่วนรวมทั้งหมดด้วย ความสมดุลเป็นความรู้สึกที่เกิดจากประสาทตา สร้างประสบการณ์ทางการเห็น ให้ความรู้สึกไม่ขัดตา การที่เราเห็นและรู้สึกสมดุลนั้นเป็นไปโดยการประมาณเท่านั้น”

รูปแบบการจัดวางภาพ

ในเด็กที่เป็นระดับอนุบาล ประถมศึกษานั้น ยังคงใช้การเขียนภาพในลักษณะการเขียน แบบใกล้ คือระยะหน้า และไกลคือระยะหลังเท่านั้น

(วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539: 18) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านการจัดภาพ ในขณะที่ การขยายขนาด และลดขนาดรูปทรงในภาพเขียนของเด็ก เป็นผลในด้านการแสดงออกถึงสิ่งที่สำคัญ มากน้อยแล้วยังเกี่ยวข้องกับการจัดภาพทางด้านขนาดและรูปทรงอีกด้วย เด็กจะวางรูปทรงเล็กหรือ ใหญ่ บนหรือล่าง รวมทั้งบริเวณว่างมากหรือน้อยย่อมแสดงถึงการแก้ปัญหาต่อเนื่องกันไป จากรูปทรง แรกไปจนถึงรูปทรงสุดท้าย และอีกแง่หนึ่ง การจัดภาพของเด็กไม่คำนึงถึงการซ้อนกันหรือวางทับกันนัก แต่จะแก้ปัญหาให้เหมาะสมบนพื้นระนาบหรือสนามภาพที่แบน ไม่ใช่การสร้างภาพรวมให้เกิดมิติ ซึ่ง อาจกล่าวได้ว่า เป็นการสร้างสรรค์ภาพให้เหมาะสมบนพื้นภาพมากกว่าการพยายามเลียนแบบ ธรรมชาติ

การจัดภาพที่เป็นมุมมองที่เกี่ยวข้องกับทัศนียภาพ คือมีระยะหน้า กลาง หลัง ภาพมี ลักษณะที่เป็นสามมิติมีความลึก ดูเหมือนจริง และมองเห็นเส้นของทัศนียภาพ ด้วยการใช้หลักการ เขียนภาพแบบทัศนียภาพนั้นมีอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา และ ประชาชนทั่วไป เนื่องจากเป็นระดับชั้นที่มีประสบการณ์ในการเขียนภาพค่อนข้างมาก การเรียนรู้ หลักการเขียนภาพแนวทัศนียภาพนั้นต้องอาศัยการเรียนรู้และประสบการณ์เป็นหลัก

ปัจจัยที่ส่งผลถึงความต่อเนื่องของการจัดการประกวดการวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรี ราชา จังหวัดชลบุรี ใช้การวิเคราะห์แบบทฤษฎี 4M เพื่อเชื่อมโยงกับแนวทางของศิลปศึกษาทำให้ทราบ ถึงปัจจัยที่ทำให้การประกวดครั้งนี้มีความต่อเนื่องอย่างยาวนาน จากการวิจัยทำให้เราทราบว่า

1. เกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้

เกิดกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานด้วยกิจกรรมทางศิลปะโดยให้การแข่งขันในครั้งนี้เป็นการบูรณาการการเรียนรู้จากครู – อาจารย์ มาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนศิลปศึกษามีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ครู – อาจารย์สามารถพัฒนาผู้เรียน คือ นักเรียนในการพัฒนาตนเองสืบเนื่องจากปัจจัยภายนอก คือการแข่งขันการแข่งขันการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี การเรียนรู้ในห้องเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ มิตรภาพใหม่ ได้พบเจอการความรู้รอบด้านทำให้เกิดประสบการณ์ และเป็นผลดีต่อการพัฒนาการเรียนให้ถึงจุดมุ่งหมาย ครู – อาจารย์ มีการจัดการเรียนการสอนที่มีแนวคิดมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีการเรียนรู้ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539: 142 – 143) กล่าวว่า การสร้างสรรค์กิจกรรมศิลปะนับว่าเป็นสิ่งสำคัญสุดยอดของการเรียนรู้ เพราะการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของเด็กช่วยให้เด็กได้ทดลองใช้วัสดุ อุปกรณ์ รู้วิธีการทำงาน กระบวนการการทำงานศิลปะ และการทำงานร่วมกัน นอกจากนั้น กิจกรรมศิลปะยังเสริมสร้างให้เกิดคุณค่าด้านต่างๆแก่เด็กอีกด้วย เช่น คุณค่าทางด้านประสาทสัมผัส จินตนาการ การแสดงออก การสร้างสรรค์สุนิยม ฯลฯ ซึ่งคุณค่าที่เกิดขึ้นย่อมมีจุดเริ่มต้นมาจากการปฏิบัติกิจกรรม นอกจากกิจกรรมจะเป็นสิ่งสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด ด้วยความสามารถในการแสดงออกแล้ว ผลงานศิลปะที่เกิดจากการสร้างสรรค์ยังเป็นสิ่งสร้างความภาคภูมิใจ และความมั่นใจในการแสดงออกให้กับเด็กได้อีกด้วย และครูต้องเน้นที่กระบวนการมากกว่าเนื้อหา เพื่อให้เด็กเกิดการร่วมมือเพื่อให้เกิดคุณภาพทางการศึกษามากยิ่งขึ้น (อารี รังสินนท์. 2527: 36, 37) กล่าวว่าการให้เด็กเรียนรู้กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะ จะเสริมสร้างให้เด็กเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของงานศิลปะ สร้างนิสัยรักการปฏิบัติมากกว่าการพูด รวมทั้งการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ และซาบซึ้งงานของผู้อื่นด้วย

2. ด้านการความคิดสร้างสรรค์

การแข่งขันในครั้งนี้ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากการรับรู้ซึ่งเป็นการเห็นประจักษ์เพื่อทำการถ่ายทอด ทำให้เกิดจินตนาการ และได้ประสบการณ์จากการแข่งขัน จินตนาการเป็นผลที่ได้จากการรับรู้ เมื่อเห็นมากจะเกิดการรับรู้มาก ในการแข่งขันในครั้งนี้เป็นการวาดภาพสดตามแนวทางของการแข่งขัน คือการวาดผ่านบรรยากาศจริง และทำการถ่ายทอดภาพผ่านสุนทรียะออกมาเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปกรรม (วิทย์ พิณคันเงิน. 2547: 101 – 102) กล่าวว่าการสร้างสรรค์เป็นคำที่คู่กันกับศิลปะ ความหมายของการสร้างสรรค์ คือ การสร้างสิ่งที่ไม่เคยมีให้เกิดขึ้น โดยศิลปินหรือผู้สร้างสรรค์มีจินตนาการขึ้นจากสิ่งดลใจ เรื่องของความคิดจึงนำหน้าก่อนฝีมือ การสร้างสรรค์นั้นมีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคนตั้งแต่เด็กๆ เช่น รู้จักการคลี่คลาย แก้ปัญหาต่างๆ พยายามสร้าง

สิ่งต่างๆ ตามความเข้าใจของเด็กเอง การเอาสิ่งหนึ่งสวมลงอีกสิ่งหนึ่ง การเรียงสิ่งต่างๆหรือการเลือกเอาสิ่งที่เป็นพวกเดียวกันไว้ด้วยกัน เหล่านี้เป็นที่มาของการสร้างสรรค์ทั้งสิ้น แต่อยู่ในขั้นตอนของเด็กๆ เป็นการรวมตัวของความคิดสร้างสรรค์ในการวาดภาพเป็นอย่างดี มีการผสมผสานการใช้แนวคิดเพื่อให้เกิดความต่างจากผู้ประกวด มีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้นในขณะที่ทำการแข่งขัน มีการให้ผู้เรียน หรือผู้เข้าประกวดเป็นศูนย์กลางในการสร้างสรรค์งานศิลปะ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตัวเองในเรื่องทักษะฝีมือได้อีกทางหนึ่ง

3. ด้านการให้ความสำคัญกับงานศิลปะ

ศิลปะเป็นพื้นฐานที่ติดตัวทุกคนมาตั้งแต่เกิด ศิลปะต้องได้รับความมองเห็นขึ้นเมื่อเราโตขึ้น ด้วยการฝึกฝน เพื่อทำให้เกิดการสร้างสรรค์ศิลปะที่ดีขึ้น แนวความคิดของศิลปะสามารถนำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆได้ จากเหตุผลดังกล่าว เทศบาลเมืองศรีราชาเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญเปิดโอกาสให้กับเด็กและเยาวชนในการเปิดพื้นที่สำหรับการทำงานศิลปะด้วยการจัดกิจกรรมการแข่งขันที่มีประโยชน์ในครั้งนี้ กิจกรรมทางศิลปะดังกล่าวจึงเป็นเหมือนสิ่งที่ทางเทศบาลเมืองศรีราชาผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับงานศิลปะ (ถวัชชัย จักกะพาก. 2557: สัมภาษณ์) กล่าวไว้ในส่วนของภาครัฐคือเทศบาลเราเป็นตัวหลัก เป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งที่จะสนับสนุนและส่งเสริมทางด้านศิลปะ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองศรีราชา ศิลปินที่มาประกวดมีถึง 6 ระดับ ตั้งแต่ อนุบาล ประถม มัธยม อาชีวะ จนถึงประชาชนทั่วไป และอีกส่วนหนึ่งก็คือในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง และโรงเรียนต่างๆที่อยู่ในบริเวณ รอบๆอำเภอศรีราชาเรา เราก็ประชาสัมพันธ์ให้มามีส่วนร่วมในกิจกรรมอันนี้มาจากทั่วประเทศก็ได้ และอีกส่วนหนึ่งที่เป็นมาตรฐานของการประกวดวาดภาพในครั้งนี้ก็คือ ท่านอาจารย์ศิลปินแห่งชาติพวกนี้ซึ่งเป็นหลัก เป็นที่ยอมรับของผู้ที่มาร่วมกิจกรรมครั้งนี้ แมคฟี (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539: 54) อ้างจาก แมคฟี (June King Mcfee. 1961) กล่าวถึงศิลปะเด็กและวัฒนธรรมว่า ศิลปะคือสิ่งหนึ่งในวิถีการสื่อสารของมนุษย์ ที่จะร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ศิลปะสามารถสื่อสารถึงคุณภาพของประสบการณ์ที่ไม่สามารถแสดงออกได้ด้วยคำพูด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์นั้นสามารถแสดงออกผ่านสื่อภาษาที่ใช้ติดต่อกันและแสดงออกศิลปะ มนุษย์เราสามารถสร้างสรรค์กลุ่มสังคมและพัฒนาวัฒนธรรมได้ ศิลปะที่ทำให้ทุกคนเกิดความรู้สึกทางจิตใจ อารมณ์ อ่อนโยน ศิลปะมีส่วนทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะมีส่วนในการพัฒนาสังคม หรือชุมชน ในด้านการจัดการแข่งขันการประกวดวาดภาพเกาะลอยศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นกิจกรรมศิลปะที่ทำให้เกิดการทำงานร่วมกัน ในพื้นที่เกาะลอยเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมทางศิลปะ เพราะศิลปะเป็นการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีที่ดั้งเดิมของที่ต่างๆไว้ ช่วยให้

คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่ต่อกัน และมีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาสิ่งที่ดีให้เกิดขึ้นกับชุมชน

4. ด้านความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมและชุมชน

ด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมได้นำเอาหลักการทฤษฎี 4M ในด้านการจัดการ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านงบประมาณทำให้เกิดความเกี่ยวเนื่องกับศิลปศึกษา ในด้านสิ่งแวดล้อมนั้นมีการบริหารจัดการงบประมาณในเรื่องการพัฒนาชุมชนในฐานะเป็นเมืองที่อยู่ใกล้ชายทะเล การดูแลในเรื่องการร่วมมือกันของคนในชุมชนในเรื่องการทำให้เป็นดังคำขวัญเมืองศรีราชา คือ เมืองน่าอยู่ เมืองน่าเที่ยว การจัดกิจกรรมศิลปะในครั้งนี้มีส่วนช่วยให้ชุมชนเกิดความกระตือรือร้นให้เกิดการดูแลชุมชนของตนเอง (จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า. 2556: 3 ออนไลน์) กล่าวว่าชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเข้าใจเพื่อให้มีศักยภาพในการเป็นแหล่ง เรียนรู้แก่ผู้สนใจทั้งจากภายในและภายนอกชุมชนอย่างเต็มที่การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชน หากสอดคล้องกับวิธีการ ดำรงอยู่ของชุมชนจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคนเพื่อให้เกิดจิตสำนึกรักชุมชนและเกิดการใฝ่รู้อย่าง ต่อเนื่อง เพราะการศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ชุมชนเป็นการศึกษาจากประสบการณ์ตรงของผู้ใฝ่รู้เอง และองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเป็นองค์ความรู้ในสถานการณ์จริงเป็นธรรมชาติ และสอดคล้องกับวิถีชุมชนอย่างแท้จริงนั้น ย่อมกระตุ้นเร้าความใฝ่รู้และก่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ชุมชนได้เป็นอย่างดี การจัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชาในครั้งนี้ในฐานะชุมชนที่เป็นการจัดการแข่งขันพร้อมที่จะต้อนรับผู้สร้างสรรค์งานศิลปะจากทั่วทุกที่ เพื่อส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดชลบุรี และจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก ของประเทศไทย และเป็นการเพิ่มให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่ดีขึ้นให้กับชุมชน และเปิดโอกาสให้คนในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์สิ่งที่ดีไว้ ช่วยให้คนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า

1. ครูที่นำเด็กเข้าประกวดนั้น ต้องไม่จำกัดในเรื่องของขอบเขตมากเกินไป ควรให้อิสระกับการคิด การทำและพยายามส่งเสริมในด้านการคิดมากกว่าการให้ทำตามครูผู้สอน ครูเป็นได้เพียงผู้ให้ความรู้ทางกระบวนการการทำงานทางศิลปะที่ถูกต้องมากกว่าการคิดแทนเด็ก

2. ควรมีการสนับสนุนการเรียนรู้นอกห้องเรียนให้มากกว่าการเรียนรู้ในห้องเรียน เนื่องจากการเรียนรู้นอกห้องเรียนเด็กสามารถเห็นของจริง จับต้องได้จริง เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการได้มากกว่า และมีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและวิจัยการทำงานของครูที่นำเด็กเข้าประกวดในการแข่งขันการวาดภาพเกี่ยวกับด้านเทคนิควิธีการเพื่อให้เกิดจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
2. ควรศึกษาและทำการวิจัยเกี่ยวกับวิจัยทัศนคติ มุมมอง จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ของผู้เข้าประกวด (โดยเฉพาะระดับเด็กเล็ก)
3. ควรศึกษาและทำการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติ มุมมองประเด็นหลักเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนของคณะกรรมการ

บรรณานุกรม

- กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม. (2555). 50 ปีอุทยานแห่งชาติไทย. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช.
- การแสดงศิลปะเด็กแห่งประเทศไทย. (2525). *การแสดงศิลปะเด็กแห่งประเทศไทยครั้งที่ 3*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิชาการชมรมศิลปกรรมแห่งประเทศไทย.
- กมล ทัศนัญชลี. (2539). *สรุปรายงานการสัมมนาวิชาการศิลปะในโลกของเด็ก: เพื่อการแสดงออก หรือเพื่อรางวัล*. กรุงเทพฯ: รายงานสัมมนาวิชาการสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ
- กิตติ แก่นจำปี. (2557, 20 ธันวาคม). สัมภาษณ์โดย เสาวนีย์ เกาจารย์ ที่จัดการประกวดการแข่งขันการวาดภาพเกาะลอยศรีราชา จังหวัดชลบุรี.
- กิริติ บุญเจือ. (2522). *ปรัชญาศิลปะ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- จารุณี เนตรบุตร. (2543). *การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางศิลปะด้านการวาดภาพระบายสี ระหว่างเด็กอายุ 9 – 12 ปี ที่มีภูมิหลังแตกต่างกันโดยใช้ทฤษฎีของ วิกเตอร์ โลเวนเฟลด์*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม.(ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า. (2556). *บทความย่อยการมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชน ลาดพร้าว*. สืบค้นออนไลน์ 29 เมษายน 2558, จาก <http://www.tci-thaijo.org/index.php/jica/article/view/15165>
- ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. (2533). *หนังสือพัฒนาเด็กด้วยศิลปะ*. กรุงเทพฯ: แปลนพับลิชชิ่ง.
- ชุติมา เวทการ. (2551). *การจัดการเรียนรู้สาระทัศนศิลป์บนพื้นฐานวัฒนธรรมชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชะวักชัย ภาติณฐ. (2544). *ทัศนศิลป์วิจารณ์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชลูด นิ่มเสมอ. (2529). *วาดเส้นร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- (2531). *องค์ประกอบศิลปะ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- ดำรง วงศ์อุปราช. (2529). *ศิลปะเด็ก:ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ*. กรุงเทพฯ. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ.
- ทวีเกียรติ ไชยงยศ. (2538). *สุนทรียทางทัศนศิลป์*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- เทศบาลเมืองศรีราชา. (2542). *โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา*.ชลบุรี: กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลเมืองศรีราชา.
- (2555). *การประกวดวาดภาพ ครั้งที่ 18 ประจำปี พ.ศ. 2555 หัวข้อศรีราชาเมืองน่าอยู่ เมืองน่าเที่ยว*.ชลบุรี: กองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา.
- (2555). *เอกสารราชการเรื่องการแข่งขันประกวดวาดภาพ*.ชลบุรี: กองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). *หลักการจัดการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- ถวิชัย จักกะพาก. (2557, 20 ธันวาคม). สัมภาษณ์โดย เสาวนีย์ เกาจารย์ ที่จัดการประกวดการแข่งขันการวาดภาพเกาะลอยศรีราชา จังหวัดชลบุรี.
- นิทรรศการศิลปะเด็กและเยาวชน. (2542). *นิทรรศการศิลปะเด็กและเยาวชนครั้งที่ 5 : ความดี ในวาระครบรอบ 100 ปีชาตกาลรัฐบุรุษอาวุโส ศาสตราจารย์*.กรุงเทพฯ: สถาบันปรีดี พนมยงค์.
- นวลลออ ทินานนท์. (2545). *บทความวิชาการศิลปะ:ศิลปะศึกษา*. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์
- ประเทิน มหาจันทร์. (2531). *ศิลปะในโรงเรียนประถม*. กรุงเทพฯ: โอเอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2538). *การบริหารและการพัฒนาองค์กร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปิติ พักคง. (2553). *การวิเคราะห์เครื่องปั้นดินเผาที่ได้รับรางวัลประเภทศิลปกรรมในการประกวดศิลปะเครื่องปั้นดินเผาแห่งชาติ ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2549*.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พีระพงษ์ กุลพิศาล. นิพนธ์ ทวีกาญจน์. ทวีเกียรติ ไชยงยศ. (2533). *3 มิติ ทัศนะทางศิลปะและศิลปะศึกษา*. ตำรา - เอกสารวิชาการ. หน่วยศึกษานิเทศก์. กรมการฝึกหัดครู

----- (2531). *มโนภาพและการรับรู้ทางศิลปะ*. กรุงเทพฯ. ตำรา - เอกสารวิชาการ.

กรมการฝึกหัดครู. หน่วยงานพิเศษ. ฉบับที่ 19.

พหุศิลปศึกษา. (2545). *งานบัณฑิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะ*

ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.

พัชนี พลอยนิล. (2555). *การแสดงออกในภาพวาดระบายสีกรณีศึกษามผลงานวาดภาพระบายสีของ*

เด็กชาวกัมพูชาที่ตลาดโรงเกลือ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์. (2546). *ทัศนศิลป์ปริทัศน์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ศรียา นิยมธรรม. (2547). *รวมบทความเนื่องในวาระครบรอบ 30 ปี การศึกษาพิเศษ*.

กรุงเทพฯ สืบค้นออนไลน์ 29 เมษายน 2558, จาก

<http://www.scbchallenge.com/webboard/topic/35>.

สมาน สรรพศรี. (2545). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์.วารสารศิลปกรรมบูรพา*. ชลบุรี:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมพงษ์ เกษมสิน. (2514). *การบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: เกษมสุวรรณ.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2530). *บ้านเชียง*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

----- (2532). *ทัศนศิลป์กับมนุษย์*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

สุชาติ เกาทอง. (2532). *ศิลปะกับมนุษย์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

----- (2536). *หลักการทัศนศิลป์*. กรุงเทพฯ: อักษรกราฟิค.

----- (2537). *ศิลป์วิจารณ์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สังคม ทองมี. (2541). *นันทาทัศนะจากคณะกรรมการการคัดเลือกและตัดสินผลงานศิลปกรรมใน*

การประกวดผลงานศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

สุเชน น้อยสำแดง. (2553). *การศึกษามผลงานการวาดภาพระบายสีและความพึงพอใจโดยการใช้*

เพลงประกอบการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.

(ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2541). *พจนานุกรมศัพท์ศิลปะอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. พิมพ์ครั้งที่

ที่ 2. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

- เลิศ อำนันทนะ. (2539). *สรุปรายงานการสัมมนาวิชาการ ศิลปะในโลกของเด็ก: เพื่อการแสดงออก หรือเพื่อรางวัล*. กรุงเทพฯ: รายงานสัมมนาวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ.
- วิทย์ พิณชั้นเงิน. (2547). *ศิลปทรรศน์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เมธิปส์.
- . (2554). *ศิลปะกับการศึกษา วารสารราชบัณฑิตยสถาน ปีที่ 36*. กรุงเทพฯ: สำนักศิลปกรรมราชบัณฑิตยสถาน.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2532). *ศิลปทรรศน์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ต้นอ่อน.
- . (2539). *การประกวดภาพเขียนเด็กและเยาวชนเนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท)*. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- . (2539). *ศิลปะศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- . (2548). *ทัศนศิลป์ศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อีแอนด์ไอคิว.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2529). *ศิลปะเด็กสภาพปัจจุบันและอนาคต*. กรุงเทพฯ: เอกสารสัมมนาวิชาการ.
- วัฒนา พุทธางกูรานนท์. (2530). *ศิลปะวิจักษ์ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายตำราและอุปกรณ์การศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วีระยุทธ เพชรประไพ. (2553). *การศึกษาวิเคราะห์ผลงานภาพวาดระบายสีของเด็กที่ได้รับรางวัลเหรียญทองจากการประกวด ภาพวาดเด็กนานาชาติซังการ์ ประเทศอินเดียระหว่างปี พุทธศักราช 2545 – 2550*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปะศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารีย์ รังสินันท์. (2527). *บทความการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารี สุทธิพันธุ์. (2533). *ประสบการณ์สุนทรีย์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ต้นอ่อน.
- . (2535). *ศิลปะนิยมพิมพ์ครั้งที่ 4*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อำนาจ เย็นสบาย. (2545). *ศิลปะศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สันติศิริการพิมพ์.

Lowenfeld Viktor. (1975). *Creative and Mental Growth*. New York: The Macmillan Publishing.

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์การวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/4127

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีเมืองศรีราชา

เนื่องด้วย นางสาวเสาวนีย์ เกาจารย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์ผลงานการวาดภาพสดของผู้ได้รับรางวัลจากการประกวดวาดภาพแกะรอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2556 – 2557” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต หิมาวัฒน์บรรเทิง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอใช้สถานที่จัดการแข่งขันการประกวดวาดภาพ บริเวณสวนสาธารณะแกะรอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อใช้แบบสัมภาษณ์เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชน, เทศบาลศรีราชา, โรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา และงานด้านการบริหารจัดการการจัดการดำเนินงานการแข่งขัน การศึกษา และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ที่มีผลต่อการประกวดการแข่งขันวาดภาพ กับผู้เข้าประกวด ผู้ปกครอง ครูที่นำนักเรียนเข้าร่วมการประกวด ช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2557 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2558

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวเสาวนีย์ เกาจารย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-826-6269

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/5447

วันที่ 1 ธันวาคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า

เนื่องด้วย นางสาวเสาวนีย์ เกาจาธิ นิสิตรระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาวเคราะห์ผลงานการวาดภาพสดของผู้ได้รับรางวัลจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2556 - 2557" โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวเสาวนีย์ เกาจาธิ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัพท 081-826-6269

ภาควิชาฟิสิกส์
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

งานวิจัยเรื่อง : การศึกษาวิเคราะห์การวาดภาพสดของผู้ได้รับรางวัลจากการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2556 – 2557

วัตถุประสงค์ของแบบสัมภาษณ์

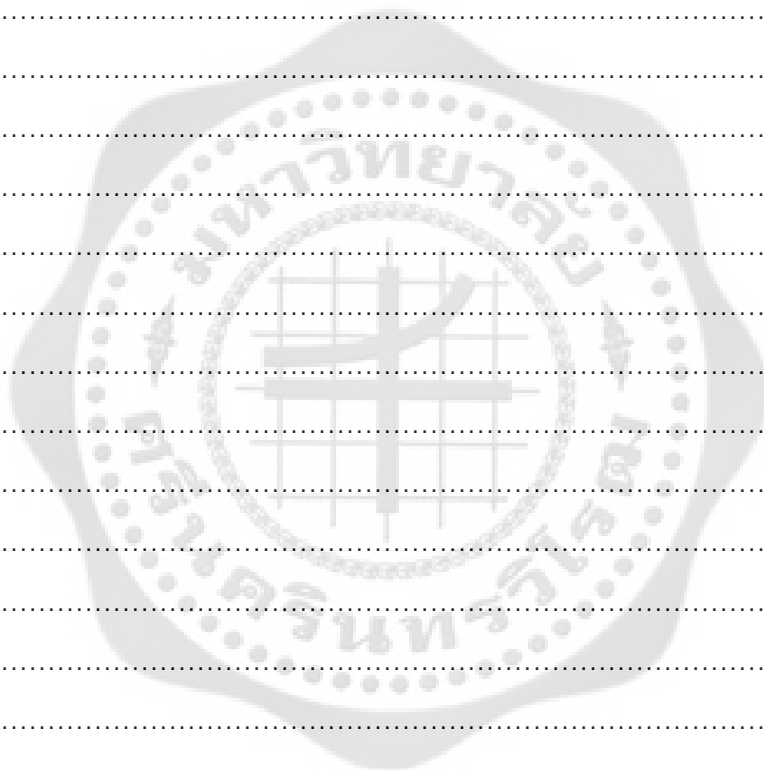
แบบสัมภาษณ์ที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้สัมภาษณ์ซึ่งเลือกจากผู้นำชุมชน และบุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับในชุมชนเมืองเทศบาลเมืองศรีราชา นคร ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยทางสังคม และผลกระทบหรือความเปลี่ยนแปลงต่อการจัดการประกวดการแข่งขันการวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ จะนำวิเคราะห์เพื่อเป็นการทราบแนวทางในการจัดการประกวดการแข่งขันให้ดียิ่งขึ้น และศึกษาการร่วมมือของคนในชุมชนในการจัดการการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน และร่วมกันส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดชลบุรีในโอกาสต่อไป

แบบสัมภาษณ์จะแบ่งออกเป็นคำถามให้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของการจัดการประกวดการแข่งขันวาดภาพในจังหวัดชลบุรี
2. ปัจจัยที่มีส่วนช่วยในการร่วมมือกันของคนในชุมชนในการจัดการแข่งขันในการประกวดวาดภาพ
3. ผลกระทบ / การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสถานที่จัดการประกวดการแข่งขันวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี
4. ผลกระทบ / การเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษา และแหล่งการเรียนรู้
5. ทิศทางหรือแนวทางในการจัดการประกวดในอนาคต / ทิศทางของงานศิลปะในอนาคต

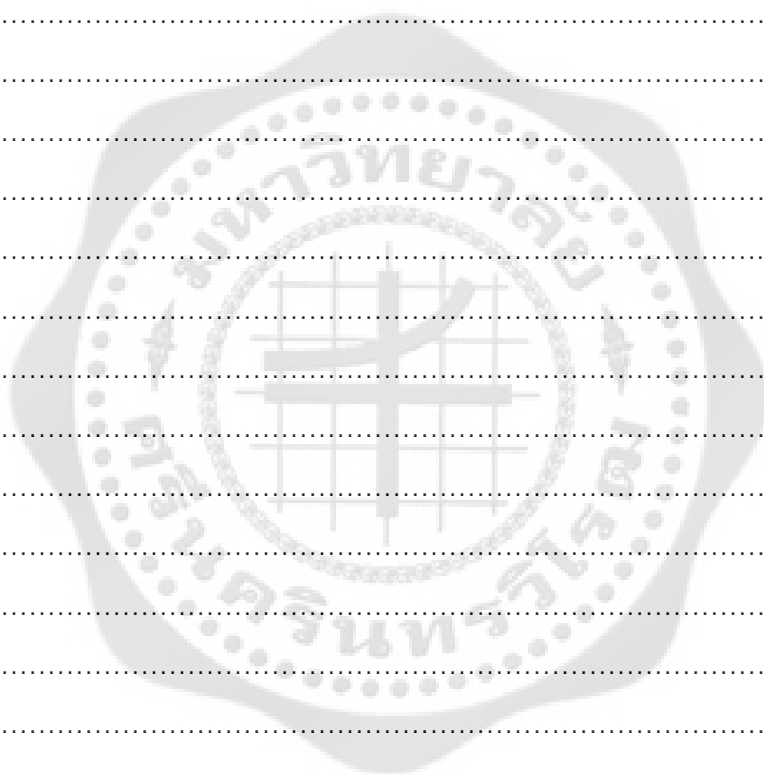
2. ปัจจัยทางสังคมที่มีส่วนช่วยให้เกิดการประกวดการแข่งขันวาดภาพเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

- ด้านความสมัครใจในชุมชน
- ด้านเครือข่ายองค์กรทางสังคม
- นโยบายการส่งเสริมจากภาครัฐ
- ความน่าเชื่อถือในตัวผู้นำชุมชน

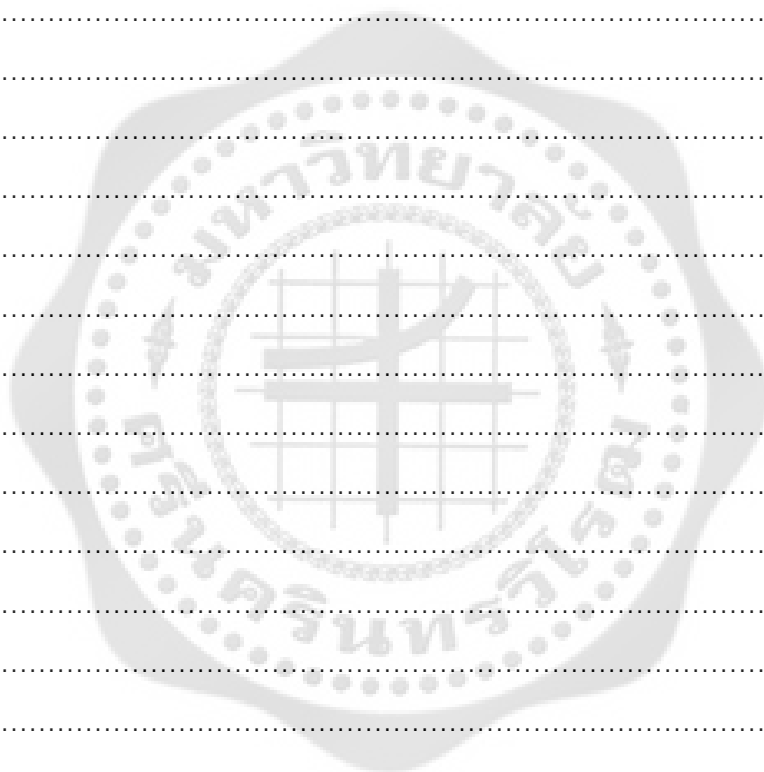
4. ผลกระทบ / การเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษาและการเรียนรู้

- การบูรณาการความรู้กับการแข่งขัน, แหล่งการเรียนรู้ใหม่
- การศึกษาแบบระบบนอกห้องเรียน

5. ทิศทางหรือแนวทางในการจัดการประกวดในอนาคตควรเป็นอย่างไร / ทิศทางของงานศิลปะในอนาคตเป็นอย่างไร

- ด้านสังคม
- ด้านชุมชน
- ด้านการส่งเสริมจากภาครัฐ

ผลการสัมภาษณ์ผู้คนที่อยู่ในแข่งขันการวาดภาพที่เกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แก่

1. อาจารย์นนทิวรรณ จันทนะผลิน
2. อาจารย์เดชา วราชน
3. อาจารย์สุชาติ เกาทอง
4. อาจารย์สุรสิทธิ์ เสาร์คง
5. นายถวิชัย จักกะพาก ท่านรองเทศบาลเมืองศรีราชา
6. อาจารย์อนันต์ บุปผัน อาจารย์สอนวิชาทัศนศิลป์ โรงเรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรี
7. คุณกิตติ แก่นจำปี ตัวแทนภาคเอกชน เจ้าของร้าน Peak Collection
8. นางสาวปรารถนา บุญทา ผู้ปกครองที่พาเด็กมาร่วมในการประกวด

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กรรมการผู้ตัดสินการวาดภาพในการประกวดในครั้งนี้ ซึ่งอาจารย์แต่ละท่านเป็นศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานระดับประเทศจำนวน 4 ท่าน เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต่อเนื่องต่อการประกวดการแข่งขันการวาดภาพบริเวณสวนสาธารณะเกาะลอย ศรีราชา จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2557 บริเวณงานที่ทำการตัดสินการแข่งขันการวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา ครั้งที่ 20 แนวทางของคำถามในการสัมภาษณ์มีดังนี้

1. แนวทางเกณฑ์การตัดสินโดยรวมต่อการแข่งขันการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา มีแนวทางอย่างไร
2. แนวโน้มการจัดการประกวดวาดภาพในบ้านเราในอนาคต คิดว่ามีแนวโน้มอย่างไร
3. ทิศทางของงานศิลปะตอนนี้ ควรจะไปในทิศทางอย่างไร
4. ครูศิลปะในอนาคตควรเป็นอย่างไร

อาจารย์นนทิวรรณ จันทนะผลิน ศิลปินแห่งชาติปี 2549 สาขาทัศนศิลป์ (ประติมากรรม)

แนวทางเกณฑ์การตัดสินโดยรวมต่อการแข่งขันการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา มีแนวทางอย่างไร

“ตอนแรกก็ดูคุณภาพของผลงานก่อนว่ามีความกลมกลืน มีฝีมือในการเขียนรูปมั้ย มีรสชาติของผลงาน และก็คุณภาพของงานอันดับแรก อันดับสองคือ ความเป็นศรีราชา ดูแล้วมันสื่อความหมายอย่างไร ทั้งสองข้อนี้ดูไม่ยาก และอีกอันหนึ่งก็คือ ดูว่าเป็นเด็กเขียนเองหรือเปล่า (หัวเราะ) เด็กอยู่ระดับประถม อนุบาล เราจะไม่ดูแบบจริงจังเลยดูแต่ว่าบรรยากาศของสี มีความรู้สึกที่เป็นเอกภาพชัดเจนมั้ยอะไรอย่างนี้ ความเป็นจริงเรายังไม่ดู แต่ว่าพอเด็กโตหน่อยเค้าเป็นของเค้าเอง เค้าจะมี

คุณภาพในการมองเห็นที่เป็นจริงมากขึ้น และในความเป็นจริงก็ต้องทำให้มันสอดคล้อง กลมกลืนกัน อันนี้เป็นอันดับแรกคือความมีฝีมือแค่เข้ามามีส่วน”

แนวโน้มการจัดการประกวดวาดภาพในบ้านเราในอนาคต คิดว่ามีแนวโน้มอย่างไร

“แนวโน้มมีมากขึ้น เปิดพื้นที่มากขึ้น เปิดโอกาสให้ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงชั้นศิลป์อาชีพให้มีโอกาสได้เข้ามาร่วมกันประกวดมันเป็นการกระตุ้นคนที่ทำงานในเส้นทางนี้มีความกระตือรือร้น และมีความปรารถนาที่จะเข้ามาแข่งขัน เพื่อที่จะยกฐานะระดับของตัวเองให้ได้รับการยอมรับมากขึ้น ผมยอมรับว่าเป็นเวทีที่ดีมาก ถึงแม้ว่ามันไม่ใช่เป้าหมายหลักของการสร้างสรรค์งาน แต่มันเป็นการสร้างแรงกระตุ้นที่จะเข้าไปสู่ความสามารถในการสร้างสรรค์ได้ วันหนึ่งเมื่อเค้าทำงานไปจนกระทั่งเค้าพบว่าชอบอะไรต้องการอะไร เค้าทำสิ่งที่เค้าอยากทำ ในช่วงแรกๆเราทุกคนพยายามที่จะแสวงหาทิศทางการทำงานของตัวเองให้มันชัดขึ้น ตรงนี้เป็นส่วนช่วยมาก”

ทิศทางงานศิลปะในอนาคตจะเป็นไปในทิศทางใด

“การประกวดมี 2 แบบ แบบที่หนึ่งคือการประกวดแบบมีหัวข้ออีกแบบหนึ่งคือ เปิดโอกาสให้ทุกคนทำ ในการประกวดแบบหัวข้อมันต้องใช้ฝีมือเป็นหลักมากหน่อย เพราะมันต้องสื่อความหมายเฉพาะ หรือว่าการสร้างสรรค์ สื่อในเรื่องของเทคนิควิธีการหรือก้าวหน้าในทางการสร้างสรรค์ไปสู่ในความเป็นตัวเอง และความแปลกใหม่ขึ้นมาที่มีลักษณะเฉพาะตัว เนื่องจากทิศทางของการสร้างสรรค์ในปัจจุบัน เน้นความเป็นปัจเจกบุคคลมาก ใครก็ตามที่สามารถที่จะสร้างสรรค์งานให้มีความคิดที่เป็นตัวของตัวเอง เทคนิควิธีการในการทำงานที่ได้เพื่อแสวงหาสิ่งใหม่มาเพื่อถ่ายทอดความคิดออกมาได้ อันนี้เป็นเนื้อหาหลัก แต่ว่าในเรื่องเนื้อหาความจริงนั้นเนื้อหาก็เหมือนๆเท่าที่ผ่านมามันก็มีไม่มาก แต่ว่าอันการที่ตัวเองสามารถสื่อลักษณะเฉพาะตัว แสวงหาวัตถุใหม่ๆ เทคนิควิธีการใหม่ๆมานำเสนอมุมมองของตัวเองที่เป็นมุมมองเฉพาะของตัวเองในเรื่องที่เคยทำหันมา อันนี้ยาก มันต้องใช้เวลา ไม่มีวันที่เราจะทำได้ในตอนเริ่มต้น มันต้องได้รับอิทธิพลจากคนอื่นมา สุดท้ายเมื่อทำงานมากขึ้นมันจะช่วยทำให้อิทธิพลต่างๆมันออกไป วิธีที่จะทำให้ประสบความสำเร็จต้องทำงานสร้างสรรค์งานให้มีความต่อเนื่อง พยายามทำให้เต็มที่ พยายามไปศึกษาดูงานศิลปกรรมอื่นๆ มันจะมีส่วนช่วยขยายพื้นที่ของความรู้ตัวเองมากขึ้น เพื่อจะได้รู้ว่าตัวเองอยู่ตรงไหน เพราะถ้าเผื่อว่าเราทำไปไม่มองใคร บางทีมันก็ไม่รู้ว่าที่เราทำมีใครเค้าทำไปหรือยัง แต่เมื่อเราทำเต็มที่แล้ว มองสายตารอบๆ เราสามารถที่จะกำหนดจุดยืนของเราได้ อันนี้มันจะช่วยให้เกิดความคมชัดในการสร้างสรรค์งาน”

อาจารย์ฝากอะไรถึงน้องที่จะก้าวไปเป็นครูศิลปะในโอกาสข้างหน้า

“ถ้าหากว่าสามารถสร้างสรรค์งานได้ด้วยมันจะดีมาก ครูนี้ถ้ารู้แต่เป็นความรู้ทฤษฎีที่เคยเรียนมามันเป็นความรู้ภายนอก มันไม่ได้ถูกซึมซับเข้ามาในใจ และไม่ผ่านกระบวนการในการทำงาน การสัมผัสให้ความรู้สึกว่าเป็นอย่างไร เราสามารถลงลึกเข้าถึงเทคนิค วิธีการในการทำงานได้ อันนี้จะ

เป็นความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติงาน จะเป็นความรู้ที่ค่อยๆพัฒนา เพราะฉะนั้น คนที่จะไปเป็นครู อันแรกต้องทำงานศิลปะด้วย และไปดูงานศิลปะด้วย ต้องดูด้วย เพราะว่าศิลปะตอนนี้มันเยอะเยอะ บางที่เราไม่สนใจมัน แต่มันเป็นทิศทางที่เป็นไปได้ในการทำอะไรต่อไป” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557)

บทสัมภาษณ์ อาจารย์เดชา วราชน ศิลปินแห่งชาติปี 2551 สาขาทัศนศิลป์ (ภาพพิมพ์และสื่อผสม)

แนวทางเกณฑ์การตัดสินโดยรวมต่อการแข่งขันการประกวดวาดภาพเกะลอย ศรีราชา มีแนวทางอย่างไร

“เกณฑ์โดยรวม คือตั้งแต่เริ่มแรกเลยเมื่อมีงานทั้งหมด คณะกรรมการใช้วิธีเลือกเพื่อที่จะเข้ารอบแรก ใช้จำนวน 1 ใน 3 ของคณะกรรมการทั้งหมด เพื่อที่จะคัดจำนวนหนึ่งเข้ารอบ รอบที่สองจะนำภาพที่เข้ารอบแรกมาดู และจะโหวตคะแนนก็คือคะแนนที่มาก ไปจนกระทั่งถึงจำนวนที่เราจะต้องให้รางวัล ไม่ว่าจะเป็นรางวัลยอดเยี่ยม รางวัลดีเด่น และรางวัลชมเชย เอาไว้อีกกลุ่มหนึ่ง หลังจากที่เราได้จำนวนรางวัลทั้งหมดแล้ว เราก็มาคัดอีกรอบหนึ่ง เพื่อที่จะหาคะแนนสูงสุด เมื่อได้คะแนนสูงสุด อาจจะมี 2-3 รูป 4 รูปก็แล้วแต่ เราก็จะมามหาส่วนที่เป็นรางวัลยอดเยี่ยมกับดีเด่น ในบางครั้งเนี่ยเราได้คะแนนมากที่สุดแล้ว และเราก็เห็นว่ารูปใดรูปหนึ่งมีคะแนนโด่งไปเลย เราก็ถือว่าอันนั้นได้ยอดเยี่ยมไป รองลงมาเป็นดีเด่น นอกนั้นก็จะเป็นรางวัลชมเชย”

มุมมองหรือแนวคิดของภาพแต่ละภาพอาจารย์นำมาประกอบการตัดสินรางวัลอย่างไร

“ที่จริงเรามาตั้งแต่อนุบาลแล้ว เพราะอนุบาลเค้าจะมีเซนต์ของความรู้สึกล้วนตัวมากกว่าระดับโตขึ้น เค้าจะมีแนวความคิดเอง เค้าจะมีไอเดียจากสิ่งที่เค้าเห็น แต่มักจะเพิ่มเติมความคิดของเค้า ครูไปสั่งไม่ได้ โตขึ้นเป็นเรื่องของความจริง ครูจะมีส่วนมาแนะนำ ความมีฝีมือจะค่อยๆเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่งถึงระดับมัธยมจะเห็นได้ว่า จะเน้นเรื่องฝีมือมากกว่าก็เป็นธรรมชาติของการเรียน ระดับประชาชนหรือศิลปิน เราจะไปดูที่ความถูกต้อง ความเหมือน ผมมีความคิดว่าอย่างน้อยๆในทุกๆระดับ ถ้ามันเป็นไปได้ก็อยากให้มีความคิดของความเป็นเอกลักษณ์ของที่นี่ คือความเป็นศรีราชา ความเป็นเกาะลอย อย่างน้อยๆเราจะเห็นว่าในสิ่งแวดล้อมมันเกี่ยวข้องกับทะเล เรือ เป็นอันกับรองลงมา โดยสรุปแล้วคือ เป็นไปได้ก็ขอให้มีส่วนลักษณะของความเป็นศรีราชา การใช้เรื่องเทคนิคเข้ามาช่วย คือวิธีการทำงานศิลปะ ไม่จำเป็นต้องใช้สีเสมอไป อาจใช้วัสดุต่างๆ ผ้า การเย็บ ฯลฯ ก็เป็นมุมมองของคนทำมาถ่ายทอดเพื่อไม่ให้เหมือนคนอื่นๆ ทำให้เกิดความต่าง ซึ่งจริงๆแล้วเราก็คิดว่าการใช้เทคนิคงานต้องสมบูรณ์ด้วย ถ้าไม่เสร็จก็ถือว่าไม่ได้”

แนวโน้มการจัดการประกวดวาดภาพในบ้านเราในอนาคต อาจารย์คิดว่ามีแนวโน้มอย่างไร

“บ้านเราเนี่ย ความคิดการทำงานศิลปะมันไปตกอยู่กับนักศึกษา นักศึกษากับผู้มีอาชีพในการเขียนรูป เพราะฉะนั้นเนี่ยการวาดรูปเป็นตัวสำคัญในการทำงาน แต่ความคิดเป็นสิ่งที่สำคัญกว่าที่จะทำให้ความเหมือนนั้นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพราะฉะนั้นเรื่องการประกวดผมว่าไม่ว่าปีไหนก็แล้วแต่ วงจรการทำงานจะคล้ายๆไม่ค่อยมีอะไรแตกต่างกัน นอกจากการประกวดที่อยู่ระดับสูงขึ้นระดับชาติ จำเป็นต้องแสดงความเป็นบุคลิกของตัวเองมากขึ้น เข้มข้นมากขึ้น และมีเหตุผลมากขึ้น แต่สำหรับที่นี่ (เกาะลพบุรี ศรีราชา) ผมคิดว่านักเรียน นักศึกษาที่ต้องอาศัยแบบในการวาด เพียงแต่ว่าใครจะเลือก มุมมองที่มันสามารถจะแสดงให้เห็นถึงบุคลิกของความเป็นศรีราชา และการมีฝีมือในการใช้หลักการทัศนธาตุ สี ระยะ องค์ประกอบอะไรต่างๆให้มากขึ้น”

อาจารย์คิดว่าศิลปะตอนนี้มันกว้างขึ้นเยอะมาก อาจารย์คิดว่ามันจะไปในทิศทางอย่างไร

“ถ้าเทียบกับสมัยที่ผมเรียนอยู่กับสมัยนี้ มันแตกต่างกันเยอะ คล้ายกับว่าการสนับสนุนของภาครัฐ และเอกชนมีมากขึ้น โอกาสที่นักศึกษาจะมีโอกาสเข้ามาร่วมการแข่งขันมันมีหลายเวทีมากขึ้น เพราะฉะนั้นมันเป็นเรื่องที่ดีที่คนจะมุ่งเข้ามาเรียนศิลปะ อย่างน้อยๆก็ได้โอกาสมาแข่งขันกันหลายกลุ่มหลายแห่ง อาจจะเป็นเงินทองเล็กน้อยๆที่ช่วยให้เกิดกำลังใจในการทำงานได้”

อาจารย์ฝากอะไรถึงน้องที่จะก้าวไปเป็นครูศิลปะในอนาคตข้างหน้า

“จริงๆแล้วเท่าที่ผมสำรวจดูมาเนี่ย ส่วนมากครูที่สอนศิลปะเนี่ยไม่จบทางด้านศิลปะมา เพราะว่าการศึกษาที่เราจะสอนศิลปะสมมุติว่าเริ่มต้นจากเราจะสอนให้เด็กรู้จักใช้ฝีมือ ครูจะต้องมีฝีมือที่จะเขียนให้เด็กดูได้ด้วย ไม่ใช่แค่สั่งอย่างเดียวต้องสอนด้วย ต้องลงมือปฏิบัติด้วย เพราะฉะนั้นครูที่สอนศิลปะเป็นศิลปินไม่ได้ แต่ศิลปินสามารถเป็นครูได้ เพราะว่าศิลปินมีประสบการณ์ในการทำงานสามารถนำประสบการณ์ไปสอน เพราะฉะนั้นเนี่ยจริงๆแล้วถ้าคนที่มีความคิดในเรื่องศิลปะ และอยากเป็นครูศิลปะ เราต้องรู้ธรรมชาติเด็กๆว่า เด็กเนี่ยนะแล้วแต่ว่าบางทีเราไปมุ่งเรื่องการประกวดประชันอะไรมากเกินไป มันทำให้เด็กเกิดกิเลส เมื่อเด็กเกิดกิเลสขึ้นมามันก็เหมือนกับว่าครูเป็นตัวไก่อ๊ว แล้วแต่โรงเรียนเราจะสังเกตได้เลยว่า เด็กที่ส่งเข้าประกวด ในการใช้ลักษณะสีที่เหมือนกัน วิธีคิดเหมือนกัน มีรูปแบบเหมือนกันเพราะครูเป็นตัวไก่อ๊วว่าเขียนแบบนี้จะได้รางวัลอะไรอย่างนี้ การเล่าเรื่องการเขียน การเน้น การใช้สี เหมือนเข้าไปครอบเด็กถ้าไม่มีครูไปเป็นตัวชี้แนะ เด็กจะเขียนไม่เป็น เพราะว่าครูไม่ให้ความสำคัญอิสระทางความคิด มีหน้าที่สอนในเรื่องทักษะ แต่เรื่องความคิด เราน่าจะเปิดโอกาสให้กับเด็กได้แสดงออก เด็กเล็กสุดสังเกตได้ว่าเด็กที่เกิดมาปั๊บ ถ้าเรามีลูกเราจะรู้เลยว่าเขียนหนังสือยังไม่ได้แต่วาดรูปเป็นก่อน เพราะว่าเค้ามีสัญชาตญาณในการแสดงออก เด็กที่เขียนด้วยความบริสุทธิ์ใจนั่น คือความบริสุทธิ์ในงานศิลปะ เพราะว่างานศิลปะเกิดขึ้นจากความรู้สึกภายในฝีมือ

เป็นแค่ตัวช่วยให้ความคิดเราสมบูรณ์แค่นั้นเอง คนทำงานศิลปะมีอยู่หลายเรื่องคือ เรื่องของจิตที่ทำงานออกมาถ้ามุ่งหวังประโยชน์บิ๊บนี้อย่างเดียว ความบริสุทธิ์ใจในการทำงานศิลปะมันจะลดลงเรื่อยๆ คือคล้ายๆกับเราทำเพื่อขายหรืออะไรเนี่ย คำสั่งให้เราเขียนรูปอะไรก็ได้ สุดท้ายมันก็อยู่ที่มือเราเป็นไปตามที่ใจเราต้องการหรือเปล่า ศิลปะออกมาจากข้างใน เหมือนเด็กที่เกิดใหม่เราสั่งไม่ได้ นั่นแหละคือออกมาจากใจ เด็กเกิดใหม่ไม่ต้องสอน ไม่ต้องมีฝีมือ ฝีมือเป็นระดับที่สูงขึ้น เวลาเราเรียนศิลปะเราเรียนจากตาเห็น เพราะฉะนั้นคนเขียนรูปอย่างน้อยๆต้องสังเกต และเขียนตามสิ่งสังเกตได้เหมือนก่อนที่เราจะเอาฝีมือนั้นแหละมาเขียนตามใจเรา” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557)

บทสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์สุชาติ เกาทอง

แนวทางเกณฑ์การตัดสินโดยรวมต่อการแข่งขันการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา มีแนวทางอย่างไร

“เกณฑ์ในการตัดสินในที่นี้อาจารย์ขอใช้คำว่าหลักแนวคิดในแต่ละคนละกันนะ มันมีอยู่ในตัวตนของคนละคนละท่าน เรื่องหลักการวาด องค์ประกอบ หลักเทคนิควิธีการ หลักอะไรพวกนี้เกิดจากของคนแต่ละคน โดยเฉพาะแต่ละคนที่มาเป็นกรรมการระดับศิลปินแห่งชาติ ศิลปินชั้นเยี่ยมที่มีประสบการณ์คว่ำหวอดมาเป็นอย่างดี ซึ่งองค์ประกอบของตัวกรรมการเป็นเครื่องมือที่มีมาตรฐานในตัวของตัวเอง เครื่องมือที่มีมาตรฐานนั้นคือเครื่องมือที่มาจากคน ไม่ใช่เอาใครมาเป็นก็ได้ เพราะการตัดสินต้องใช้ประสบการณ์สูง เห็นงานมามาก การวิเคราะห์ แยกแยะเชิงคุณค่ามันไปได้เร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้เสียงส่วนใหญ่ การที่เรายกมือ คือการที่เรายอมรับเสียงส่วนใหญ่ ไม่มีใครมาบีบบังคับชี้แนะ และเอาหลักประชาธิปไตยเข้ามาจับ ซึ่งทุกคนเห็นตรงกันหรือไม่ตรงกันก็แล้วแต่ เมื่อเสียงส่วนใหญ่มันเอื้ออย่างนั้น มันออกมาเป็นอย่างไรก็ต้องยอมรับในคะแนนเสียง เกณฑ์ก็อยู่ประมาณนั้นแหละ”

ทิศทางของงานศิลปะเด็กหรือเยาวชนในอนาคตอาจารย์คิดว่าจะเป็นอย่างไร

“ก็ควรต้องไม่จำกัดในเรื่องของขอบเขตมากเกินไป คือให้เด็กเค้ามีอิสระในการคิด การทำ และมีพื้นที่ในการแสดงออกมากขึ้น และพยายามส่งเสริมต้องส่งเสริมให้มีการทำ และแสดงออก รางวัลเป็นเพียงส่วนประกอบ อย่าให้รางวัลเป็นตัวหลัก เพราะการประกวดถ้าเป็นการแข่งขันมากเกินไปคุณรู้จักการ workshop ใช่มั้ย การจัด workshop ของครู และนักเรียนมีมากขึ้นเมื่อมันมีมากขึ้น มันก็มีเรื่องของผลประโยชน์ของครู ของนักเรียนซึ่งลึกๆแล้วมันจะมีส่วนของการทำลายธรรมชาติของเด็ก ธรรมชาติของเด็ก เค้ามีโลกของเค้า มีสไตล์ มีวิถีคิดของเค้าอยู่ ถ้าเรา workshop การจัดการประกวดการแข่งขันกันมากๆ ตรงนี้ความเป็นธรรมชาติตรงนี้ก็หายไป ธรรมชาติของความคิด อิสระจะหายไป กลายเป็นรูปของครูมาครอบเด็ก ซึ่งอนาคตถ้าเป็นไปได้มันน่าจะส่งเสริมให้เด็กได้ทำงาน

อย่างอิสระ ไม่อยากให้ครูเข้ามาเกี่ยวข้องถ้าทำได้นะ และการแข่งขันที่มีความเป็นตัวตนของเค้าจริงๆ การประกวดจะต้องมีมาตรการอะไรบางอย่างที่ต้องติดตามดูแลตรงนี้ให้มากยิ่งขึ้น

เราจะสังเกตว่าโรงเรียนที่ได้รางวัลจะเป็นชุดซ้ำๆ กันนะ โรงเรียนเดียวนี้เค้ารู้ทางกรรมการให้เข้ากรอกรรมการ ครูจะตีกรอบเด็กให้ทำแบบนี้ ผีก็แบบนี้ ใช้เทคนิคแบบนี้ จะต้องเป็นศิลปะแบบนี้ เป็นสูตรของวิธีการและความคิดการเพื่อประกวดการแข่งขัน ณ ที่ใดที่หนึ่ง เค้าจะจับทาง ความเป็นปัจเจกตัวเด็ก ความเป็นอิสระ ความคิดถูกครอบกวด เพื่อให้เป็นไปตามรางวัลการประกวด กรรมการ ความเป็นเด็กจะหายไปเยอะเลย

เมื่ออาจารย์รู้ปัญหาอย่างนี้ อาจารย์คิดว่าเราจะแก้ไขข้อผิดพลาดตรงนี้อย่างไร

“อาจารย์มองรู้ทันที่ว่ามาจากค่ายไหนยังงี้ ค่ายนี้ผีก็แบบนี้ ใช้ชุดชุดแบบนี้ ใช้องค์ประกอบแบบนี้ แต่ละสำนักมีสูตรในการประกวด จุดเน้น จุดอะไร กรรมการต้องทัน เราต้องให้รางวัลที่อาจจะอ่อนด้อยเรื่องทักษะฝีมือบ้าง แต่แสดงออกดีมีความจริงใจ เราจะมองตรงนี้แหละ พยายามถอดความคิด ถอดความรู้สึกออกมาให้ได้ เด็กที่เขียนทำงานด้วยใจ ด้วยความรู้สึก ไม่มีการครอบ ต้องดู ต้องหัดมองสาระคุณค่าแบบนี้ให้มากขึ้น ตรงนี้บางทีคณะกรรมการก็มีการประชุมกันบ้าง คุยกัน เปิดช่องดูเด็กเหล่านี้ กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ บางคนเด็กซื่อๆ ง่ายๆ แต่จะสู้เด็กมาจากค่ายหรือการฝึกอย่างนี้ไม่ได้ การเข้ารูปเข้ารอยมันเข้าตากรรมการก็就会被ดึงไปด้วยหลักอันนี้ ส่วนตัวนะอาจารย์ไม่ชอบ แต่การตัดสินเป็นแบบนี้ก็ต้องว่าไปตามกติกา (ความคิดส่วนตัวนะ)”

อาจารย์ฝากอะไรถึงน้องที่จะก้าวไปเป็นครูศิลปะในอนาคตข้างหน้า

“ครูรุ่นใหม่ต้องสร้างจิตสำนึกอย่างที่ผมบอกให้ได้ คืออย่ายึดเยียดมาก ปล่อยใจให้เค้าได้แสดง อย่าให้ความสำคัญกับสูตรสำเร็จทางความคิดมากนัก ต้องพยายามดูความแตกต่างทางความคิด ถึงงานดูไม่ดี แต่ดูแล้วมีความคิด มีชีวิต จงดึงธรรมชาติความเป็นตัวเค้างานเค้า และจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนศิลปศึกษา ตรงนี้ครูศิลปะต้องรับรู้รับทราบ ให้เค้าทำตามของเค้าไป Viktor Lowenfeld นะมีความสุขนะ ฝรั่งเค้าจะคิดอีกแบบหนึ่ง ธรรมชาติของเด็ก ศิลปะเด็กธรรมชาติคือการรับรู้และเรียนรู้ ให้เป็นไปตามลำดับขั้นของมันเติบโตไปอย่างนั้นไม่ใช่ไปดัดจริต แต่บ้านเราดัดเยอะ มันเพราะรางวัล ชื่อเสียงครูครูได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งมันเป็นตัวแปรนะที่ทำให้ตรงนี้หายไป” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557)

**บทสัมภาษณ์ อาจารย์สุรสิทธิ์ เสาว์คง อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ล้านนา (เจ็ดยอด)**

**แนวทางเกณฑ์การตัดสินโดยรวมต่อการแข่งขันการประกวดวาดภาพเกะลวย ศรี
ราชามีแนวทางอย่างไร**

“การตัดสินของเด็กคือ การใช้ความรู้สึกที่สด บริสุทธิ์ แล้วเราก็ไม่ได้เอาเกณฑ์ของในเรื่อง ความถูกต้อง หรือว่าเกณฑ์มาตรฐาน เช่นการใช้สี การวาดเส้นถูกต้องตรงนั้น เราจะวัดเรื่องอารมณ์ วัดเรื่องความบริสุทธิ์ที่เค้าถ่ายทอดออกมาจากใจ บางคนไม่มีสี แต่กรรมการเห็นเส้น ฟอรั่ม กรรมการ ก็ให้ได้นะ เราจะเห็นได้ชัดเจนว่า เด็กมีการเตรียมตัวมาดี เมื่อมีการเตรียมตัวมาดีแสดงว่าครูเค้าพร้อม ที่จะสนับสนุนเด็ก และมีการซ้อมเด็กมา เพราะงานจะดีขึ้นแต่ละปี มีคุณภาพสูงขึ้น ที่ในระดับที่สูงขึ้น ประถมต้น ประถมปลาย มัธยมต้น มัธยมปลาย เหล่านี้มันก็มีสภาพแวดล้อม มีตัวอย่างงานศิลปะจาก ศิลปินทั้งหลาย ครูก็คงเอาไปให้นักเรียนดูว่างานที่ดี มันมีความรู้ มีโลกทัศน์มากขึ้น เพราะในงานแต่ละปีจะมีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆในเรื่องคุณภาพ ทั้งผลงานมีคุณภาพสูงขึ้น สำหรับอุดมศึกษาและ ประชาชนมันก็อีกระดับหนึ่ง ระดับนี้ก็ต้องมีคุณภาพหน่อย คือกรรมการจะตัดสินพิจารณาอย่างละเอียด เพราะว่ามันต้องมีคุณภาพต้องมีคุณค่าต้องมีความคิดบวกเข้าไปด้วยต้องเข้าใจเรื่องของทัศนธาตุในงานศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นสี รูปทรง เส้น ทั้งหมดเหล่านี้ต้องพร้อมทุกอย่าง เค้าถึงจะให้รางวัลยอดเยี่ยมได้ถึงเงินรางวัลน้อยจริง แต่ทำไมเค้าถึงมาประกวด เพราะเค้าสนุกใจ เค้าคิดว่ามันเป็นเรื่องท้าทาย แล้วใครประกาศนโยบายตรึงงานครั้งนี้มันภาคภูมิใจ เพราะว่านี่เป็นกรรมการระดับชาติมาตัดสินกว่าสิบ คน มันคือเวทีที่มีคุณภาพ ถ้าใครผ่านเวทีนี้มาได้ก็เป็นเหมือนการประกันเลยว่าเรามีความภาคภูมิใจ”

อยากให้อาจารย์พูดถึงการประกวดการวาดภาพเกาะลอยในครั้งนี้

“การที่จะตั้งคณะกรรมการระดับชาติมาเป็นกรรมการ มันไม่มีที่ไหนในประเทศไทยที่มี กรรมการที่มีชื่อเสียงถึง 20 ท่าน แม้กระทั่งงานแห่งชาติมีเต็มทีก็ 7 – 8 คนไม่เกิน งานนี้มันเกิดขึ้น พร้อมปัจจัยหลายๆอย่างมันมาด้วย หนึ่งสภาพแวดล้อม ปีหนึ่งกรรมการมาเจอกันปีหนึ่ง แล้วก็มาเห็น บรรยากาศของครอบครัว พ่อ แม่ ลูก มาทั้งครอบครัว ขับรถกันมาจากบริเวณใกล้ บรรยากาศลักษณะอย่างนี้ มันไม่มีผลต่อรางวัลใดๆ ทั้งสิ้น มีอีกอันหนึ่งที่ครูอาจารย์พยายามศึกษา เดียวนี้มันมี เรื่องของการประกันคุณภาพ พวกครูประถม มัธยม ทั้งหมดมีแต่มี เวลาชาลีนปีมีการประเมินว่าทำ อะไรไปบ้าง เราบอกว่าในหัวข้อตรงนี้ คือการส่งเสริม ศิลป วัฒนธรรม ที่เป็นมาตรการของการศึกษามัน มีอยู่ข้อหนึ่ง ข้อนี้มันบีบบังคับมีคะแนน คะแนนที่เอาเด็กมาประกวดมันได้รางวัลสูงด้วย เด็กได้รางวัลก็ ยิ่งลิวเลยมันมีคณะกรรมการมาตรวจ อันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งจริง แต่ไม่ใช่ จริงๆหลักในการประกวดใน ครั้งนี้มันทำให้เกิดความผูกพันธ์ ความรัก อย่างคุณกิตติ คุณภาวนา (เจ้าของร้าน Peak Collection หรือเอกชนผู้ก่อตั้งเริ่มแรกของการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชา) เป็นตัวกระตุ้นเทศบาลตลอด เพื่อให้งานนี้เกิดขึ้น และต้องการเพิ่มงบประมาณ เพราะว่ารางวัลของเด็กต้องกระจายเยอะๆ เพราะการตัดสินการให้รางวัลเด็ก รางวัลที่หนึ่ง รางวัลที่สอง มันไม่ใช่อยู่ที่คุณภาพอย่างเดียวเด็กๆ งานใกล้เคียงกันหมดแหละ เพราะมันบริสุทธิ์ มันไม่เหมือนงานผู้ใหญ่ที่มีทั้งทักษะ มีทั้งความคิดบวก เข้าไป ตัดสินกันง่าย แต่งานเด็กเนี่ยตัดสินกันยาก มันเกิดขึ้นปีละครั้งจริงๆ อันนี้เราต้องยกย่องให้ทาง

เทศบาลว่า เอาจบประมาณส่วนหนึ่งมาสนับสนุนตรงนี้ ที่สำคัญอย่างที่บอกคุณกิตติ คุณภาวนา ผู้สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง เค้าเต็มที อย่างการเลี้ยงกรรมการ เค้าทุ่มเท หลายหมื่นนะ ห้าหมื่นยังไม่พอเลยเลี้ยงกรรมการ ไวน์ เลี้ยงอาหาร กรรมการปีนังมาเจอกันเหมือนญาติพี่น้อง มีความสุข คือสิ่งสำคัญอันหนึ่งคือมีผู้สนับสนุนอยู่เบื้องหลังด้วย ไม่เหมือนกับการตัดสินใจไป กลักรไทย บัรหลวง ตัดสินไปใส่ของไป กินกาแฟไป กินข้าวไป แล้วก็ต่างคนต่างกลับ มันไม่ใช่อย่างนั้น มันไม่มีอะไรต่อสามทุ่มสี่ทุ่มหรือเที่ยงคืน ร้องเพลงก็ไม่มี นี่คือ “ภราดรภาพ” ที่เกิดขึ้นในลักษณะของกรรมการ ครอบครัวยุคก่อน กรรมการแต่ละคนอาจมีครอบครัวมาเราก็เอามาเอนจอยด์กัน อะไรต่างๆเหล่านี้ คือสิ่งเร่งเร้าที่ทำให้เกิดมาถึง 20 ปีได้ เพราะมันมีปัจจัยหลายๆอย่างในการทำให้งานมันเกิดขึ้นมาได้ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องการสนับสนุนของคนภายนอกมาทำให้มันเกิด”

อาจารย์คิดว่าศิลปะตอนนี้นั้นกว้างขึ้นเยอะมาก อาจารย์คิดว่ามันจะไปในทิศทางอย่างไร

“อันนี้มันคือแรงกระตุ้นให้เกิดพวกที่มาเรียนเหล่านี้ มันต้องเลือกศิลปะต่อถ้าเกิดเค้าได้รางวัล แนนอน เพราะเป็นแรงกระตุ้น ส่วนหนึ่งนะ พ่อแม่อยากให้ลูกโอเคเป้าหมายที่วิศวะ แพทย์ มันแนนอน มีงานทำ แต่ตอนนี้นักศิลปะเลี้ยงตัวเองได้ แต่ก่อนศิลปะยากจน ใครเรียนพ่อแม่ไม่ส่งเสริม จนอย่างเดียว แต่ไม่ใช่แล้วตอนนี้สภาพของสังคมไทยเริ่มหุตาสว่างขึ้น เริ่มเห็นคุณค่ามูลค่าของศิลปะ เห็นมากขึ้น งานเมื่อก่อนขายหลักพัน เดียวนี้ขายหลักหมื่นหลักแสน เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้มันเริ่มจากจุดเล็กๆ ทำให้เกิดการเรียนศิลปะ เวทีในการแสดงออกคือเวทีที่สำคัญที่สุดการให้เด็กมาประกวดทำให้เด็กเกิดความกระตือรือร้น มีความทะเยอทะยาน มันไม่ใช่กิเลส แต่มันเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กสู้กับตัวเอง ในด้านจิตวิทยาเมื่อเรามองข้างๆเห็นเพื่อขยี้ดี มันทำให้เกิดการเร่งเร้า ถ้าทำแล้วได้มายืนบนเวทีมันก็เป็นสิ่งที่เป็นที่สุดของเด็กแล้ว ไม่ว่าจะเป็นเวทีใดก็ตาม อย่าว่าแต่เด็กเลย ผู้ใหญ่ พ่อ แม่ ยังน้ำตาไหล”

อาจารย์ฝากอะไรถึงน้องที่จะก้าวไปเป็นครูศิลปะในอนาคตข้างหน้า

“ครูของเด็กๆทั้งหลายต้องพามา Outdoor สนามนี้ พามาเป็นประสบการณ์ที่ครูควรจะไปพัฒนาการเรียนการสอนในห้องเรียนด้วยว่า การพานักเรียนมาเขียน Landscape นั้นปะทะด้วยตาเนี่ยมันคือองค์ความรู้ที่สมบูรณ์ที่สุด ไม่ใช่เรียนบนกระดานหรือโปรเจคเตอร์อย่างเดียว อันนี้มันได้ทั้งกลิ่นอาย ได้ทั้งสภาพแวดล้อมทั้งหมด มันเป็นการสอนในตัวยิ่งกว่าห้องเรียน เพราะฉะนั้นครูควรบรรจุไปในหลักสูตรด้วยว่า การพาเด็กไปเขียนข้างนอก การพาเด็กไปชมสถานที่ด้านนอก ไม่ว่าจะเป็นพิพิธภัณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นหอศิลป์ มันเป็นเรื่องจำเป็นมากที่จะต้องพาเด็กไปให้เกิดโลกทัศน์ที่สำคัญก็คือ โลกทัศน์ที่ต้องลงมือปฏิบัติด้วย อย่างนี้ถือเป็นที่สุดของการศึกษาของเด็ก” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557)

ผลการสัมภาษณ์รองนายกเทศบาลเมืองศรีราชา

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ท่านรองนายกเทศมนตรี ฝ่ายการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี นายถวิชัย จักกะพาก เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกวดการแข่งขันการวาดภาพ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2557 บริเวณงานที่ทำการตัดสินการแข่งขันการวาดภาพเกาะลอยศรีราชา ครั้งที่ 20

แนวทางของคำถามในการสัมภาษณ์มีดังนี้

1. การร่วมมือของคนในชุมชน ในการจัดการประกวดการแข่งขันการวาดภาพในครั้งนี้
2. ด้านเครือข่ายของภาครัฐในการช่วยสนับสนุนการจัดการประกวดการแข่งขันวาด

ภาพ

3. ทุนงบประมาณในการจัดการประกวดการแข่งขันวาดภาพ
4. ขั้นตอนการบริหารจัดการการประกวดการแข่งขันวาดภาพ
5. ผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการจัดการประกวดการแข่งขันวาด

ภาพ

6. แนวทางการจัดการประกวดครั้งต่อไป

ปัจจัยที่มีส่วนช่วยในการร่วมมือของคนในชุมชนในการจัดการประกวดในครั้งนี้คืออะไร

“การประกวดครั้งนี้เป็นปีที่ 20 แล้วประสบผลสำเร็จมาในทุกๆปี จุดเริ่มต้นมาตั้งแต่จะมีภาคเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญ และมีความรู้เกี่ยวกับด้านศิลปะต่างๆ แล้วก็รวมถึงการร่วมมือของชุมชนในประเด็นที่ว่า ชุมชนทุกชุมชนจะมีส่วนร่วมในลักษณะของภูมิประเทศ หรือว่าความเป็นอยู่ของชาวศรีราชาเรา จุดเด่น คือ “ชุมชนเมืองน่าอยู่น่าเที่ยว” ของเรามีอะไรบ้างที่จะประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไป และทั่วประเทศได้รับรู้รับทราบ ทางชุมชนก็มีส่วนร่วมในลักษณะการสนับสนุนเป็นมาด้วยดีตลอด”

ด้านเครือข่ายสังคมทางภาครัฐเข้ามามีส่วนเข้ามาช่วยในการจัดการประกวดอย่างไร

“ในส่วนของภาครัฐคือเทศบาลเราเป็นตัวหลัก เป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งที่จะสนับสนุนและส่งเสริมทางด้านศิลปะ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองศรีราชา ศิลปินที่มาประกวดมีถึง 6 ระดับ ตั้งแต่ อนุบาล ประถม มัธยม อาชีวะ จนถึงประชาชนทั่วไป และอีกส่วนหนึ่งก็คือ ในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง และโรงเรียนต่างๆที่อยู่ในบริเวณ รอบๆอำเภอศรีราชาเรา เราก็ประชาสัมพันธ์ให้มามีส่วนร่วมในกิจกรรมอันนี้มาจากทั่วประเทศก็ได้ และอีกส่วนหนึ่งที่เป็น

มาตรฐานของการประกวดวาดภาพในครั้งนี้ก็คือ ท่านอาจารย์ศิลปินแห่งชาติพวกนี้ซึ่งเป็นหลัก เป็นที่ยอมรับของผู้ที่มาร่วมกิจกรรมครั้งนี้”

ด้านงบประมาณในการจัดการประกวดเราได้มาจากไหน

“งบประมาณการจัดงานในครั้งนี้ทางเทศบาลเราโดยเฉพาะผู้บริหารที่จัดตั้งงบประมาณที่จัดกิจกรรมนี้แต่ละปี ในปีนี้เราตั้งงบประมาณ 400,000 บาท ไม่ว่าจะเป็นค่าตอบแทน อาจารย์ อุปกรณ์การวาดภาพต่างๆเราแจกให้ฟรี”

การบริหารจัดการเรื่องบุคลากรมีวิธีการจัดการอย่างไร

“บุคลากรทุกที่เราใช้ที่ได้รับการร่วมมือจากครูที่สังกัดเทศบาลเมืองศรีราชามีอยู่ 4 โรงเรียน เราจะแบ่งหน้าที่กันเหมือนเป็นหน้าที่ประจำในทุกปี โรงเรียนเทศบาลวัดราชฐานนิมิตธรรมมีครูประมาณ 100 กว่าคน แบ่งออกเป็นภาคเช้ารับลงทะเบียน ภาคบ่ายก็เป็นโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุซึ่งก็มีบุคลากรที่ใกล้เคียงกัน อันนี้รับผิดชอบอีกงานหนึ่งเกี่ยวกับการรับภาพ ประกวดภาพอะไรต่างๆ และก็ภาคเย็น โรงเรียนศูนย์พัฒนาการเด็กเล็กก็จะบริการด้านอาหาร น้ำดื่ม ที่มาบริการสำหรับประชาชนที่มาร่วมงานในครั้งนี้”

ผู้นำชุมชนเราดึงมาช่วยยัง

“ผู้นำชุมชนเราก็นำมาช่วยกัน มาตั้งแต่ช่วงเช้าในภาคเช้ามาดูแลให้ความร่วมมือ มาบริการอำนวยความสะดวกต่างๆ”

ผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการประกวดในครั้งนี้มันเป็นอย่างไ

“ผลกระทบไม่ว่าจะด้านบวกหรือลบในที่ผมว่ามันมีแต่ด้านบวกนะ ทางลบอาจจะเกี่ยวกับเรื่องไม่พอใจในการตัดสินซึ่งอันนั้นยังไม่เคยเกิดขึ้น เพราะท่านศิลปินต่างๆ เกิดการยอมรับในการตัดสินอยู่แล้ว เนื่องจากคุณวุฒิ วัยวุฒิของอาจารย์ กรรมการแต่ละท่าน ในด้านบวกก็คือ เกิดการประชาสัมพันธ์ในหลายๆเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทิวทัศน์ โบราณวัตถุประจำท้องถิ่นก็จะกลายเป็นว่ามาอยู่ในภาพวาดที่ศิลปินทุกท่านทำการสร้างสรรค์ขึ้นไปในภาพวาดของตนเอง ความหลากหลายที่เกิดขึ้นจากไอเดีย ความคิด มันหลากหลาย ในภาพวาดส่วนมากจะเป็นเรื่องของทิวทัศน์, ทะเล, เกาะ ภูมิทัศน์ต่างๆ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นจุดขายและร่วมประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเมืองศรีราชา”

ภาพที่ได้รางวัลหรือไม่ได้รางวัลเรามีวิธีการจัดการอย่างไร

“ภาพตรงนี้นะครับมันก็เป็นอีกศาสตร์หนึ่ง ทางภาคเอกชนคือร้าน Peak Collection ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มขึ้นมาเค้าก็จะเป็นผู้เก็บภาพที่ได้รางวัลเพราะการเก็บภาพมันก็ต้องมีเทคนิคในวิธีการเก็บรักษาไม่ให้ภาพชำรุดเมื่อถึงเวลาเราก็เอาออกมาใช้ให้เอามาติดตามสถานที่ราชการ ซึ่งรูปภาพเป็นลิขสิทธิ์ของผู้วาดอยู่แล้ว รางวัลเราก็ดึงไว้ถึง 110 รางวัลในทุกระดับชั้น รวมเป็นเงิน 100,000 บาท ซึ่งเราตั้งเป็นงบประมาณค่าใช้จ่าย”

ท่านคิดว่าวิถีชุมชน เช่น ร้านค้า ชุมชนภายนอก เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

“ศิลปินนักวาดภาพที่มาจากไกลๆก็จะมาก่อนหนึ่งวัน เราก็จัดหาที่พักให้เพื่อเป็นการประหยัดและเป็นการอำนวยความสะดวกด้วย เรื่องอาหารการกินเราก็จะมาดูแลดำเนินการให้ชุมชนต่างๆที่อยู่ภายนอกอยากจะมีส่วนร่วมด้วย เพราะตรงนี้นั้นเหมือนกับว่าคนที่ชอบเกี่ยวกับเรื่องการวาดภาพต่างๆ สังเกตว่าจะมีมากขึ้นเรื่อยๆ”

เด็กๆที่มาทำการวาดภาพในที่นี้ หรือเรียกอีกแบบว่าเป็นการเรียนรู้นอกห้องเรียน มันสามารถนำมาเปรียบเทียบกับการเรียนรู้นในห้องเรียนที่เด็กๆเรียนได้อย่างไร

“ถ้าเราเปรียบเทียบกับเด็กนักเรียนในโรงเรียนในเขตเทศบาลเหมือนได้ประสบการณ์ เป็นประสบการณ์ที่เปิดกว้าง และอีกอย่างหนึ่งคือก็จะมีการได้ศึกษา ได้ทักษะการวาดภาพจากรุ่นพี่ที่มาจากหลายๆบางที่ก็เป็นระดับมืออาชีพเลย ไม่ว่าจะเป็นได้หลักการทางด้านศิลปะ มันก็ถือว่าเป็นศาสตร์อย่างหนึ่งเฉพาะทางที่เด็กจะได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง”

ทิศทางการจัดการประกวดครั้งต่อไปจะเป็นอย่างไร

“การประกวดนี้ถือเป็นการประกวดทุกปีอยู่แล้ว มันเป็นโครงการที่อยู่ในแผนของฝ่ายการศึกษาอยู่แล้ว และอีกอย่างหนึ่งหลังจากการประกวดมันจะมีเรื่องการแข่งขันกีฬานี้ว่ามีข้อบกพร่องอย่างไร ต้องแก้ไขอย่างไร เพราะก่อนที่จะจัดการประกวด ทุกๆปี เราจะมีการประชุมประมาณ 4 – 5 ครั้งอยู่แล้วตั้งแต่การเริ่มต้นการตั้งหัวข้อคือปีนี้ ศรีราชา เมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว เป็นหัวข้อที่ทำให้ประกวดภาพต่างๆว่าเมืองน่าอยู่เมืองน่าเที่ยวคืออะไร มีจุดเด่นจุดสนใจอย่างไร โดยพื้นที่ก็เป็นทะเลมีอาชีพประมงก็เป็นเรือประมง ซึ่งงานเราจัดทุกปีอยู่แล้วครับในเรื่องงบประมาณ เราก็แค่ดูว่ามันขาดแคลนหรือต้องเพิ่มเติม มันก็เป็นเรื่องรายละเอียดที่ต้องศึกษากันเพื่อสรุปผล”

ให้ท่านฝากประชาสัมพันธ์ถึงน้องๆที่สนใจที่จะเข้าร่วมการแข่งขันการวาดภาพที่เกาะลอย

“ก็ฝากสำหรับผู้รักการเขียนการวาดทั่วประเทศ จากสุพรรณบุรี เชียงใหม่ เชียงราย สงขลาก็มา ตรงนี้เหมือนเค้ามามาแล้วเค้าประทับใจ ผมขอประชาสัมพันธ์ในทุกปลายๆปี ทางเทศบาลเมืองศรีราชา เราจะมีจัดการประกวดวาดภาพขึ้นทุกปีตรงนี้ก็ตามความเหมาะสม จริงๆแล้วตามปฏิทินการทำงานของทางเทศบาลเรามันเป็นวันที่ 14 แต่ในช่วง 14 ธันวาคมที่ผ่านมาเนี่ยบังเอิญว่ามีศิลปินที่อาวโสท่านได้เสียชีวิตท่านคณะกรรมการการตัดสินต้องไปทำงานเกี่ยวกับศิลปินท่านนี้ก็ขอเลื่อนมาเป็นวันที่ 20 ก็ขอเชิญชวนนะครับทุกๆท่านที่รักการวาดภาพ และการพักผ่อน และอีกส่วนหนึ่งก็คือมันเป็นกิจกรรมร่วมระหว่างครอบครัวลักษณะของอนุบาล มัธยม ประถม ลูกหลานของท่านมาวาดภาพก็มาเป็นครอบครัว และก็มานั่งล้อมวง มันก็เป็นความอบอุ่นและก็เป็นงานที่เด็กเรามีกำลังใจหรือเด็กจะได้ไม่ต้องไปสนใจในเรื่องยาเสพติดอะไรต่างๆ และก็ป็นพรสวรรค์ประจำตัวของแต่ละบุคคล ก็ขอเชิญชวนในปีต่อไปครับ” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557)

การสัมภาษณ์อาจารย์อนันต์ บุปพันธ์ อาจารย์สอนวิชาทัศนศิลป์ โรงเรียนบางละมุง ประเด็นคำถามมีดังนี้

1. การประกวดวาดภาพในครั้งนี้มีส่วนช่วยในเรื่องอะไร
2. การประกวดวาดภาพในครั้งนี้นั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนภายในห้องสู่การเรียนภายนอกห้องเรียนอย่างไร
3. ในอนาคตการประกวดวาดภาพ (ศรียาชา) มีทิศทางไปในทางใด และงานศิลปะในอนาคตของเมืองไทยจะเป็นไปในแนวทางใด
4. ผลกระทบส่วนรวม หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแง่ตัวบุคคลของการประกวดวาดภาพในครั้งนี้อะไรบ้าง

ผลสัมภาษณ์อาจารย์อนันต์ บุปพันธ์ อาจารย์สอนวิชาทัศนศิลป์ โรงเรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรี

การประกวดวาดภาพในครั้งนี้มีส่วนช่วยในเรื่องอะไร

“ก็ช่วยในหลายๆส่วน เรื่องแรก คือ เรื่องทักษะชีวิต เรื่องที่สอง คือ เด็กได้เชิงประจักษ์ ได้เห็นจริง ทำจริง พบจริง เห็นด้วยตาจริง ประการที่สามได้ประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม จากเพื่อนฝูง ช่างๆที่วาดด้วยกันว่า เพื่อนเค้าคิดยังไง และก็แสดงออกอย่างไร งานศิลปะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแสดงออก การสื่อสาร (communication) เพราะฉะนั้น การมาวาดภาพครั้งนี้ได้หลายส่วนมาก สุดท้ายก็น่าจะได้ในเรื่องรางวัล เป็นเหมือนลึนน้ำใจเล็กๆน้อยๆ อาจจะไม่มีมากเพราะเค้าประกวดเป็นครั้งที่ 20 แล้วก็ยังเท่าเดิมอยู่ แต่ว่าเด็กจะเก็บได้อีก คือการเปรียบเทียบตัวเองกับชิ้นงาน ระหว่างของตัวเองกับของผู้อื่นว่าเราอยู่ตรงจุดใด จะได้พัฒนางานในครั้งต่อไป

การประกวดวาดภาพในครั้งนี้นั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนภายในห้องสู่การเรียนภายนอกห้องเรียนอย่างไร

“มันเกิดขึ้นเยอะมาก อันแรก คือ ถ้าเขียนตามสภาพจริงในเชิงศิลปะ เราเรียกว่า Realism ก็คือได้เห็น ได้สัมผัสจริง บรรยายภาพจริง แล้วก็เทคนิคอะไรต่างๆ เมื่อมาทำงานช่างนอกกันก็ได้เทคนิคอะไรที่หลากหลายขึ้น อย่างวันนี้ เห็นได้ชัดๆว่า มีงานผู้ชนะเลิศแล้วมาติดให้ดู ในเชิงของเทคนิคและวิธีการให้ดูด้วย เด็กสามารถนำมาประยุกต์ด้านสี การแสดงออกแบบนี้ เพราะว่ากรรมการพูดอยู่เสมอว่า เด็กที่มาใหม่ต้องคิดใหม่ ทำใหม่ ไม่ทำซ้ำ ไม่เอาเทคนิคเดิมที่เคยทำกันมาแล้ว แล้วก็อย่ามูมมองเดิมๆที่เคยวาดมาแล้ว เพราะชื่อมันคือ “เมืองงาม นามศรียาชา” เพราะฉะนั้นนักเรียนไม่ว่าจะมัธยมต้น มัธยมปลาย ต้องหามุมที่แตกต่างไปจากปีก่อนๆให้ได้”

อาจารย์คิดว่าการประกวดของที่นี่ (ศรีราชา) ในอนาคต มันจะเป็นอย่างไรต่อไป และทิศทางของงานศิลปะในเมืองไทยมันจะไปไหนทางใด

“อันนี้เป็นคำถามที่ดีมาก เอาข้อหลังก่อนนะ กระแสการเรียนศิลปะมันลดลง ทุกคนยังเข้าใจว่าคนที่เรียนศิลปะเป็นเฉพาะกลุ่ม เค้ายังไม่เข้าใจว่าศิลปะมันน่าจะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเราของทุกคน การเรียนรู้ศิลปะอย่างน้อยเพื่อการวาด Drawing Painting ทุกคนต้องมีศิลปะ และก็แนวทางของการประกวดของที่นี่ผมคิดว่าก็ยังคงจัดแบบเดิมๆอยู่ สิ่งที่เค้าเปลี่ยนไปก็คือ ชื่อหัวเรื่อง เค้าก็จะเปลี่ยนไปเรื่อยๆ อันหลังก็เป็นเรื่องเมืองงามนามศรีราชา ก็คิดว่าน่าจะเป็นอัตลักษณ์ และเป็นจุดขายของเค้าดีขึ้น ต่อไปคิดว่าความร่วมมือของคนมันน่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆนะ เพราะดูจากกระแสการเรียน ของคน ครูบาอาจารย์อะไรต่างๆแต่คนสนใจในเรื่องของการวาดภาพน้อยลง เพราะเค้าจะเน้นไปในเรื่องของนิเทศศิลป์ เรื่องสิ่งที่ต้องใช้ในอนาคต นิเทศศิลป์ก็คือพวกการถ่ายภาพ การออกแบบปกหนังสือ หรือไม่ก็งานสถาปัตย์ ตกแต่ง คนจะสนใจเรื่องของจิตรกรรม วาดภาพน้อยลงครับ น้อยลงเรื่อยๆ รวมถึงครูบาอาจารย์ที่เข้ามาบรรจุด้วย”

ผลกระทบส่วนรวม หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแง่ตัวบุคคลของการประกวดวาดภาพในครั้งนี้คืออะไรบ้าง

“ในตัวบุคคล หมายถึงตัวนักเรียนระดับต่างๆเด็ๆสมัยนี้ สนใจเรื่องอย่างอื่นมากกว่า ที่จะสนใจเรื่องศิลปะ เพราะว่าสังคม Social Network หรือสังคมก้มหน้าเนี่ยมันมาแรง เพราะฉะนั้นเด็กรุ่นใหม่เค้าก็จะไม่ค่อยสนใจอะไรเท่าไร อันนี้เป็นปัญหาค่ะ สังคมเราต้องการเด็กที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อมาเป็นอนาคตของชาติเราครับ” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557)

กิตติ แก่นจำปี (อดีตเจ้าของร้านอาหาร Peak Collection Art Gallery)

การจัดการประกวดวาดภาพเกาะลอย ศรีราชามีที่มาอย่างไร

“ปี 2536 ตอนนั้นพี่ทำร้านอาหารและเป็นแกลลอรี่ชื่อ Peak Collection ที่ศรีราชาจนกระทั่งเชิญอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาศิลปศึกษา ทางคณะกำลังก่อตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ก็เชิญที่มหาวิทยาลัยมาแสดงงานที่ศรีราชา เพื่อแสดงงานเป็นครั้งแรกในศรีราชาเชิญอาจารย์หลายๆท่านกับบอกให้ทางร้านหักเปอร์เซ็นต์ พี่บอกพี่ไม่หักหรอก ที่ขายได้ก็เอาไปเลย พวกอาจารย์ก็บอกเอาไปเหอะ พอมันหักมาเงินมันก็เหลือหลายหมื่นบาท อ. สวัสดิ์ ดันตีสู้กับบอกว่า เอาอย่างนี้ละกัน พี่บอกพวกอาจารย์ว่าจะเอาเงินที่ทางร้านได้จะเอาไปทำบุญ ให้ทุนการศึกษาเด็กให้นักศึกษาม. บูรพา อาจารย์สวัสดิ์ก็บอกมันง่ายเกินไป เราจัดการประกวดวาดรูปมัย เมื่อเด็กที่มาประกวดเราก็ให้เป็นทุนการศึกษา นั่นจึงเป็นจุดเริ่มต้นในการประกวดวาดรูปในครั้งนี้

การประกวดครั้งนี้มันเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ อาจารย์สวัสดิ์ก็เสนอว่าให้เป็นการวาดภาพสดๆ มันสนุก มันได้อารมณ์ดี เขียน Seascape มันเป็นครั้งแรกในเมืองไทยที่มีการจัดการประกวดนี้ ก็ยัง

กลัวว่ารูปแบบจะเป็นอย่างไรไม่มีใครเคยจัด และมันวุ่นวายมาก คือ แนวคิดคือ ตั้งแต่เข้าให้มา ลงทะเบียนเสร็จแล้วก็มาวาดรูป ตัดสิน แล้วแจกรางวัลเลย ตอนนั้นพี่ทำร้านอาหารด้วยพี่ก็เลี้ยงอาหารด้วย พี่ก็ชวนจน ชนซ้อนมา พี่ทำอย่างนี้มาได้สองปี สุดท้ายก็ต้องยอมเป็นข้าวกล่อง เริ่มต้นมาอย่างนั้น ปีแรกเราก็คุยกันก็กลัวว่าการวาดภาพสดคนจะไม่รู้จัก จะไม่มา เราก็เลยทำเป็นสองแบบ คือ การวาดแบบแห้งแล้วส่งมา คนดีบอกแล้วมันไม่ยุ่งเหยิง เอาแห้งกะสดมาทำพร้อมกัน อาจารย์สวัสดิ์ก็บอกไม่เป็นไรหอกเราก็ดูที่คุณภาพงาน ปีแรกมีภาพแห้งส่งมาประกวดประมาณ 200 ชิ้น คนมาวาดรูปสดประมาณ 300 กว่าคน ต่อมาก็มีข้อสรุปว่า ครูจะเชียร์ดีกว่าให้ทำอย่างนี้เหมือนเป็นโรงเรียน เลยคิดว่าชักอาทิตย์สองอาทิตย์ เราจะเชิญครูมา workshop ท่องถิ่น ให้เค้าเข้าใจในคอนเซ็ปนี้ว่า ศิลปะคือการแสดงออก สวยไม่สวยก็ช่าง ทำ Workshop อยู่ สองสามปีและก็ทรงพลังให้ครูมาทำการวาดรูปด้วยเพื่อลดแรงกดดัน เพื่อให้ครูสนใจในงานตัวเอง พอปีที่ 2 คนประกวดจาก 300 คนก็กลายมาเป็น 500 เราก็เลยไม่เอางานแห้งละ เพราะมันวุ่นวายมาก เราต้องส่งงานให้คณะกรรมการ เข้าต้องให้กรรมการคัดงานแห้งก่อน และค่อยเอางานสดมารวมกัน สุดท้ายมันคือ 500 ชิ้น พอปีที่ 3 ก็เป็นงานสดล้วน ปริมาณคนแข่งก็เป็น 700 คนก็ค่อยๆเพิ่มเป็นพันกว่าคน เราแรกก็มีอาจารย์ที่ตัดสิน 5 คน มี อาจารย์สวัสดิ์ ดันติสุข อาจารย์สุชาติ เกาทอง ซึ่งตอนนั้นกำลังเริ่มก่อตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์จุฑาทิพย์ อาจารย์จากเพาะช่าง อาจารย์ศรียรรณ เจนหัตถการกิจ (ภาพพิมพ์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แกมาเป็นปีแรก อาจารย์นนทิวรรณ จันทนะผลิน คนบดีคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีแรกมีอาจารย์ 5 คน ก็ค่อยๆยับเป็น 7 เป็น 9 เป็น 10 จนกระทั่งปัจจุบันเกือบ 20 คน คนแข่งก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆประมาณ 1000 เป็น 1500 2000 คน รวมๆก็ประมาณนี้ พอหลังๆพอเริ่มเข้าปีที่ 5 ก็โรงเรียนเริ่มมีการคัดเด็ก เอาคนที่เก่งมาปริมาณเด็กไม่สูงขึ้น แต่ปริมาณโรงเรียนมันจะมากขึ้น เพราะว่า เราไม่เคยรู้ว่า ครูศิลปะมันไม่มีทางออก พอไม่มีทางออก ไปสู้งานก็ทำไม่ได้ ก็พามีการแจกเหรียญหน้าเสาธง แต่พอครูพาเด็กเข้าประกวดเด็กได้รางวัล ครูเอาไปแจกหน้าเสาธง ครูศิลปะเริ่มมีผลงาน และมีทางออกมากขึ้น มันก็เหมือนว่าครูศิลปะต้องคัดเด็กที่เก่งออกมาทำให้เกิดการ ติวเด็ก เราก็ต้องปล่อยไปเสรี มันไม่ใช่จุดหลักอะไร เราแค่ต้องการให้วันหนึ่งเป็นวันของครอบครัว บางคนมาไกล ชวนพ่อแม่มา พ่อแม่เห็นความสำคัญตรงจุดนี้ก็พาลูกมา แบบอินเทรนด์นะพาลูกมาประกวด ใหม่ๆภาพเด็กไม่สมบูรณ์ พ่อช่วยเติม แม่ช่วยเติม เราก็เชียร์ยีสนะ แต่หลังๆเราก็ปล่อย กรรมการก็เห็น ทางเทศบาลเองก็เห็น พี่ออกค่าเงินค่ารางวัลมา 9 ปีจนทางเทศบาลมารับไปทำ อย่างเต็มตัว คือทางเทศบาลเห็นแล้วว่า เราไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ไม่ได้มาหาเสียง ไม่ได้หวังอะไร เราทำให้ชุมชน เพื่อการศึกษา เทศบาลก็รับไปทำ แต่พี่ก็มาเป็นทีมงาน ดูแลกรรมการ ดูแลแบบทั่วไป”

การจัดทำกิจกรรมครั้งนี้เพื่อประโยชน์อะไร

“อยากให้ชุมชนมีอะไรดีๆ ทำเพื่อชุมชน จนทางเทศบาลส่งคนมาช่วย แค่ว่าเราทำอะไรกัน ปีแรกเชิญคุณสนธยา คุณปลื้ม มาแจกรางวัล แก่ไม่เคยมา แก่บอกสนุก ปีแรกๆงานเป็นเป็นฟิลลิ่งไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ง่ายๆ คณะกรรมการตัดสินกันที่นี้ สวนสาธารณะ เด็กๆเกาะรั้วกันเต็มไปหมด เพื่อฟังการตัดสิน พอเกิดการตัดสินเราเอารูปเค้าออก เด็กร้องไห้เราก็เลยคิดว่าเราทำผิดหรือเปล่า เหมือนเราฆ่าเค้าหรือเปล่า เด็กตั้งใจแล้วเราไปเอารูปเค้าออก ปีต่อมาเราเลยไม่ให้เด็กดู ยกเว้นเด็กที่โต นักศึกษา เราก็ดูกันได้มันเป็นวุฒิภาวะระดับหนึ่ง ก็มีปัญหาเหมือนกันว่า ครูพาเด็กมาประกวดจากจังหวัดอื่นเด็กเค้าเคยได้รางวัล แต่พอมาที่นี้เด็กไม่ได้รางวัล มันเกิดจากอะไร”

แล้วพวกอาจารย์มีเกณฑ์ในการตัดสินอย่างไร

“ก็เป็นอาจารย์ระดับชาตินะ อาจารย์สวัสดิ์ ตันติสุข อาจารย์เค้ามีเกณฑ์ คือ 1) ระดับชั้นอนุบาลการแสดงออกใสซื่อ บริสุทธิ์อย่างไร ความจริงใจความจริงจังที่แสดงออกมา คุณภาพสี, เส้น, จังหวะ, ความเปิดกว้างไม่ถูกครุฑครอบว่าเขียนเรื่องต้องเป็นแบบนี้ เราพยายามไม่อย่าให้ครูเข้ามากำกับ แต่เราก็หลีกเลี่ยงไม่พ้นนะ 2) ในระดับเด็กประถมศึกษา ต้องเข้าใจเรื่องรูปทรงอะไรบ้างนิดหน่อยไม่ถึงกับมาก 3) สุดท้ายเป็นเด็กมัธยมงานจะเริ่มแข็งนะ เพราะเรื่องคิดมันจะเยอะ เด็กจะเขียนแบบแข็งความบริสุทธิ์มันจะน้อยลง พอโตขึ้น 4) เค้าจะมาดูในเรื่องการจัดองค์ประกอบศิลป์ แสงเงาเข้าใจมากน้อยแค่ไหน ทฤษฎีสี่ถูกต้องอย่างไร บรรยายภาคใต้ใหม่ ไม่ใช่คณะกรรมการเค้ายกมือแล้วเค้าจะไม่รู้เรื่องนะ เค้าก็จะดูในเรื่องระยะหน้า กลาง และหลัง ภาพแบบเชิง Perspective ถูกต้องแค่ไหน Expressionisms เซอร์อย่างไร สุดท้ายอาจารย์ที่มีความรู้แต่ละท่านจะชอบหรือไม่ชอบแต่การเคารพเสียงส่วนใหญ่มากกว่า เสน่ห์มันอยู่ตรงนั้น” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2556)

นางสาวปรารถนา บุญทา ผู้ปกครองที่พาเด็กมาร่วมในการประกวด

การประกวดวาดภาพครั้งนี้มีส่วนช่วยในเรื่องอะไรบ้างและอย่างไร

“ก็ช่วยในเรื่องให้เด็กมีกิจกรรมยามว่างทำ ได้เพิ่มจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และทำให้เด็กได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ”

สถานที่ที่จัดการแข่งขันในครั้งนี้ผู้ปกครองคิดว่าเกิดผลอย่างไรกับชุมชน

“ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เพราะว่ามีคนมาค่อนข้างเยอะ ปกติก็ไม่ค่อยจะเยอะขนาดนี้ ร้านอาหารก็ขายดี ห้องน้ำสาธารณะก็มีคนเข้ามาขึ้นก่อนให้เกิดรายได้ คือสามารถช่วยส่งเสริมรายได้ให้กับทางชุมชนได้อีกทางหนึ่ง”

การเรียนรู้นอกห้องเรียนแบบนี้คิดว่าแตกต่างกับการเรียนในห้องเรียนอย่างไร

“การเรียนในห้องเรียนเราก็จะได้ตามตำรา ไม่เห็นภาพความเป็นจริงจินตนาการจะอยู่เพียงในรอบ ถ้าเราได้สัมผัสกับประสบการณ์จริงจะทำให้ได้จินตนาการมากกว่า การที่มีจินตนาการมากขึ้น การเห็นของจริง จำต้องได้จะเป็นการดีกว่าแน่นอนอยู่แล้วกับการเรียนหนังสืออยู่ในห้องสี่เหลี่ยม”

การเรียนรู้ศิลปะสามารถบูรณาการได้กับอะไรบ้าง

“ได้หลายอย่างนะคะ เวลาเราทำงานเราก็ต้องใช้การจินตนาการ ความคิด การวาดรูป เปรียบเหมือนการฝึกสมาธิอย่างหนึ่งนะคะ เพราะว่าเราต้องสนใจจดจ่อกับสิ่งที่เราได้ทำลงไปเราได้คิดไปด้วย สร้างไอเดียไปด้วย และสามารถบูรณาการได้กับงานวิชาการได้มากขึ้น เมื่อเราได้สัมผัสกับงานศิลปะช่วยเราสร้างสมาธิ และเด็กก็ได้พักผ่อนจากการเรียนค่ะ”

ทิศทางของงานศิลปะกับเด็กในอนาคตเป็นอย่างไรคะ

“ถ้าเด็กหรือตัวเค้าชอบ เค้าอาจจะสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้คนรุ่นหลังได้ดูอีก และช่วยในการเผยแพร่งานศิลปะของตัวเองให้ออกสู่สังคมด้วยการออกไปเป็นครูที่มีฝีมือ และถ่ายทอดให้เด็กต่อไป”

ฝากถึงการประกวดวาดภาพในครั้งนี้คะ

“ก็ดีคะ อยากให้มีเรื่อย ๆ เด็กจะได้มีกิจกรรมยามว่างทำเสาร์ – อาทิตย์ บรรยายภาคที่ดี และเด็กส่วนใหญ่มาทำครบครันก็เหมือนว่าครบครันได้ใช้เวลาอยู่ด้วยกันมากขึ้น และทำให้เด็กเกิดการพักผ่อนจากการเรียน ไม่ใช่ว่าอะอะก็จะต้องเรียนแต่พิเศษ เราก็จะได้รู้ว่าเด็กเราชอบศิลปะ เราในฐานะผู้ปกครองก็จะได้นับสนุนต่อไปคะ” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557)

นางสาวดลยา ราศี ผู้เข้าร่วมประกวดระดับชั้น ม. 6 โรงเรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรี กล่าวว่า “อยากมีประสบการณ์เพราะการแข่งขันการวาดภาพในครั้งนี้มีส่วนในการเพิ่มทักษะการวาดเขียน อยากฝึกมือ เพื่อที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยในสาขางานทัศนศิลป์ อยากเห็นฝีมือของโรงเรียนอื่นๆ และอยากพัฒนาในฝีมือตนเอง มีการบูรณาการความรู้ใหม่ๆ ในการอนุรักษ์เมืองที่เป็นเมืองชายทะเล และการแข่งขันการประกวดในครั้งนี้ในมุมมองของการวาดภาพสดของหนู คือ เป็นการวาดจากของจริงในเวลาที่กำหนด” (การสัมภาษณ์จากพื้นที่การทำวิจัยเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557)

นางสาวอรรณพ เห่ง ผู้เข้าร่วมประกวดระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย “มาที่นี่เป็นครั้งแรก ชอบในการวาดภาพเพราะสนุก การแข่งขันครั้งนี้ได้ประสบการณ์ได้เพิ่มทักษะของฝีมือ และได้มุ่งหวังในเรื่องของรางวัล” (การสัมภาษณ์จากพื้นที่การทำวิจัยเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557)

อาจารย์อนันต์ บุปพันธ์ อาจารย์สอนวิชาทัศนศิลป์ โรงเรียนบางละมุง บอกถึงการประกวดครั้งนี้ว่า “เด็กได้ทักษะชีวิต ได้ประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม เปรียบเทียบตัวเองกับผู้อื่นว่าเราอยู่จุดใด

จะได้มีการพัฒนางานได้ในครั้งต่อไป การเรียนรู้จากการเขียนตามสภาพจริงในเชิงศิลปะ เรียกว่า Realism ก็คือได้เห็นจริง ได้สัมผัสจริง ในบรรยากาศจริง ต้องมีการคิดใหม่ทำใหม่ให้เกิดการพัฒนาตนเอง”(การสัมภาษณ์จากพื้นที่การทำวิจัยเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557)

คุณครูลลิตา หงษ์ทอง ครูสอนศิลปะ/สถาบัน เอฟเอส อาร์ต อคาเดมี่/ตลาดหนองมน จังหวัดชลบุรี “เป็นการเปิดโอกาสให้กับเด็กๆให้ใช้ความสามารถในด้านศิลปะ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้การทำงานด้วยตัวเอง และได้เห็นการมีความสัมพันธ์กันระหว่างพ่อ – แม่ ในเรื่องของสถาบันครอบครัว การแข่งขันในครั้งนี้มีส่วนในการช่วยประชาสัมพันธ์ในเรื่องของตัวสถานที่ท่องเที่ยว คือ จังหวัดชลบุรี และไม่ได้คาดหวังอะไรจากการแข่งขันในครั้งนี้ อยากให้เด็กมีประสบการณ์” (การสัมภาษณ์จากพื้นที่การทำวิจัยเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557)

คุณครู รัชนีพร ธีรพัชรวิทย์ครูสอนศิลปะ/ กระซิบมิตร สตูดิโอ อำเภอบางแสน จังหวัดชลบุรี “เด็กได้ประสบการณ์ และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว หรือโปรโมตชุมชน มีการทำงานร่วมกันของเด็ก และพ่อแม่ พ่อแม่สมัยนี้ไม่ได้เน้นเรื่องวิชาการอย่างเดียว พ่อแม่พามาเรียนศิลปะ เพราะต้องการให้ลูกมีสมาธิ ฝึกการมีความคิดสร้างสรรค์ มีการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของตัวเอง พ่อแม่สมัยใหม่ให้ความสำคัญกับงานศิลปะมากขึ้น มากกว่าการมาประกวด” (การสัมภาษณ์จากพื้นที่การทำวิจัยเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557)

ภาคผนวก ค

ภาพบรรยากาศกิจกรรมการแข่งขันวาดภาพ

บริเวณสวนสาธารณะเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
ปี พ.ศ. 2556 – 2557

ภาพบรรยากาศในการแข่งขันประกวดวาดภาพ

การลงพื้นที่วิจัยบริเวณสวนสาธารณะเกาะลอย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อทำการเก็บข้อมูลและทำการสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2556 และวันที่ 20 ธันวาคม 2557

ภาคผนวก ง

ผลงานภาพที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมและรางวัลดีเด่น

ปีพ.ศ. 2556 - 2557

ปี พ.ศ. 2556

รางวัลยอดเยี่ยมระดับอนุบาล

รางวัลดีเด่นระดับอนุบาล

รางวัลยอดเยี่ยมระดับประถมศึกษาตอนต้นปีที่ 1 - 3

รางวัลดีเด่นระดับประถมศึกษาตอนต้นปีที่ 1 - 3

รางวัลยอดเยี่ยมระดับประถมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 - 6

รางวัลดีเด่นระดับประถมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 - 6

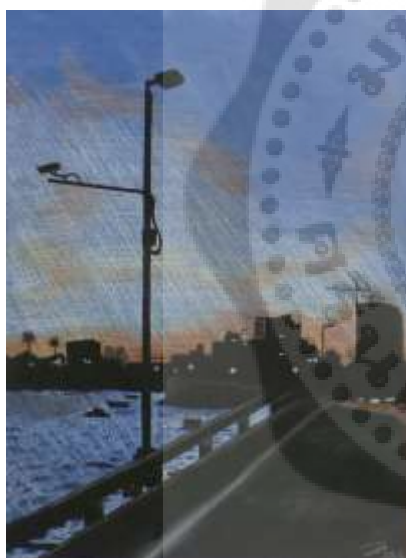
รางวัลยอดเยี่ยมระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1 – 3

รางวัลดีเด่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1 – 3

รางวัลยอดเยี่ยมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 – 6

รางวัลดีเด่นระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายปีที่ 4 – 6

รางวัลยอดเยี่ยมระดับอุดมศึกษาและประชาชนทั่วไป

รางวัลดีเด่นระดับอุดมศึกษาและประชาชนทั่วไป

ปี 2557

รางวัลยอดเยี่ยมระดับอนุบาล

รางวัลดีเด่นระดับอนุบาล

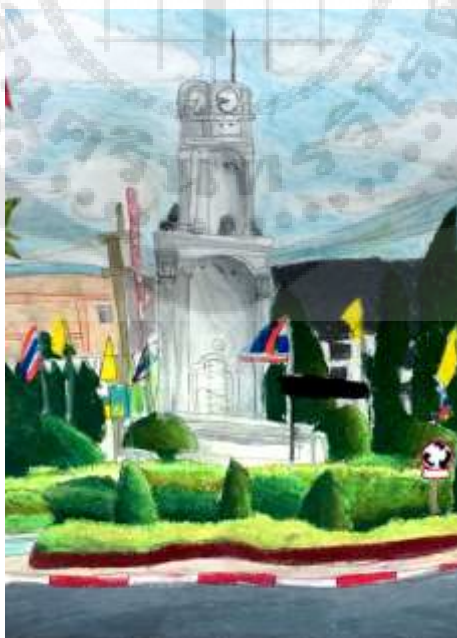
รางวัลยอดเยี่ยมระดับประถมศึกษาตอนต้นปีที่ 1 – 3

รางวัลดีเด่นระดับประถมศึกษาตอนต้นปีที่ 1 – 3

รางวัลยอดเยี่ยมระดับประถมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 - 6

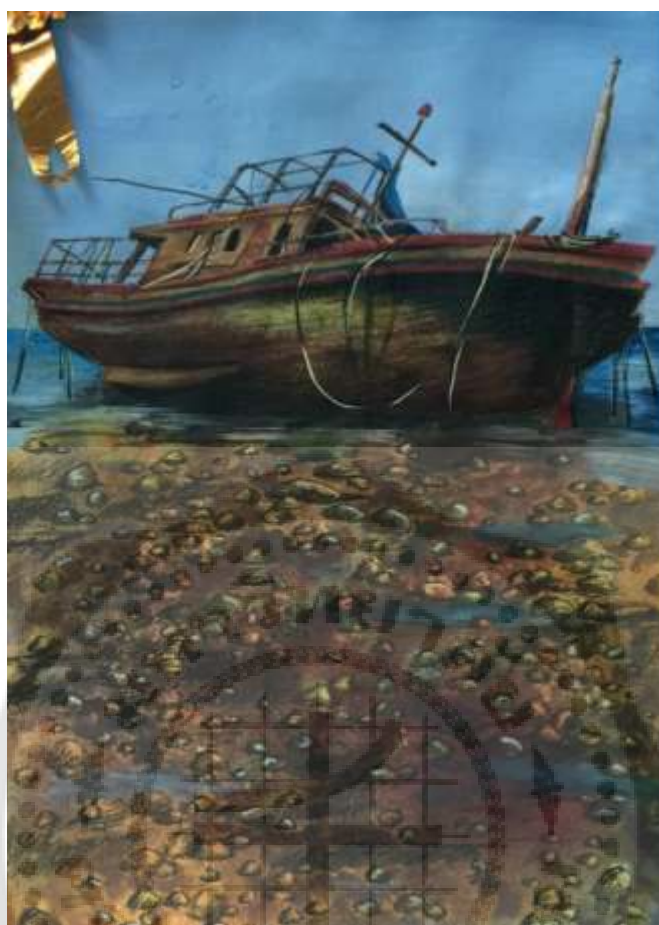
รางวัลดีเด่นระดับประถมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 - 6

รางวัลยอดเยี่ยมระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1 – 3

รางวัลดีเด่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1 – 3

รางวัลยอดเยี่ยมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 - 6

รางวัลดีเด่น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 - 6

รางวัลยอดเยี่ยมระดับอุดมศึกษาและประชาชนทั่วไป

รางวัลดีเด่นระดับอุดมศึกษาและประชาชนทั่วไป

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวเสาวนีย์ เกาจารย์
วันเดือนปีเกิด	22 เมษายน 2516
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1042/63 สุขุมวิท 101 แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร 10260
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ฝ่ายศิลป์แผนก Visual Art
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท Prakit Advertising Co., Ltd
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	โรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์อาชีวะ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิจิตรศิลป์
พ.ศ. 2539	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขต ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิจิตรศิลป์ วิชาเอกจิตรกรรมสากล
พ.ศ. 2548	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ระดับปริญญาตรี (วทบ.) คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน สาขาวิชาเทคโนโลยี การพิมพ์
พ.ศ. 2558	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาโท การศึกษา มหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาศิลปศึกษา